ཚད་མའི་ལུང་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་
བློ་གསར་འཇུག་བདེ།

སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཁང་།
Namdroling Monastery
NNI 2022

༄ ཚད་མའི་ལུང་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་
བློ་གསར་འཇུག་བདེ།

སུ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཁང་ནས་པར་སྐྲུན་ཞུས།

བློ་གསལ་རིག་པའི་སྒོ་འབྱེད་དེབ་ཕྲེང་བརྒྱད་དང་བཅོ་ལྔ་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༧ ལོའི་ཟླ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཚོགས།
ཚོགས་གཙོ། སློབ་དཔོན་ཨོ་རྒྱན་ནོར་བུ།

རྩོམ་སྒྲིག་པ།	ལོ་རིམ།
སྤྲུལ་སྐུ་བསྟན་པ་རྒྱལ་མཚན།	༨
དངོས་གྲུབ་དབང་ཕྱུག	༩
ཟླ་བ་རྡོ་རྗེ།	༡
ཕུར་པ།	༨
བསམ་གྲུབ་ཚེ་རིང་།	༨
སངས་རྒྱས་བཀྲ་ཤིས།	༨
བསྟན་འཛིན་ལེགས་གྲུབ།	༨
ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེ།	༨
བློ་གྲོས།	༦
བཀྲ་ཤིས་རྡོ་རྗེ།	༦
ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ།	༦
ངག་དབང་ལྷུན་གྲུབ།	༥

རིག་མཛོད་དཔེ་དེབ་ཚོང་པ།

འགན་འཛིན། སློབ་དཔོན་ཚེ་རིང་དོན་གྲུབ།	
ལས་རོགས། ཇུ་ཉི་ཧྲ་ཧྲུར་ཧྲལ།	༥

NGAGYUR NYINGMA INSTITUTE
(Higher Buddhist Studies and Research Center)
Estd : 1978 by H.H. Penor Rinpoche
unit of: Penor Rinpoche Charity Foundation

Ref:

༄༅། །ཐེག་མཆོག་རྣམ་གྲོལ་བཤད་སྒྲུབ་དར་རྒྱས་གླིང་གི་བཤད་གྲྭ་སྔ་འགྱུར་མཐོ་སློབ་མདོ་སྔགས་རིག་པའི་འབྱུང་གནས་གླིང་གི་ཡན་ལག་སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས་གསར་དུ་བསྒྲིགས་པའི་དཔེ་དེབ་《གསང་བ་སྙིང་པོའི་ལུང་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བློ་གསར་འཇུག་བདེ།》 《དབུ་མའི་ལུང་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བློ་གསར་འཇུག་བདེ།》 《ཚད་མའི་ལུང་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བློ་གསར་འཇུག་བདེ་》བཅས་པར་བསྐྲུན་གནང་འཆར་ཡོད་པ་ལ་བསྟུགས་བརྗོད་དང་ཡི་རང་ཞུ་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་དེབ་འདི་ཉིད་རིག་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྐྱེ་བོ་ཡོངས་ལ་ཕན་ཐོགས་གནད་དུ་སྨིན་པ་ཡོང་བའི་སྨོན་འདུན་དང་བཅས།

སྔ་འགྱུར་མཐོ་སློབ་ཆེན་མོའི་རྒྱུན་ལས་ཡིག་ཚང་ནས།
རབ་གནས་ཆུ་ཕོ་སྟག་ལོའི་མཆུ་ཟླ་བའི་ཚེས་ ༢༧ ལ།

(Registered under section 12A of the Income Tax Act, 1961)

Namdroling Nyingmapa Monastery - P.O. Bylakuppe 571104 - District Mysore - State Karnataka - INDIA
Mob: 0091-9632394601 Email:nninstitute1978@gmail.com - www.namdroling.net - www.palyul.org

སྔོན་གླེང་།

སློབ་གཉེར་བ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་དཔེ་ཆ་ལྟ་ཀློག་བྱ་རྒྱུ་ནི་ཅི་བས་གལ་ཆེ་ཞིང་། གང་ལ་ལྟ་ཀློག་དགོས་པ་དང་། ཇི་ལྟར་ལྟ་ཀློག་བྱེད་དགོས་པ་ཤེས་རྒྱུ་ནི་དེ་བས་གལ་གནད་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་ན། ནམ་རྒྱུན་ལས་དང་པོ་བ་དང་དཔེ་ཆ་གསར་བུ་བ་རྣམ་པ་ཚོར་འཕྲད་བཞིན་པའི་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཤོས་གཅིག་ནི། གཞུང་ལུགས་སློབ་སྦྱོང་སྐབས་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་གོ་ལོ་ཐོས་ལོ་ཙམ་དུ་སོང་སྟེ། མདོ་རྒྱུད་དང་རྒྱ་བོད་བསྟན་བཅོས་གང་དུ་ཡོད་མཁྱེན་རྟོགས་དཀའ་བ་དང་། གལ་ཏེ་གནད་དོན་བྱེ་བྲག་པ་རེ་རེའི་དགོངས་དོན་འཚོལ་དགོས་ཚེ། དང་པོ་དཔེ་ཆ་གང་ཞིག་ཡིན་པ། བར་དུ་དཔེ་ཆ་གང་ནས་རྙེད་པ། ཐ་མ་ཤོག་གྲངས་གང་དུ་ལྟ་དགོས་པ་བཅས་ཀྱི་ཆེད་དུས་ཚོད་དང་སྐྱུ་ངལ་མང་པོ་བློས་གཏོང་གནང་གི་ཡོད་ཀྱང་། མཇུག་མཐར་བརྗོད་དོན་གྱི་ཁུངས་མ་རྙེད་པ་དང་རྙེད་ཀྱང་ཁུངས་ཚད་ལྡན་མ་རག་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་མང་དག་ལ་བརྟེན། ད་ལོའི་ཆར་ངེད་སྤྱི་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཁང་གིས་དཔེ་ཆ་བ་ལས་དང་པོ་བ་ཚོར་གཙོ་བོར་དམིགས་ཏེ། ཞུ་དག་གི་ཁུངས་རྣམ་གླིང་དཔར་མ་གཏུགས་ཤིང་། གཞུང་ལུགས་མང་པོའི་གལ་ཆེའི་ལུང་ཁུངས་དེབ་གཅིག་ཏུ་བྲངས་ནས་ལྟ་གང་བདེ་དང་ཀློག་གང་བདེ་བཟོས་ཡོད་པས། སློབ་གཉེར་བ་རྣམ་པའི་ཀློག་པ་ཐོས་བསམ་གྱི་འཁོར་ལོར་ཐུགས་ཕན་རམ་འདེགས་ཅུང་ཟད་ཡོང་བའི་རེ་སྨོན་དང་། དམིགས་བསལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཞིག་ལ། ང་ཚོའི་དཔེ་དེབ་འདི་ཉིད་གྲུབ་པར་གཙོ་བོ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་རོགས་རམ་གནང་མཁན། ཚད་མའི་ལུང་ཆིག་ངོས་སྦྱོར་བ། འབུམ་རམས་པ་མཁན་བཀྲ་ཤིས་རྡོ་རྗེ་མཆོག ཞུ་དག་གནང་མཁན། ལོ་རིམ་བདུན་པའི་སློབ་གཉེར་བ

བསོད་ནམས་འོད་ཟེར་དང་། ལོ་རིམ་བཞི་པའི་སློབ་གཉེར་བ་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན། བསོད་ནམས་དབང་ཕྱུག ལྷག་པར་མཁན་ཆེན་ཚེ་དབང་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་ནས་དཔེ་དེབ་པར་སྐྲུན་གྱི་འགྲོ་གྲོན་གནང་བ་དང་། ཟླ་གཉིས་རིང་ལས་ཁུངས་གཡར་གནང་བའི་སྒྲ་འགྱུར་རིག་མཛོད་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གི་ལས་མི་བཅས་ལ་བཅོས་མིན་གྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་བ་དང་། སླད་མར་སྐུ་ཁམས་དྭངས་ཤིང་མཛད་ཕྲིན་གོང་འཕེལ་ཡོང་བའི་སྨོན་འདུན་བཅས།

སྒྲ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཁང་ནས། སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༠༣ ཚེས་ ༢༢ ལ།

དཀར་ཆག

ངོས་སྦྱོར།

སྔོན་གླེང་།

ལེགས་བཤད་སྣང་བའི་གཏེར།

རྟགས་ཆོས་འབྲེལ་བའི་སྐོར། 1
གཞན་སེལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག 25
སྒྲུབ་འཇུག་གི་སྐོར། 33
སེལ་འཇུག་གི་སྐོར། 35
མངོན་སུམ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུའི་སྐོར། 39
ཆོས་ཆོས་ཅན་དང་ཚོགས་ཚོགས་ཅན་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་སྐོར། 45
སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་སྐོར། 55
བརྡ་ཡུལ་གྱི་སྐོར། 66
བརྡ་ཡུལ་གྱི་སྐོར། 81
ལུང་འགལ་དྲུག་ནི། 89
གཞལ་བྱ་གསུམ་དང་སྣང་དུ་རུང་མི་རུང་གི་སྐོར། 95
ཤིན་ལྐོག་སྐོར། 98
ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་ཚད་མ་གསར་རྟོགས་དགོས་མིན་སྐོར། 109
རང་ངེས་དང་གཞན་ངེས་ཀྱི་སྐོར། 113

སྟོན་པ་ཚད་མ་སྒྲུབ་བྱེད་ལུགས་འབྱུང་ལྡོག་གི་གཏན་ཚིགས། 116

སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད། 131

འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག 140

སྙིང་རྗེ་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་ཚུལ་དང་ཆགས་སོགས་གློ་བུར་ཡིན་ཚུལ། 145

བདེན་བཞིའི་སྐོར། 147

ངེས་པ་དང་སྒྲོ་འདོགས། 152

རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་གསུམ་པའི་བརྗོད་བྱ། 155

ཚད་མའི་གྲངས་དང་སྤྱོད་ཡུལ་སོགས་ལ་ 155

ལོག་རྟོག་འགོག་ཚུལ། 155

མངོན་སུམ་བཞིའི་སྐོར། 167

རང་རིག་གི་སྐོར་། 173

གཞུང་འདིའི་དགོངས་དོན་གྲུབ་མཐའ་གང་ལ་ཐུག་ཚུལ། 178

ཡུལ་བཞིའི་སྐོར། 184

ཡིད་མངོན་གྱི་སྐོར། 188

རྣམ་རིག་པའི་ཚད་འབྲས། 194

སྒྲུབ་ངག་སྤྱི་ཡི་མཚན་ཉིད་བསྟན། 205

ཐལ་འགྱུར་སྐོར། 210

བསྒྲུབ་བྱ་ཡི་སྐོར། 212

བསལ་བའི་སྐོར། 217

དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས་བྱུང་བའི་ཚད་མ་དང་འབྲེལ་བའི་ལུང་ཕྱོགས་བསྒྲིགས།

ཚད་མའི་གཞལ་བྱའི་སྐོར། 225

རང་རིག་གི་སྐོར། 226

ཡུལ་གྱི་སྐོར། 238

ཚད་མའི་ཞེན་ཡུལ་སྐོར། 238

དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པའི་སྐོར། 239

སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་སྐོར། 240

ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྐོར། 240

འགལ་འབྲེལ་གྱི་སྐོར། 242

རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་སྐོར། 244

རྣམ་བཅད་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་སྐོར། 246

མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་གྱི་སྐོར། 247

རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་སྐོར། 250

ངེས་ཤེས་དང་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་སྐོར། 252

སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིའི་སྐོར། 255

དོན་རྣམ་ངེས་ཤེས་རབ་རལ་གྲིའི་ལུང་ཕྱོགས་སྒྲིག

མངོན་སུམ་བཞི། 261

རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་ནི། 263

དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐོར། 264

སྒྲུབ་ངག་དང་སུན་འབྱིན་གྱི་སྐོར་ནི། 264

༄ ཚད་མའི་ལུང་ཁྲིགས་བསྒྲིགས་ བློ་གསར་འཇུག་བདེ།

ལེགས་བཤད་སྣང་བའི་གཏེར།

རྟགས་ཆོས་འབྲེལ་བའི་སྐོར།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

སྒྲུབ་རྟགས་འབྲེལ་བས་ཁྱེད་པའི་འཐད་པ་དང་།།

དེ་ཕྱིར་དེ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བའི། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད།།
ལྡོག་པར་འགྱུར་བའམ་རྒྱུ་ཡིས་ནི། །འབྲས་བུ་འཁྲུལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།།
དེ་ལྟ་མི་ན་གཅིག་ལོག་པས། །ཇི་ལྟར་གཞན་ནི་ལྡོག་པར་གྱུར།།
མི་ལ་རྟ་མི་བདོག་ཅེས་ཏེ། །ཕྱུགས་ཀྱང་བདོག་པ་མིན་ནམ་ཅི།།
དེ་བཞིན་གཅིག་ཅིག་ཉེ་བའི་ཕྱིར། །ཇི་ལྟར་གཞན་ནི་ཉེ་བར་འགྱུར།།
མི་ལ་ཕྱུགས་ནི་བདོག་ཅེས་ཏེ། །དེ་བཞིན་རྟ་ཡང་བདོག་གམ་ཅི།།

མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་མི་འགྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར་ཆོས་དེ་གྲུབ་པ་ཙམ་དང་རང་ཆས་སུ་འབྲེལ་བའི་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལོག་པ་ཉིད་ཀྱིས། བྱས་པ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལྡོག་པར་འགྱུར་བའམ། གང་ཡོད་ན་ཅིག་ཤོས་ཡོད་པའི་རྗེས་འགྲོའང་གྲུབ་ལ། ཡང་མེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་ལྡོག་པ་ཡིས་ནི་འབྲས་བུ་ལྡོག་པ་ལ་འཁྲུལ་པ་མེད་ཅིང་། དེའི་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༩-༢༢

དབང་གིས་དུ་བ་མེ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་ཁྱབ་པ་གཉིས་པོ་འཁྲུལ་མེད་དུ་ངེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་མིན་ན་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་གཅིག་ལོག་པས་ཇི་ལྟར་གཞན་ནི་ལྡོག་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་མི་ལ་རྟ་མི་བདོག་ཅེས་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། རྟ་མི་བདོག་ན་དེའི་རྒྱུ་མཚན་ལས་ཕྱུགས་ཀྱང་བདོག་པ་མིན་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནམ་ཅི་སྟེ། འབྲེལ་མེད་གཞན་ལོག་པས་གཞན་ལྡོག་པ་ནི་དེ་དང་འདྲའོ། །ཞེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྗེས་འགྲོ་ཡང་འབྲེལ་བས་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་བྱས་པ་དང་དུ་བ་ལྟ་བུའི་ཆོས་གཅིག་ཅིག་ཆོས་ཅན་གང་ལ་ཡོད་པའམ་ཉེ་བའི་ཕྱིར། མི་རྟག་དང་མེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་གཞན་ནི་ཇི་ལྟར་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའམ་ཉེ་བར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་མི་ལ་ཕྱུགས་ནི་བདོག་ཅེས་ཏེ། དེ་བཞིན་རྟ་ཡང་བདོག་གམ་ཅི།

གཉིས་པ་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་ལྡོག་ཁྱབ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ན་དཔེ་གཞན་དོན་ལ་གྲུབ་མི་དགོས་པར་བསྟན་པ་ནི།

དེ་ཕྱིར་ཆོས་མི་མཐུན་དཔེ་ལ། །ངེས་པར་འདི་ལ་གཞི་མི་འདོད།།
དེ་དག་མེད་ནའང་དེ་མེད་ཅེས། །བརྗོད་པ་ལས་ཀྱང་དེ་རྟོགས་ཕྱིར།།
དཔེ་ལ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་དང་། །རྒྱུ་དངོས་དེ་དག་མི་ཤེས་ལ།།
སྟོན་ཏེ་མཁས་པ་རྣམས་ལ་ནི། །གཏན་ཚིགས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པར་ཟད།།
དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འབྲེལ་ཤེས་ན། །གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་སྨྲས་པས།།
དོན་གྱིས་གོ་བས་ཅིག་ཤོས་ལ། །དྲན་པ་ཡང་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར།།

ལྡོག་ཁྱབ་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་ངེས་ནུས་པ་དེ་ཕྱིར་ཆོས་མི་མཐུན་པའི་དཔེ་ལ། ངེས་པར་ཏེ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ལྡོག་ཁྱབ་འདི་ལ་གང་ལས་ལྡོག་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་པར་མི་འདོད་དེ། མེ་དང་མི་རྟག་ལྟ་བུ་དེ་དག་མེད་པ་ཙམ་

ནའང་དུ་བ་དང་བྲལ་བ་ལྟ་བུ་དེ་དག་མེད་པར་འགྱུར་ཅེས་བརྗོད་པ་ལས་ཀྱང་ལྡོག་ཁྱབ་དེ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པ་དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་ཚེ་ན། མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་དཔེ་ཚང་མང་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་དཔེ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀ་རྗེས་སུ་གྲུབ་ཀྱང་། སྐྱེས་བུ་ལ་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་ན། མི་མཐུན་ཕྱོགས་བདག་ཡོད་ཅིག་གྲུབ་མི་དགོས་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

འོ་ན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་བསྟན་པ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དཔེ་ལ་མཚོན་ནས་མི་རྟག་པ་དང་བྲལ་བ་ལྟ་བུ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་མཐུན་ཕྱོགས་མི་རྟག་པ་གཞན་ལ་ཡོད་ཚུལ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྟག་པ་རྣམས་ལ་མེད་ཚུལ་སྟོན་པ་དང་། ཡང་མེ་ལྟ་བུ་དུ་བའི་རྒྱུ་ཡི་དངོས་པོ་ཡིན་པ་དེ་དག་མི་ཤེས་པའི་གྲོལ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཚུལ་ཚང་མང་དང་རྒྱ་མཚོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོན་པ་ཙམ་ཡིན་ཏེ་དཔེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་མིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་གྲོལ་བ་མཁས་པ་རྣམས་ལ་ནི། དཔེའི་སྟེང་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་མི་དགོས་པར་གཏན་ཚིགས་འབའ་ཞིག་ཙམ་བརྗོད་པར་ཟད་དོ། །མི་ཤེས་པ་ལ་དཔེས་སྟོན་དགོས་ནའང་མཁས་པ་ལ་མི་དགོས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཤེས་པར་ནུས་ན། རྗེས་འགྲོ་དང་ལྡོག་ཁྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་དངོས་སུ་སྨྲས་པས། དོན་གྱིས་གོ་བས་ཅིག་ཤོས་མ་སྨྲས་པ་ལའང་། དེར་ངེས་པའི་དྲན་པ་ཡང་དག་པར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་རྣམས་ཀྱིས་གང་མ་ཤེས་པ་སྟོན་ཞིང་། ཤེས་ཟིན་ལ་དྲན་པ་གསོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་མཁས་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཙམ་བརྗོད་པས་འཐུས་ཤིང་། ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་ཟིན་ལ་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་དང་། སྦྱོར་འབྲེལ་བ་ངེས་ཟིན་ཀྱང་མ་དྲན

པ་ལ་ཁྱབ་པ་གང་རུང་དེ། ཀླུན་པོའམ་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ནན་ཆེར་ཟིན་པ་ལ། ཚུལ་རེ་རེ་ནས་ནན་གྱིས་བསྒྲུབས་པས་མཐར་ཡང་དག་པའི་དོན་ཚད་མའི་ལམ་གྱིས་འགྲུབ་ནུས་སོ། །

གཉིས་པ་དེ་ཡི་ཤུགས་ཀྱིས་དགག་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བའང་ཤེས་པའི་ཚུལ་ནི།

དེ་ཕྱིར་རྒྱུ་དང་རང་བཞིན་དག །མེད་པས་འགའ་ཞིག་སྒྲུབ་པའི་ཡང་། །
གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ་དམིགས་པར་ནི། །རིགས་ལྡན་དེ་མི་དམིགས་པ་ཡང་། །
དེ་ལྟར་མི་དམིགས་འདི་རྣམ་གསུམ། །བཤད་ཀྱང་རྣམ་པ་དུ་མ་སྟེ། །
དེ་དང་དེ་འགལ་ལ་སོགས་པ། །མ་རྟོགས་རྟོགས་དབྱེའི་སྦྱོར་སྒོ་ནས། །

རྟགས་ཆོས་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་མི་འཁྲུལ་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར་རྒྱུ་མེ་ལྟ་བུ་དང་། ཁྱབ་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་རང་བཞིན་ཤིང་ལྟ་བུ་དག་མེད་པས་དུ་བ་དང་ཤ་པ་ལྟ་བུ་འགའ་ཞིག་མེད་པར་སྒྲུབ་པའམ་དགག་པའི་ཡང་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། འབྲེལ་བས་སྒྲུབ་ནུས་པར་མ་ཟད་འབྲེལ་ཡུལ་ཁེགས་པས་འབྲེལ་ཟླ་འགོག་པར་ཡང་ནུས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་ན་སྣང་དུ་རུང་བའམ། དམིགས་པར་ནི་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་དེ་མི་དམིགས་པ་ཡང་དགག་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ལ་དེ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་མི་དམིགས་པ་འདི་དོན་ལ་རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདུ་བར་བཤད་དེ་དེ་དང་འགལ་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་ལ་དགག་བྱ་དེའི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ཙམ་དུ་ཁྱད་མེད་པས་དེར་འདུའོ། །དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཡང་རྒྱས་པར་ཕྱེ་ན་རྣམ་པ་དུ་མ་སྟེ། རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་གསུམ་པོ་དེ་དང་དེ་གསུམ་པོ་དང་འགལ་བ་གསུམ་དང་། ལ་སོགས་པ་ཞེས་པས་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ། རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ

དམིགས་པ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་ཡོད་ལ། དེ་དག་ནི་རང་གི་ངོ་བོའམ་འབྲེལ་ཟླ་མ་རྟོགས་པའམ་མ་དམིགས་པ་དང་། འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་མ་རྟོགས་པའི་རབ་དབྱེའི་སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ཙམ་སྟེ་དོན་ལ་དགག་བྱ་ཉིད་མེད་པར་འགོག་པ་ལ་གནད་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

གཉིས་པ་ངེས་པའི་རྟགས་གསུམ་འཁྲུལ་པ་མེད་ཚུལ་ལ།

རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོའམ། །རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལས།།
མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པ་སྟེ། །མ་མཐོང་ལས་མིན་མཐོང་ལས་མིན།།
གཞན་དུ་གཞན་ནི་གཞན་དག་དང་། །ངེས་པར་ཡོད་པའི་ངེས་པ་གང་།།
དོན་གཞན་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་ཚིས། །ཡིན་ན་གོས་ལ་ཚོན་བཞིན་ནོ།།
ཚིས་དོན་གཞན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་ཅན། །ཡིན་པར་གྱུར་ན་དེ་གཞན་ཉིད།།
ཕྱིས་འབྱུང་ཕྱིར་ན་རྒྱུ་ཉིད་མིན། །འབྲས་བུ་ན་ཡང་ག་ལ་ངེས།།

མེ་དུ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ཡིན་པར་ངེས་པའམ། བྱས་དང་མི་རྟག་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་གྱིས་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡི་ཚད་མ་ལས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བར་ངེས་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་འགྲུབ་པ་སྟེ། གཞན་དུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་ལས་ལྡོག་ཁྱབ་འཁྲུལ་མེད་གྲུབ་པ་མིན་ལ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་མཐོང་བ་ཙམ་ལས་རྗེས་འགྲོའི་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ནུས་པ་མིན་ནོ། །རྟགས་ཚིས་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་ལས་ཤེས་བྱེད་གཞན་ཞིག་ཏུ་འདོད་ན་གཞན་དུ་བ་ལྟ་བུ་ནི། གཞན་མེ་ལྟ་བུ་དག་དང་ངེས་པར་ཏེ་མི་འབྲལ་

(1) ཤོག་ངོས། ༢༤-༢༥

བར་ཡོད་པའི་ངེས་པའམ་ཚད་མ་གང་ཡོད་དེ། དུ་བ་དེ་རེས་འགའ་མེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འདུག་པར་མཐོང་ཡང་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མ་ངེས་ན། མེ་མིན་ལས་སྐྱེ་བ་མི་ཁེགས་པས་རྟགས་དེས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡོད་ངེས་སུ་མི་རྟོགས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་། བདག་གཅིག་འབྲེལ་དུ་མ་ངེས་ནས་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་དེ་དག་དོན་གཞན་ཐ་དད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་ཆོས་ཡིན་པར་གྱུར་པའམ། གང་བྱས་པ་ལ་འཇིག་པ་འབྱུང་བས་ན་འཇིག་པ་དེ་བྱས་པ་ལས་གཟོད་འཇིག་རྒྱུ་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་ཡིན་ན། གོས་སྔར་ཡོད་ལ་ཚོན་གྱིས་གཟོད་བསྒྱུར་བ་བཞིན་བྱས་ཙམ་ནས་འཇིག་པར་མ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།

དཔེ་འདི་སྤུ་མ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ལའང་དོན་གྱིས་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། རེས་འགའ་སྣམ་བུ་དང་དེའི་སེར་པོ་ཚོགས་པར་མཐོང་ཡང་། སེར་པོ་ཡོད་པས་སྣམ་བུ་ཡོད་པར་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་དེ་དག་དོན་གཞན་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་བཞིན་ཕན་ཚུན་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་ཡིན་པར་གྱུར་ན། དེ་དག་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་མི་ཤེས་པའི་གཞན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་བྱས་པས་མི་རྟག་པ་གོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཕན་ཚུན་ཕན་འདོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འབྲེལ་བ་ལས་འོས་མེད་དེ། ཆོས་ཐ་དད་ཕན་མི་འདོགས་པ་ནི་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་པས་ན་དེ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་དོ། །དེ་ལྟ་ནའང་བྱས་པ་ལས་མི་རྟག་པ་ཕྱིས་སུ་འབྱུང་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ན། བྱས་པའི་རྒྱུ་ཉིད་ནི་མི་རྟག་པ་མིན་ལ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ན་ཡང་། བྱས་ཙམ་ནས་མི་རྟག་པར་ག་ལ་ངེས་ཏེ་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་བྱས་མི་རྟག་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ལ་དེ་དག་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་མི་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡང་མེད་པས་ན། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མི་རྟག་པ་ནམ་ཡང་སྒྲུབ་མི་ནུས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་སྒྲུབ་རྟགས་གཉིས་པོ་མི་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

ཐ་དད་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྒྲུབ།

རང་བཞིན་ལ་ཡང་མེད་མི་འབྱུང་། །ཡོད་པ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན།།
དེ་མེད་ན་ནི་ཡོད་པའི་བདག །མེད་འགྱུར་ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་རོ།།

འབྲས་རྟགས་སུ་མ་ཟད་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ལ་ཡང་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ལས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་འབྲེལ་ཞེ་ན། རྟགས་དང་ཆོས་དེ་དག་ཅིག་ཤོས་ཡོད་པ་ཙམ་ནས་དེ་དང་རང་ཆས་སུ་དོན་གྱིས་ཐ་དད་དུ་མེད་པར་བདག་གཅིག་གིས་འབྲེལ་བ་ཡིན་པས་ན། བསྒྲུབ་བྱ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་དེ་མེད་ན་ནི་རྟགས་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་དོན་གྱི་སྟེང་ན་ཐ་དད་མེད་པར་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[2]

དེ་ལྟར་ཆོས་ཐ་དད་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཕན་ཆད་སྟ་ན་མེད་པའི་ཁྱད་པར་གཞན་སྐྱེད་པ་ཞིག་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་དགོས་ཀྱི། གང་ཡང་རག་མ་ལས་པ་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། རག་ལུས་པ་ལ་ནི་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་ཅིག་ཤོས་ལ་ཁྱད་

(1) ཤོག་གྲངས། ༢༡-༢༩

(2) ཤོག་གྲངས། ༡༡-༡༩

པར་གཞན་སྐྱེད་པ་དེའི་ཆ་ནས་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་བ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོའི་རྫས་རྒྱུན་མི་རྟག་པས་ན་སྐད་ཅིག་གཞན་དང་གཞན་གྱི་ཁྱད་པར་སྐྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་དུ་ཅིག་ཤོས་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཆོས་ཐ་དད་པ་གནས་སྐབས་སུ་ཕན་ཚུན་ལྡན་པའི་འབྲེལ་བ་དང་། ཚོགས་པ་གཅིག་ཏུ་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་སོགས་ཕྱི་རོལ་པས་བྱས་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ནི་སྐད་ཅིག་གི་ཁྱད་པར་གཞན་དང་གཞན་སྐྱེ་བ་ལ་ལྡོངས་ནས་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་བ་ཅན་དུ་མ་གོ་ནས་ལུགས་གཉིང་མི་ཚུགས་པ་འགལ་འདུའི་རྒྱུར་སོང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གསལ་བས་སྒྲི་གསལ་ཡང་སྒྲི་ལ་ཕན་བཏགས་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྒྲི་འཛིན་དབང་པོ་ལ་ཕན་བཏགས་པས་དེ་གསལ་བ་སྟེ་མར་མེས་མིག་ལ་ཕན་བཏགས་པ་བཞིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་མ་ཡིན་ཏེ་འདི་ལྟར་མིག་སྨན་དང་ཐུར་མ་དང་ལེགས་པར་བྱ་བ་སོགས་ཀྱིས་དབང་པོ་ལ་ཕན་བཏགས་པ་བཞིན་བུམ་པ་སོགས་གསལ་བ་ལས་དབང་པོའང་སྒྲི་འཛིན་པ་ལ་འདུ་བྱེད་པར་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གསལ་བ་དེ་ནི་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་དུས་དག་ལ་དབང་པོའི་རྟོགས་པའམ་ཞེས་པ་ལ་ནི་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཐ་དད་པ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབང་པོ་གསལ་བར་བྱས་ནས་ཕལ་པའི་དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་མཐོང་བ་ཡིན་ན་མིག་སྨན་བྱུགས་པས་ས་འོག་གི་བུམ་པ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་སྒྲར་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པ་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས། [1]

གསུམ་པ་སྒྲུབ་རྟགས་གཉིས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་བ་ནི།

དེས་ན་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་གྱི། །རྗེས་སུ་དཔོག་གང་རྣམ་གཉིས་ཏེ།།
འབྲས་དང་ངོ་བོ་དེ་དག་ལས། །རང་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་འབྲེལ་ངེས་ཕྱིར།།

གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེས་ན་སྒྲུབ་པའམ་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། གང་ཞེ་ན་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱའི་ངོ་བོ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དེ་དག་ལས་བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་པ་ལ་མི་སླུ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་རྟགས་དེ་དག་རང་རང་གི་བསྒྲུབ་བྱ་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་ཅིག་ཤོས་ལ་གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས། [2]

དེས་ན་སྤྱི་དང་གཙོ་བོའི་འཁྲུལ་གཞི་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་ཙམ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་བྱེ་བྲག་རྣམས་ལས་ཐ་དད་དུ་མེད་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་དབང་གིས་སྤྱི་མཚན་ལ་རང་མཚན་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཚད་མའི་ཡུལ་མ་ཕྱེད་པར་གཙོ་བོའི་རང་མཚན་ཡོད་པར་རློམ་པ་ཡིན་ནོ། །མདོར་ན་སྤྱིར་བཏང་ཡོད་པ་བསྒྲུབ་བྱར་མི་རུང་བ་མིན་ཡང་ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་ན་མི་རུང་ཞེས་སོ། །ཡང་ན་གཙོ་བོ་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་དོན་ཡོད་པ་ཙམ་གྱི་ཡོད་པ་བསྒྲུབ་ན་མི་འགོག་ལ། ཁྱད་པར་རང་མཚན་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་ན་རྗེས་འགྲོ་མེད་ཅེས་སུ་ཡང་འགྲེལ་པ་གཞན་འགའ་ནས་བཤད་དོ། །དེ་ལ་ཡོད་པ་མི་རྟག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ

(1) ཤོག་ངོས། ༡༡༧-༢༢

(2) ཤོག་ངོས། ༡༠༩-༡༣

བཀོད་པ་འདི་རྒྱ་སྐད་དུ་ཧྲ་བ་ཞེས་པ་དངོས་པོ་དང་ཡོད་པ་དང་རྫས་ལ་སོགས་པའི་སྐད་དོད་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པས་ཡོད་པར་བསྒྱུར་བ་འགྱུར་ནོར་ཏེ་དངོས་པོར་བསྒྱུར་དགོས་ཀྱི་གཞན་དུ་ཡོད་པ་དེ་མི་རྟག་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ཁས་བླངས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བདག་མེད་དང་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡོག་པའི་རྣམ་པ་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པར་ཁས་ལེན་མི་ནུས་པ་ཇི་སྙེད་པ་འཕངས་ནས་ཡོད་པ་ལ་མི་རྟག་པས་མ་ཁྱབ་པར་བོད་ཕྱི་རབས་ཀྱི་མཁས་པ་དག་བཞེད་ལ། བོད་སྔ་རབས་ཀྱི་མཁས་པ་ཕལ་ཆེ་བས་ནི་གཞུང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཞལ་བཞེས་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་སོ་སོའི་བཞེད་པ་ལའང་ཡོད་པ་ཞེས་པ་འཛིན་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་རྩོད་པར་ཟད་ཀྱི་དོན་དུ་སུའི་ལྟར་ཡང་བརྗོད་ཚུལ་ཙམ་ལ་མི་རུང་བ་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་འགྱུར་ཉེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་སྤྱིར་བཏང་ཡོད་པ་ཞེས་དངོས་པོ་དང་མེད་པ་ཞེས་པ་དངོས་མེད་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་བཞིན་བསྟན་བཅོས་མཛད་པོས་ཀྱང་དེ་བཞིན་བརྡ་སྦྱར་ལ། ཕྱོགས་འདིར་བྱུམ་པ་ཡོད་མེད་ཅེས་པ་ལའང་དངོས་པོ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་མི་དགོས་པར་རང་མཚན་ཡོད་མེད་ལ་གོ་བ་དང་འདྲ་སྟེ། བརྡ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་ཙམ་ནི་སྐབས་འདིའི་ཡོད་པའི་དོན་དུ་གཟུང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་མི་གོ་ན་གཞུང་གང་འཆད་ཀྱང་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་མི་ནུས་ཏེ། གང་ཞིག་ཡོད་ན་གང་སྐྱེ་བའམ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུའང་བརྡ་ཐ་སྙད་ཀྱིས་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ཡོད་ན་གང་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནམ་ཞེས་སོགས་སུའང་གོ་བར་འགྱུར་བ་སོགས་ཧ་ཅང་ཐལ་ཞིང་། རྒྱ་སྐད་ལ་ཐུན་མོང་གི་སྐད་དོད་ཡོད་ན་བོད་སྐད་ལ་དངོས་པོར་བསྒྱུར་བས་ཅི་ཕན་ཏེ་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་པོས་ཁྱབ་མེད་ཀྱི་

རྟགས་བཀོད་པར་ནི་དོན་གྱིས་ཁས་བླངས་སོ། །རྒྱ་སྐད་ལ་སྐད་དོད་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པས་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ལ་གོ་རུང་ན་བོད་སྐད་ལའང་མི་རུང་བ་སུ་ཞིག་གིས་བཀག་བཅད་པ་ཡིན། དེས་ན་ཚིག་རྣམས་ནི་དོན་གྱི་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལས་དོན་གོ་བ་ཡིན་གྱི་ཚིག་གི་བརྗོད་ཚུལ་འབའ་ཞིག་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་དག་གི་ཚིག་དངོས་པོའི་དབང་། །ལྷུར་བརྗོད་བརྗོད་འདོད་མི་བརྟེན་པ། །སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་དུ་ན། ལ་ལ་མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལའང་དུ་བའི་རང་མཚན་ཡོད་པ་ཞེས་མ་སྦྱར་ན་བརྡ་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་དུ་བ་ཡོད་པ་ཙམ་ལའང་གོ་ནས་དེ་ཡོད་པས་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་ཅི་ལ་འགྲུབ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་སྲིད་དགོས་ཀྱང་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་གཅོད་དགོས་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་ལོ། དེ་བཞིན་དུ་བྱས་པ་ལའང་སྐྱེས་བུས་བྱས་པ་དང་དབང་ཕྱུག་གིས་བྱས་པ་སོགས་བཅད་པའི་ཁྱད་པར་སྦྱར་དགོས་པ་དང་། སྣང་རུང་མ་དམིགས་ཞེས་བརྗོད་པ་ནའང་། དོན་དམ་པར་ཡོད་ན་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ལ་སྣང་དུ་རུང་བ་ལ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱིས་མ་དམིགས་པ་ལ་ཟེར་རམ་སྙམ་དུ་དོགས་པར་སྲིད་པས། དེ་འདྲའི་ཚིག་གི་ཨ་འཐས་ལ་ཞེན་ན་ཚིག་གཅིག་གིས་སྒྲོ་འདོགས་ཐམས་ཅད་ཆོད་པའི་སྒྲ་བ་ཞིག་ནམ་ཡང་མི་རྙེད་དེ། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རྟགས་སུ་བྱས་ན་ཡང་དངོས་མེད་ལ་ཡང་དངོས་པོ་ཞེས་པའི་མིང་འཇུག་པའི་སྐབས་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་ཀུན་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་དང་། ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་ཀུན་མཁྱེན་ནོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་སུ་དངོས་པོའི་སྒྲ་དེས་དངོས་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཀུན་བཟུང་བ་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་། དངོས་ཀུན་ཡང་དག་རྫུན་པར་མཐོང་བ་ཡིས། །དངོས་རྙེད་ངོ་བོ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་།

དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད། །གཞན་གྱི་དངོས་པོར་རབ་ཏུ་བསྒྲགས། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་འདྲའི་འཇུག་པ་མཐའ་དག་ཚིག་གཞན་དང་གཞན་དུ་སྒྱུར་མི་ནུས་ཤིང་བསྒྱུར་ཀྱང་མི་དགོས་ལ། བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་དོན་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་གོ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། སྔར། ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་མི་ལྟོས་པའི། །ཚིག་གང་སྨྲ་པོས་ཇི་ལྟ་བུར། །རྗོད་བྱེད་ཉིད་དུ་ངེས་བྱེད་པ། །དེ་དེ་བཞིན་དུ་རྗོད་བྱེད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའང་འདིར་མ་བརྗེད་པར་བྱའོ། །དེས་ན་དོན་གྱི་སྟེང་ན་འགལ་བ་མེད་ཕན་ཚད་ཚིག་བརྗོད་ཚུལ་ཙམ་ལ་ཞ་ཐང་ཚད་ཚད་དུ་ཅོད་པ་ནི། བྱིས་པའི་ཞགས་བཀྱེ་བ་དང་འདྲ་བས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ཞེན་ཏུ་གུས་པར་མི་བྱའོ། །དེ་ཡང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་རྟག་པར་བཞག་པ་ནི་ཁྲབ་པའི་སྤྱི་ཡོད་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་རྟོག་པས་བསླད་ནས་དེ་ལྟར་འཛིན་པ་ཙམ་དུ་མ་བཟུང་བར་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་དཔྱད་ནས་རྟག་པ་ཉིད་དུ་ནན་གྱིས་བསྒྲུབ་ན་སྤྱི་བཀག་པ་ཇི་སྙེད་པའི་དོན་ལྟོད་པར་བྱས་ནས་དེ་དག་གི་ཕྱོགས་འཛིན་པ་དབུགས་འབྱིན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།

འདི་ལྟར་བུམ་པ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་སྟེང་གི་ལྡོག་པ་དང་བདེན་མེད་སོགས་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་ན་མེད། གསུམ་པའི་དུས་ན་མེད་ལ། རང་དུས་ན་ཡོད་ཀྱང་དེ་འདྲ་ནི་རེས་འགའ་བའི་རྟག་པའོ་ཞེས་འདོད་ན་ཡང་། དེ་འདྲའི་སྔར་མེད་ཕྱིས་མེད་སྐད་ཅིག་གཅིག་གི་ཡུན་དུ་ཡོད་པ་དེ་མི་རྟག་པར་མ་གྱུར་ན། རང་མཚན་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་ཡང་དེ་ཡི་ཚུལ་ལས་ལྷག་པར་མི་རྟག་པར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་གཉིས་འདྲ་བར་འགྱུར་ཞིང་། ཡང་སྔར་མེད་གསར་དུ་ཡོད་ཀྱང་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ལ། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕན་ཚད་དུ་མི་སྡོད་ཀྱང་འགག་པ་མིན་ན་ནི། ཅི་ག་དེ་ནི་ངོ་མཚར་ཆེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འགྱུར་བས་ན། ལེགས་པར་དཔྱད་ན་ལྡོག་ལྡན་མེད་པར་དེའི་ལྡོག

པའང་བཞག་མི་ཤེས་པས་དེའི་རང་དུས་ལས་སྔ་ཕྱིར་བཞག་མི་ཤེས་ཀྱང་དེ་མི་རྟག་པར་མི་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ལྡོག་ལྡན་དེ་གཞན་ལས་ལོག་པའི་ཆ་ནས་དེའི་ལྡོག་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་རྣམ་པར་ཟད་ཀྱི། ལྡོག་པ་རང་གི་ཆ་ནས་དཔྱད་ན་དགག་བྱ་གཞན་དེ་ལ་མེད་པའི་ཆ་ཙམ་ལས་དེ་སྐྱེ་བ་སོགས་ཆོས་གཞན་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་མི་རྟག་པར་གཞག་རྒྱུའི་ངོ་བོ་གང་ཡང་མེད་པ་ལ་གནད་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེ་ལ་རྟག་པར་གཞག་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཡང་མེད་དེ། ལྡོག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཕྱིར། །གནས་དང་མི་གནས་རྟོག་པ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དོན་ལ་མེད་ཀྱང་འགག་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟག་པའི་ཐ་སྙད་གདགས་ན་ཅི་འགལ་སྙམ་ན། སྐྱེ་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟག་མི་རྟག་ཏུ་སྒྲོ་མ་བཏགས་ན་ལེགས་ཀྱི་འགག་རྒྱུ་མེད་པ་ཙམ་གྱི་ཆ་ནས་དེའི་ངོ་བོ་རྟག་པར་རློམ་ན། དོན་ལ་མེད་ཀྱང་སྐད་ཅིག་ཙམ་དུ་རྟོག་ངོར་སྣང་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་པའི་ཐ་སྙད་གདགས་ཀྱང་མི་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །རྟོག་ངོར་སྣང་བ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ་སྙམ་ན། རྟག་པར་ཡང་སྒྲོ་བཏགས་པར་ཟད་དོ། །དེས་ན་ཡོད་ལ་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་པ་ལ་དོན་གྱི་འགལ་བ་ནི་གང་ཡང་མེད་དོ། །

དེ་ཡང་ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ཡོད་ཀྱི་ཟླ་གཉིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཟླ་བ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་དེ་ཟླ་བ་མ་དམིགས་པའི་སྔ་ཕྱིར་མེད་ཀྱང་དེས་ཟླ་བ་གཉིས་པ་ནི་རྟག་མི་རྟག་གང་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། མེད་པ་གསལ་སྣང་ཙམ་ཡིན་གྱི་ཟླ་བ་གཉིས་གྲུབ་པ་མེད་པས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ལས་ཐ་དད་པའི་ལྡོག་པའང་རྟོག་པའི་ཤེས་ངོར་ཚིག་གི་ཤན་གྱིས་གཉིས་སུ་སྣང་བར་ཟད་ཀྱི་དོན་གྱི་སྟེང་ན་ཐ་དད་པ་རྟག་པའི་ཚུལ་ཅན་དུ་ཡང་མེད་དོ། །འོ་ན་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་ཡང་ཟླ་གཉིས་བཞིན་དུ་མ་

གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དོན་གྱི་གཞན་སེལ་ཡང་དོན་གྱི་སྟེང་ན་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་ནི་ཟླ་གཉིས་བཞིན་དུ་མེད་ཀྱང་། དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཡོངས་གཅོད་དུ་གྲུབ་པའི་ཤུགས་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྣང་བ་གྲུབ་པ་ན་མུན་པ་མེད་ཀྱང་། སྣང་བའི་སྟེང་ན་སྣང་བ་ལས་ཐ་དད་པའི་མུན་པ་མེད་པ་ཞེས་པ་གཞན་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་མུན་པ་མེད་ཅེས་པ་དང་སྣང་བ་ཡོད་ཅེས་པ་དོན་དུ་འགལ་བ་མེད་ལ་གཅིག་ཡོད་པ་ན་དེའི་ཤུགས་ལ་གཅིག་མི་འགྲུབ་མི་སྲིད་པ་བཞིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲ་རྟག་པར་འདོད་པ་ལ་ངོ་བོས་འབྲེལ་བ་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་ནི།

འབྲེལ་བ་ཅན་རྣམས་མི་རྟག་ཕྱིར། །འབྲེལ་བ་ལ་རྟག་ཡོད་མ་ཡིན།།
དེ་ཕྱིར་དོན་དང་སྒྲ་ཡི་དེ། །སྐྱེས་བུའི་བློ་ཡིས་ལེགས་པར་བྱས།།
དོན་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་ན་ནི། །སྒྲ་རྣམས་ལ་ནི་རང་བཞིན་དག།
རྣམ་པར་བཟློག་པར་མི་རིགས་སོ། །རྣམ་བརྟགས་འབྲེལ་ལ་ཉེས་འདི་མེད།།
གལ་ཏེ་རྟེན་འདི་འཇིག་ན་ཡང་། །འཇིག་མིན་རྟག་ཕྱིར་རིགས་དང་འདྲ།།
རྟག་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནུས་པ་གང་། །གང་གིས་དེ་རྟེན་འདོད་པ་ཡིན།།
ཤེས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡི། །ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་རྣམས་ཚོགས་ན།།
དེ་སྐྱེད་པར་ནི་རུང་ཉིད་ཕྱིར། །རིགས་པ་ཤེས་པས་བུམ་སོགས་ཀྱང་།།
སྐྱེ་བ་ལ་ནི་གསལ་བར་འདོད། །འགྱུར་བ་མེད་རྣམས་ཁྱད་མེད་པས།།
གསལ་བྱེད་རང་གིས་དོན་ཅི་བྱས། །གང་ཕྱིར་དེས་དེ་གསལ་འདོད་པ།།

[1] ཤོག་གྲངས། ༡༣༤-༡༨༡

འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་ཉིད་གྱུར་མོད། །ཐ་དད་ཕྱིར་བློ་སྣ་ཚོགས་འགྱུར།།
དེ་ལས་ཐ་དད་མིན་དེ་ཉིད། །འདི་ལས་གཞན་དངོས་ཡོད་མ་ཡིན།།
དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཕྱིར། །འབྲེལ་བ་རྟོག་པས་བྱས་པ་ཡིན།།
ཡོད་རྫས་གཞན་ལ་རག་ལུས་པའམ། །གཞན་གྱི་འབྲེལ་བར་ཇི་ལྟར་འགྱུར།།
ཡི་གེ་དོན་མེད་ཅན་འགྱུར་ཞིང་། །ཚིག་སོགས་ཀུན་བརྟགས་དངོས་མེད་ལ།།
དངོས་པོ་ཡི་ནི་འབྲེལ་བ་འདི། །ཇི་ལྟ་བུར་ནི་འཇུག་པར་འགྱུར།།

སྒྲ་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་མི་རྟག་པ་ཞིག་ཡིན་ནམ་རྟག་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་དེ་སྐྱེས་བུའི་འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་དམ་མི་བྱེད། བྱེད་ན་ནི་ངོ་བོས་འབྲེལ་བ་མི་འཐད་ལ་རིག་བྱེད་ཀྱི་དོན་ཡང་གཞན་དུ་སྟོན་པའི་འཁྲུལ་པ་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ། མི་བྱེད་ན་རི་ལ་སོགས་པ་གཞན་དང་གཞན་དུ་འདོད་པས་བཞག་མི་ནུས་པ་བཞིན་གཞན་གྱི་མིང་གཞན་ལ་སྒྱུར་མི་བཏུབ་པ་ཞིག་ན་དེ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་ལོ། །གལ་ཏེ་རྟག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མིང་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་མེ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་བྱའི་དོན་རྣམས་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་རྗོད་བྱེད་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྟག་པ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ལའང་རྟག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོན་མེ་ཞིག་ན་འོད་འཇིག་པ་ལྟར་བུམ་པ་ཞིག་ན་དེའི་སྟེང་གི་འབྲེལ་བའང་འཇིག་གོ །གལ་ཏེ་འབྲེལ་ཡུལ་མེད་བཞིན་དེའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ནི་མི་རུང་སྟེ་གལ་ཏེ་རུང་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་དང་བུམ་པའང་འབྲེལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཕྱིར་དོན་དང་སྒྲ་ཡི་འབྲེལ་བ་དེ་ནི་བྱེད་པོ་སྐྱེས་བུའི་བློ་ཡིས་མིང་དོན་བསྒྲེ་བའི་སྒོ་ནས་ལེགས་པར་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་དོ། །གཞན་ཡང་སྒྲ་འདི་དོན་རང་མཚན་ལ་འབྲེལ་ན་རང་མཚན་རྣམས་ནི་སྔ་ཕྱིར་བྱུང་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་གསར་དུ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་དེའི་སྔོན་དུ་ཇི་ལྟར་འབྲེལ་ཏེ་འབྲེལ་ཡུལ་མེད་པས་སོ། །གལ་ཏེ་དོན་དེ་སྐྱེས་པ

དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྔར་མེད་ཀྱི་འབྲེལ་བའང་སྒྲ་དེ་ལ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན་ནི་སྔོན་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྒྲ་དེ་ལ་ཡོད་པར་འགྱུར་བས་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་འགྱུར་ནའང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་རྟག་པར་འདོད་པ་ལ་ནི་སྔར་གྱི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དག་ལས་རྣམ་པར་བཟློག་པར་གྱུར་པ་ཡོད་པ་མི་རིགས་སོ། །དེ་ཡང་སྒྲ་རྟག་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་འདོར་མི་སྲིད་པས་སྔ་ནས་འབྲེལ་བ་ཡོད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་དང་ཅིག་ཅར་དུ་འབྲེལ་དགོས་ལ་དེ་ཡང་མི་སྲིད་དེ་འབྲེལ་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

སྔར་མ་འབྲེལ་ན་ཕྱིས་ཀྱང་མི་འབྲེལ་ཏེ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ཁྱད་པར་གཞན་དང་གཞན་གསར་དུ་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པས་སོ། །གལ་ཏེ་ཐོབ་ན་ནི་སྔ་མ་ལས་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །འོ་ན་ཁྱོད་ལྟར་ནའང་བུམ་པ་སྔ་མ་ཞིག་ན་དེའི་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བའང་འཇིག་ལ་གསར་དུ་བྱུང་བའི་བུམ་པ་སོགས་ལ་མིང་དེ་ཇི་ལྟར་འབྲེལ་སྙམ་ན། འབྲེལ་བ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་རྟོག་བཅས་ཀྱི་བློས་མིང་དོན་འབྲེལ་བ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་ཙམ་གྱི་འབྲེལ་བ་བློ་ངོར་གྲུབ་པ་ལ་ནི། འབྲེལ་བ་འཇིག་མི་འཇིག་དང་འབྲེལ་བ་དེ་མིང་དོན་གཉིས་ལས་གཅིག་ཐ་དད་གང་ཡིན་ལ་སོགས་པ་དཔྱད་ནས་མི་འཐད་པར་བརྗོད་པའི་ཉེས་པ་འདི་དག་མེད་དེ་བློས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་དེ་ལྟར་དཔྱད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་འབྲེལ་བའི་རྟེན་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་འཇིག་ན་ཡང་འབྲེལ་བ་ནི་འཇིག་པ་མིན་ཏེ་རྟག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རིགས་ལྡན་བུམ་སོགས་འཇིག་ཀྱང་རིགས་རྟག་པ་མི་འཇིག་པ་དང་འདྲའོ་ཞེར་ན། རིགས་དང་འབྲེལ་བ་སོགས་རྟག་པ་རྣམས་ལ་རྟེན་དེས་བརྟེན་པའི་ནུས་པ་ཞུགས་པ་གང་ཡོད་དེ་དེ་ནི་གང་གིས་ཀྱང་བརྟེན་དགོས་པ་མིན་པས་ན་རྟེན་དེ་དག་གི་ནུས་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་མ་གྲུབ་སྟེ་ཚོན་གྱི་ནུས་པ་ནམ་མཁའ་ལ་མི་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བ

གཉིས་པོ་དེ་གསལ་བ་དང་བརྗོད་བྱས་རྟེན་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་གང་ཡང་རྟག་པ་དེའི་རྟེན་དུ་མི་རུང་ངོ་། །གལ་ཏེ་དངོས་སུ་ཕན་འདོགས་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་མིན་ཡང་མར་མེས་བུམ་པ་གསལ་བ་ལྟར་གསལ་བ་དང་བརྗོད་བྱའི་དོན་དེས་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བ་དེ་དག་གསལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ་དེ་དག་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་དག་ཤེས་པར་བྱེད་དོ་ཟེར་ན། བུམ་པ་རང་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་སྒྲོན་འོད་དང་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཚོགས་པར་གྱུར་པ་ན་བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་སྐྱེད་པར་ནི་རུང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ཤེས་ཤིང་མཁས་པས་ནི་བུམ་སོགས་ཀྱང་སྔར་མི་གསལ་བ་མིག་ཤེས་སྐྱེད་རུང་མིན་པ་ཕྱིས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་དང་ཚོགས་པ་ལས་སྔར་ལས་བཟློག་སྟེ་སྐྱེ་བ་ལ་ནི་སྔར་མི་གསལ་བ་ཕྱིས་གསལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་གཞན་དང་གཞན་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་ནི་དེ་ལྟར་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །ཁྱོད་ཀྱིས་གསལ་བྱར་འདོད་པ་འབྲེལ་བ་དང་སྤྱི་འགྱུར་བ་མེད་པ་རྣམས་ལ་སྔ་ཕྱི་ཁྱད་པར་གཞན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་ན་གསལ་བྱེད་བརྗོད་བྱ་དང་གསལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གིས་དོན་དེ་གསལ་བྱེད་དུ་འཇོག་པའི་དོན་ཅི་བྱས་ཏེ་ཅི་ཡང་མ་བྱས་པར་ཐལ། སྔར་མི་གསལ་བའི་དུས་ལས་འགྱུར་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ད་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་གནས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་སོ།།

དཔེར་ན་བུམ་པ་སྔར་མི་གསལ་བའི་གནས་སྐབས་ལས་འགྱུར་མི་ཤེས་ན་སྒྲོན་འོད་དང་ཚོགས་ཀྱང་སྔར་བཞིན་མི་གསལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་གསལ་བྱེད་དེས་གསལ་བྱ་རྟག་པ་ལ་གསལ་བའི་བྱ་བ་གང་ཡང་མ་བྱས་བཞིན་དུ་རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར་དེས་དེ་གསལ་བར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་དུ་བཞག་པ་ལ་རྒྱུ

མཚན་གང་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་བ་ནི་མར་མེ་འདི་ཤ་ཟ་དང་མོ་ག་ཤམ་བུ་ལ་སོགས་པའི་གསལ་བྱེད་དུ་འདོད་པ་དང་འདྲའོ།།

གཞན་ཡང་འབྲེལ་བ་ཞེས་པ་བློས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པར་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་དུ་ཆུག་མོད། དེ་ལྟ་ན་སྒྲ་དང་དོན་དང་འབྲེལ་བ་གསུམ་དངོས་པོ་ཐ་དད་པ་ཀ་བ་བུམ་པ་སྣམ་བུ་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དེ་འཛིན་གྱི་བློ་ཡང་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་ཚུལ་དུ་འགྱུར་གྱི་མིང་དོན་བསྲེས་ནས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པར་མི་འགྱུར་ལ་དེ་ལྟ་ན་འབྲེལ་བ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་དེས་མིང་དོན་འབྲེལ་བ་ལ་ཅི་ཞིག་ཕན་ཏེ་ཁོ་རང་རང་རྒྱུ་བར་འགྱུར་རོ། །སྐྱོན་གཞན་ཡང་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་ཡིན་ཡང་དེས་མིང་དོན་འབྲེལ་བའི་རྟེན་བྱེད་ན་སྒྲ་དང་བརྗོད་བྱའི་རང་མཚན་ཐ་དད་པ་བཞིན་དུ་འབྲེལ་བ་དེ་སྟེང་དངོས་པོར་ཡོད་ན་བུམ་པའི་སྒྲ་གཅིག་གིས་བུམ་པའི་དོན་ཀུན་གོ་བ་དང་། བུམ་པ་གཅིག་ལ་སྐྱེས་བུ་དུ་མའི་བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་མི་འཐད་ལ། འབྲེལ་བ་ཞེས་པ་གཅིག་ལས་མེད་ན་བྱེ་བྲག་ཐ་དད་པའི་བུམ་པ་ལ་མིང་མི་འཇུག་པའམ་རིལ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བ་སོགས་སྐྱོན་མཐའ་ཡས་སོ། །གལ་ཏེ་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་ཡིན་ཡང་མིང་དང་དོན་དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་དངོས་པོ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་སྒྲ་དང་དོན་གྱི་རང་མཚན་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་གཉིས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་གཉིས་ཐ་དད་མིན་ན་ནི་མེ་བརྗོད་པས་ཁ་ཚིག་པར་འགྱུར་ལ་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་ཕྱོགས་སྔ་མས་འདོད་པའང་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་སྒྲ་དོན་ལས་ཐ་དད་དང་ཐ་དད་མིན་པ་གཉིས་ཀ་མིན་ནོ་སྙམ་ན། དངོས་པོ་གང་ལས་གཅིག་དང་ཐ་དད་པ་ཞེས་པ་འདི་ལས་གཞན་ཕུང་གསུམ་པའི་དངོས་པོ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྤངས་པ་ཡིན་

པས་བར་ན་ཕྱུང་གསུམ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཡོད་ཀྱང་དབང་པོ་ལས་འདས་པ་སྟེ་མིག་དབང་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ་སྙམ་ན། དབང་པོ་རྣམས་ནི་འབྲས་བུ་ཤེས་པ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གིས་ཡོད་པར་འཇོག་ན། འདི་ནི་འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས་མ་ཡིན་ཏེ་འབྲེལ་བ་ཉིད་མ་དམིགས་པར་དེའི་འབྲས་བུ་དམིགས་མི་སྲིད་པས་དབང་པོའི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ཡོད་པ་ཞེས་པའང་དོན་མེད་དོ།།

དེས་ན་འབྲེལ་བ་ཞེས་པ་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་མེད་ལ། སྒྲ་དང་དོན་གཉིས་ནི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་མ་འདྲེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་མིང་དོན་བསྲེས་ནས་འདི་འདིའི་མིང་ངོ་འདི་འདིའི་བརྗོད་བྱའོ་ཞེས་འབྲེལ་བ་ལྟར་སྣང་བ་ནི་བློ་བུར་གྱི་རྟོག་པས་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་འབྲེལ་བ་ཞེས་པ་རྟོག་པས་ཡོད་པར་བཏགས་པའམ་བཏགས་ཡོད་ཡིན་གྱི་གཞན་རྫས་སུ་ཡོད་པའམ་ཡོད་པའི་རྫས་ཡིན་ན་འབྲེལ་བ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་ཟིན་པ་དེ་གཞན་སྒྲ་དོན་ལ་རག་ལུས་པའམ། དེ་གཞན་སྒྲ་དོན་གྱི་བར་ན་འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་དག་ཏུའང་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། ཀ་བུམ་ལས་དངོས་པོ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པའི་སྣམ་བུ་དེ་ཀ་བུམ་ལ་རག་ལས་པའམ། ཀ་བུམ་གྱི་འབྲེལ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་མིང་དོན་ལ་དངོས་འབྲེལ་གང་ཡང་མེད་བཞིན་མིང་གང་བཏགས་པ་དེ་དངོས་པོ་དེ་ལ་གྲུབ་པ་ལྟར་རྟོག་པ་གོམས་པའི་དབང་གིས་མིང་ལ་དོན་དང་དོན་ལ་མིང་དུ་འཁྲུལ་ཏེ་མིང་དོན་བསྲེས་ནས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་མེད་ན་མིང་ལས་དོན་གོ་བ་མི་སྲིད་དོ། །དེར་མ་ཟད་མིང་དང་ཚིག་དང་ངག་ཉིད་ཀྱང་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་གི་ཡི་གེ་སིལ་བུ་བ་རེ་རེ་ལ་ནི་གཞུང་དེའི་དོན་སྟོན་པ་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ཡི་གེ་རིམ་པར་བཀོད་པའི་ཁྱད་པར་ལས་ས་ར་ཞེས་མཚོ་དང་ར་ས་ཞེས་རོ་ཡི་བརྡ་ལྟ་བུ་སོགས་དོན་གང་དང་གང་ཡིན་པ་ལ་དེ་

གོ་བྱེད་ཀྱི་བརྡ་ཡི་གེའི་འགོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བྱས་པ་ལ་དེ་དང་དེ་ཡི་མིང་ཞེས་བློས་བཏགས་པ་སྟེ། གྲངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གཅིག་ལ་སོགས་པ་ལ་གཟའ་ཉི་མ་ཞེས་པར་བཏགས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེ་བཞིན་དུ་ཚིག་ལ་སོགས་པ་སྟེ་ངག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བློས་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་དང་དེར་གྲུབ་པ་ལས་བློས་མ་བཏགས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་མི་འགྲུབ་པས་དངོས་མེད་ཡིན་ཏེ། མིང་དུ་མ་འདུས་ནས་དེའི་བར་དུ་མཚམས་སྦྱོར་བའི་རྐྱེན་བྱེད་པ་ལས་བུམ་པ་མི་རྟག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ཚིག་འབྱུང་ལ། ཚིག་དུ་མ་ཚོགས་ནས་སྐབས་ཀྱི་དོན་སྟོན་པའི་ངག་མང་པོ་དང་ཉུང་དུའི་རྒྱུན་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལྟ་བུའི་མིང་དང་ཚིག་དང་ངག་དེ་དག་ཡི་གེ་སིལ་བུ་བ་རྣམས་ལས་ཐ་དད་པ་མིན་ཏེ་ཡི་གེ་ལས་གཞན་དུ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡི་གེ་དང་གཅིག་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ་ཡི་གེ་ཚོགས་པ་ལས་དོན་དེ་སྟོན་གྱི་སིལ་བུ་བ་ཇི་ཙམ་ཚོགས་ཀྱང་དོན་མེད་པས་མིང་མ་ཡིན་ལ། ཚིག་ཀྱང་མིང་མ་ཚོགས་ན་མེད་ཅིང་། ངག་ཅེས་བྱ་བ་ཡང་ཚིག་མ་ཚོགས་པ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་པ་ནི་མི་སྲིད་དེ་མིག་འཕྲེད་པ་ཙམ་དུ་བརྗོད་པ་ཡི་གེ་ཐུང་ངུའི་ཡུན་ལའང་སྐད་ཅིག་དུ་མ་འདའ་བས་ན་ཡི་གེ་དུ་མ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་ལ་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཏེ། སྒྲ་བློ་ནི་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཡི་གེའི་བཀོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་རྟོག་པས་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་ནས་དེ་ལྟར་གདགས་པར་ཟད་དོ། །དེ་ལྟར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་བརྡ་ཉིད་ཀྱང་ཀུན་བརྟགས་ཙམ་ལས་རང་གི་དངོས་པོ་མེད་པ་དེ་ལ། དངོས་པོ་ཡི་ནི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་འབྲེལ་བ་འདི་ཇི་ལྟ་བུར་ནི་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་རང་ཉིད་མ་གྲུབ་པ་ལ་དྲི་བསུང་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པ་བཞིན་ནོ།།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས། [1]

དངོས་གང་ཇི་ལྟ་བུར་གྱུར་པ། །དེ་འདྲ་དེ་ནི་རྟགས་སེམས་ཀྱི།།
རྒྱུ་ཡིན་དེ་ལས་དེ་ལྟ་ཡི། །དངོས་ལ་དེས་བསྐྱེད་རྟགས་ཅན་བློ།།
དེ་ལྟར་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་བློ། །བརྒྱུད་པ་ཡིས་ནི་དངོས་པོ་ལ།།
འབྲེལ་ཕྱིར་དེར་སྣང་བ་ཡིས་ནི། །སྟོང་ཡང་སླུ་བྱེད་ཉིད་མ་ཡིན།།

དགག་པའམ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དངོས་པོ་གང་ཞིག་དེས་དགག་པའམ་སྒྲུབ་པར་ནུས་པའི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་དེ་དང་འདྲ་བར་བཟུང་བའི་བློ་དེ་ནི་ཆོས་གང་ལ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སུ་འཛིན་པ་ཡི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དུ་བ་དེ་མེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ཅན་ཡིན་པ་དང་། བྱས་པ་དེ་མི་རྟག་པ་དང་ངོ་བོས་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ནི་དོན་རང་མཚན་གྱི་རང་བཞིན་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེ་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་ཤེས་པ་ལས་དུ་བ་དང་བྱས་པ་འདི་ནི་མེ་དང་མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སུ་འཛིན་པའི་སེམས་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཞིག་ན་རྟགས་སུ་མི་འཛིན་ཏེ། བུམ་པ་ཉིད་སྣམ་བུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་མི་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དགག་རྟགས་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །དེ་ལྟར་རྟགས་འཛིན་གྱི་སེམས་དེ་ལས་རྟགས་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡི་དངོས་པོ་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་རྟགས་འཛིན་དེས་བསྐྱེད་པ་སྟེ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་བྱས་པ་ལྟ་བུ་རྟགས་སུ་བཟུང་བ་ན་དེ་གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་བ་རྟགས་ཅན་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་ལ་དེ་ཡང་རྟགས་དེ་གང་ལ་ཡོད་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་མི་རྟག་པ་དེར་གྲུབ་བོ་སྙམ་དུ་ཤེས་འདོད་ཆོས་

(1) ཤོག་ངོས། ༤༡

ཅན་དེ་རྟགས་ཅན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་དེ་ནི་སྤྱི་མཚན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་བློ་སྐྱེ་བ་དེ་དངོས་པོ་ལ་དེ་འདྲའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་བརྒྱུད་པ་ཡིས་ནི་དངོས་པོའམ་གཞལ་བྱ་ལ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རྟགས་ཡང་དག་ལས་རྟགས་ཅན་གྱི་བློ་སྐྱེས་པའི་རྗེས་དཔག་དེ་ནི་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་རང་མཚན་དེར་སྣང་བ་ཡིས་ནི་སྟོང་ཡང་། དངོས་པོའི་ཡིན་ལུགས་ལ་སླུ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

སྒྲུབ་རྟགས་གཞལ་བྱར་འབྲེལ་བའི་ཚུལ།

དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྟོགས་བྱ་ལ། །ཁྱབ་བྱེད་དེ་ཡི་ངོ་བོ་འམ། །
རྒྱུ་དག་ཁྱབ་པར་བྱ་སེམས་ཀྱི། །རྒྱུ་མཚན་དེ་ཡང་དེ་བློའི་ཡིན། །

རྗེས་དཔག་འཇུག་ཡུལ་ལ་མི་སླུ་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར་དངོས་པོའམ་སྒྲུབ་པ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ལ། བསྒྲུབ་བྱ་ཁྱབ་བྱེད་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་ཡོད་པའམ། ཡང་ན་རྟགས་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དག་ལས། ཁྱབ་པར་བྱ་བ་བྱས་པའམ་འབྲས་བུ་དུ་བ་ལྟ་བུ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སུ་འཛིན་པའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ལ། རྟགས་དེ་ཡང་རྟགས་དེ་ཅན་གྱི་བློའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་པས་སྒྲུབ་རྟགས་གཉིས་པོ་ཡང་གཞལ་བྱ་དངོས་པོ་ལ་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་དེས་བསྒྲུབས་པ་ལྟར་དངོས་པོ་ལ་མི་སླུའོ། །

(1) ཤོག་ངོས། ༩༥

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

དེ་ལའང་ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས། །ཁྱབ་བྱ་ལྡོག་པའི་གོ་བྱེད་འདོད།།
གལ་ཏེ་རང་གི་ལྡོག་པ་ནི། །རྣམ་འགར་ཡོངས་སུ་བཅད་ན་འོ།།

འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་ཆོས་ལོག་པས་དེ་དང་འབྲེལ་བ་གཞན་ལོག་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་དེ་ལའང་ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ལོག་ན་ཁྱབ་བྱ་ལྡོག་པའི་གོ་བྱེད་དུ་འདོད་དེ་ཤིང་ལོག་པས་ཤ་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་ལོག་པས་འབྲས་བུའང་ཡིན་ཏེ་རྒྱུ་མེད་པར་དེ་ཡོད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་དེ་འབྲས་བུ་དེ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་ཁྱབ་བྱེད་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གོ་བྱེད་དུ་ནམ་འགྲོ་ན་གལ་ཏེ་ཁྱབ་བྱ་རང་གི་ལྡོག་པ་དེ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ནི་ཡུལ་དུས་ཀྱི་རྣམ་པ་འགར་བཅད་པའམ་ཁྱབ་བྱེད་ལོག་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་སོགས་རྣམ་པ་འགས་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཡོངས་སུ་བཅད་ན་གོ་བྱེད་ཡིན་ཏེ་དཔེར་ན་ཤིང་མེད་པ་ན་ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་ཀུན་མེད་སོད། ཤིང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤ་པ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་བསམ་ན་ཁྱབ་བྱེད་ལོག་པ་དེ་ཤ་པ་མེད་པའི་གོ་བྱེད་ཡིན་ལ། ཤུག་པ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་བཟུང་ན་ཤུག་པ་མེད་པའི་གོ་བྱེད་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཤ་པ་ཞེས་པ་ཤིང་ཤ་པ་ཞེས་པ་སྟེ་ཨ་ག་རུའི་མིང་ཡིན་པར་བཤད་དོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ།[2]

དུ་བ་མེས་བསྐྱེད་འགྱུར་བ་མིན། །དེ་ཕྱིར་འབྲས་ལས་རྒྱུ་རྟོགས་མིན།།
དེ་རྒྱུ་དག་ནི་ཡིན་ན་ཡང་། །གང་ལས་ངེས་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར།།

(1) ཤོག་གྲངས། ༥༦-༥༧

(2) ཤོག་གྲངས། ༢༢༨-༢༢༩

ཕྱི་དོན་མེད་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་འདི་ལྟར་ལ་ལ་དུ་བ་གསལ་བར་སྣང་བ་འདི་ཕྱི་རོལ་གྱི་མེས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་ནི་མིན་ལ་ནང་གི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེ་བ་ཙམ་ཡིན་པ་དེ་ཕྱིར་འབྲས་བུ་དུ་བ་ལས་རྒྱུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་མེ་ད་ལྟ་བ་རྟོགས་པ་མིན་ལ། མེར་སྣང་དེ་དུ་སྣང་དེ་ཡི་རྒྱུ་དག་ནི་ཡིན་དུ་ཆུག་ན་ཡང་དུ་བའི་རྟགས་གང་ལས་མེ་དེ་ངེས་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདིའི་སྔོན་དུ་མེ་སྣང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་འབྲས་བུ་སྔ་ལ་རྒྱུ་ཕྱི་བའི་ཕྱིར་དང་། གལ་ཏེ་དུ་བ་གསལ་བར་སྣང་བ་འདི་ཕྱིས་མེར་སྣང་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་དག་ཡིན་ན་ཡང་འབྲས་རྟགས་སུ་མི་འགྱུར་ལ། རྒྱུ་ཙམ་ནི་འབྲས་བུ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་འབྲས་རྟགས་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས། (1)

དུ་བ་འདི་དུ་བར་སྣང་བ་ཙམ་ལས་གཞན་པའི་ཕྱི་དོན་དུ་འདོད་པ་ཞིག་ན་དེའི་རྒྱུ་ཕྱི་རོལ་རང་མཚན་གྱི་མེ་ཡང་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་མོད་ཀྱི་དུ་བ་ཡང་རང་སྣང་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་མེ་རྒྱུར་མི་དགོས་ཏེ། ནང་གི་བག་ཆགས་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ནང་གི་བག་ཆགས་སད་རུང་བར་དམིགས་པ་དེ་ལ་མེ་ཉིད་དུ་ཞེན་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པས་དེ་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིར་མེ་ལས་སྐྱེ་ཞེས་པའི་རྣམ་གཞག་མི་འགལ་ཏེ། མེ་ཉིད་ཀྱང་བག་ཆགས་སད་པ་ཙམ་ལས་གཞན་དུ་མི་འདོད་པ་དེའི་ལུགས་ལ་ཤྐྱོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མེ་ཡང་བག་ཆགས་སད་རུང་ཅན་དེ་ལ་འཇོག་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དེ་དེའི་རྒྱུར་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

(1) ཤོག་ངོས། ༢༣༠

གཞན་སེལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

སེལ་བའི་དབང་གིས་རྟགས་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་བཤད། ༼དོན་རང་མཚན་གྱི་གཞན་སེལ་བསྟན་པ།༽

གང་ཕྱིར་དངོས་ཀུན་རང་བཞིན་གྱིས། །རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གནས་ཕྱིར།།

མཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་དག་ལས། །ལྡོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན།།

གང་ཕྱིར་དངོས་ཀུན་སོགས་ཚིགས་བཅད་གསུམ་གྱིས་བསྟན་ཏེ། བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་བྱས་མི་རྟག་དོན་གྱི་སྟེང་ན་ངོ་བོ་ཐ་དད་མེད་པ་ཡིན་ན། རྟགས་ཆོས་ཐ་མི་དད་དུ་འགྱུར་ཏེ་བྱས་མི་རྟག་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་མི་འགྱུར་ཏེ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་གང་གི་ཕྱིར་ཇི་སྙེད་པའི་དངོས་པོ་འདི་ཀུན་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་གྱིས་རང་རང་སོ་སོའི་ཐུན་མིན་མ་འདྲེས་པའི་ངོ་བོ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། རང་དང་རིགས་མཐུན་པའི་དངོས་པོ་ཕལ་དང་རིགས་མི་མཐུན་པ་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་ལས་ལྡོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན་ཏེ་གཞན་གང་དང་ཡང་མ་འདྲེས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་དང་ཚུལ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། མདུན་དུ་བཞག་པ་ཨུཏྤ་ལའི་དངོས་པོ་ལྟ་བུ་དེ་རིགས་མཐུན་པ་ཨུཏྤལ་གཞན་དང་། རིགས་མི་མཐུན་པ་ཨུཏྤལ་མིན་པའི་དངོས་པོ་མེ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ཇི་སྙེད་པ་ལས་ལོག་པའི་རང་མཚན་ཐུན་མོང་མིན་པར་གནས་སོ་ཞེས་དོན་རང་མཚན་གྱི་ངོས་ནས་གཞན་སེལ་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །རང་གི་ངོ་བོ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་གནས་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར་ན། མ་བྱས་པ་དང་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་གཞན་གང་དང་གང་ལས་དོན་སྒྲ

(1) ཤོག་ངོས། ༢༩-༣༠

ལྟ་བུ་འདི་ལྡོག་པ་ཡིན་པ་དེ་ཡི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པ་ཅན་གྱི་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་རིགས་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དུ་སྒྲ་དང་བློའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བྱ་རུང་ལ། རིགས་དེ་ཡི་ནང་ཚན་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་གྱིས་དེ་དང་དོན་གྱི་ངོ་བོ་གཅིག་པ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡི་གཏན་ཚིགས་དག་ཐ་སྙད་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར་ལྡོག་པའི་ཁྱད་པར་རམ་བྱེ་བྲག་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་གང་ཞིག ལྡོག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཆོས་སུ་གྱུར་པ་རང་གི་མིང་མི་རྟག་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་གང་གིས་གོ་བར་འགྱུར་བ་དེ་ནི། མིང་དེ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་སྒྲ་དང་བྱས་པ་སོགས་ཀུན་གྱིས་གོ་བར་ནུས་པ་མ་ཡིན་པ་དེས་ན། བྱས་མི་རྟག་ལྟ་བུའི་རང་ལྡོག་ནི་ཐུན་མིན་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་དུ་རྣམ་པར་གནས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1] ༼གཞན་སེལ་གྱི་མཐའ་དཔྱོད།༽

དེས་ན་དོན་རང་མཚན་གྱི་སྟེང་ན་སྔོན་པོ་ཉིད་རྫས་སུ་ཡོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་རྫས་སུ་མེད་པར་བཏགས་པའི་ཆ་ཙམ་ཡིན་པས་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་མེད་པར་བཞེད་པའང་ཐ་དད་པའི་རྫས་སུ་མེད་པར་གཞལ་བའི་ཐུགས་བཞེད་ལ་འགལ་བ་མེད་མོད་ཀྱི། སྔོན་པོ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་སྔོ་མིན་བསལ་བ་ནི་དོན་ལ་ཐ་དད་མེད་པར་གནས་པའི་འབྲལ་མི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་ན་དོན་རང་མཚན་གྱི་གཞན་སེལ་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་ཕྱོགས་འདི་སེལ་འཇུག་གི་ཐ་སྙད་སྨྲ་བའི་སྐབས་སུ་ཁས་མི་ལེན་པར་འོས་མེད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དེའི་ཕྱོགས་འཛིན་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་སེལ་བ་དངོས་མེད་དང་སྔོན་པོ་དངོས་པོ་ཡིན་པས་སྔོན་པོ་ཉིད་སྣང་ཡུལ་དུ་ཡོད་མོད། སེལ་བ་ཉིད་ཇི་ལྟར་

(1) ཤོག་གྲངས། ༢༦-༢༢

ཡོད་དེ་དེ་གཉིས་དོན་ལ་གཅིག་ཅེས་པའང་བཏགས་པ་ཙམ་སྟེ་དེའི་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་དོ་སྙམ་ན། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདི་ལ་ཚིག་རྐྱང་རེ་པོ་ནས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མི་སྣང་སྟེ། སྒྲུབ་པས་ཀྱང་དགག་པ་ཤུགས་ལ་སྟོན་པ་དང་། དགག་པས་ཀྱང་ཡོངས་གཅོད་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་མི་སྟོན་པ་མེད་པས་སྟོན་པོར་སྣང་བས་སྤོ་མིན་མ་བསལ་ཅེས་བཞག་པར་དཀའ་བས་ན་སྣང་ཡུལ་སྒྲུབ་པ་གཙོ་ཆེ་བས་རྣམ་བཅད་ཤུགས་ལ་གྲུབ་པ་དང་། གཞན་སེལ་དགག་པ་གཙོ་ཆེ་བས་ཡོངས་གཅོད་ཤུགས་ལ་གྲུབ་པ་ལྟར་གོ་ཞིང་སོ་སོའི་ལྡོག་པ་ནས་ཕྱེ་ན་མ་འདྲེས་པར་འཆད་དུ་ཡོད་མོད། དོན་བུམ་པའི་ངོ་བོ་ལ་མི་རྟག་པ་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་དད་པར་མེད་ཅེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དོན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ནི་སྒྲ་རྟོག་གི་ཐ་སྙད་གང་ཡང་མི་འཇུག་ཀྱང་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་རྣམས་དོན་ལ་མི་སླུ་བར་ཡང་འདོད་དགོས་པས་ན་ཐ་སྙད་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་ལུགས་ལྟར་བདེ་བར་སེམས་སོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ།[1]

སྒྲ་ཡིས་བརྗོད་བྱ་གཞན་སེལ་ཡིན།

ཐ་དད་ཀྱང་གང་དངོས་ཆོས་ཀྱིས། །དེ་འདྲའི་རྣམ་ཤེས་རྒྱུ་ཡི་ནི།།
དོན་དེ་དག་ལ་ཤེས་པ་དེས། །དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་པ་ཡིན།།
ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་པར་ནི། །རྟོགས་ལ་ཤེས་པའང་དེ་བཞིན་ནོ།།
དེ་ཕྱིར་དེ་འབྲས་མེད་བྲལ་བ། །རྗེས་འགྲོ་དངོས་གཅིག་ཡོད་མ་ཡིན།།
དངོས་རྣམས་ལ་ཡོད་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དངོས་ལ་མཉན་པ་དེ་མཐའ་ཅན།།
ཕྱི་རོལ་ཧུས་པ་རྣམ་གཅོད་ལ། །རིག་པ་མེད་ཀྱང་སྒྲ་དེ་ནི།།

(1) ཤོག་ངོས། ༤༨-༤༥

རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྙན་ནི། །དེ་ཡི་མཐར་ཐུག་རྣམས་དང་འབྲེལ།།
དེས་ན་གཞན་སེལ་མཐར་ཐུག་ཕྱིར། །མཉན་པ་གཞན་སེལ་བྱེད་པར་བརྗོད།།

ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ན་རེ། དེ་ལྟར་མཐོང་བ་ལ་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་མེད་ན་བ་ལང་དཀར་ཟལ་དང་ནག་པོ་མཐོང་བ་ལ་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། རིགས་མེད་པའི་ཕྱིར་སྒྲས་ཀྱང་རང་མཚན་གོ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རིགས་མེད་ཀྱང་རིགས་གཅིག་ཏུ་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་འབྱུང་སྟེ། གསལ་བ་རྣམས་ཐ་དད་ཀྱང་གང་ཞིག་གསལ་བ་རང་གི་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་མཚུངས་པའི་དབང་གིས་ན་སྔར་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་དེ་འདྲའི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡི་ནི་གཟུང་དོན་དེ་དག་ལ་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་དེས་ཡུལ་རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གསལ་བ་རྣམས་ཐ་དད་ཀྱང་མཚུངས་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་མིན་པ་རིགས་གཅིག་ཡིན་པར་ནི་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་བྱེད་པའང་ཡིན་ལ། ཡུལ་ཅན་བུམ་འཛིན་གྱི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུའང་རང་མཚན་སོ་སོའི་ཡུལ་ཅན་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནའང་སྔ་མ་དེ་བཞིན་དུ་བུམ་པའི་ཡུལ་ཅན་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་བུམ་འཛིན་ཤེས་པ་ཞེས་རིགས་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཏེ་སྔར་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཕྱིར་དོན་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་མེད་པ་དེ་མིན་རྣམ་པར་བྲལ་བའམ་གཞན་སེལ་བ་ཙམ་ཁྱད་པར་ཀུན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་གཅིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་སེལ་དེ་གསལ་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ལ་མཉན་པ་གཅིག་ཐུན་མོང་དུ་འཇུག་པ་དེ་ནི་གཞན་སེལ་བ་དེ་ཡི་མཐའ་ཅན་ཏེ་དེ་ལ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་ལ་རེག་པས་སྒྲས་རང་མཚན་བརྗོད་པར་འགྱུར་ལ།

དེ་ལྟར་ན་སྣང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྙན་སྒྲས་བརྗོད་བྱར་བཤད་པ་དང་། རང་མཚན་བརྗོད་བྱ་མིན་པར་བཤད་པ་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་རང་མཚན་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་ཞིག་རང་མིན་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་དོན་ལ་དངོས་སུ་རེག་པ་མེད་ཀྱང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དེ་ནི་བརྗོད་བྱ་དེར་སྣང་བ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྙན་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ལྟར་སྣང་ལ། རྟོག་སྣང་དེ་ནི་རང་མཚན་དེ་ཡི་གཞན་སེལ་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་རྣམས་དང་སྣང་བཏགས་བསྲེས་ནས་ཞེན་པའི་དབང་གིས་འབྲེལ་བ་དེས་ན་སྒྲས་རང་མཚན་གོ་བ་ནི་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་ལ་མཐར་ཐུག་པའི་ཕྱིར་མཉན་པའམ་སྒྲ་ནི་བརྗོད་བྱ་ལས་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པའམ་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་བ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་དོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

གཉིས་པ་སྣང་བཏགས་བསྲེས་པས་བརྗོད་བྱར་རུང་ཚུལ།

དེ་དངོས་སྒྲོ་བཏགས་རྟོགས་པ་ཡིས། །གཞན་ལས་བཟློག་པ་རྟོགས་ཕྱིར་ཡང་།།
སྒྲ་དོན་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་ཅེས། །བརྗོད་པ་ལ་ནི་འགལ་བ་མེད།།
ཞེས་པ་སྒྲ་ཡིས་ངེས་སྦྱོལ་བ། །དེ་དག་ལོག་པར་སྣང་བ་ཉིད།།
དོན་གྱི་ཆ་ལ་འདི་རྗེས་འགྲོ། །དེ་ལྟར་མཉན་པ་གཞན་སེལ་བྱེད།།
དེ་ཕྱིར་བརྡ་ཡི་དུས་ན་ཡང་། །རང་ཉིད་མཐོང་བའི་འབྲས་བུ་ཅན།།
བསྟན་པའི་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། །གཞན་སེལ་སྒྲ་དང་འབྲེལ་བར་འགྱུར།།
གཞན་དུ་མ་མཐོང་ལ་ལྟོས་དང་། །ལ་ལར་དེ་མཐོང་ལ་ལྟོས་ཕྱིར།།
གཞན་སེལ་སྒྲ་དང་འབྲེལ་འགྱུར་གྱི། །དེ་ནི་དངོས་ལ་མི་རུང་ངོ་།།

(1) ཤོག་གྲངས། ༥༧-༥༨

དོན་རང་མཚན་དེ་ཡི་དངོས་པོར་སྒྲོ་བཏགས་པའི་རྟོག་ཡུལ་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡིས་དོན་དེ་ཉིད་གཞན་ཀུན་ལས་བཟློག་པ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཡང་ལོག་ལྡོག་གཅིག་གིས་གཅིག་གྲུབ་ཅིང་བློ་ངོར་སྣང་བརྟག་བསྲེས་པ་དེ་ཡི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྒྲ་དོན་ནམ་སྒྲས་བརྗོད་བྱ་གང་ཡིན་ཞེས་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་ཅེས་བརྗོད་པ་དང་གཞན་སེལ་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཞེས་པ་ལ་ནི་འགལ་བ་མེད་དེ། སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་གང་ཞིག་སྒྲ་ཡིས་ངེས་པར་སྦྱུལ་པ་དེ་དག་གཞན་ཀུན་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་ཆ་ལ་འདི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལས་ལོག་པ་ནི་དངོས་པོ་རང་རང་གི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བརྗོད་བྱ་དང་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུའི་གནད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་ལ་མཐར་ཐུག་ཅིང་བློའི་གཞན་སེལ་གྱིས་མཚམས་སྦྱར་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་པས་མཉན་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུར་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

〔བློ་ཡི་གཞན་སེལ།〕[1] སྤྱིར་ཤིང་མིན་ལས་ལོག་ཙམ་གྱི་ལྡོག་པ་ལ་སྤྱིར་འདོགས་པས་ན་སྤྱི་ཡི་བློ་ཡང་རྟོག་པས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་ནསླད་པ་ཡིན་པ་དེ་ཕྱིར་དངོས་པོའི་སྟེང་ན་འཛིན་མི་འཛིན་ཏུ་རྟོག་པ་སོགས་ཀྱི་དཔྱད་པས་དེ་སྲུན་དབྱུང་བ་ཡང་མེད་དོ།

〔མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ།〕[2] ཤིང་མིན་ལས་ལོག་པ་ཙམ་གྱི་ལྡོག་པ་དེ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་རྫས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ལྡོག་ལྡན་གཅིག་འཛིག་པའི་ཚེ་ལྡོག་པ་དེ་

(1) ཐོག་ངོས། ༡༠༠

(2) ཐོག་ངོས། ༩༩-༡༠༠

གནས་དང་མི་གནས་ཞེས་རྟོག་ཅིང་དཔྱོད་པ་བྱར་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཤིང་གཅིག་སྐྱེས་པ་ན་དེ་ཤིང་མིན་ལས་ལྡོག་པའང་ཡིན་མོད་ཤིང་གཅིག་ཞིག་པ་ན་ཤིང་མིན་ལས་ལྡོག་པར་གྱུར་པ་ཤིང་གི་རྫས་དེ་ཞིག་པས་ཤིང་གཞན་གྱི་ལྡོག་པ་མེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ། ཤིང་དེའི་ལྡོག་པ་རང་རྒྱུ་བ་ཤུལ་དུ་ལྷག་པའང་མེད་དེ་ལྡོག་པ་རང་ལ་ངོ་བོ་མེད་པས་ན་རང་གི་ངོ་བོས་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ན་ཤིང་གཅིག་ཞིག་པས་ཤིང་གི་སྤྱི་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1] ༼གཞན་སེལ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ།༽

སྤྱིར་སེལ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ་མེད་དགག་དང་མ་ཡིན་པར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།

དགག་བྱ་གང་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་གཞན་མི་འཕེན་པ་སྟེ་བདག་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། དགག་བྱ་དེ་མེད་པའི་དགག་གཞི་འཕེན་པ་སྟེ་བུམ་པ་བདག་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་གཉིས་ཀྱང་དགག་བྱ་མེད་པར་བཀག་པ་ལ་ཁྱད་མེད་ཀྱང་དགག་གཞི་བཟུང་མ་བཟུང་གི་ཁྱད་པར་ཙམ་མོ། །དེ་འདྲའི་གཞན་སེལ་བ་དོན་གྱི་སྟེང་ན་ཡོད་ཚུལ་ནི་ཤིང་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་པ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡལ་འདབ་ལྡན་པ་དེ་ཤིང་ལས་གཞན་མིན་པའི་ངོ་བོར་གནས་པ་གང་ཕྱིར་དངོས་ཀུན་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ནི་སྒྲ་རྟོག་གི་རྟེན་ཡིན་གྱི་དངོས་སུ་སྒྲས་དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བརྗོད་མི་ནུས་པ་ནི་དེ་དེ་བཞིན་དུ་རྗོད་བྱེད་པའི་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་ཏོ། །བློའི་གཞན་སེལ་ནི་འདིས་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ་ཤིང་ལ་སོགས་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བློ་ལ་སྣང་བའི་ཡུལ་དེ། སྣང་ཡུལ་དེ་ནི་དེ་

(1) ཤོག་གྲངས། ༡༠༠

མིན་བསལ་བའི་ཚུལ་ཅན་དུ་སྣང་བས་ན་དེར་སྣང་བ་ཙམ་གྱིས་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ་དེ་ནི་བསྟན་བཅོས་མཛད་པས་སྤྲིའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་བཞེད་པ་ནི། ཤེས་ལ་ཡོད་པའི་དོན་དེ་རྣམས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསལ་བར་བསྟན་ཏོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

འོ་ན་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་ཀྱང་ཟླ་གཉིས་བཞིན་དུ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དོན་གྱི་གཞན་སེལ་ཀྱང་དོན་གྱི་སྟེང་ན་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་ནི་ཟླ་གཉིས་བཞིན་དུ་མེད་ཀྱང་། དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཡོངས་གཅོད་དུ་གྲུབ་པའི་ཤུགས་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྣང་བ་གྲུབ་པ་ན་མུན་པ་མེད་ཀྱང་། སྣང་བའི་སྟེང་ན་སྣང་བ་ལས་ཐ་དད་པའི་མུན་པ་མེད་པ་ཞེས་པ་གཞན་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་མུན་པ་མེད་ཅེས་པ་དང་སྣང་བ་ཡོད་ཅེས་པ་དོན་དུ་འགལ་བ་མེད་ལ་གཅིག་ཡོད་པ་ན་དེའི་ཤུགས་ལ་གཅིག་མི་འགྲུབ་མི་སྲིད་པ་བཞིན་ནོ།

(1) ཤོག་ངོས། ༡༡༢-༡༡༣

སྒྲུབ་འཇུག་གི་སྐོར།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས། [1]

སྤྱི་ཡི་ཚུལ་དང་བྱེ་བྲག་རྣམ་པ་གཉིས།

དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག །བདག་ཉིད་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལ།།
ཚད་མ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་བྱ་གང་། །མ་མཐོང་ཆ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད།།
གཟུགས་ཆོས་མཐུན་པ་མཐོང་བ་ལས། །ཉ་ཕྱིས་ལ་དངུལ་རྣམ་པ་ལྟར།།
གལ་ཏེ་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས། །ཡོན་ཏན་གཞན་སྒྲོར་མི་བྱེད་ན།།
དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཡིས། །ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐོང་བ་ཉིད།།
འཁྲུལ་པས་ངེས་པར་མི་བྱེད་པས། །སྒྲུབ་པ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན།།
བསྡུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།།

འདི་ལྟར་སྒྲ་ལྟ་བུའི་དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག་པུའི་བདག་ཉིད་དམ་ངོ་བོ་དེ། ཡུལ་ཅན་རང་འཛིན་ཤེས་པས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་ན། ཡུལ་དེ་ལ་སྒྲ་རྟོགས་ནས་བྱས་མི་རྟག་ལྟ་བུ་སོགས་ཚད་མ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱིས་གཟོད་བརྟག་པར་བྱ་བ་གང་ཞིག སྔར་མ་མཐོང་བའི་ཆ་ཤས་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་ཇི་ཙམ་གྱུར་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྫས་དེ་ལ་རང་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་རྣམས་དོན་རང་གི་སྟེང་ན་གཅིག་པུ་ཆ་ཤས་མེད་པར་གནས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མཐོང་མ་མཐོང་ཆ་གཉིས་མི་སྲིད་པའི་རིགས་པས་སོ། །གལ་ཏེ་ཁ་ཅིག་ནི་མཐོང་ལ་ཁ་ཅིག་མ་མཐོང་བའི་ཆ་ཡོད་ན་དེ་དང་ཐ་དད་པར

(1) ཤོག་གྲངས། ༣༠-༣༡

འགྱུར་རོ། །འོ་ན་བུམ་པ་མཐོང་བས་དེའི་བྱས་མི་རྟག་ཀྱང་སྣང་བས་མཐོང་ན། བུམ་པ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་དཔག་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་བུམ་པ་མཐོང་བ་ན་དེའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཀུན་མཐོང་བ་ཡིན་ཡང་། གཟུགས་དཀར་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་མཐུན་པ་མཐོང་བ་ཡི་རྒྱུ་མཚན་ལས། ཉ་ཕྱིས་ལ་དངུལ་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་སྣང་བ་ལྟར། གལ་ཏེ་གཟུགས་མཐོང་བ་ན་འདྲ་བ་གཞན་འབྱུང་བ་སོགས་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མི་རྟག་པར་མ་ངེས་ཤིང་། དངོས་པོ་དེ་ལ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་རྟག་པ་སོགས་སུ་སྒྲོར་བའམ་སྒྲོ་འདོགས་པར་མི་བྱེད་པ་ཞིག་ན་ཚེད་བདེན་ཡང་། འཁྲུལ་རྒྱུས་བསླད་ནས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྟག་འཛིན་སོགས་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པ་མི་དགོས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་ཉ་ཕྱིས་དང་དངུལ་ཕན་ཚུན་མ་འདྲེས་པར་གནས་པའི་ཕྱིར། ཉ་ཕྱིས་མཐོང་ཚེ་ཉ་ཕྱིས་ལ་དངུལ་དངོས་སུ་མཐོང་བ་ནི་ཙུང་ཟད་མེད་ཀྱང་འདྲ་བ་ལས་རང་བློ་འཁྲུལ་པའོ། །དེ་བཞིན་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་དོན་ལ་མ་འདྲེས་ཤིང་དབང་མངོན་གྱིས་ཀྱང་འདྲེས་པར་མཐོང་མི་ཤེས་ནའང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འདྲ་བ་བར་མ་ཆད་དུ་བྱུང་བ་དང་། ནང་གི་བློ་མི་གསལ་ཞིང་གྲུབ་མཐའ་ངན་པས་བསླད་པ་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་འཁྲུལ་རྒྱུས་གེགས་བྱས་ཏེ་ལོག་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཆ་གཅིག་ལ་སྣང་མི་སྣང་གཉིས་མེད་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར་དངོས་པོ་སྒྲ་ལྟ་བུ་གང་ཞིག་མཐོང་བ་ཡིས། དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐོང་བ་ཉིད་ཡིན་ཡང་། འཁྲུལ་པས་གེགས་བྱས་ཏེ་བཟློག་ཕྱོགས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་མཐོང་བ་ལྟར་སྒྲ་མི་རྟག་སོགས་སུ་ངེས་པར་མི་བྱེད་པས་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ཡང་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་འཐད་པ་ཡིན་ནོ།།

སེལ་འཇུག་གི་སྐོར།[1]

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་དང་པོ།

རྟགས་འཇུག་པ་ནི་སེལ་བ་ཡིན་པར་འཐད།

རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་ཀྱང་དངོས། །འཛིན་ན་ཆོས་གཅིག་ངེས་གྱུར་པས།།

ཆོས་ཀུན་འཛིན་ཏེ་སེལ་བ་ལ། །ཉེས་པ་འདི་ནི་ཐལ་མི་འགྱུར།།

དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟར་རྟགས་སེལ་བའི། །ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་རབ་ཏུ་བསྒྲགས།།

གཞན་དུ་ཆོས་ཅན་གྲུབ་གྱུར་ན། །དེ་ལས་མ་གྲུབ་གཞན་ཅི་ཡོད།།

དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པས་འཇུག་པ་ལ་མཐོང་མ་མཐོང་གི་ཚ་མེད་ལ་རྟོག་པ་སེལ་འཇུག་ལ་ཡོད་ཚུལ་སྦྱོར་བསྟན་པ་དེར་མ་ཟད། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་ཀྱང་དངོས་པོའི་རང་མཚན་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཛིན་ན་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་གཅིག་ངེས་པར་གྱུར་པས་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཆོས་ཀུན་འཛིན་པར་ཐལ་ཏེ་རིགས་པ་སྔར་བཞིན། འདོད་ན་རྗེས་དཔག་གཞན་དོན་མེད་དུ་ཐལ་ལོ།།

འོ་ན་ཁྱོད་ལའང་མཚུངས་སོ་ཟེར་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་དེས་སྒྲ་རྟག་པ་ལས་ལོག་ཙམ་གྱི་སེལ་བ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། རྗེས་དཔག་དེས་རང་ཡུལ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པ་ཅན་མིན་པས་ན་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་གཞན་སེལ་བའམ་དགག་པར་སླ་བ་ལ་ཉེས་པ་འདི་ནི་ཐལ་བ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱི་ཡུལ་སེལ་བ་ཐ་དད་དུ་རུང་བས་སོ། །རྗེས་དཔག་སེལ་བས་འཇུག་པ་དེ་ཕྱིར་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་རྟགས་ཐམས་ཅད་ནི་དེ་མིན་གཅོད་པའམ་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བའི་

[1] ཤོག་ངོས། ༣༡-༣༣

ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་རབ་ཏུ་བསྒྲགས་སོ། །བློ་བྱུར་བའི་རྗེས་དཔག་གིས་མ་ངེས་ཏེ་དེ་ལ་སྤྱིར་སྒྲོ་འདོགས་མེད་པའི་ཕྱིར་སྙམ་ན། བློ་བྱུར་དུ་བ་མཐོང་ཡང་དེས་ཕྱོགས་མེ་མེད་དུ་འཛིན་པ་སེལ་བའི་ཕྱིར་བསལ་བྱ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་ལས་གཞན་དུ་ངེད་ཀྱིས་ཀྱང་རྗེས་དཔག་དེས་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཛིན་པར་འདོད་ན་ཆོས་ཅན་སྒྲ་ལྟ་བུ་གྲུབ་པར་གྱུར་ན། དེ་ལས་མ་གྲུབ་པ་གཞན་མི་རྟག་སོགས་རྟགས་གཞན་གྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་རིགས་པ་སྤྱིར་བཞིན། དེས་ན་དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་ཏོ།།

གཉིས་པ་རྟགས་མི་འཇུག་ཀྱང་རྟོག་པ་ཡིན་ཕན་ཚད་སེལ་འཇུག་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ནི།

མཐོང་བ་འགའ་ལའང་ཞེས་པ་གང་། །སྤྱི་ཡི་དོན་ཅན་རྣམ་རྟོག་པ།།
གཞན་གྱི་ཆ་སྒྲོ་མ་བཏགས་པ། །དེ་ཙམ་སེལ་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན།།
ངེས་པ་དང་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཡིད། །གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ངོ་བོའི་ཕྱིར།།
འདི་ནི་སྒྲོ་འདོགས་དབེན་པ་ལ། །འཇུག་ཅེས་བྱ་བར་ཞེས་པ་ཡིན།།

ཁ་ཅིག་འདི་སྙམ་དུ། མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ལ་སེལ་བ་མེད་དེ། དེའི་སྒྲོ་འདོགས་ནི་སྤྱིར་མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་བསལ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་སྙམ་ན། མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་འགའ་ཞིག་ལའང་རྗེས་སུ་དེ་ལྟར་ཞེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྤྱི་ཡི་དོན་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའམ་དོན་སྤྱི་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་གྱི་རང་མཚན་འཛིན་པའི་རྟོག་མེད་མ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཡུལ་དེ་སྔོ་མིན་སོགས་གཞན་གྱི་ཆ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་མ་བཏགས་པ་ཡིན་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་སྔོ་མིན་སོགས་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་པོ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་དང་ནི་སྔོ་མིན་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་

ཡིད་གཉིས་ནི་ཕན་ཚུན་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་རྒྱུད་གཅིག་ལ་ལྷན་ཅིག་གནས་མི་སྲིད་པས་ན། ངེས་ཤེས་འདི་ནི་བཟློག་ཕྱོགས་སྒྲོ་འདོགས་པ་དེས་དབེན་པའམ་སེལ་བ་དེ་ལ་འཇུག་པ་ཉིད་དོ་ཅེས་བྱ་བར་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

འོ་ན་སྔར་ངེས་ཟིན་སྒྲོ་འདོགས་གསར་དུ་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་ངེས་པའི་བློ་དེ་སྒྲུབ་འཇུག་ཡིན་ནམ་སྙམ་ན་མིན་ཏེ། རྗེས་དཔག་གིས་སྒྲོ་འདོགས་བསལ་བ་དེ་ལས་གཞན་པ་མཐོང་ཟིན་ངེས་པའི་རྟོག་པའང་རྗེས་དཔག་དེ་དང་འདྲ་བར་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་བཟློག་ཕྱོགས་སྒྲོ་འདོགས་བསལ་བའམ་མེད་པའི་ཡུལ་ཉིད་ལ་ནི་ངེས་བཟུང་གི་སྒོ་ནས་འཇུག་པའི་རྣམ་རྟོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱོན་གཞན་ཡང་སྔར་ངེས་པར་བཟུང་བ་ལ་སླར་ཡང་རྗེས་དཔག་གིས་ངེས་པར་འཛིན་ཞེས་མི་འཐད་དེ། གསར་དུ་རྗེས་དཔག་གིས་ངེས་པར་བྱ་བ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོ་གང་ཞིག སྒྲ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་དང་བྱས་པར་ངེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྔར་གྱི་ངེས་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་མ་ངེས་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྔར་གྱི་ངེས་པ་དེ་དག་གི་ཡུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་ངེས་མ་ནུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གསར་དུ་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་ཡིན་པས་སོ།།

(1) ཤོག་ངོས། ༣༨

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

གཉིས་པ་དངོས་མེད་སྒྲ་རྟོག་སེལ་བར་བསྟན་པ་ནི།

དངོས་མེད་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ངོ་བོ་བརྗོད་པ་དཔྱད་བྱ་ཉིད།།
མ་ཡིན་སྒྲ་ནི་དེ་དག་ཉིད། །རྣམ་གཅོད་རྗོད་པར་བྱེད་པར་གྲུབ།།

གཞན་དག་ན་རེ། དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲ་བློས་གཞན་བསལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་དངོས་པོ་རང་གི་ངོ་བོ་གོ་ཞིང་ཤེས་པར་བྱེད་དུ་ཆུག་ཀྱང་། བུམ་མེད་སོགས་དངོས་པོ་མེད་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་བློ་དེས་དངོས་མེད་རང་གི་ངོ་བོ་བརྗོད་པ་དང་ཤེས་པ་ཡིན་ནམ་མིན། ཡིན་ན་དངོས་མེད་ལ་ངོ་བོ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ་མིན་ན་སྒྲ་བློ་དེ་དེའི་ཡུལ་ཅན་དུའང་མི་འགྱུར་ཏེ་ཀ་བའི་སྒྲ་བློ་བུམ་པའི་ཡུལ་ཅན་མིན་པ་བཞིན་ནོ་ཟེར་ན། དངོས་མེད་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་དེའི་ངོ་བོ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་ཞེས་དཔྱད་པར་བྱ་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ཡང་དེ་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་ནི་དེ་དག་ཉིད་རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་འཇུག་ན། དགག་བྱ་གཞན་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཙམ་རྗོད་པར་བྱེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྒྲས་འཕངས་པའམ་དགག་བྱ་བཅད་པ་ལས་དེར་རྟོག་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ་ཡུལ་དང་དུས་གང་ན་ཆོས་གང་ཞིག་མེད་ཅེས་དགག་གཞི་གང་དུ་དགག་བྱ་བཅད་པའི་སྟོབས་ཙམ་ལས་འགྲུབ་ཀྱི་དངོས་མེད་ཅེས་རང་ཚུགས་ཐུབ་པ་གང་ཡང་མེད་དོ།།

(1) ཤོག་གྲངས། ༡༠༨-༡༠༩

མངོན་སུམ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུའི་སྐོར།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

འོ་ན་ཁྱོད་རང་ལའང་མཚུངས་ཏེ་མངོན་སུམ་གྱི་དུས་ན་ཐམས་ཅད་བཟུང་ཡང་ཕྱིས་རྗེས་དཔག་འཇུག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་མི་མཚུངས་ཏེ། དོན་སྒྲའི་སྟེང་ན་བྱས་མི་རྟག་སོགས་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པའི་ཆ་ཤས་རྣམ་པར་སྤྲངས་པ་ཡི་རང་མཚན་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་བཟུང་བ་ལའང་། བཟུང་བ་ལྟར་ངེས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གང་ལ་དེ་བཞིན་དུ་རྟོགསཔའམ་ངེས་པ་འདྲེན་པ་ཡི་རྐྱེན་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་ལ་ཡུལ་མ་ནོར་བར་སྣང་དུ་ཟིན་ཀྱང་། དེའི་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་བཅས་ཀྱི་ཡིད་ལ་ངེས་མ་ངེས་ཞེས་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ་མངོན་སུམ་ཉིད་ལ་ངེས་པ་ཡོད་ན་སུ་ཡང་འཁྲུལ་མི་སྲིད་དོ། །ངེས་ན་ངེས་པའི་རྒྱུ་མངོན་སུམ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དེ་ལའང་རྐྱེན་ཡོད་ན་དེས་ངེས་པ་འདྲེན་ནུས་ལ། མཐུན་རྐྱེན་མེད་པའམ་འགལ་རྐྱེན་འཁྲུལ་རྒྱུ་ཡོད་ན་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་མི་ནུས་ཏེ། སྒྲ་རྟག་པར་རྟོག་པ་བཞིན་ནོ། །མཐུན་རྐྱེན་གང་ཞེ་ན། ནང་གི་བློ་གསལ་བ་དང་། གོམས་པ་དང་། སྐབས་སུ་བབ་པ་དང་། དོན་དུ་གཉེར་བ་དང་། དོན་གྱི་ཤུགས་ལ་སོགས་པ་ངེས་པ་འདྲེན་པའི་རྒྱུ་ཚང་བའོ། །དེ་ལ་བློ་གསལ་བ་ནི། རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་བློ་གསལ་བས་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་སྐད་ཅིག་མ་ལ་སོགས་པར་ངེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ངེས་པར་བྱ་བའི་དོན་ལ་གོམས་པར་གྱུར་པས་དོན་གང་མཐོང་བ་ལ་བློ་གཏད་པ་ཙམ་གྱིས་བདེ་བླག་ཏུ་ངེས་པ་འདྲེན་ནུས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་ནང་གི་གོམས་པ་ནི། བྱད་

(1) ཤོག་གྲངས། ༣༨-༣༩

མེད་ཀྱི་རོ་གཅིག་ལའང་ཕལ་བས་མྱུགས་པ་དང་། ཆགས་ལྡན་གྱིས་ཉལ་པོ་བྱ་བ་དང་། ཁྱི་རྣམས་ཀྱིས་བཟའ་བའི་བློ་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ་གོམས་པ་ཤས་ཆེ་བའི་འཇུག་པ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེས་དོན་རྣམས་དེ་དང་དེ་ལྟར་འཛིན་པར་བྱེད་པས་ན། དོན་གྱི་རྣམ་པ་དང་མཐུན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གོམས་པའམ་དེའི་བག་ཆགས་ཡོད་པ་ཡང་རྐྱེན་ནོ།།

སྐབས་སུ་བབ་པ་ནི་དཔེར་ན་སྨན་ལ་སོགས་པའི་གཏམ་གྱི་སྐབས་སུ་བབ་པ་ན། སྨན་པ་དེ་མཐོང་བ་ན་སྐྱེས་བུ་དེ་ལ་ཆོས་གཞན་དུ་མ་ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་སྨན་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དོན་གང་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་གཏད་པ་དེ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པ་ནི། མི་མང་པོའི་ཁྲོད་ནས་གཅིག་ཡོད་མེད་ལ་ཆེད་དུ་ཡིད་གཏད་ན་དེ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཡོད་པར་ངེས་ལ། གཞན་དབང་མདོན་ལ་སྣང་དུ་ཟིན་ཀྱང་རྗེས་སུ་ཡོད་མེད་མ་ངེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དོན་གྱི་ཤུགས་ནི་ལྟད་མོ་སྣ་ཚོགས་པའི་ནང་ནས་ཡ་མཚན་པ་དང་ཉེ་ཞིང་གསལ་པོར་མཐོང་བ་དག་བྱེ་བྲག་ཏུ་ངེས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ།།

ངེས་པ་མང་པོ་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རྒྱུ་དེ་དག་ཡོད་ན་གོ་རིམ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་སྙམ་ན། ངེས་པའི་རྒྱུ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བ་དེ་དང་པོར་སྐྱེ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྐབས་དེའི་རྒྱུ་སྟོབས་ཆེ་བ་དག་གི་འབྲས་བུ་སྔར་སྐྱེ་སྟེ། དཔེར་ན་ཕ་ཡང་ཡིན་ལ་མཁན་པོའང་ཡིན་པའི་སྐྱེས་བུ་གཅིག་འོང་བ་ན། སྐྱེས་བུ་གཅིག་པོ་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་སློབ་སློབ་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ལ་ཁྱད་མེད་ཀྱང་། དེ་འོང་བ་ན་ཐོག་མར་བདག་གི་ཕ་འོང་ངོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཀྱི་མཁན་པོ་འོང་ངོ་སྙམ་དུ་མི་སེམས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཕ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་རྒྱུ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བས་རྒྱུ་ཡོད་ལ་བདག་མེད་པ་གོམས་པ་སོགས་ལྡན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་མཐོང་བ་རྣམས་ལ་མངོན་སུམ་ཁོ་ནས་

སྐད་ཅིག་མར་ངེས་པ་འདྲེན་མི་ནུས་པ་ནི་འཁྲུལ་པ་གོམས་པས་བསླད་ནས་གེགས་བྱས་པ་ལས་ཡིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

གཉིས་པ་དེ་ཉིད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྣང་བོའི་དགོངས་པར་བཤད་པ་ནི།

དེ་ཉིད་གཞན་ལས་ལྡོག་པ་ཡིས། །དངོས་པོ་དེ་ཡི་ཆ་འགའ་ཞིག།
རྟོགས་འགྱུར་ཞེས་པས་རབ་ཏུ་བཤད།།

ལུང་དང་པོ།སྒྲུས་པ་གཞན་ལས་ལྡོག་པ་ཡིས། །དངོས་པོ་དེ་ཡི་ཆ་འགའ་ཞིག།རྟོགས་འགྱུར། ཞེས་པ་སྟེ། བཤད་མ་ཐག་པའི་དོན་དེ་ཉིད་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྣང་བོས་ཀྱང་ཞེས་པའི་སྒྲས་གཞན་ལས་ལྡོག་པ་ཡིས་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་དངོས་པོ་དེ་ཡི་ཆ་འགའ་ཞིག་སྟེ། རང་མཚན་རྣམས་ལས་ཐ་དད་པའི་ལྡོག་ཆ་ལས་རིགས་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པ་སྒྲོ་བློ་ལ་བརྟེན་ནས་སྣང་བརྟག་གཅིག་ཏུ་ཞེན་ཞིང་དོན་རྣམས་ཀྱི་ལྡོག་པ་དེ་དག་གོ་བའམ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པས་གཞན་སེལ་དེ་སྒྲའི་དངོས་ཡུལ་དུ་རབ་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་གམ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སྒྲས་གོ་བར་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ལྡོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྡོག་ལྡན་དངོས་པོའི་རང་མཚན་འཛིན་ཞེས་པའི་ལུང་དོན་ལ་དོགས་པའང་བསལ་ལོ།།

ཡང་ལུང་གཉིས་པ།

འདི་ལའང་ངོ་བོ་ཙུང་ཟད་མེད། །སྒྲ་རྣམས་ལས་དེ་རྟོགས་ཉིད་ཀྱིས།།
གཞན་བཟློག་རྟོགས་འགྱུར་དེ་ལ་ནི། །འགའ་ཡིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ།།
རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་གཞན་འགའ་མེད།།

(1) ཤོག་གྲངས། ༢༣-༢༦

སྒྲས་ནི་དོན་གཞན་ལས་ལྡོག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་དག་བརྗོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་སེལ་བ་འདི་ལའང་རང་གི་ངོ་བོ་ལྡོག་ལྡན་ལས་ལོགས་སུ་གྲུབ་པ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་མོད་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་རྣམས་ལས་རྟོག་ངོར་བུམ་པ་སྣང་བརྟག་འདྲེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་རྟོགས་པའམ་སྣང་བ་ཉིད་ཀྱིས། གཞན་བུམ་མིན་ལས་བཟློག་པའང་དོན་གྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ལ་སེལ་བ་ཞེས་བྱ་ཞིང་ཚུལ་དེ་ལ་ནི་དངོས་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་སྤྱི་ལྟ་བུ་ལྡོག་ལྡན་ལས་ཐ་དད་པའི་སེལ་བ་འགའ་ཡིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་གཞན་འགའ་ཡང་སྟེ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཀྱི་དེ་མིན་བཅད་པའི་དངོས་མེད་ལ་སེལ་བ་ཞེས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་སོ། །དེས་ན་ལྡོག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་ལྡོག་པ་དང་ལྡོག་ལྡན་ཐ་དད་པ་སྐྱེས་བུ་དང་དབྱུག་པ་བཞིན་དུ་དོན་ལ་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ། ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་ཆ་ནས་བརྗོད་པས་ན་གཅིག་གོ་བས་ཅིག་ཤོས་དོན་གྱིས་གོ་བ་དེ་ཙམ་ལ་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཞེས་བརྡ་སྦྱར་བ་ཡིན་གྱི་ཁྱད་གཞི་དང་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་དོན་ལ་ཐ་དད་དུ་མེད་དོ།།

ལུང་གསུམ་པ་ནི།

སྒྲས་གཉིས་བྱེད་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། །ཕན་ཚུན་ཡོད་པ་མིན་ཕྱིར་འདི།།
དངོས་མེད་དངོས་པོ་ལྡན་ཉིད་དུ། །མཐོང་བ་བློ་ཡིས་བསླད་པ་ཡིན།།
དེ་ཉིད་ཕྱིར་འདི་དོན་དམ་མིན། །གཞན་དུ་དངོས་པོ་ལས་ལྡོག་པ།།
དངོས་པོར་མི་འགྱུར་འདི་འདི་ལས། །ཐ་དད་ཅེས་ནི་བརྗོད་ཕྱིར་རོ།།

སྒྲས་ནི་དོན་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་ཅིང་རང་གི་དོན་རྗོད་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲས་ཤིང་མིན་གཅོད་པ་དང་ཤིང་སྒྲུབ་པའི་སྒྲས་དེ་ཡུལ་

གཉིས་ཐ་དད་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་དང་ཤིང་མིན་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་ཡོད་པ་མིན་པས་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་ཕྱིར་ཐ་དད་དུ་བརྗོད་པ་མེད་དེ་ཤིང་སྒྲས་ཤིང་མིན་བཅད་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཤིང་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ལས་ཐ་དད་དུ་མེད་དོ། །དེས་ན་ལྡོག་པ་འདི་ལ་རང་གི་ངོ་བོའམ་དངོས་པོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ་གཞན་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བསལ་བ་ཙམ་གྱི་དགག་པའི་ཆོས། །དེ་ལྟར་ཡིན་ནའང་སྒྲ་ཡི་སྟོབས་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོངས་གཅོད་དུ་གྲུབ་པ་ལྟར་འཕངས་པའི་ཤན་གྱིས་དངོས་པོ་དང་ལྡན་པ་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་མཐོང་བ་ནི་འཁྲུལ་པའི་བློ་ཡིས་ཧསླད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་དོན་ལ་མ་གྲུབ་བོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་ལྡོག་པ་འདི་དོན་དམ་པར་ཏེ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་གྱི་ལུང་གསུམ་པོ་དེས་སྒྲས་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་གཞན་སེལ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཞིང་གཞན་སེལ་ཞེས་བྱ་བའང་ལྡོག་ལྡན་ལས་ཐ་དད་པའི་ལྡོག་པ་དངོས་པོར་སྟོན་པ་དང་། དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྒྲ་ཡུལ་དངོས་པོར་བཞེད་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་ལྡོག་པ་ཉིད་དངོས་པོར་འདོད་ན་མི་འཐད་དེ་རིགས་པས་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན་ཨ་ག་རུའི་དངོས་པོ་ལས་དེའི་ལྡོག་པ་ནི་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་ཏེ་དངོས་པོ་རང་མཚན་དོན་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་སྟེང་གི་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་ནི་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཡོད་པ་ཙམ་ལས་དངོས་པོར་ཡོད་པ་མིན་ཏེ་དགག་པའི་ཆ་ཡིན་པས་སོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཨ་ག་རུ་འདི་དེ་མ་ཡིན་པ་གཞན་ལྕུགས་ལ་སོགས་པ་འདི་ལས་ཐ་དད་པའམ་གཞན་ཡིན་ནོ་ཅེས་ནི་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཨ་གར་དེ་ཉིད་དེ་མ་ཡིན་པ་ལས་ཐ་དད་པར་མི་བརྗོད་པ་ཞིག་ན་ཨ་གར་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་ལྕུགས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཤིང་འདི་ཤིང་མིན་ལས་ཐ་དད་ཅེས་མི་བརྗོད་མི་སེམས་པ་ཞིག་ན་ཤིང་དེ་ཤིང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་ཤིང་མིན་ལས་མ

ལོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཤིང་དེ་ཤིང་མིན་ལས་ཐ་དད་པར་བརྗོད་ཀྱང་དེའི་ཐ་དད་པའི་ཆ་དེ་དངོས་པོ་ཉིད་ཡིན་པར་གྱུར་ན། ཤུག་པའི་སྟེང་གི་ཤིང་མིན་པ་ལས་ཐ་དད་པ་དེ་ཤུག་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནམ། ཤུག་པ་ལས་གཞན་པར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ཤིང་མིན་ལས་ལོག་པ་ནི་ཤུག་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཙནྡན་ལ་སོགས་པ་ཤིང་མིན་པར་ཐལ་ཏེ་ཤུག་པའི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཤུག་པའི་སྟེང་ན་ཤིང་མིན་ལས་ཐ་དད་པ་དེ་དངོས་པོར་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་ཤུག་པའི་དངོས་པོ་ནི་ཤིང་མིན་ལས་མ་ལོག་པའམ་ཤིང་མིན་ལས་ཐ་དད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཤུག་པ་ཤིང་མིན་པར་འགྱུར་རོ།།

དེས་ན་ཤུག་པའི་དངོས་པོ་ནི་ཤིང་མིན་ལས་ཐ་དད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡང་མི་རིགས་སོ། །གལ་ཏེ་དོན་གྱི་སྟེང་ན་དེའི་རང་མིན་བསལ་བའི་ཆ་དངོས་པོར་གྱུར་པ་མཁར་གཞོང་ལ་རྒྱུ་ཤུག་བརྟེན་པའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་ན་རེ་རེ་བཞིན་ལྡོག་པ་ཐུག་མེད་དུ་ཡོད་ཅིང་། ཡོད་པ་དེས་ལྡོག་ལྡན་ལ་རང་མིན་པ་སྤོང་བའི་བྱ་བ་གང་ཡང་མ་བྱས་པས་ལན་ཚགས་ཀྱི་བུ་ཚ་བཞིན་དུ་ཕན་པ་མེད་པར་ཟད་དོ། །ཚིག་རྐང་འདི་གཉིས་འགྲེལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་ལ་དོན་དུ་མི་འགལ་ཡང་རང་འགྲེལ་གྱི་བབས་དང་བསྟུན་ནས་འདི་ལྟར་བཤད་དོ། །དེས་ན་ལྡོག་པ་ལ་དངོས་པོ་གང་ཡང་མེད་པས་དོན་གྱི་སྟེང་ན་ཐ་དད་དུ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །སྒྲ་བློའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ནི་ཆོས་གཅིག་ལའང་དུ་མར་འབྱེད་རུང་བས་ཆོས་ཅན་བུམ་པའི་སྟེང་ན་བུམ་མིན་ལས་ལྡོག་པ་ཡོད་པ་སྐད་དུ་བསྟན་ཀྱང་རང་མིན་མ་བསལ་བར་སེམས་པ་བཟློག་པའི་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཙམ་དུ་དེ་སྐད་བསྟན་པ་ལ་ནི་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་མོད། སྒྲའི་ཤན་ཞུགས་པ་ལྟར་དོན་ལ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པར་སེམས་པ་ནི་འཁྲུལ་པ་འབའ་ཞིག་གོ།

ཚོས་ཚོས་ཅན་དང་ཚོགས་ཚོགས་ཅན་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་སྐོར།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས། [1]

སེལ་བ་གཅིག་ལ་དུ་མའི་སྒྲ་འཇུག་འཐད།

དེ་ལའང་གཞན་ལས་ལྡོག་པ་དང་། །གཞན་ལས་ལོག་པ་ཞེས་བྱ་བའི།།
སྒྲ་དང་ངེས་པ་ཉིད་དག་ནི། །བརྡ་ཡི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན།།
གཉིས་ཀས་གཅིག་ཅིག་བརྗོད་མོད་ཀྱི། །བརྗོད་བྱའི་ཤན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས།།
རྣམ་དབྱེ་ཐ་དད་འབྱེད་པ་ཡིས། །ཐ་དད་དོན་བཞིན་སྒྲུབ་པར་བྱེད།།
ཁྱད་པར་གཞན་ནི་སྤོང་བ་དང་། །མི་སྤོང་བ་དག་དེ་གཉིས་ཀྱི།།
བརྡ་ཡི་བྱེ་བྲག་རྟོགས་པ་པོའི། །འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་གཞི།།
ཀུན་ལ་རྫས་དང་དངོས་བརྗོད་པའི། །སྒྲ་ཡི་ཁྱད་པར་འདི་ཉིད་དོ།།
དེ་ཕྱིར་དེ་དག་བརྗོད་བྱ་ལ། །ཁྱད་པར་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།།
དོན་དེ་ཤེས་པར་བྱེད་འདོད་པས། །དེ་ལ་ཐན་པའང་བྱེད་ལྡན་ནམ།།
གལ་ཏེ་གཞན་གྱིས་བརྗོད་ཀྱང་རུང་། །དེ་ལས་ཁྱད་པར་གཞན་མེད་དོ།།
དེ་ཕྱིར་གཞན་སེལ་ཡུལ་ལ་ནི། །དེ་ལྡན་ཕྱོགས་ལ་བརྗོད་པ་བསལ།།
རིགས་དང་དེ་དང་ལྡན་པ་དག །ཐ་དད་ཉིད་ན་ཉེས་པར་འགྱུར།།

སུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། ཁྱོད་སྒྲ་རྟོག་སེལ་འཇུག་ཏུ་འདོད་པ་ལའང་སྐྱོན་ཡོད་དེ། ལོག་ལྡོག་རྫས་གཅིག་གམ་ཐ་དད། གཅིག་ན་ཚོས་ཅན་གྱི་སྒྲ་དེ་སོ་སོར་བརྗོད་པ་

[1] ཤོག་ངོས། ༣༨-༤༠

མི་རུང་ལ། བརྗོད་བྱ་སྒྲ་བློ་རྣམ་གྲངས་པར་འགྱུར་བ་ཁྱོད་རང་ལའང་མཚུངས་ཤིང་། ཐ་དད་ཡིན་ན་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཞན་དུ་འདོད་པ་ལ་བརྗོད་པའི་ཉེས་པ་རང་ལའང་མཚུངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྒྲ་རྟོག་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པ་དེ་ལའང་། གཞན་རྟ་ལ་སོགས་པ་ལས་ལྡོག་པ་ལ་བ་ལང་ཉིད་ཅེས་ཆོས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་། གཞན་ལས་ལོག་པ་བ་ལང་ཞེས་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་དེ་དང་དེ་ལྟར་ངེས་པ་ཡི་རྟོག་པ་ཉིད་དག་ནི། ལོག་ལྡོག་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ནས་བརྗོད་དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་མིན་ཏེ། སྒྲ་བ་པོས་ནང་གི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་བརྗོད་དེ་ལྟ་བུ་སྦྱོར་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ལ། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ལྟ་བུ་ནི་བརྗོད་དེ་ཡི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཙམ་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ན་བ་ལང་ཞེས་པ་དང་བ་ལང་ཉིད་ཅེས་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་བརྗོད་བྱ་ནོག་དང་ལྐོག་ཤལ་དང་ལྡན་པའི་དངོས་པོ་གཅིག་པུ་བ་ལང་དེ་ཙམ་ཅིག་བརྗོད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་མོད་ཀྱི། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་བ་ལང་གི་བ་ལང་ཉིད་ལྟ་བུ་བརྗོད་པའི་ཚེ་ན་བརྗོད་པ་དེས་འཕངས་པའི་བརྗོད་བྱའི་གཞན་སེལ་ལམ་ལྡོག་པ་ཙམ་གྱི་ཤན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་དུ་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་སྐད་དུ་རྣམ་དབྱེ་དྲུག་པ་འབྲེལ་བའི་སྒྲ་ཡང་སྦྱོར་ནས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཐ་དད་པར་འབྱེད་པ་ཡི་ཚུལ་དེ་ཡིས། སེལ་བའི་བློ་ངོར་ཐ་དད་པ་ལྟ་བུའི་དོན་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་དགག་ཚིག་ཅན་ལའང་། རྟ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་དང་། རྟ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཅེས་པའང་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་བརྗོད་པའི་སྒྲར་འགྱུར་རོ། །ཆོས་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པ་དེ་གཉིས་དོན་ལ་ཁྱད་མེད་ན་སྒྲ་བློ་རྣམ་གྲངས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན་མི་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཁྱད་པར་གཞན་ནི་སྤོང་བ་དང་མི་སྤོང་བ་དག་ནི་

རིམ་པ་ལྟར་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བརྡ་ཡི་བྱེ་བྲག་གམ་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གང་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ནི་བརྗོད་བྱ་བ་ལང་ལྟ་བུ་ལ་ཏོགས་པ་པོ་ཉན་པ་པོ་དང་སྨྲ་བར་བྱེད་པ་གཉིས་པོའི་ཤེས་ཤིང་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་བློ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་གཞི་ཅན་ནམ་རྟེན་ཅན་ཡིན་ཏེ་ནང་གི་བརྗོད་འདོད་དེ་ཁོ་ན་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་ཐེ་ལྟར་ན། ནོག་དང་སྐྲོག་ཤལ་ལྡན་པ་དེ་རྟ་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱི་ཁྱད་པར་རྣམ་པར་བཅད་པའི་དམིགས་བསལ་ཏེ་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཞིག་ན། འདི་རྟ་ལ་སོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་བ་ལང་ཉིད་དོ་ཞེས་ལྡོག་པ་བརྗོད་ལ། དེས་ཁྱད་པར་གཞན་སྤོང་བའི་སྒོ་ནས་བ་ལང་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། ཡང་ཁྱད་པར་གཞན་གཅོད་འདོད་ཀྱི་བློ་གཙོ་བོར་མ་བྱས་པར་ནོག་སྐྲོག་ཤལ་ལྡན་པ་ལ་བ་ལང་ཉིད་དུ་སེམས་པ་ཙམ་ཞིག་ན། འདི་བ་ལང་ངོ་ཞེས་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་བརྗོད་པར་ཟད་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་ལའང་བརྗོད་བྱ་བ་ལང་ལས་གཞན་མེད་ཀྱང་བརྗོད་འདོད་བཞིན་དུ་གོ་བའི་ནུས་པ་སྒྲ་ལ་ཡོད་པས་ན་ཉིད་ཅེས་སྦྱོར་བའང་དོན་མེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེར་མ་ཟད། སྤྱི་དང་སྤྱི་ལྡན། བྱ་བ་དང་བྱ་བ་ཅན། ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་སོགས་གཞན་ཀུན་ལའང་རྫས་ཏེ་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པ་དང་། དངོས་པོ་སྟེ་ཆོས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཡི་ཁྱད་པར་ནི་ཁྱད་པར་གཞན་སྤོང་མི་སྤོང་གི་དབྱེ་བ་འདི་ཙམ་ཉིད་དུ་ཟད་དོ། །དེ་ཕྱིར་ཆོས་ཆོས་ཅན་དེ་དག་བརྗོད་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་གཅིག་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུལ་དེ་དག་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་སྒྲ་ཡི་རྣམ་པ་ཐ་དད་པ་ཡོད་དེ། ཁྱད་པར་སྤོང་མི་སྤོང་གི་དོན་དེ་ལྟ་བུ་ཤེས་པར་བྱེད་འདོད་པས་སྒྲ་དེ་ལ་ཕན་པའི་དེ་ཕན་གྱི་རྐྱེན་སྦྱར་ནས་བསྟན་ན་བ་ལང་ཉིད་དང་བ་ལང་ཙམ་ལ་སོགས་

པ་ལྷ་བུ་ཆོས་བརྗོད་པའམ། ཏེ་སོགས་བྱེད་པ་ལྡན་པའི་རྐྱེན་གྱིས་བསྒྲུབས་ན་སྤྱིར་འཆེད་པ་ཙམ་ཆོས་ཅན་དང་འཆེད་པའི་བྱ་བ་ཉིད་སྟོན་པ་ལྷ་བུ་ཆོས་བརྗོད་པ་ཅན་ནམ། གལ་ཏེ་དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་དུ་མེད་པ་ཡིན་བྱེད་ཀྱི་མཐའ་ཅན་དུ་བྱས་ན། ལྷས་བྱིན་གྱིས་ཉལ་ལྷ་བུ་དང་། རས་ཡུག་གི་དཀར་པོ་ཞེས་པ་ལྷ་བུ་ལྷས་བྱིན་དང་། རས་ཡུག་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཉལ་བ་དང་དཀར་པོས་ནི། དེ་གཉིས་མ་ཡིན་པའི་ཉལ་བ་དང་དཀར་པོ་གཞན་སྤངས་པས་ཁྱད་པར་གཞན་སྤོང་བའི་སྒྲར་འགྱུར་ཏེ་ཆོས་བརྗོད་པར་འགྱུར་ལ། རང་བཞིན་དུ་ལྷས་བྱིན་ཉལ་བ་དང་རས་ཡུག་དཀར་པོ་ཙམ་བརྗོད་ན་ཁྱད་པར་གཞན་མི་སྤོང་བར་སྤྱི་ཙམ་དུ་གནས་པས་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་སོགས་པ་ཚུལ་གཞན་གྱིས་བརྗོད་ཀྱང་རུང་ཁྱད་པར་སྤང་མི་སྤང་དེ་ལས་ཁྱད་པར་གཞན་གང་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་མདོར་ན་རྐྱེན་ཐམས་ཅད་སུ་པ་དང་ཏེ་སོགས་བྱེད་ལྡན་གྱི་རྐྱེན་དང་། དེ་ཕན་གྱི་རྐྱེན་དང་། དེ་ལས་གཞན་མིང་མ་ཚང་བ་ཁ་སྐོང་བ་དང་རྣམ་དབྱེ་སོགས་ཡིན་བྱེད་ཀྱི་མཐའ་ཅན་ཞེས་བྱ་སྟེ་རྐྱེན་གྱི་མཐའ་དེ་གསུམ་དུ་འདུ་ལ། རྐྱེན་གང་གིས་བརྗོད་ཀྱང་དོན་ཁྱད་པར་སྤོང་མི་སྤོང་ཙམ་དུ་འདྲོ།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།[1]

ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ།

དེ་ཙམ་ཤེས་པར་འདོད་པ་ལ། །གཞན་ཀུན་འཕངས་པ་མེད་པར་ནི།།
ལ་ལར་སོར་མོའི་ལྡན་པ་ཞེས། །ཐ་དད་ཆོས་བཞིན་རྗོད་པར་བྱེད།།
དོན་གཅིག་བརྗོད་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ནི། །འཕེན་ཕྱིར་སོར་མོ་ལྡན་འགྱུར་ཞེས།།

(1) ཤོག་ངོས། ༥༨-༥༩

ཆོས་ཅན་བརྗོད་པར་གྲགས་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལྟར་བརྟར་ནི་བྱས་པ་ཡིན།།

དངོས་པོ་དེ་ཡི་ལྡོག་པ་གང་ཡང་རུང་བ་དེ་ཙམ་ཞིག་ཤེས་པར་འདོད་པ་ལ་དེ་ལ་ཡོད་པའི་ལྡོག་པ་གཞན་ཀུན་ངག་དེས་འཕངས་པ་མེད་པར་ཏེ་བརྗོད་བྱར་མི་བཟུང་བར་སྤྱངས་ནས་ནི་སྐབས་ལ་ལར་སོར་མོའི་ལྡན་པ་ཞེས་སོར་མོ་དང་ལྡན་པ་ཐ་དད་པའི་ཆོས་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ནི་ཆོས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་སྟེ་ཁྱད་གཞི་སོར་མོའི་སྟེང་གི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པ་ཙམ་གོ་བར་འདོད་པས་དེ་ཁོ་ན་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བས་གཞན་ལྡོག་པ་ཀུན་སེལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་བརྗོད་བྱའི་དོན་གཅིག་བརྗོད་པ་ལ་ཁྱད་མེད་ཀྱང་ཁྱད་གཞི་དེ་ལ་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་འཕེན་པའམ་མི་སྤོང་བའི་ཕྱིར་སོར་མོ་ལྡན་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པར་གྲགས་པ་ཡིན་ཏེ། སོར་མོ་ལྡན་པ་ཞེས་པ་ཁྱད་གཞི་ཙམ་དུ་བརྗོད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་ཁྱད་གཞི་དེ་ལ་ཡོད་པའི་ལྡོག་པ་མཐའ་དག་ངག་དེས་མ་བསལ་བ་སྟེ། ཁྱད་གཞི་དེ་ལ་དེ་ཀུན་མི་སྲིད་བ་ཡིན་པ་ལྟར་ངག་དེས་ཀྱང་སྤོང་བར་མི་བྱེད་དོ། །དེས་ན་ཁྱད་གཞི་དང་ཁྱད་ཆོས་ནི་ལྟོས་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་པས་ན། གང་ཐ་མི་དད་དུ་བསྟན་པ་ལྟར་བརྗོད་ན་ཁྱད་གཞིར་འགྲོ་ཞིང་། རྣམ་དབྱེས་ཐ་དད་པ་ལྟར་བསྟན་ན་ཁྱད་གཞི་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་ཁྱད་ཆོས་དེ་ཙམ་བརྗོད་པར་འགྲོ་ལ། དེས་རང་གི་ཁྱད་གཞི་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ལྡོག་པ་གཞན་ཀུན་སྤོང་གི་ཁྱད་ཆོས་རང་ལ་ལྟོས་པའི་ལྡོག་པ་ཀུན་མི་སྲིད་ཡང་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་དུ་བཞག་པ་དེ་ཙམ་ལ་ལྟོས་ནས་དཔྱད་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དོན་གཅིག་ལ་དེ་ལྟར་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེ་དག་དོན་དེ་ལྟར་གོ་བའི་བརྟར་ནི་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་དོན་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་མེད་དོ།།

གཉིས་པ་ཚོགས་དང་ཚོགས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ནི།

གཟུགས་སོགས་ནུས་པའི་ཁྱད་པར་ནི། །སྦྱོང་བས་དེ་མཚུངས་འབྲས་བུ་ཡི།།
རྒྱུ་མིན་པ་ནི་རྣམ་གཅོད་ལ། །བུམ་པའི་སྒྲ་ནི་འཇུག་པར་འགྱུར།།
དེས་ན་བུམ་པ་གཟུགས་སོ་ཞེས། །གཞི་གཅིག་པ་ཅན་སྒྲ་མ་ཡིན།།
དེས་ན་འདི་ནི་རིགས་དང་ནི། །ཚོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན།།
དེ་སྤྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱས་ཏེ། །བུམ་པ་ཡི་ནི་གཟུགས་སོགས་ཞེས།།
དེ་ནུས་ཁྱད་པར་སྟོན་པར་བྱེད།།

རྡུལ་བརྒྱད་ཚོགས་པའི་གོང་བུ་ལ་བུམ་པ་ཞེས་བཏགས་པ་ན། བུམ་པ་དེ་ཡི་ཚོགས་པ་ཅན་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ནུས་པའི་བྱེ་བྲག་གམ་ཁྱད་པར་སོ་སོ་བ་མིག་ཤེས་སྐྱེད་པ་སོགས་ནི་སྦྱོང་བས་ཏེ་བརྗོད་བྱར་མ་བཟུང་བར། ཚོགས་ཅན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་མཚུངས་པར་ཏེ་ཐུན་མོང་གི་བྱེད་ལས་སམ་འབྲས་བུ་ཆུ་སྐྱོར་བར་བྱེད་པ་ཡི་རྒྱུ་མིན་པ་ནི་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཙམ་བརྗོད་པར་འདོད་ནས། ཚོགས་པ་དེ་དག་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ནི་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པ་དེས་ན་བུམ་པ་ཞེས་ཚོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེ་ནི་ཚོགས་པ་ཅན་བྱེ་བྲག་པ་གཟུགས་ཁོ་ནར་མི་འཇུག་པས་ན་བུམ་པ་ནི་རང་གི་ཚོགས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་གཟུགས་སོ་ཞེས་གཞི་གཅིག་པའམ་གཞི་མཐུན་པ་ཅན་གྱི་སྒྲ་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་ཁོ་ན་ལ་བུམ་པར་མ་བཏགས་པས་སོ།།

དེས་ན་ཚོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ཚོགས་ཅན་བརྗོད་བྱར་སྦྱོང་བ་དང་། རིགས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རིགས་ཅན་བརྗོད་བྱར་མི་སྦྱོང་བའི་ཁྱད་ཡོད་པ་འདི་ནི་རིགས་བརྗོད་པ་དང་ནི་ཚོགས་པ་བརྗོད་པའི་མིང་གི་ཁྱད་པར་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་ཞེས་པ་རིགས་ཅན

གསེར་བུམ་ལའང་མིང་དེ་འཇུག་པས་གཞི་གཅིག་པ་ཟུང་བའི་སྒྲ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་རང་གི་ཆོས་སུ་གྱུར་པ་གཟུགས་སོགས་ལ་ལྟོས་ནས་ཚོགས་པ་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། ཚོགས་པའི་ཁྱད་པར་དེ་འདྲ་བ་གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་རིགས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཡང་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ནགས་དང་དམག་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་པ་བརྗོད་པ་གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཚོགས་པ་དེ་ཙམ་ལ་འཇུག་གི་ཚོགས་པ་ཅན་དེ་འདྲའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་གྱུར་པ་གཞན་མེད་ན་ནི་ཚོགས་བརྗོད་ཡིན་ལ་རིགས་བརྗོད་པ་མིན་པ་སྟེ་དཔེར་ན་རི་འབིགས་བྱེད་དང་ལྷས་བྱིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་དུས་ཀྱི་དངོས་པོ་གཅིག་པོ་ནའི་མིང་དུ་བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་བཏགས་པ་ལྟར་དེ་པོ་ནར་གྲགས་ཀྱི་གཞན་དེའི་རིགས་ཅན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མི་འཛིན་པའི་མིང་ལྟ་བུའོ།།

ཡང་བུམ་པའི་གཟུགས་ལྟ་བུ་ནི་ཚོགས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ཡིན་པས་ཚོགས་པ་བརྗོད་པ་མིན་ཡང་། བུམ་པ་གཞན་གྱིས་གཟུགས་ཀུན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་རིགས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ་ཚོགས་པ་བརྗོད་པ་མིན་པར་ཡང་བཤད་ཅིང་། ཤེས་བྱ་དངོས་དངོས་མེད་ལ་སོགས་པའང་རིགས་བརྗོད་པ་པོ་ནའི་མིང་ངོ་། །རིགས་ཚོགས་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་སྤྱ་བཞི་པ་ནི་མེད་དེ་མིང་ཡིན་ན་ཚོགས་པའམ་རིགས་གང་ཡང་མི་བརྗོད་པ་ཞིག་མེད་ཅེས་འགའ་ཞིག་གིས་བཤད་ལ། རྗོད་བྱེད་དོན་མཐུན་རྣམས་ལ་བསམ་ན་དེ་ལྟར་ངེས་ཤིང་། ཡང་རྟག་དངོས་གཉིས་ཞེས་པ་དེ་རིགས་ཚོགས་གཉིས་ཀ་མིན་ཏེ་རྟག་དངོས་གཉིས་ཀྱི་རིགས་ཅན་མེད་པ་དང་དེ་གཉིས་ཚོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཀྱང་འགའ་ཞིག་གིས་བརྗོད་མོད་དེ་ནི་ཚིག་ཙམ་ཡིན་ཞིང་། བརྗོད་བྱའི་དོན་མ་གྲུབ་པར་སྒྲ་ཙམ་གྱིས་འཕངས་པའི་རི་བོང་རྭ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བས་ན་སྒྲ་དོན་ཙམ་ལ་བསམས་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ་གཙོ་བོ་ཞེས་པ་

བཞིན་ནོ། །ཡར་ཚོགས་བརྗོད་དང་རིགས་བརྗོད་འདིའི་ཁྱད་པར་ཞིབ་ཏུ་བསམས་ན་རྫས་ཡོད་ཀྱི་ཆོས་ཕན་ཚུན་ནང་རིགས་མི་མཐུན་པ་ཡུལ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཚོགས་པ་ལ་བཏགས་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པར་མངོན་ཞིང་། དེས་ན་ཀ་གདུང་རྩིག་པ་སོགས་ཚོགས་པ་ལ་ཁང་པ་ཞེས་དང་། འདབ་མ་ཡུ་བ་ཟེའུ་འབྲུ་སོགས་ཚོགས་པ་ལ་ཨུཏྤལ་ཞེས་དང་། རྡུལ་བརྒྱད་འདུས་སམ་ཁ་ཁྱེར་ལྟོ་བ་སོགས་ཚོགས་པ་ལ་བུམ་པར་བཏགས་པ་སོགས་ཇི་སྙེད་པ་དེའི་འགྲེལ་བྱས་པས། བུམ་པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ནམ་བུམ་པ་དང་ཁ་ཁྱེར་གྱི་གཞི་མཐུན་དང་ཨུཏྤལ་དང་ཡུ་བའི་གཞི་མཐུན་སོགས་མི་འོང་བ་ནི་དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་རིགས་དང་རིགས་ཅན་མིན་པའི་གནད་ལ་ཐུག་ཅིང་། བུམ་པ་དང་གཟུགས་ཅན་གྱི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པ་ནི་བུམ་པ་གཟུགས་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པས་ཡིན་ལ། ཨུཏྤལ་དང་སྔོན་པོ་ནི་ཨུཏྤལ་སྔོན་པོ་དེ་སྔོན་པོའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པས་ཡིན་ནོ།།

དེ་བཞིན་དུ་དྲི་བསུང་དང་ལྡན་པའང་ཡིན་གྱི་དྲི་བསུང་ནི་མིན་ནོ། །མེ་དང་ཆུ་ལ་སོགས་པ་དང་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་དག་ཀྱང་བེམ་པོ་ལས་བཏགས་པ་ཡིན་མོད། རིགས་མི་མཐུན་པ་གཞན་ཚོགས་པ་མི་བརྗོད་པས་ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲར་མི་འགྱུར་ཏེ་རིགས་བརྗོད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་དང་གསུམ་སོགས་གྲངས་ཀྱི་མིང་དང་ལྡན་པ་སོགས་ཀྱང་རིགས་ཀྱི་མིང་ངོ་། །ཀ་བུམ་གཉིས་དང་བེམ་ཤེས་གཉིས་ལྟ་བུ་སྦྲེལ་བའི་མིང་ནི་ཚོགས་བརྗོད་ཡིན་གྱི་རིགས་བརྗོད་མིན་པར་འགའ་ཞིག་ལས་བཤད་ཀྱང་འདི་མིང་མིན་ལ་ཚིག་ཡིན་པས་ཚོགས་རིགས་ནི་མིང་ཙམ་ལས་ཕྱེ་བ་མ་གཏོགས་ཚིག་དང་ངག་ལ་སྦྱོར་མི་དགོས་པར་མངོན་ནོ། །རྣམ་དབྱེ་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་ནི་ཚོགས་ཅན་དང་རིགས་ཅན་བརྗོད་བྱར་སྦྱོར་མི་སྦྱོར་ལ་ཐུག་པ་སྟེ། ཞིབ་ཏུ་བསམས་ན་རྣམ་

དབྱེ་སྣ་ཚོགས་འདུག་པ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དངོས་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཚོགས་པར་བཏགས་ཀྱང་ཚོགས་པའི་དོན་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །ཡང་ཚོགས་པ་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ནི་ཚོགས་ཅན་དེ་ཡི་སྤྱི་འམ་ཚོགས་པའི་མིང་བུམ་པ་ལྟ་བུ་དེ་བརྗོད་པའི་ཡན་ལག་གམ་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་དག་ཏུ་བྱས་ཏེ་བུམ་པ་ཡི་ནི་གཟུགས་སོགས་ཞེས་དང་རེག་བྱ་སོགས་བརྗོད་པས་ཚུ་སྐྱོར་བའི་འབྲས་ཅན་བུམ་པ་རང་གི་ཚོགས་པ་ཅན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡི་ནུས་པ་མིག་ཤེས་སྐྱེད་པ་སོགས་ཁྱད་པར་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་བུམ་པའི་གཟུགས་ཞེས་པས་ཀ་བ་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་ལས་ཁྱད་པར་བྱས་ཏེ། བུམ་པའི་ཚོགས་པ་ཅན་གཟུགས་དམིགས་བསལ་བ་ཡིན་ལ། གཟུགས་དེ་ནི་མིག་ཤེས་མི་སྐྱེད་པ་གཞན་ལས་ལོག་སྟེ་མིག་ཤེས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པའམ་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་མིང་ཡིན་པས་མིང་དེས་དོན་དེ་སྟོན་པའོ།།

ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།[1]

དུ་མ་ཉིད་ན་སྤུ་མ་བཞིན། །ཁྱད་མེད་ཕྱིར་དང་ཕྲ་རབ་ཕྱིར།།
རྟོགས་མིན་ཞེ་ན་ཁྱད་མེད་པར། །མ་གྲུབ་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ནི།།
དབང་ཡུལ་དེ་ཕྱིར་རྡུལ་ཕྲན་མིན།།

གསལ་བྱེད་པ་སོགས་ན་རེ། དེ་ལྟར་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་འགོག་པ་མི་འཐད་དེ། ཡན་ལག་ཅན་ཞེས་པ་མེད་པར་དུ་མ་ཚོགས་པ་ཙམ་ཉིད་ཡིན་ན་སྤུ་མ་མ་ཚོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བཞིན་དུ་ཚོགས་པའི་དུས་ནའང་སྔར་དང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུས་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཡང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡིན་པའི་

(1) ཤོག་གྲངས། ༥༠-༥༡

ཕྱིར་ཕྲ་རབ་ཀྱི་རྡུལ་དབང་པོས་མི་ཟིན་པ་ལྟར་ཚོགས་པའི་སྐབས་ནའང་དབང་པོ་ལས་འདས་པས་བུམ་སོགས་ལ་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་ཞེས་བློས་རྟོགས་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། བུམ་སོགས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ངོ་བོར་གནས་སུ་ཟིན་ཀྱང་མ་ཚོགས་པ་དང་ཚོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྡུལ་ལ་ཁྱད་མེད་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། ཚོགས་པའི་རྡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ནི་དབང་པོའི་ཡུལ་ཡིན་པ་དེ་ཕྱིར་སྔར་མ་ཚོགས་པའི་རྡུལ་ཕྲན་དབང་པོ་ལས་འདས་པ་དེ་མིན་ཏེ་དབང་པོ་སྐྱེད་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་རྒྱུ་ཚོགས་པའི་མཐུས་ཡིན་གྱི་ཕྲ་རབ་རང་གི་ངོ་བོས་མ་ཡིན་ཏེ་སྔར་ས་སོགས་ཚོགས་པ་དང་མ་ཚོགས་པའི་སྐབས་ལ་ཁྱད་ཡོད་པར་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཚོགས་པའི་དུས་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་མི་བྱ་བར་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྣམ་བུ་ལ་སྣལ་མ་ཞེས་མི་བྱ་བ་བཞིན་ནོ།།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། (1)

སྒྲ་ཤེས་དངོས་པོ་ཐ་དད་པའི། །རྗེས་འབྲང་རྣམ་རྟོག་བཏགས་དོན་ཅན།།

དཔེར་ན་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ། །ཞིག་དང་མ་སྐྱེས་དག་ལ་བཞིན།།

གྲངས་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་ཤེས་སམ་སྒྲ་བློ་ནི་བརྗོད་བྱའི་དངོས་པོ་ཐ་དད་པ་སྟེ་ལྡོག་པའི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམ་པར་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་གྱི་ཡུལ་རང་མཚན་པ་མེད་དེ། དཔེར་ན་ཕྱི་རོལ་པ་རང་གིས་ཀྱང་ཡོན་ཏན་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་ཀྱང་ཡོན་ཏན་ཉེར་བཞི་དང་། ཡོན་ཏན་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་བརྗོད་པ་དང་ཞིག་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་དོན་རྫས་སུ་མེད་པ་དག་ལ་ཡང་སྔར་བུམ་པ་བརྒྱ་བྱུང་ངོ་མ་འོངས་པ་ན་བུམ་པ་བརྒྱ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྒྲ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ།།

(1) ཤོག་ངོས། ༥༣-༥༩

སྐྱེ་དང་འཇིག་བྲག་སྐོར།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

གཅིག་སྒྲ་འཇུག་རྒྱུ་སྐྱེ་ནི་སེལ་བར་བསྟན།

ཐ་དད་དངོས་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས། །དོན་གཅིག་ཏུ་ནི་སྣང་བའི་བློ།།
གང་གི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིས། །གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྒྲིབ་བྱེད་པ།།
སྒྲིབ་བྱེད་དེས་བདག་ཐ་དད་ཀྱང་། །ཐ་དད་པ་ཉིད་བསྒྲིབས་པ་ཡིས།།
དངོས་རྣམས་ངོ་བོ་འགའ་ཞིག་གིས། །ཐ་དད་མིན་པ་ལྟ་བུར་སྣང་།།
དེ་ལ་བསམ་པའི་དབང་གིས་ན། །སྤྱི་ཡོད་པར་ནི་རབ་ཏུ་བསྒྲགས།།
དེ་ཡིས་ཇི་ལྟར་ཀུན་བརྟགས་པ། །དེ་ནི་དམ་པའི་དོན་དུ་མེད།།
གསལ་བ་རྣམས་ནི་རྗེས་མི་འགྲོ། །རྗེས་འགྲོ་གཞན་ནི་སྣང་བ་མེད།།
ཤེས་ལས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པ། །ཇི་ལྟར་དོན་གཞན་འབྲང་བར་འགྱུར།།
དེས་ན་དོན་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ། །འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་འདི་ལོག་པ།།
མིང་དོན་གང་ལྡན་ཕན་ཚུན་དུ། །ཐ་དད་འདི་ཡི་ས་བོན་ཡིན།།

གསལ་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་གནས་པ་ལ་ཕན་ཚུན་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་ལ་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྤྱི་མེད་པས་ན། ཤིང་དུ་མ་ལ་ཤིང་ཞེས་གཅིག་གི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པ་མི་འཐད་པས་སྤྱིའི་ཐ་སྙད་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེར་ན། རྣམ་པར་དཔྱད་ན་སྤྱི་མེད་ཀྱང་རྟོག་པས་རྣམ་པར་བརྟགས་ནས་བཞག་པ་སྟེ། ཕན་ཚུན་ཐ༵་དད་པའི་དངོ༵ས་པོ་ཤིང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ༵་བརྟེ༵ན༵་ནས། ཤིང་ཙམ་གྱི་དོ༵ན་གཅི༵ག་ཏུ༵

(1) ཤོག་ངོས། ༤༤-༤༦

ནི་རིལ་པོར་སྣང་བའི་བློ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་གི་རང་གི་ངོ་བོ་དེ་ཡིས་གཞན་ཞིང་གསལ་རྣམས་མ་འདྲེས་པར་ཡོད་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྒྲིབ་བྱེད་རྟོག་པ་ལ་ཞིང་རང་མཚན་དུ་ཞེན་པ་དེས་བསྒྲིབ་བྱ་ཞིང་གསལ་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དམ་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཀྱང་། ཐ་དད་པ་ཉིད་བསྒྲིབས་པ་ཡིས་བསྲེས་པ་ལྟར་བྱས་ནས། ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན་ཞིང་གསལ་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཞིང་མིན་ལས་ལོག་པར་རིགས་མཚུངས་པའི་སེལ་བའི་ངོ་བོ་འགའ་ཞིག་གིས་ཐ་དད་མིན་པ་གཅིག་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་རོལ་ན་སྤྱི་མེད་ཀྱང་རང་གི་རྟོག་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ལ་ནང་གི་བསམ་པའི་དབང་གིས་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་སྤྱི་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་པར་ནི་རབ་ཏུ་བསྒྲགས་སོ།།

དེ་ལྟར་སྤྱི་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་ཡིས་ཇི་ལྟར་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པ་ཡི་སྤྱི་དེ་ནི་དམ་པའི་དོན་དུ་མེད་དེ། འདི་ལྟར་གསལ་བ་རྣམས་ནི་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བས་ན་དེ་སྤྱི་དང་གཅིག་མ་ཡིན་ལ། གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་དོན་གཞན་པའམ་ཐ་དད་པ་ནི་མ་འབྲེལ་པའི་བློ་ལ་སྣང་བ་མེད་པས་ན་དེ་ནི་དེ་ལྟར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞིང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཞིང་དུ་སྣང་བ་དེ་སྤྱི་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ་སྙམ་ན། སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་དེ་ནི་ཇི་ལྟར་དོན་གཞན་ཕྱི་རོལ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་འགྱུར་ཏེ་ནང་གི་ཤེས་པ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དོན་གསལ་བ་རྣམས་ལ་བདག་གམ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་འདི་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་དོན་རང་མཚན་དུ་འཁྲུལ་པའམ་ལོག་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སྤྱི་ཕྱི་རོལ་ན་མེད་ན་དེ་འཛིན་གྱི་སྒྲ་བློ་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ

ན། ཤིང་ཞེས་པའི་མིང་དང་ཤིང་མིན་ལས་ལོག་ཙམ་གྱི་དོན་གང་དང་ལྡན་པ། ཤིང་གི་གསལ་བ་ཕན་ཚུན་དུ་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་ཐ་དད་པ་རྣམས་ནི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་འདི་ཡི་ས་བོན་ཡིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས། (1)

གཅིག་ཐ་དད་བརྟགས་སྤྱི་ལྡན་འགོག་པ།

དེ་ལྡན་དངོས་པོ་ཤིན་ཏུ་ནི། །ཐ་དད་ཐ་དད་མེད་འགྱུར་བའམ།།
འདྲ་དང་མི་འདྲའི་བདག་ཉིད་ཅན། །རྣམ་གྲངས་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་འགྱུར།།
དེ་ཡང་ཐ་དད་འགྱུར་ཞེ་ན། །བདག་ཉིད་གང་གིས་དེ་དག་གི།
ཁྱད་པར་སྤྱི་ཞེས་བྱ་བ་དེ། །གལ་ཏེ་དེ་དག་ཐ་དད་ན།།
ཐ་དད་ཉིད་འགྱུར་དེ་ལྟ་ནའང་། །ཇི་ལྟར་བུམ་སོགས་ཕན་ཚུན་བཞིན།།
སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་འདོད་པའང་། །སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཅན་མི་འགྱུར།།
གང་གི་བདག་ཉིད་མདུན་བྱས་ནས། །བསྒྲུབ་བྱ་དེ་འབྲས་འདོད་པ་ཅན།།
སྐྱེས་བུ་འདི་ནི་འཇུག་པར་འགྱུར། །དེ་ཏེན་ཐ་དད་ཐ་དད་མེད།།
དཔྱད་བྱ་རང་བདག་ཉིད་ཐ་དད། །ལྡོག་པ་མཚུངས་པ་འདི་དག་ནི།།
ཡོད་ཉིད་དངོས་པོ་རྗེས་འགྲོ་མེད། །འཇུག་པ་ལ་སོགས་ཐལ་འགྱུར་ཕྱིར།།

རིགས་པ་ཅན་པ་སོགས་སྒྲའི་དངོས་ཡུལ་ནི་སྤྱི་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་ལ་འདོད་ཅིང་། དེ་ཡང་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་བརྒལ་བ། གལ་ཏེ་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན་སྤྱི་དེ་དང་ལྡན་པའི་དངོས་པོ་གསལ་བ་རྣམས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་དེ་དང་རྫས་གཅིག་པའི་སྤྱི་ཡང་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་གསལ་བ་རྣམས་འབྲེལ་བ་མེད་པར་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༠༣-༡༠༥

ཤིན་ཏུ་ནི་ཐ་དད་པར་ཡང་འགྱུར་ལ། ཡང་སྤྱི་དང་གཅིག་པའི་ཕྱིར་སྤྱི་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་ཐ་དད་མེད་པར་ཡང་འགྱུར་ཞིང་དེ་ལྟ་ན་ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་པ་གཉིས་ཀར་འགྱུར་བའི་འགལ་བ་གཞི་གཅིག་ལ་འདུ་བའམ། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ནང་ཕན་ཚུན་འདྲ་བ་ཡིན་པ་དང་རང་གི་ངོ་བོས་མི་འདྲའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་འགལ་བ་ཅན་དུ་ཡང་འགྱུར་ལ། སྤྱི་དང་སྤྱི་ལྡན་གཉིས་པོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་དེ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་བློ་དོན་ཐ་དད་མེད་པར་རྣམ་གྲངས་ཙམ་དུ་འགྱུར་བ་དང་། སྤྱི་རྟག་ལ་བྱེ་བྲག་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་ཐ་དད་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ་དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་འགལ་བའི་རང་བཞིན་གཞི་གཅིག་ལ་འདུ་བར་ཁས་ལེན་པའི་འགལ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་གཅེར་བུ་པ་སོགས་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་སོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པས་ན་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་དང་གསལ་བ་དེ་ཡང་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ནུས་པ་དང་གསལ་བ་རྟག་མི་རྟག་ཁྱབ་མ་ཁྱབ་ཆ་མེད་ཆ་ཡོད་ཁྱབ་བྱེད་ཁྱབ་བྱ་སོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་གང་གིས་སྤྱི་གསལ་དེ་དག་གི་དབྱེ་བ་བྱས་ཏེ་ཁྱད་པར་ནི་གསལ་བ་རྣམས་སོ་ཞེས་དང་། གསལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་ནི་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བཞག་པ་དེ། གལ་ཏེ་འཇོག་བྱེད་དེ་དག་ཐ་དད་དུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་ཡིན་ན་ནི། རྒྱུ་མཚན་ཅན་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ཀྱང་ཐ་དད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། འཇོག་བྱེད་ཡང་དག་མིན་ན་ནི་དེས་བཞག་པ་ལྟར་སྤྱི་ཡང་མི་འགྲུབ་བོ། །གལ་ཏེ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པ་དེ་ལྟ་ནའང་ཇི་ལྟར་བུམ་པ་དང་སྣམ་བུ་ལ་སོགས་པ་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་པ་དག་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་མི་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་འདི་ལ་ཡང་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་འདོད་པའང་དོན་ལ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྤྱི་མེད་པ་ལ་ནན་གྱིས་དེ་ཡོད་པར་བརྟགས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་དེ་ལ་དགོས་པ་གང་ཡང་

མེད་དོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་མེ་རང་མཚན་གང་གི་བདག་ཉིད་མདུན་དུ་སྣེ་བློས་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་མེ་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་བཙོ་སྲེག་སོགས་འདོད་པ་ཅན་གྱི་སྐྱེས་བུ་འདི་ནི་ཡུལ་དམིགས་བྱ་དེ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། དེ་འདྲའི་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་དགོས་པ་དེ་ཡི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ནི་ཐ་དད་པ་རང་མཚན་ཡིན་ནམ། ཐ་དད་མེད་པ་སྤྱི་ཙམ་ཡིན་ཞེས་དཔྱད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ་དེ་ལྟར་དཔྱད་ན་གང་ལས་མངོན་འདོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་དེ་ནི་ཚ་ཞིང་སྲེག་པའི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་མེ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཐ་དད་པ་རང་མཚན་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་སྤྱི་མ་ཡིན་ལ། མེའི་རང་མཚན་དེ་དག་ལ་མེ་མིན་ལས་ལོག་པའི་ལྡོག་པ་མཚུངས་པ་ཙམ་འདི་དག་ནི་མེ་ཡི་རང་མཚན་ཀུན་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་བློ་ངོར་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཙམ་ལས་མ་གཏོགས་པར་དངོས་པོའི་སྟེང་ན་རང་མཚན་གཅིག་གི་ཆོས་གཞན་ལ་ཡོད་མི་སྲིད་པས་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་ནི་ཕན་ཚུན་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཐུན་མོང་བའི་ཆོས་རྡུལ་ཙམ་མེད་དོ།།

གལ་ཏེ་ཡོད་ན་ནི་དངོས་པོ་གཞན་གྱི་ཆོས་གཞན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མེ་དོན་དུ་གཉེར་བས་ཆུ་ལ་འཇུག་པ་དང་། སྣམ་བུ་འདོད་པ་བུམ་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ལ་སོགས་པའི་སྒྲས་སྐྱེ་འཇིག་ཅིག་ཅར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཉེས་པ་དུ་མར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

གསལ་བ་ཀུན་ལ་མཚུངས་པར་འཇུག་པའམ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་སྒྲས་བརྗོད་བྱ་ཁྱད་པར་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅན་དེ་ནི་གང་ཡིན་ཞེས་དཔྱད་ན། གཞན་དག་ནི་སྤྱི་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པར་འདོད་ཀྱང་དེ་ནི་མི་སྲིད་ལ་དོན་གསལ་བ་རྣམས་ཕན་ཚུན

(1) ཤོག་ངོས། ༥༧

འདྲ་བ་ཅན་གྱི་དངོས་པོར་གནས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་འབྲས་བུ་རིགས་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་སྤྱི་བློ་སྐྱེས་པའི་རྟོག་ཡུལ་གྱི་སྣང་བ་དེ་ཙམ་ཡིན་པར་གྲུབ་ལ། དེ་འདྲའི་བློ་སྣང་དེ་ནི་ཡུལ་དོན་གྱི་དངོས་པོ་དེ་དག་མཐོང་ཞིང་གོམས་པ་མཐུ་བརྟས་པས་སྤྲུལ་པ་ཙམ་དུ་གྱུར་པ་དེའང་དོན་དམ་པར་གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ནང་གི་བློ་ལས་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དོན་གཞན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་ནས་སྣང་བརྟག་ཕྱེ་ན་སྤྱི་དང་བརྗོད་བྱའི་དངོས་པོར་རང་མཚན་པ་གང་ཡང་མི་འགྲུབ་བོ།།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་ཡང་དོན་ལ་མ་གྲུབ་ལ། གྲངས་ཀྱང་རྫས་ལ་གཞན་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་བཏགས་པ་སྟེ་སྔར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་བཞིན་នོ།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[2]

དེའི་ཕྱིར་དོན་རང་མཚན་རྣམས་ཀྱི་ནི་སྤྱི་ཞེས་བྱ་བ་གསལ་བ་ཀུན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ལྟར་སྣང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལེགས་པར་བརྟགས་ན་རང་མིན་གཞན་ལས་ལྡོག་པའི་གཞན་སེལ་བ་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་གང་ཞིག བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་འདི་དག་གིས་དངོས་སུ་གང་བརྗོད་བྱར་གྱུར་བ་དེ་ལ་བརྟགས་ན་རང་གི་ངོ་བོ་རང་རྒྱུ་ཐུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ་ཤེས་རྣམ་ཙམ་ལས་ཡུལ་རང་གི་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་མེད་པ་ཅན་སྤྱི་བློ་དེ་ལ་བསམ་པའི་དབང་གིས་སྤྱི་ཉིད་དུ་ནི་མཐོང་ཞིང་དེ་ལྟར་སྒྲོ་བཏགས་ཏེ་ཞེན་པའི་ཕྱིར་དང་དེ་ལྟར་ཞེན་པ་དེ་ཡང་སྤྱི་བློ་དེ་དོན་རང་མཚན་ལ་འཁྲུལ་པ་སྟེ་བློ་

(1) ཤོག་ངོས། ༧

(2) ཤོག་ངོས། ༣༣

ལ་དོན་དུ་འཁྲུལ་བའམ། སྐྱེ་རང་གི་ངོ་བོ་མེད་པ་ལ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྒྱུར་འདོད་པ་སྟེ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་འཛིན་པ་དེ་ཡང་ནང་གི་རྟོག་པས་བསླད་པའམ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དོན་དམ་པའམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་དཔྱད་ན་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་བ་དོན་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཅན་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བཏགས་ཡོད་ཙམ་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་རྫས་སུ་མེད་པས་རང་མཚན་རྣམས་དང་གཅིག་ཐ་དད་དུ་བརྗོད་བྱ་མིན་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

སྐྱེ་བློ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ནི།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས། (1)

དེ་བྱེད་མིན་ལ་དེ་བྱེད་དང་། །འདྲ་བའི་ངོ་བོར་སྣང་བ་ཅན།།
དངོས་པོ་ཐ་དད་དངོས་ཙམ་གྱི། །ས་བོན་ཅན་དོན་མེད་པའི་བློ།།
སྐྱེད་པར་བྱེད་པའང་དེ་མི་བྱེད། །ཡོངས་སྤྱངས་ཡན་ལག་ངོ་བོའི་ཕྱིར།།
དངོས་པོ་ཐ་དད་རྟེན་ཅན་ཕྱིར། །དོན་ལ་མི་བསླུ་ཡོད་པར་འདོད།།
དེ་ཕྱིར་གཞན་སེལ་ཡུལ་ཅན་ཏེ། །དེ་བྱེད་བརྟེན་པའི་ངོ་བོའི་ཕྱིར།།

ཁྱད་པར་དང་པོ་ནི།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ནི། ཁ་ཅིག་འདི་སྐབས་སུ་གཞན་སེལ་དངོས་མེད་བརྡས་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན་སྒྲ་དེས་དེ་མིན་གཅོད་པ་བློ་ཡུལ་དུ་འཕེན་ལ། དེ་མིན་པ་ཆོད་ཙམ་གྱི་བློ་དེས་དེ་ཡིན་པ་ཡོངས་གཅོད་ལྟ་བུར་བློ་ཡུལ་དུ་འཕེན་དུ་ཆུག་ནའང་སྒྲས་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྟོག་སྣང་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་རང་མཚན་ཐོབ་པའམ་དེ་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། གཞན་རྣམ་པར་བསལ་བའི་རྟོག་བློ་

(1) ཤོག་གྲངས། ༨༢-༨༨

དེས་དོན་ལ་འཇུག་པར་འཐད་པའི་ཚུལ་རང་ལུགས་བཤད་པ་ནི། བུམ་པའི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་རྟོག་བློ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་རང་མཚན་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་མེད་ཀྱང་བུམ་པའི་རང་མཚན་ལ་མི་བསླུ་བ་ཡོད་དེ། བརྡ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་མི་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་འདི་ལྟར་རྟོག་ངོར་སྣང་བ་བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་དེ་ནི་ཆུ་སྐྱོར་བ་སོགས་དེ་བྱེད་པ་མིན་ན་ཡང་དེ་ལ་ཆུ་སྐྱོར་བ་སོགས་དེ་བྱེད་པ་དང་འདྲ་བའི་ངོ་བོར་སྣང་བ་ཅན་ཏེ་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་ནས་ལྷག་པར་ཞེན་པ་ནི་ཁྱད་པར་དང་པོའོ། །

དེ་ལ་འདྲ་བ་ཞེས་པ་རྟོག་པ་དེས་རྟོག་སྣང་དང་རང་མཚན་འདྲ་བར་འཛིན་པ་ཞེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ་དེའི་ངོར་ཆ་གཉིས་སུ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྣང་བར་གྱུར་ནས་བཞིན་དང་གཟུགས་བརྙན་འདྲ་བ་ལྟ་བུར་འཛིན་པ་ཞིག་ན་མེ་ཡོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། མེ་སྣང་ངམ་མེ་རང་མཚན་གང་ཡིན་ཞེས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་སོགས་བརྗོད་པ་མཐའ་དག་ལ་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་སྐྱེ་སྲིད་ནའང་། བརྡ་ལ་འཇུག་པའི་དུས་སུ་སྣང་བ་ལ་རང་མཚན་དུ་ཞེན་པའི་དབང་གིས་མེ་བྱིན་ཅིག་ཅེས་ཟེར་ན་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཚ་ཞིང་སྲེག་པ་ལ་གོ་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རྣམ་པར་ཕྱེ་ཞིང་དཔྱད་ན་རྟོག་སྣང་ལ་བཏགས་བྱ་ཕྱི་དོན་དུ་ཞེན་པ་ཡིན་པས་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་པའི་བློ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་བརྡ་ལ་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱི་དུས་ན་རྟོག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འཁྲུལ་ཏེ་རྟོག་སྣང་ལ་ཡུལ་རང་མཚན་ཡིན་པར་ཞེན་པའམ་འཛིན་པ་ཡོད་པས་ན། རྟོག་བློ་དེའི་ངོར་སྣང་བཏགས་ཕྱེ་བའང་མེད་དེ། དོན་རང་མཚན་དང་ཁྱད་མེད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ལ་དོན་བྱེད་པ་དང་འདྲ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དཔེར་ན་བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་ན་བློ་ངོར་ཆུ་སྐྱོར་བའི་དོན་བྱེད་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་སྣང་ཞིང་། བུམ་པ་ཆུང་ངུ་ཞེས་བརྗོད་ན་ཆུ་སྐྱོར་

བའི་དངོས་པོ་དབྱིབས་ཆུང་དུ་ལྟ་བུར་འཆར་བ་སོགས་སྒྲས་ཁྱད་པར་གང་དང་གང་སྦྱར་བ་དེ་དང་དེ་ཡི་ཚུལ་གྱི་དོན་དེ་བློ་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ལ་རང་མཚན་དུ་ཞེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དོན་སྤྱི་ལ་རང་མཚན་དུ་འཁྲུལ་པ་དེ་རྗེས་ཀྱི་ཤེས་པས་གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་ཡོད་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཀྱང་། དེས་རང་མཚན་རྣམས་ལ་སྤྱི་ཉིད་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མི་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་འདྲ་བ་གཞན་འབྱུང་བའི་འཁྲུལ་རྒྱུ་དེས་བུམ་པ་རྟག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱང་། །རྟག་པ་ཉིད་བུམ་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མི་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ།།

ཁྱད་པར་གཉིས་པ་ནི།

རིགས་མཐུན་མི་མཐུན་གྱི་དངོས་པོ་ཀུན་ལས་ཐ་དད་པ་དོན་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་ཉིད་ཀྱི་གཞན་སེལ་བ་ཙམ་གྱི་ས་བོན་ཅན་ཏེ།རང་མཚན་མཐོང་གོམས་ཀྱི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའོ། །གལ་ཏེ་སྔར་དངོས་སུ་མཐོང་བ་མེད་པའི་ལྷ་ཡུལ་ལྟ་བུའི་དོན་སྤྱི་ཡང་ཡུལ་དེ་ཉིད་ཡོད་པ་དང་མཐུན་པར་ཞུགས་པའི་བློ་ཡིན་པས་བརྒྱུད་ནས་དེ་ལ་མཐར་ཐུག་པར་རུང་སྟེ། དེ་འདྲའི་རྣམ་པ་སྐྱེ་བ་ནི་དཔེར་ན་ཁང་བཟང་དང་མེ་ཏོག་གི་ཚལ་བདུད་རྩིའི་ཟས་ལ་སོགས་པ་རང་གིས་དངོས་སུ་མ་མཐོང་ཡང་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་སྒྲ་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟར་རིག་པའི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ནི་དབྱིབས་སོགས་གཞན་སྣང་སྤྱོང་བ་ལས་ཆ་འདྲ་བར་དཔག་ནས་བློ་ལ་འཆར་དུ་རུང་བ་ཡིན་ལ་དེ་ལྟར་ཐོབ་པའང་ཡོད་དོ། །གཞན་ཡང་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་དོན་ཀྱང་བདེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་གཞན་སྤྱོང་བ་ལས་དཔག་ཏེ་དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་སྒྲས་བཤད་པ་ལྟར་སེམས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི་དངོས་པོ་གཞན་ཉམས་སུ་སྤྱོང་བའི་རྣམ་པ་ལས་གཞི་

མེད་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་དོན་ཐོབ་པ་མེད་པར་ནི་སྔར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ།།

ཁྱད་པར་གསུམ་པ་ནི།

རང་མཚན་ལྟར་ཞེན་ནའང་དོན་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོར་གྱུར་པ་ཙམ་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་རྟོག་སྣང་ཙམ་སྟེ་དེ་ལྟར་སྤྱི་བློ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ནོ། །འདི་ལྟར་ཕྱོགས་གང་ན་ཡོད་པའི་བུམ་པ་རྣམ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དེ་དུས་ཀྱི་བུམ་པའི་རྣམ་པ་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་དྲན་ཀྱང་བློ་དེར་སྣང་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི་ཡུལ་དུས་མ་འདྲེས་པའི་རང་མཚན་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་འགགས་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར་དེས་ན་རང་མཚན་ནི་རྟོག་པས་ནམ་ཡང་འཛིན་མི་ཤེས་ཏེ་གལ་ཏེ་འཛིན་ན་འཁྲུལ་བར་འཛོག་པར་ཡང་མི་རིགས་སོ། །དབང་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བཞིན་དུ་དེར་རྟོག་པ་ལའང་རྟོག་པའི་ཡུལ་ནི་དོན་སྤྱི་ཙམ་དུ་འགྱུར་གྱི་རང་མཚན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཚུལ་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་བློ་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྒྲའང་དོན་རང་མཚན་གོ་བ་ལ་མི་བསླུ་ཞེས་པ་སྟེའང་སྒྲས་རྟོག་སྣང་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་ལ་འཇུག་པའང་སྦྱར་རོ།།

སྒྲ་དེ་དོན་ལ་ཇི་ལྟར་མི་བསླུ་ན། ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་ཆུ་སྐྱོར་བ་སོགས་བུམ་པའི་འབྲས་བུ་དེ་མི་བྱེད་པ་གཞན་རང་གི་བརྗོད་བྱར་ཡོངས་སུ་སྤྱངས་པའི་ཡན་ལག་གམ་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་ངོ་བོའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བརྡ་དུས་སུ་ཆུ་སྐྱོར་བ་སོགས་ཀྱི་དོན་དེ་བྱེད་པ་བུམ་པ་རང་གི་དངོས་པོ་རང་མིན་གཞན་ལས་ཐ་དད་པ་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་ལ་བརྡ་བྱས་པས་དོན་གྱི་རང་མཚན་ཞེན་པས་བརྗོད་བྱར་སོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་ལ་རྟེན་པ་ཡི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོར་ན་བུམ་

སྒྲས་བུམ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པས་བུམ་པ་ཡོངས་གཅོད་དུ་བློ་ཡུལ་ལ་གྲུབ་པར་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ནི། དོན་རང་མཚན་ལ་མི་བསླུ་བ་དེས་དེ་མི་འཁྲུལ་བར་གོ་ནུས་པ་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེ་ཕྱིར་སྒྲ་རྣམས་ནི་བརྗོད་བྱ་མིན་པ་གཞན་སེལ་བའམ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཏེ། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆུ་སྐྱོར་བ་སོགས་ཀྱི་དོན་དེ་བྱེད་པ་བུམ་པ་སོགས་བློ་ཡུལ་དུ་གྲུབ་ཅིང་དེ་ལ་སྣང་བརྟག་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་ཕྱིར། རང་མཚན་ལ་བརྟེན་པའི་ངོ་བོའི་དང་ཚུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བརྟེན་པ་ཞེས་པ་འབྲེལ་བའི་དོན་དེ་འདི་ལྟར་རྟོག་པས་མཚམས་སྦྱར་ནས་སྒྲས་དོན་རང་མཚན་གོ་བར་བྱེད་པས་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། རྟོག་ངོར་ཡོད་པ་དེས་རྟོག་པས་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དོན་གོ་བ་ལ་མི་བསླུ་སྟེ་སྒྲོ་བྱུང་གདགས་པ་བཞིན་ནོ།

བརྡ་ཡུལ་གྱི་སྐོར།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

རང་མཚན་རྒྱང་པ་བརྗོད་བྱར་མི་རུང་བ།

སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བརྡར་བཏགས་སྟོན། །དེ་ནི་ཐ་སྙད་ཆེད་དུ་བྱས།།
དེ་ཚེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་མེད། །དེས་ན་དེ་ལ་བརྡར་མ་ཡིན།།

མུ་སྟེགས་བརྡ་སྤྱོད་པ་ན་རེ། མེ་བྱིན་ཅིག་ཅེས་ཟེར་ན་ཚ་ཞིང་སྲེག་པ་དེ་ལེན་པས་བརྡ་ནི་རང་མཚན་ཁོ་ན་ལ་སྦྱར་རོ་ཞེས་ཟེར། དེ་མ་ཡིན་ཏེ་འདི་ལྟར་མེ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དོན་ཚ་སྲེག་སོགས་ལ་གོ་བྱེད་ཀྱི་བརྡར་བཏགས་ནས་བརྗོད་བྱ་དེ་སྟོན་པའམ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། བརྡ་དེ་ལྟ་བུ་དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་གདགས་ཤེ་ན། བརྡ་དེ་ནི་དོན་དེ་ལ་ཤེས་བརྗོད་འཇུག་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བཏགས་པར་བྱས་པ་སྟེ་དེ་ལས་གཞན་གྱི་དགོས་པ་གང་ཡང་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་རང་མཚན་ཁོ་ན་ལ་བརྡ་གདགས་པ་ཡིན་ན། ཕྱིས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་དེ་ཚེ་སྔར་བརྡ་གདགས་པའི་དུས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་འགགས་ནས་མེད་པ་དེས་ན་རང་མཚན་དེ་ལ་བརྡར་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་མཚན་ནི་ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་མ་འདྲེས་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ལ། བརྡ་ནི་དེ་འདྲའི་ངེས་པ་མེད་པར་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་སྤྱི་དངོས་རྒྱང་པ་བརྗོད་བྱ་མིན་པ་བསྟན་པ།

ཅི་ནས་སྐྱེས་བུ་དོན་བྱེད་པར། །ནུས་པ་ཤེས་ནས་དེ་བསྒྲུབ་ཕྱིར།།
འཇུག་པར་འགྱུར་ཞེས་དོན་རྣམས་ལ། །རྗོད་པར་བྱེད་པ་སྦྱོར་བར་བྱེད།།

(1) ཤོག་གྲངས། ༥༣-༦༣

དེ་ལ་རིགས་དོན་བྱེད་རུང་མིན།།

ཤུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་དང་གྲངས་ཅན་པ་ན་རེ། རང་མཚན་ལ་བརྡ་འདོགས་པ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་མི་འཐད་པས་སྤྱི་ལ་བརྡ་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོད་ཅིང་། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་པས་སྤྱི་གསལ་ཐ་དད་དུ་འདོད་ལ་གྲངས་ཅན་པས་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ། །དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཅི་ནས་ཏེ་ངེས་པར་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་གང་ཞིག་བཞོ་བཀལ་ལ་སོགས་པའི་དོན་བྱེད་པར་ནུས་པ་ཤེས་ནས་དོན་དུ་གཉེར་བྱ་དེ་འདྲ་བ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། མིང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་རང་མཚན་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྙམ་དུ་ནོག་ལྐོག་ཤལ་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རྗོད་པར་བྱེད་པ་བ་ལང་ལ་སོགས་པའི་བརྡ་རྣམས་སྦྱོར་བར་བྱེད་དེ་བརྡ་སྦྱོར་བ་ནི་དགོས་པ་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པས་སོ། །མིང་བཏགས་པའི་དགོས་དོན་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལ་རིགས་རྟག་པ་ནི་བཞོ་བཀལ་ལ་སོགས་པའི་དོན་བྱེད་པར་རུང་བ་མིན་ན་དེ་ལ་བརྡ་སྦྱར་བ་ན་བ་ལང་ལ་སོགས་པའི་བརྡ་ལ་དགོས་ནུས་གང་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །སྤྱི་ལ་བརྡ་སྦྱར་ཀྱང་རང་མཚན་ལ་གོ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ནའང་མིན་ཏེ་ཐུར་རང་དབང་མེད་ཕྱིར་སོགས་བཀག་པ་བཞིན་དང་། འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་གོ་བར་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཕན་ཚུན་ཕན་འདོགས་པ་མེད་པས་འབྲེལ་བ་མེད་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་མཁར་བ་ཆོད་ཅེས་སྨྲས་པས་མཁར་བ་ཐོགས་པ་ཆོད་ཅེས་པར་མི་གོ་བ་བཞིན་གསལ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་མ་བརྗོད་པས་རང་མཚན་ལ་མི་གོ་སྟེ། མི་ནུས་པ་བརྗོད་པས་ནུས་པ་ལ་གོ་བ་མི་སྲིད་པ་ནི་དཔེར་ན་བ་འཇོ་བ་ལ་གླང་ཞོས་ཤིག་ཅེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །སྤྱི་རྟག་གཅིག་ཆ་མེད་ལ་རང་མཚན་མི་རྟག་པ་དང་དུ་མ་དང་ཆ་བཅས་ཤིན་ཏུ་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་ནས་འཇུག་པའང་མི་སྲིད་དོ།།

རིགས་ལྡན་གསལ་བ་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་བསྟན།།

དེ་ལྡན་ནུས་པ་དེ་ཡང་ནི། །ཅི་ཕྱིར་དངོས་སུ་སྦྱོར་མི་བྱེད།།
གལ་ཏེ་མཐའ་ཡས་ཕྱིར་འདི་མཚུངས།།

གཅེར་བུ་པ་རྣམས་ན་རེ། སྤྱི་རྐྱང་པ་དང་རང་མཚན་རྐྱང་པ་བརྡ་ཡུལ་དུ་མི་འཐད་པས་སྤྱི་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་ལ་བརྡ་བྱེད་དོ་ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་རིགས་དེ་དང་ལྡན་པ་ཡི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་རྫས་རང་མཚན་ལ་བརྡ་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ནའང་། བརྡ་དེ་ཡང་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་གསལ་བ་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་པར་བར་ན་དགོས་ནུས་མེད་པའི་རིགས་བརྒྱུད་པས་ཅི་བྱ་ཞེས་དྲིས་པ་ན། གལ་ཏེ་དེ་དག་ན་རེ། གསལ་བ་ནི་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་བརྡ་སྦྱར་མི་ནུས་ལ། རིགས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་དང་ལྡན་པར་བརྡ་བྱས་ན་བརྡ་དོན་འགྲུབ་བོ་ཟེར་ན། མཐའ་ཡས་པ་འདི་སྤྱི་ལྡན་ལའང་མཚུངས་ཏེ་མཐའ་ཡས་པའི་གསལ་བ་རེ་རེ་བཞིན་སྤྱི་ལྡན་ཡིན་པས་སྤྱི་ལྡན་གསལ་བ་བརྡ་ཡུལ་དེ་མཐའ་ཡས་པ་སོ་ན་གནས་ཏེ་རིགས་ཀྱིས་གསལ་བ་ཅུང་དུ་བཏང་བ་ནི་གང་ཡང་མེད་དོ།།

གཉིས་པ་གཞན་སྤྱི་ནི་བརྡ་འདོགས་པའི་ཡུལ་ཡིན་ཞེས་བརྟགས་པ་ལ།།

དེ་བྱེད་དེ་བྱེད་མ་ཡིན་ལས། །ལོག་པར་མཚུངས་ལ་ཅིས་མ་བྱས།།
དེ་ལྡན་ཉེས་མཚུངས་ཕྱིར་ཞེ་ན། །ཟླ་སྟེ་རིགས་གཞན་མི་དགོས་སོ།།
དེ་ལས་གཞན་པ་ཡོངས་སྤངས་ནས། །འཇུག་འགྱུར་ཞེས་ཀྱང་སྒྲ་བརྗོད་དེ།།
དེ་ཡིས་དེ་དག་རྣམས་ལས་འདི། །མི་གཅོད་ན་ནི་དེ་ཇི་ལྟར།།
གལ་ཏེ་འདི་ལ་རྣམ་གཅོད་ཡོད། །སྒྲ་རྣམས་དགོས་པ་དེ་ཙམ་དུ།།
ཟད་པ་མིན་ནམ་ཁྱེད་ལ་དེར། །སྤྱི་གཞན་གྱིས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ།།

རྟོག་ངོར་ཚུ་སྐྱོར་བ་སོགས་ཀྱི་དོན་དེ་བྱེད་པ་དང་དེ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་མཚུངས་པ་ཙམ་གྱི་བུམ་པའི་གཞན་སེལ་ལ་བུམ་པ་ཞེས་བརྡ་ཅེས་མ་བྱས། གང་གིས་ན་བརྡ་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་གཞན་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་ན། སྤྱི་དེ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཇི་སྐད་བརྗོད་པའི་ཉེས་པ་ལྡོག་ལྡན་ལའང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཁས་མི་ལེན་ཞེ་ན། ཉེས་པ་དེར་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་འགྱུར་མོད་གལ་ཏེ་འགྱུར་བ་ཞིག་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་བླ་སྟེ་ཚོགས་ཆེན་པོས་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་གཞན་མི་དགོས་པར་སེལ་བ་ཁོ་ནས་བརྡ་དོན་གྲུབ་པར་མཐོང་བས་སོ། །དེ་ལ་ཉེས་པ་མཚུངས་ན་རིགས་ཁས་མི་ལེན་ལ། སེལ་བ་ཁས་ལེན་པ་ཅི་ཞེ་ན། བརྡ་ཡུལ་རིགས་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ཀྱང་སེལ་བ་མེད་ན་གཞན་མི་གཅོད་པས་སེལ་བ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། སེལ་བར་སྨྲ་བ་ལ་སྤྱི་དངོས་མེད་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་དོན་གྲུབ་ཅིང་། སེལ་བ་དེ་ནི་དངོས་མེད་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པས་རིགས་ལ་བརྗོད་པའི་ཉེས་པ་བསལ་སླ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་སེལ་བ་ཙམ་ལ་བརྡ་སྦྱར་ཀྱང་དེས་བརྡ་བྱེད་པའི་དགོས་དོན་ཡོངས་སུ་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། འདི་ལྟར་ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲ་འདིས་ནི་ཤིང་གི་རིགས་དེ་ལས་གཞན་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའམ་རྣམ་པར་བཅད་ནས། ཤིང་གི་དངོས་པོ་འདི་ཉིད་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བསམས་ནས་ཀྱང་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པའི་དོན་དུ་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་ལྡན་པའི་དངོས་པོ་དེ་ལ་ཤིང་གི་སྒྲ་བརྗོད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ། ཀྱང་གི་སྒྲས་དངོས་པོ་ལ་དོན་གཉེར་གྱིས་འཇུག་པའི་སླད་དུ་བརྡ་སྦྱར་བར་མ་ཟད་སྒྲ་སྦྱར་ན་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་ཕྱེ་ནས་དེ་ཉིད་གོ་ནུས་པར་ཡང་ཤེས་ནས་ཞེས་པ་སྡུད་པའི་ཚེད་དོ། །དེ་ལྟར་སྒྲ་བརྗོད་པ་དེ་ཡིས་རང་ལས་གཞན་པ་དེ་དག་རྣམས་ལས་འདི་གཞན་པའམ་ལོགས་སུ་ཕྱེ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་མི་གཅོད་ན་ནི་སྒྲ་དེ་ཡང་ཇི་ལྟར་སྦྱོར་

བར་རིགས་ཏེ་དགོས་ནུས་མེད་པར་མཐོང་ན་སུ་ཡང་དེ་ལ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པས་སོ། །གལ་ཏེ་དགོས་པ་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་ཡི་སླད་དུ་སྒྲ་སྦྱོར་བ་འདི་ལ་ཆེད་དུ་བརྗགདགས་པའི་ཡུལ་གྱི་བརྗོད་བྱ་དེ་མིན་པ་གཞན་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཡོད་ན་སྒྲ་ཡིན་ནོ་ཅོག་རྣམས་ཀྱི་དགོས་པ་ནི་མི་འདོད་པ་བཅད་ནས་འདོད་པ་ལ་འཇུག་པ་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་མིན་ནམ། དེ་ལྟར་ཡིན་བཞིན་དུ་ཁྱེད་ལ་སྒྲའི་ཡུལ་དེར་སྤྱི་གཞན་གྱིས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་དགོས་པ་དང་ནུས་པ་གཉིས་ཀ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།

སྤྱི་གཞན་མེད་ཀྱང་ངོ་ཤེས་འཐད་པའི་ཚུལ།།

གསལ་བ་རྣམས་ནི་ཐ་དད་ཀྱང་། །བྱ་བ་དེ་དང་དེ་བྱེད་པའི།།
དོན་རྣམས་མཐོང་ནས་གཞན་མཐོང་ཡང་། །དེ་ལས་གཞན་དང་བྲལ་བ་ཡི།།
ཡུལ་ཅན་གྱི་ནི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས། །ལྷན་ཅིག་སྦྱར་ནས་ངོ་ཤེས་བྱེད།།

སྤྱི་དངོས་པོར་འདོད་པ་རྣམས་ན་རེ། ཕན་ཚུན་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་འགའ་ཡང་མེད་ན་རང་མཚན་ཐ་དད་པའི་དོན་རྣམས་ལ་སྔོན་ཨ་རུ་ར་ལྟ་བུ་སྔར་ལན་གཅིག་མཐོང་ཟིན་ནས་ཕྱིས་མཐོང་བ་ན་གཞན་གྱིས་བརྡ་སྦྱར་བ་མེད་པར་ཡང་དེ་ཉིད་ངོ་ཤེས་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ནི་རང་མཚན་ལ་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་ཡོད་པས་མ་ཡིན་ཏེ། བུམ་སོགས་གསལ་བ་རྣམས་ནི་སྤྱི་མེད་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ཀྱང་། རང་འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་དང་ཆུ་སྐྱོར་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་དེ་དང་དེ་བྱེད་པའི་བུམ་གསལ་གྱི་དོན་རྣམས་སྔར་ལན་གཅིག་མཐོང་ནས་ཕྱིས་སྔ་མ་དང་ངོ་བོ་དང་འབྲས་བུ་སོགས་མཚུངས་པ་གཞན་མཐོང་ཡང་། མཐོང་ཡུལ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་ཆུ་སྐྱོར་སོགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་དེ་ལས་གཞན་དོན་མི་བྱེད་པ་དང་བྲལ་བའམ་གཞན་སེལ་བ་ཡི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ནི་སྒྲ་སྟེ་ནང་གི་བརྗོད་པའམ་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྔ་ཕྱི་ལྷན་ཅིག་སྦྱར་ནས་སམ་བསྲེས་ནས་

སྣང་གྱི་དེ་ཉིད་འདིའོ་ཞེས་སམ་འདི་སྣང་གྱི་དོན་ཞེས་རིགས་གཅིག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཙམ་སྟེ། འདྲ་བ་ལ་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་ངོ་ཤེས་པར་བཟུང་བ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་ལ་སྤྱི་ཡོད་པ་དེ་སྔར་ཤེས་ཟིན་པ་སླར་ཡང་དེར་མཐོང་ནས་ངོ་ཤེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །སྔར་སྤྱི་ཤེས་པས་ད་ལྟ་དེ་ངོ་ཤེས་པ་ཡིན་ན། སྔར་ཤེས་རྒྱུའི་སྤྱི་དེ་ད་ལྟ་མཐོང་བ་འདི་ལའང་ཡོད་པར་འདུག་གོ་སྙམ་དུ་ཤེས་པར་འགྱུར་གྱི་འདི་སྣང་གྱི་དོན་སྙམ་དུ་འཁྲུལ་པར་མི་འགྱུར་རོ།།

གཉིས་པ་ངོ་ཤེས་སྤྱི་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ལ། གནོད་པ་བརྗོད་དང་དེ་ཡི་ལན་དགག་པའོ།།

གཞན་གྱི་ལྟར་ནའང་བློ་དེ་ནི། །སྤྱི་ནི་འབའ་ཞིག་ཉིད་ལས་མིན།།
རྟག་ཏུ་དེ་ཙམ་རྣམ་ཤེས་ན། །གསལ་བ་མི་ཤེས་ཐལ་འགྱུར་ཕྱིར།།
དེ་ཡི་ཚེ་ན་ནམ་ཡང་ནི། །དེ་ལྡན་འབྲེལ་བ་མ་བཟུང་ཕྱིར།།
དེ་དང་ལྡན་ངེས་མི་འགྱུར་བས། །དེ་ལ་ཇི་ལྟར་ཐ་སྙད་འདོགས།།

གཞན་སྤྱི་ཡོད་པ་ལས་ངོ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ཅན་གྱི་ལུགས་ལྟར་ནའང་ངོ་ཤེས་ཀྱི་བློ་དེ་ནི་སྤྱི་ནི་འབའ་ཞིག་སྟེ། གསལ་བ་མེད་པ་ཉིད་ལས་ནི་སྐྱེ་བར་རིགས་པ་མིན་ཏེ་དེའི་རྒྱུ་མཚན་དངོས་པོ་གང་དང་གང་མཐོང་བའི་དུས་རྟག་ཏུ་གསལ་བ་དང་མ་འདྲེས་པའི་དེ་ཡི་སྤྱི་རྐྱང་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡིན་ན། ནམ་ཡང་སྤྱི་ཁོ་ན་མཐོང་བ་ལས་གསལ་བ་གཏན་ནས་མཐོང་མ་མྱོང་བས་མི་ཤེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་གསལ་བ་མི་ཤེས་པ་དེ་ཡི་ཚེ་ན་དུས་ནམ་ཡང་ནི་སྤྱི་དེ་དང་གསལ་བ་ལྡན་པར་གྱུར་པའི་འབྲེལ་བ་མ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐོང་མ་མྱོང་བ་ལ་གཞན་དང་ལྡན་པར་བཞག་ཏུ་མེད་དེ་བུམ་པ་མཐོང་ལ་ཤ་ཟ་མ་མཐོང་བའི་གང་ཟག་གིས་བུམ་པ་དང་ཤ་ཟ་ལྡན་པར་མི་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྤྱི་དེ་དང་གསལ་བ

ཉི་ལྡན་ནོ་ཞེས་ནམ་ཡང་ངེས་པར་མི་འགྱུར་བས། དེ་ལ་འདི་ནི་འདིའི་སྤྱིའོ། །འདི་ནི་སྤྱི་དེ་དང་ལྡན་པའི་བྱེ་བྲག་གོ །སྤྱི་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་གསལ་བ་འདི་ངོ་ཤེས་སོ་ཞེས་ཇི་ལྟར་ཐ་སྙད་འདོགས་རིགས་ཏེ་ཐ་སྙད་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་མེད་པས་སོ།།

གཉིས་པ་ཉེས་པ་དེ་སྤོང་བའི་ལན་དགག་པ་ནི།

གལ་ཏེ་དངོས་གཅིག་གྲོགས་བྱེད་པའི། །གསལ་རྣམས་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཞེ་ན།།
དངོས་པོ་གཅིག་ངེས་དེ་རྣམས་ཀྱི། །ཐ་དད་པ་ཉིད་སེལ་ཏམ་ཅི།།
ཐ་དད་ཕྱིར་ཡང་དེ་རྣམས་ལ། །གཅིག་གི་རྣམ་ཤེས་རྒྱུར་མི་འདོད།།
གལ་ཏེ་དུ་མའང་གཅིག་ལྟོས་ནས། །ཐ་དད་མིན་བློ་སྐྱེད་ཅེ་ན།།
དེ་དག་སོ་སོ་མེད་པར་ཡང་། །དེ་གཅིག་གིས་ཀྱང་བསྐྱེད་བྱ་བའི།།
བློ་ལ་དེ་རྣམས་ནུས་མེད་ཕྱིར། །བློ་ཡིས་འཛིན་པ་མེད་པ་ཡིན།།
སྤོ་སོགས་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལ། །ནུས་པ་སོ་སོར་མཐོང་བའི་ཕྱིར།།
ཚོགས་ལའང་ནུས་གྲུབ་གསལ་བ་ལ། །ཇི་ལྟར་ཡང་མི་དེ་ལྟར་མིན།།
གལ་ཏེ་དེ་དག་གང་རུང་ལ། །ལྟོས་ནས་དེས་ནུས་འབའ་ཞིག་མིན།།
དེ་དག་དེ་གཅིག་ལ་ཕན་པའི། །ཇི་ལྟར་བློ་གཅིག་ཉིད་ལ་མིན།།
འདི་དེ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུར་འགྱུར། །ཕན་འདོགས་གང་ཡིན་སྐྱེད་པ་ཡིན།།
གལ་ཏེ་ཐ་དད་མིན་སྣང་བློ། །ཐ་དད་རྣམས་ལ་མི་འདོད་ན།།
བློ་ཡི་སྣང་བ་ཐ་དད་དེ། །དེ་དག་མཚུངས་ཞེས་འཛིན་ཕྱིར་རོ།།
གལ་ཏེ་དེ་དག་མཚུངས་ན་ནི། །ཇི་ལྟར་ཐ་དད་བློས་གཟུང་བྱ།།
འབྲས་བུ་གཅིག་འདྲ་དེ་དག་གི །འབྲས་བློ་དེ་ཡང་ཐ་དད་དོ།།
ཞེ་ན་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་རྒྱུའི་ཕྱིར། །བློ་ནི་ཐ་དད་མེད་པ་ཡིན།།

བློ་གཅིག་རྒྱུ་ཡི་དངོས་པོ་ཡིས། །གསལ་བ་རྣམས་ཀྱང་ཐ་མི་དད།།
དེ་འང་དེ་འབྲས་ཅན་མིན་བྲལ། །དེ་ལས་གཞན་པ་རྗེས་འགྲོ་བའི།།
དངོས་མ་མཐོང་ཕྱིར་བཀག་ཕྱིར་ཡང་། །བརྡ་ནི་དེ་རིག་དོན་ཅན་ཡིན།།

གལ་ཏེ་སྤྱི་ཡི་དངོས་པོ་གཅིག་གིས་གྲོགས་བྱེད་པའི་གསལ་བ་རྣམས་ཀྱང་ངོ་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་གྱི་སྤྱི་རྐྱང་པ་ཙམ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤྱི་དེས་གསལ་བ་རྣམས་ལ་ངོ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཕན་ཅི་ཞིག་བཏགས་ཏེ་ངོ་ཤེས་པ་ནི་སྔར་གྱི་དེ་འདིའོ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ན། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་གཅིག་པུ་དེས་གསལ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཐ་དད་པ་ཡི་ཆ་ཉིད་སེལ་བར་གྱུར་ཏམ་འོན་ཏེ་མིན། ཐ་དད་པ་མེད་པར་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་མངོན་སུམ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་མི་སྲིད་ལ། ཐ་དད་པ་མེད་ན་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཞེས་པ་གང་ཞིག་ཡིན། གལ་ཏེ་ཐ་དད་པ་མ་བསལ་བཞིན་དུ་སྤྱི་དང་ལྡན་པའི་དབང་གིས་ཐ་དད་པ་ལ་ངོ་ཤེས་པའི་བློ་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཅི་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱིས་གསལ་བ་རྣམས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་ཡང་གསལ་བ་དེ་རྣམས་ལ་སྤྱི་གཅིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུར་མི་འདོད་པ་ཡིན། འདི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་པ་ནི་ཐུན་མོང་གི་སྤྱི་གཅིག་དོན་ལ་མེད་ན་ཐུན་མོང་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲ་བློ་གཅིག་མི་སྲིད་དེ་གསལ་བ་རྣམས་ནི་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་དེས་ཐུན་མོང་བའི་སྒྲ་བློ་སྐྱེད་པར་མི་རིགས་སོ་ཞེས་དམ་བཅའ་བ་མིན་ནམ་ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་ཐ་དད་པའི་ཆོས་ཁོ་ནས་གཅིག་གི་སྒྲ་བློ་མི་བསྐྱེད་པར་བསྒྲུབས་ནས། སྐབས་འདིར་སྤྱི་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ན་ཐ་དད་པའི་ཆོས་ཀྱིས་ཀྱང་འབྲས་བུ་ངོ་ཤེས་ཀྱི་བློ་གཅིག་སྐྱེད་པར་ཁས་ལེན་པ་འགལ་བར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཡང་གི་སྒྲ་ནི་འགལ་བ་སྡུད་པའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་སྐྱོན་བསྟན་པ་ན་དེ་དག་ན་རེ། ཐ་དད་པའི་ཆོས་ཁོ་ནས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་མི་བསྐྱེད་ཀྱང་གལ་ཏེ་གསལ་བ་དུ

མ་ཡིན་ནའང་དེའི་སྟེང་གི་ཐུན་མོང་བ་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་དད་མིན་པ་གཅིག་གི་བློ་སྐྱེད་དོ་ཅེ་ན། སྤྱི་ལྡན་གསལ་བ་ཐམས་ཅད་སྣང་ནས་དེ་ཀུན་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནམ། གང་རུང་རེ་སྣང་བས་སྐྱེད་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ང་ཤེས་ཀྱི་བློ་མི་སྲིད་དེ་གསལ་བ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་སྣང་ན་དེ་མི་འབྱུང་བས་ན་དེ་ལྟར་ཁས་ཀྱང་མི་ལེན་ལ། གང་རུང་རེ་སྣང་བས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། གསལ་བ་དེ་དག་སོ་སོ་རེ་རེ་ནས་ཚོགས་པར་གྱུར་པ་མེད་པར་ཡང་། གསལ་བ་དེ་ལས་གང་རུང་གཅིག་གིས་ཀྱང་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་བློ་ལ་ནི་གསལ་བ་ལྷག་མ་དེ་རྣམས་ནུས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་ཡིས་ཀྱང་ལྷག་མ་དེ་རྣམས་འཛིན་པ་མེད་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞིག་མེད་ཀྱང་གང་འབྱུང་བ་ཡོད་ན་དེ་ནི་དེའི་རྒྱུ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྣ་ལུའི་ས་བོན་མེད་ཀྱང་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ།།

སྤྱི་བློ་ཡང་གསལ་བ་ལྷག་མ་མེད་ཀྱང་འབྱུང་བས་ན་ལྷག་མའི་རྒྱུ་ཅན་མིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཐངས་བུམ་མཐོང་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྤྱི་བློ་དེས་བུམ་པ་ལྷག་མ་ལ་བུམ་པའི་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། གཟུང་ཡུལ་དེ་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་བུམ་འཛིན་གྱིས་ཀ་བ་མི་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་གསལ་བ་ལྷག་མ་མ་བཟུང་ན་ཆོས་གཅིག་ལ་སྤྱི་ཞེས་པའི་བློར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པས་སོ། །ཁོ་ན་རེ་ཉེས་པ་འདི་མེད་དེ་འདབ་མ་ལྔ་ཚོགས་པའི་མེ་ཏོག་སྔོན་པོས་ཀྱང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐྱེད་ལ། འདབ་མ་རེ་རེ་ནས་བསལ་བའི་མཐར་འདབ་མ་གཅིག་གིས་ཀྱང་སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐྱེད་པ་ན་རེ་རེས་བསྐྱེད་པས་གཞན་ནུས་མེད་དུ་མི་འགྱུར་བ་བཞིན། གསལ་བ་རེ་རེ་ནས་བསལ་ཀྱང་གསལ་བ་གཅིག

གིས་སྤྱི་བློ་སྐྱེད་ནུས་མེད་དེས་གསལ་བ་ལྷག་མ་རྣམས་ཡུལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ནུས་མེད་དུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་མི་མཚུངས་ཏེ་འདི་ལྟར་སྔོ་སེར་སོགས་ནི་རང་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལ། དེ་སྐྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་སོ་སོར་ཡང་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་པ་ལའང་མིག་ཤེས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་གྲུབ་ཀྱང་གསལ་བ་ལ་ནི་རེ་རེའམ་ཚོགས་པ་ཇི་ལྟར་ཡང་ནི་རང་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་སྤྱི་བློ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་སྟོན་པོ་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་སྣང་མི་ཤེས་པ་གཅིག་སྣང་བས་མི་བསྐྱེད་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན། དེའི་གནད་ནི་སྔོ་སོགས་དངོས་པོར་ཡོད་པས་དེས་སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་སྐྱེད་ཀྱང་སྤྱི་རང་ཉིད་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པས་དེས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་ལ་གྲོགས་གཞན་ཇི་ལྟར་བཀུག་ཀྱང་མི་ཐན་པར་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་གལ་ཏེ་སྤྱི་ཁོ་རང་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ཞིག་ན་གསལ་བ་ཀུན་མེད་ཀྱང་དེ་འཛིན་འབྱུང་ལ། ཁོ་རང་མ་གྲུབ་ན་གསལ་བ་མཐའ་དག་ཚོགས་ཀྱང་མི་འབྱུང་ན་རེ་རེ་ལས་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེས་ན་སྤྱི་འཛིན་ནི་སྤྱི་དངོས་པོ་ལས་མ་བྱུང་བར་གསལ་བ་རྣམས་ལ་རིགས་གཅིག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་སྤྱི་དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་ཡོད་ཀྱང་དེའི་བློ་སྐྱེ་བ་ནི་གསལ་བ་དེ་དག་གང་རུང་ལ་ལྟོས་ནས་སྤྱི་དེས་རང་འཛིན་གྱི་བློ་སྐྱེད་པར་ནུས་ཀྱི་གསལ་བ་མེད་པར་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ་དཔེར་ན་ཐག་གཟེར་མེད་པར་རས་ཡུག་མི་འཐག་ཀྱང་། ཐག་གཟེར་དུ་མ་ཡོད་ན་དེའི་འགའ་ཞིག་མེད་ཀྱང་རྒྱུ་ཐག་གཟེར་གཅིག་གིས་རས་ཡུག་འཐག་པ་བཞིན་ནོ།།

དེ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཤེས་པར་བྱས་ཀྱང་དེའི་ངོ་བོ་ཆ་མེད་གཅིག་པ་རང་གི་བྱེ་བྲག་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་གནས་སོ་ཞེ་ན། གསལ་བ་དུ་མ་དེ་དག་འབྲས་བུ་

སྐྱེ་དེ་གཅིག་པོ་ལ་ཕན་གདགས་པ་ཡིན་ན་ཇི་ལྟར་གསལ་བ་དུ་མས་སྐྱེ་མེད་ཀྱང་སྐྱེ་བློ་གཅིག་ཉིད་ལ་ཕན་པ་མིན་ཏེ་དེ་གཉིས་མཚུངས་སོ། །དེས་ན་དེ་འདྲར་ཁས་མི་ལེན་པར་སྐྱེ་བློའི་རྒྱུར་དགོས་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་ཤ་ལྷག་ལྟ་བུ་འདི་བསྒྲུབས་ནས་ཅི་ཞིག་བྱ། གསལ་བས་སྐྱེ་ལ་ཕན་མ་བཏགས་ཀྱང་སྐྱེ་བློ་སྐྱེ་བ་ལ་ཕན་གདགས་སོ་སྙམ་ན་སྐྱེ་མེད་ཀྱང་གསལ་བ་དུ་མས་སྐྱེ་བློ་སྐྱེད་མི་ནུང་བ་ཅི་ཞིག་གིས་ཡིན། སྐྱེ་མེད་ན་དེའི་བློ་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན་སྐྱེ་ཡོད་ན་དེ་ཁོ་ནས་མི་བསྐྱེད་པར་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་གང་གིས་ཡིན། དེས་ན་སྔར་རང་འཛིན་ཞེས་པ་མི་བསྐྱེད་པ་ལ་ཕྱིས་གསལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་བོགས་དབྱུང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་ལ་ཕན་མ་བཏགས་པར་དེ་འཛིན་གྱི་བློ་ལ་ཕན་ཐོགས་མི་ཤེས་ཏེ། སྐྱེ་འཛིན་གྱི་བློ་གསལ་བ་ཁོ་ནས་མ་བསྐྱེད་པར་སྐྱེས་བསྐྱེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྐྱེ་འདི་གསལ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་ཕན་འདོགས་བྱེད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེའི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་སོ།།

དེས་ན་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཡུལ་དུས་རེས་འགའ་བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ཕ་རོལ་པོ་དེ་དག་འདི་སྐད་དུ་གལ་ཏེ་དུ་མས་འབྲས་བུ་གཅིག་མི་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གསལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱེ་བློ་གཅིག་མི་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་མི་སྨྲའོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། ཐ་དད་མིན་པ་གཅིག་ཏུ་སྣང་བའི་སྐྱེ་བློ་དེ་ནི་གསལ་བ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་དེ། ཡུལ་ཐ་དད་ལ་དེ་བཞིན་དུ་འཛིན་རིགས་ཀྱི་ཐ་མི་དད་པའི་སྐྱེ་མེད་བཞིན་དུ་དེ་ལྟར་འཛིན་པ་མི་འཐད་དེ་ཡུལ་སྔོན་པོ་ལ་སེར་པོར་ཤེས་སུ་མེད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། གསལ་བས་རང་གི་རྣམ་པ་བཞག་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་བློ་སྐྱེད་པར་འདོད་ན་ཤཱན་ཀ་དེར་འགྱུར་ཡང་དེ་མིན་ཏེ་གསལ་བ་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་འདྲ་བ་ལ་

གཅིག་ཏུ་བསྲེ་བའི་རྟོག་པ་བསླད་པ་ཅན་བྱུང་བ་ཡིན་པས་ཀླན་ཀ་དེ་མི་སྲིད་དེ་སྤྱི་འཛིན་ལ་རང་མཚན་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྣང་ན་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་སྤྱི་བློར་སྣང་དགོས། སྤྱི་སྣང་ལྟར་རང་མཚན་ལ་གྲུབ་བམ། ཆ་གཅིག་སྤྱི་འཛིན་ལ་སྣང་ཆ་གཅིག་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ཡིན་ཞེས་བརྟགས་ན། དང་པོ་ལྟར་མིན་ཏེ་རང་མཚན་མེད་ཀྱང་སྤྱི་བློ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་མིན་ཏེ་དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་མ་འདྲེས་པར་སྣང་ཞིང་། སྤྱི་བློ་ལ་དོན་སྤྱི་ཙམ་ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་པའི་སྒོ་ནས་སྣང་བ་དེ་ལྟར་དོན་ལ་མི་འགྲུབ་བོ། །གསུམ་པ་ལྟར་མིན་ཏེ་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་སྣང་མི་སྣང་གི་ཆ་གཉིས་མེད་པས་སོ། །མངོན་སུམ་སྣང་བའི་གཅིག་ལ་མ་མཐོང་བའི་ཆ་དུ་མ་ཡོད་པར་རྟོགས་ན་ཆོས་གང་ལའང་གཅིག་ཏུ་བཞག་པ་མི་རུང་བས་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རང་མཚན་ཐ་དད་པའི་དོན་ལ་གཅིག་ཏུ་བསྲེ་བའི་སྤྱི་བློ་འདི་ནི་རང་མཚན་གྱིས་བདག་པོའི་རྐྱེན་བྱས་པའམ་དེའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཡིན་ནའང་བསླད་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོན་བཞིན་དུ་འཛིན་མི་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་འབྲེལ་པ་ཡིན་ཡང་སྣང་བརྟག་བསྲེས་ནས་ལྷག་པར་ཞེན་པའི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་སྤྱར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

གཞན་ཡང་དེ་ལ་སྤྱི་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་ལྟར་ནའང་གསལ་བ་ཐ་དད་ལ་གཅིག་གི་བློ་མི་རིགས་པའི་ཀླན་ཀ་ཇི་ལྟར་སྤང་། གལ་ཏེ་ཐ་མི་དད་ཀྱི་སྤྱི་ཡོད་པས་མི་སྐྱོན་སྙམ་ན། སྤྱི་ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་གསལ་བ་ཐ་དད་པའི་སྣང་བ་ནི་མི་ཁེགས་ལ། སྤྱི་དབྱིབས་ཁ་དོག་སོགས་སུ་སྣང་བ་མེད་པ་དང་གསལ་བ་ལ་དབྱིབས་སོགས་ཡོད་པར་མཐོང་བས་གཅིག་ཏུ་སྣང་བ་ལ་གང་ཡང་མི་ཕན་པས་སྒྲོ་འདོགས་པ་མེད་པར་ནི་སྤྱི་ཙམ་གྱིས་ཐ་དད་མིན་པར་སྣང་བར་བྱེད་མི་ནུས་སོ། །གལ་ཏེ་གསལ་བ་དང་

སྤྱི་ཐ་དད་མེད་པར་འདོད་པའི་ལྟར་ན་ཡང་གསལ་བ་གཅིག་གི་དབྱིབས་སོགས་གཞན་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བས་སྤྱིས་ཕན་གདགས་པར་མི་ནུས་སོ། །དེ་ནི་རྟོག་བློས་གསལ་བ་རྣམས་ཐ་དད་ལ་གཅིག་ཏུ་བཟུང་ཡང་རིགས་པས་གནོད་པ་མེད་པར་བསྟན་པའི་ལན་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པའི་བློ་ཡི་ངོར་སྣང་བའང་ཞེན་ཏུ་ཐ་དད་མེད་པ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་པར་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་ཡོད་དེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཞིང་གི་གསལ་བ་དེ་དག་ཕན་ཚུན་ཞིང་ཙམ་དུ་མཚུངས་སོ་ཞེས་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཚུངས་པར་བཟུང་ན་ཐ་དད་དུ་གཟུང་དགོས་ཏེ་གཅིག་པུའི་རྣམ་པ་ལས་མ་ཤར་བ་ལ་ཇི་ལྟར་མཚུངས་པར་འཛིན། དེས་ན་གསལ་བ་ཐ་དད་པས་ཐ་མི་དད་ཀྱི་བློ་སྐྱེད་པ་མི་འཐད་ཅེས་པའང་དོན་མེད་དོ། །ཁོ་ན་རེ། གལ་ཏེ་གསལ་བ་དེ་དག་མཚུངས་པ་སྟེ་ཁྱད་མེད་པར་འདི་ནི་སྔར་གྱི་དེའོ་སྔར་གྱི་དེ་ནི་འདིའོ་སྙམ་དུ་གཅིག་ཏུ་རྟོག་ན་ནི་ཇི་ལྟར་ན་ཐ་དད་པར་བློས་གཟུང་བར་བྱ། དེས་ན་མཚུངས་པ་ཞེས་པ་དེ་ཐ་མི་དད་ཀྱི་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པ་དེའི་དབང་གིས་གསལ་བ་ཐ་དད་ལ་ཤ་པ་ཡང་ཞིང་ཤུག་པ་ཡང་ཞིང་ངོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པ་ཡིན་གྱི་ཞེན་ཏུ་ཐ་དད་དང་ཐ་མི་དད་ལ་མཚུངས་ཞེས་འཛིན་པར་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། ཐ་དད་པའི་གསལ་བ་གཉིས་ལ་མཚུངས་ཞེས་ཁྱད་མེད་པར་སྒྲ་བློ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཐ་མི་དད་པའི་སྤྱི་རྫས་སུ་ཡོད་པས་མ་ཡིན་ཏེ། མེ་འབུད་པ་སོགས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་གཅིག་བྱེད་པར་འདྲ་བ་ལ་རྟེན་བྱས་ནས་རྣམ་པར་རྟོག་པས་མཚུངས་པའི་དངོས་པོར་སྒྲོ་བར་བྱེད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དོན་ལ་འབྲེལ་པ་མེད་ཅིང་ཞེན་ཏུ་ཐ་དད་དང་ཐ་མི་དད་ལ་འདྲ་བའང་མེད་པས་ན་འདྲ་བ་ལ་རིགས་གཅིག་ཅེས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལས་དེའི་ཐ་སྙད་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཐ་དད་པའི་གསལ་བ་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་རང་

འཛིན་གྱི་བློ་དེ་ཡང་ཐ་དད་དོ་ཞེ་ན། རྣམ་ཐ་དད་པར་ཤིན་ཏུ་ཡང་འདོད་དེ། གསེར་བུམ་དང་ཟངས་བུམ་ལ་སོགས་པའི་ཆུ་སྐྱོར་བའི་བྱེད་པའང་རྣམ་དེའི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་པ་ཡིན་ལ། གསལ་བ་སོ་སོ་ལས་སྐྱེས་པའི་རང་འཛིན་གྱི་བློ་ཡང་ཐ་དད་པ་ཡིན་གྱི་གཅིག་མ་ཡིན་ནོ།།

འོ་ན་གསལ་བ་དུ་མས་འབྲས་བུ་སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་གཅིག་སྐྱེད་དོ་ཞེས་ཁས་བླང་བ་མི་འཐད་དོ་སྙམ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། ཐ་དད་མིན་པའམ་གཅིག་ཏུ་བཞག་པ་ནི་རྣམ་སམ་དངོས་པོའི་སྒོ་ནས་འཇོག་ན་ཀུན་ཀ་དེར་འགྱུར་ན་ཡང་། འདིར་ནི་རྟོག་བློས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་བཏགས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འདོད་པས་ན་སྐྱོན་གང་ཡང་མེད་དེ་འདྲ་བ་ལ་རིགས་གཅིག་ཅེས་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཇི་ལྟར་ན་བུམ་འཛིན་ཤེས་པའོ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་རྟོག་པའི་སྤྱི་བློ་དེའི་རྒྱུའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། བུམ་འཛིན་གྱི་བློ་རྟོག་མེད་རྣམས་ཀྱང་རྣམ་ཐ་དད་ཀྱང་བུམ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཙམ་དུ་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རིགས་ནི་ཐ་དད་མེད་པ་ཡིན་ལ། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་གཅིག་གི་རྒྱུ་ཡི་དངོས་པོ་ཡིན་པ་ཙམ་ལ་ཁྱད་མེད་པར་མཚུངས་པ་ཡིས་བུམ་པའི་གསལ་བ་རྣམས་རྣམ་ཐ་དད་ཀྱང་རིགས་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་དུ་རྟོག་པས་འཛིན་པ་ལ་སྐྱོན་གང་ཡང་མེད་དོ། །དེས་ན་དོན་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཤེས་ངོར་སྣང་བ་ལ་དོན་དེ་བྱེད་པ་དང་མི་བྱེད་པ་གཉིས་སུ་མཐོང་ལ། དེའི་དབང་གིས་རྣམ་པར་རྟོག་པས་འདྲ་བ་ལ་ཐ་མི་དད་པར་རིགས་གཅིག་ཏུ་བསྲེ་བ་དང་། མི་འདྲ་བ་ལ་ཐ་དད་པར་རྣམ་པར་གཞག་པས་ན་རིགས་གཅིག་པ་ཞེས་པ་འདི་ནི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལས་བརྒྱུད་དེ་འོང་བ་དེའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།

གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་གཅིག་པ་དེ་ཉིད་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འབྲས་བུ་

གཅིག་པ་ཅན་དེ་ཡང་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་ཅན་མིན་པ་དང་བྲལ་བ་གཞན་སེལ་དངོས་མེད་ཡིན་གྱི་ལྡོག་པ་དེ་ཙམ་ལས་གཞན་པ་གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་སྤྱི་དངོས་པོར་གྱུར་པ་ནི་སྣང་རུང་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་སྤྱར་རྗེས་དཔག་གི་རིགས་པས་བཀག་པའི་ཕྱིར་ཡང་མེད་དོ། །དེས་ན་ཤིང་ལ་སོགས་པའི་བརྡ་རྣམས་ནི་རིགས་མི་མཐུན་སྤངས་པའི་གཞན་སེལ་དེ་རིག་པར་བྱེད་པའམ་ཞེས་པའི་དོན་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།

བརྡ་ཡུལ་གྱི་སྐོར།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

གཉིས་པ་སེལ་བར་སྨྲ་བ་ལ་ཉེས་པ་དེ་ལྟ་བུ་མེད་ཚུལ་ནི།

གཅིག་རྟོགས་ཞེས་བྱའི་ཤེས་པ་ནི། །གཅིག་ལ་གནས་པའི་རྟོགས་པ་པོས།།
དེ་དང་དེ་མིན་རྒྱུ་དོན་རྣམས། །བདག་ཉིད་རྣམ་པར་འབྱེད་པར་བྱེད།།
བློ་དེ་ལ་ནི་ཡོད་པའི་དངོས། །བློ་རྒྱུ་ཉིད་དུ་སྣང་བ་དང་།།
རྒྱུ་མིན་ངོ་བོ་བྲལ་བ་དང་། །ངོ་བོ་གཅིག་འདྲར་བདག་ཉིད་ཀྱིས།།
ཐ་དད་པར་ནི་ཤེས་འགྱུར་བས། །ཐ་དད་པ་ལ་སྐད་སྦྱོར་ཏེ།།
དེ་ལས་དེ་རྟོགས་འགྱུར་བའི་བློ། །འཁྲུལ་པས་དངོས་པོ་གཅིག་ལྟར་རྟོགས།།

ཤ་པ་དང་ཤུག་པ་སོགས་ཤིང་རྣམས་རིགས་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཤེས་པ་ཤིང་འཛིན་ཙམ་ནི། རིགས་གཅིག་པོ་དེ་འདྲའི་གནས་སྐབས་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་གནས་པའམ་གཏོད་པའི་བརྡ་སྦྱོར་བའི་རྟོགས་པ་པོས། ཡལ་འདབ་དང་ལྡན་པར་འཛིན་པ་ཤིང་རྟོག་དེ་དང་དེ་མིན་པ་དེ་ལས་བཟློག་པ་ཤིང་མིན་དུ་རྟོག་པའི་རྒྱུ་རུ་གྱུར་པའི་དོན་གསལ་བ་རྣམས་བརྡའི་སྔོན་དུ་སྦྲའི་བྱེད་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོར་རྣམ་པར་འབྱེད་ཅིང་རྟོག་པར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟར་ཡལ་འདབ་སོགས་དང་ལྡན་པ་དང་། གཞན་དེ་དང་མི་ལྡན་པར་མཐོང་བ་ལ་རྟོག་པས་དེ་དང་དེ་མིན་དུ་འབྱེད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའམ། མངོན་སུམ་མ་མཐོང་ཡང་རྟོག་ཡུལ་ན་སྣང་བ་སྒྲ་དང་འབྲེལ་སུ་རུང་བ་དེ་དང་གཞན་མི་མཐུན་པར་མ་འབྱེད་ན་དེ་ལ་

(1) ཤོག་ངོས། ༦༩-༧༠

ངེས་བཟུང་གི་དོན་ཅན་གྱི་བརྡ་སྦྱོར་བ་མི་རིགས་ཏེ། རྟོག་ཡུལ་ན་སྣང་བ་ཙམ་གྱིས་གཞན་བསལ་བར་སོང་བས་དེ་ལ་བརྡ་འདོགས་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཤིང་སྤྱི་འཛིན་པའི་བློ་དེ་ལ་ནི་སྣང་བའམ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ལ། ཤིང་དེ་འཛིན་གྱི་བློ་དེའི་རྒྱུ་ཉིད་དུ་སྣང་བ་དང་། བློ་དེའི་རྒྱུ་མིན་པ་ཤིང་མིན་གྱི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བ་དང་། དེ་ཡང་སྣང་བཏག་ངོ་བོ་གཅིག་འདྲར་ཞེན་ནས་གནས་པ་སྟེ་རང་བཞིན་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྡ་འདོགས་པ་པོ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་དོན་རེ་རེ་མ་ཡིན་པ་གཞན་ལས་ཐ་དད་པར་ནི་ཤེས་པར་འགྱུར་བར་བྱ་བའི་སླད་དུ། ཡལ་འདབ་སོགས་དང་མི་ལྡན་པ་ལས་ཐ་དད་པ་རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་སྣང་བཏག་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་དེ་ལ་ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲའམ་སྐད་དམ་བརྡ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དགོས་པ་ནི་བརྡ་དེ་བཏགས་ཟིན་ནས་ཕྱིས་ཐ་སྙད་ནམ་བྱེད་པའི་ཚེ་ནའང་སྒྲ་དེ་ལས་གཞན་ལས་ཐ་དད་པའི་དོན་དེ་ལྟ་བུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་བློ་སྐྱེ་བའི་སླད་དུའོ། །

ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན་སྒྲ་དེ་ལས་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དེ་སྐྱེད་པ་ལ་རྟོག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འཁྲུལ་པས་སྣང་བཏག་དངོས་པོ་གཅིག་ལྟར་དུ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱི་བརྡ་དོན་ལ་འབྱོར་བ་ཡིན་པས་ན་རྟོག་ཡུལ་གྱི་དོན་གཞན་ལས་ཐ་དད་པར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ཐ་དད་དུ་བྱེད་པའི་བརྡར་མིང་བཏགས་པས་དེ་ཉིད་གཞན་ལས་ཐ་དད་དུ་གོ་ནུས་ཏེ་ཉི་མ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཤིང་ཞེས་པ་ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་ཕྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་ཁོ་ན་གོ་འདོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་པར་ཡལ་འདབ་སོགས་དང་མི་ལྡན་པ་གཞན་བཅད་ནས་ཡལ་འདབ་སོགས་དང་ལྡན་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཙམ་གོ་བ་ལ་བཏགས་པའི་མིང་ཡིན་པས་གཅིག་ལ་མིང་བཏགས་པས་དེའི་རིགས་འདྲ་ཐམས་ཅད་གོ་ནུས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་རིགས་བརྗོད་པ་མི་དང་མཐོ་རིས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གལ་ཏེ་སྐྱེས་བུ་གཅིག་ཕོ་ནའི་མིང་དུ་བཏགས་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་གཞན་གང་དང་ཡང་མི་འདྲེ་བར་བྱ་བའི་སླད་དུ་བཏགས་པའི་ཞེ་འདོད་དེའི་དབང་གིས་དེའི་མིང་ཤེས་པས་གཞན་ལ་རིགས་བསྒྲེ་ནས་སྦྱོར་དུ་མེད་པར་མཐོང་ནས་དེ་ལྟར་མི་སྦྱོར་བ་ནི་གྲགས་པ་ཕོ་ནས་ཡིན་གྱི་རྒྱུ་གཞན་མེད་དེ། ཞེ་འདོད་ཀྱིས་སྦྱོར་བ་དེ་ལྟར་འཛིན་པ་ནི་འདོད་རྒྱལ་ལམ་ཆོས་གཞན་གང་གི་མིང་དེ་ལ་བཏགས་ཀྱང་མི་དེ་ཕོ་ནའི་མིང་དུ་ཞེན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། གླང་པོ་ལ་ལག་ལྡན་དང་། བ་ལང་ལ་འགྲོ་ལྡན་ཞེས་པ་བཞིན་དེ་ཕོ་ནའི་མིང་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཁ་ཤད་དུ་མེད་དོ། །དེས་ན་བརྡ་ནི་ཞེ་འདོད་ཀྱིས་སྦྱོར་ལ་བརྡ་དེས་ཞེ་འདོད་ཀྱི་དོན་དེ་གོ་བར་བྱེད་པ་ནི་གཞན་སེལ་བའི་རྩ་བ་ཅན་རྟོག་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས། [1]

དེ་ལྟར་དཔྱད་ན་ཕྱི་དོན་རྐྱང་པ་དང་ནང་གི་བློ་རྣམ་ཡན་གར་བ་རེ་རེ་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན་བརྡ་དོན་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་ལ། དེ་གཉིས་ལས་ཐ་དད་པའི་བརྗོད་བྱ་དོན་གཞན་ཕུང་གསུམ་པ་ཡང་མི་སྲིད་མོད། ཤིང་སྒྲས་ཤིང་མིན་ལས་ལོག་ཙམ་གྱི་གཞན་སེལ་བརྗོད་དོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དངོས་པོ་ལ་དེ་མིན་གཅོད་པ་ཙམ་འདི་གོ་བྱ་ཡིན་པར་གྲུབ་བོ། །དེ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་སྤྱི་ཞེས་པ་ཡང་གཞན་སེལ་དེ་ལ་མཐར་ཐུག་སྟེ། ལེགས་པར་དཔྱད་ན་རྟོག་པས་བཟུང་བའི་རྣམ་པ་དེ་ཡང་ཕྱི་དོན་ལ་མེད་ན་དེ་བརྗོད་པ་ནི་ཇི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་བརྟེན་པའམ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ཏེ་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་དོ།

[1] ཤོག་ངོས། ༤༧

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས། [1]

ཕྱོག་པར་སྣང་བརྟག་གཅིག་འབྲེལ་བརྗོད་བྱར་བསྟན།།

གང་ཞིག་གང་ལས་ཐ་དད་པ། །དེ་རྣམ་བཟློག་ནས་དེ་དག་ལས།།
ཐ་དད་ཁྱད་པར་མཚུངས་པའི་རྒྱུ། །རྣམ་པ་སྣང་བ་ཅན་ལ་འགོད།།

གསལ་བྱེད་པ་སོགས་ན་རེ། སེལ་བ་འདི་དང་སྤྱི་མཚུངས་ཏེ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲས་སེལ་བ་དེ་སྒྲུབ་པས་བརྗོད་དམ་སེལ་བས་བརྗོད། དང་པོ་ལྟར་ན་སེལ་འཇུག་ཉམས་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་སེལ་བ་ལའང་སེལ་བས་འཇུག་དགོས་པས་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བུམ་སྒྲས་བུམ་མིན་ཆོད་པ་དེ་ཙམ་སེལ་བ་ཡིན་པས་ཐུག་མེད་ག་ལ་དགོས། སེལ་བ་རང་གི་ཕྱོག་ཆ་ནས་བརྗོད་ན་སེལ་བ་མིན་པའང་གཅོད་དེ་བུམ་པའི་ཕྱོག་པ་དང་བུམ་པའི་གཞན་སེལ་ཞེས་པ་བཞིན་སྒྲ་སེལ་འཇུག་ཏུ་འདོད་པས་སྒྲུབ་འཇུག་དོན་གྱིས་བཅད་པ་ཡིན་གྱི་གཞན་མི་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་ཐུག་མེད་དུ་མི་འགྱུར་དུ་ཆུག་ན་ཡང་ཕྱོག་པ་དེ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་སྤྱི་དངོས་པོ་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་ཡོད་ལ། དངོས་པོ་མེད་ན་ནི་དེ་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་ནུས་མེད་དེ་དེས་དངོས་པོ་བུམ་པ་སོགས་གོ་བར་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྟོག་ངོར་སྣང་བའི་ཤིང་ལྟ་བུ་གཞིར་བཞག་གི་སྟེང་དུ་དེ་མིན་གཅོད་པའི་ཆེད་དུ་བརྡ་འགོད་ཀྱི། ཤིང་སྤྱངས་པའི་སེལ་བ་རྐྱང་པ་ལ་ཤིང་ཞེས་པའི་བརྡ་མི་འགོད་དེ་ཤིང་ཞེས་པ་ཤིང་མིན་གཅོད་པའི་བརྡ་ཡིན་གྱི་སེལ་མིན་གཅོད་པའི་བརྡ་མིན་པས་ན་སེལ་བ་ཉིད་ལ་བརྡ་སྦྱོར་བ་ཞིག་ན་སེལ་མིན་གཅོད་པའི་བརྡ་སེལ་བ་དང་ཕྱོག་པ་དང་རྣམ་གཅོད་ལྟ་བུ་འགོད་རིགས་སོ། །དེས་ན་བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་གང་དང་གང་གི་ནུས་པ་དེ་དག་དེ་མིན་བཅད་པའི་གཞན་སེལ་ལས་བརྡ་

(1) ཤོག་གྲངས། ༢༡-༢༣

དོན་འགྲུབ་པའི་རྒྱ་བ་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མིང་འདོགས་པ་ལ་བཏགས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་བློ་ལ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་འདོགས་པས་ཁྱབ་ལ། དེར་དེ་མིན་གཅོད་པའི་དོན་དུ་བརྡ་འདོགས་པ་ཡིན་པས་ན། ཤིང་ལྟ་བུའི་སྒྲ་གང་ཞིག་ཤིང་གང་ལས་ཐ་དད་པ་ཤིང་མིན་དེ་རྣམ་པར་བཟློག་ནས་ཤིང་མིན་དེ་དག་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་དད་པ་ཤིང་གི་ཁྱད་པར་ཏེ་རང་མཚན་རྣམས་ཤིང་དུ་རིགས་མཐུངས་པའི་དབང་ལས་སྐྱེས་པའམ་དེ་ཡི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་གང་ཞིག་རྟོག་བཅས་བློ་ཡི་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ཅན་ལ་བརྡ་འགོད་པ་ཡིན་པས་ན་གཞན་སེལ་བ་ལ་བརྡ་སྦྱར་བའམ་སེལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་བརྡ་དོན་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་ན་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་ན་སྒྲས་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོར་གྱུར་པ་གཞན་གང་ཡང་མེད་དོ། །བུམ་མིན་བཅད་ཀྱང་རུང་བུམ་པ་ཉིད་ལ་སྒྲུབ་པས་མ་ཞུགས་ན་དོན་མི་སྟོན་པས་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་བྱས་ཀྱང་ཅི་འགལ་སྙམ་ན། སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་ནུས་ན་འགལ་བ་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱང་། དེ་མི་ནུས་ལ་གཞན་ལས་ཐ་དད་པ་ཙམ་སྟོན་ནུས་སོ།།

དེས་ན་སེལ་བ་ལ་མ་བརྟེན་པར་སྒྲུབ་པས་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པར་བསྒྲུབས་ཟིན་ལ། སྒྲུབ་འཇུག་མེད་ཀྱང་སེལ་བའི་དབང་གིས་བརྡ་དོན་གྲུབ་པ་ན་སྒྲུབ་པས་ཞུགས་པ་ལྟར་རློམ་པ་ནི་འཁྲུལ་པ་སྟེ། བཞོན་པས་འགྲོ་བ་ལ་རང་ཉིད་སོང་བར་རློམ་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་བརྡ་ལས་དོན་གོ་བ་འདི་ཇི་ལྟར་ཡིན་དཔྱད་པ་ན་གཞན་སེལ་གྱི་རྒྱ་བ་ཅན་ཡིན་པར་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་གྱི་སེལ་བ་ལ་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་བརྗོད་བྱ་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དེ་ལའང་དབྱེབས་སོགས་ཡོད་པར་སྣང་དུ་མི་རིགས་སྙམ་པ་ནི་གྱི་ན་སྟེ། དེ་མིན་བསལ་བའི་གཞི་ཞིག་མ་སྣང་ན་དགག་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་གཞན་སེལ་བའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་ཇི་ལྟར་ཐོབ་སྟེ་མི་འཐོབ་བོ། །འོ་

ན་སྣང་བ་དེ་ཉིད་བརྗོད་བྱར་བྱས་པས་ཚིག་མོད་གཞན་སེལ་གྱིས་ཅི་བྱ་སྙམ་ན། གཞན་མ་བསལ་བ་ཞིག་ན་དེའི་ངོ་བོ་ཐུན་མིན་ཉིད་ཇི་ལྟར་སྒྲ་བློས་ངེས་པར་བཟུང་བ་ཡིན་ཏེ་མིན་ནོ། །འོ་ན་གཞན་མ་བསལ་ན་ཡང་དེ་དག་གི་སྒྲ་བློ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་མོད། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་སྣང་ན་གཞན་སེལ་བ་ཕོ་ནས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པས་དེ་གཉིས་མཚུངས་སོ་སྙམ་ན་མི་མཚུངས་ཏེ། སྒྲ་སྦྱོར་བ་ན་སེལ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱི་བློ་སྒྲུབ་པ་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་སྣང་བ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་སེལ་བ་འཕེན་པ་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་སྒྲ་རྟོག་ཐམས་ཅད་རྟོག་མེད་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་ལྟར་འགྱུར་བ་སོགས་སྒྲུབ་འཇུག་ལ་ཇི་སྐད་བརྗོད་པའི་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ཞེན་པའི་ངོར་སྒྲུབ་པས་འཇུག་པ་ལྟར་ཡོད་ཀྱང་དཔྱད་ན་སེལ་བས་འཇུག་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་སེལ་བས་འཇུག་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

སེལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དགོས་པ་གྲུབ་པར་བསྟན།

དེ་ཡི་འབྲས་བུ་ཡོངས་བསྟན་ཕྱིར། །ཐ་དད་འབྲས་བུ་གཅིག་དག་ལ།།
ཀུན་པོས་སྒྲ་གཅིག་བརྟར་བྱས་པ། །དེ་ཡི་འབྲས་བུ་མེད་པ་ཅན།།
ལྡོག་པ་ཡི་ནི་རྒྱུ་ཅན་ཡིན།།

ལྷ་སྙེགས་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ན་རེ། ལྡོག་པ་ཀུན་ལ་ཡོད་ཀྱང་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་དངོས་པོར་མེད་ལ། སྤྱི་དོན་གཞན་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ན་དུ་མ་ལ་སྒྲ་གཅིག་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མི་འཐད་ལ། དེ་ལྟ་ན་གསལ་བ་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་ལ་བརྡ་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་སྦྱར་དགོས་པས་ཏ་ཅང་ཐལ་ཞེ་ན། སེལ་བ་ལ་བརྡ་བྱས་ན་དགོས་མེད་དང་རྒྱུ་མེད་མིན་ཏེ། བ་ལང་གི་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༠-༡༡

གསལ་བ་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་ཐུན་མོང་བ་བཀོད་བཀལ་སོགས་ཚིག་གིས་མཚོན་པའམ་ཡོངས་སུ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དཀར་ཟལ་དང་ནག་རྒྱུར་ལྟ་བུ་ཐ་དད་པ་ན་ཡང་བཀོད་བཀལ་སོགས་འབྲས་བུ་གཅིག་བྱེད་པ་དག་ལ། བརྡ་ཤེས་པ་འཛིག་རྟེན་རྒན་པོས་བ་ལང་ཞེས་སྒྲ་གཅིག་དེ་མཚོན་པའི་བརྡར་བྱས་པ་དེ་ནི་བ་ལང་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་བཀོད་བཀལ་སོགས་མེད་པ་ཅན་དུ་ལྡོག་པ་སྟེ་གཞན་སེལ་བ་ཡི་ནི་རྒྱུ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ཁོ་ནས་བརྡ་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་བརྡ་ཡུལ་གཞན་གྱིས་དགོས་པ་མེད་དོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

དེ་ཕྱིར་རང་མཚན་མཐོང་བཞིན་འདིའི་མིང་འདིའོ་ཞེས་བརྡ་བྱེད་པ་ཡི་དུས་ན་ཡང་དོན་རང་ཉིད་མཐོང་བའམ་ཤེས་ཤིང་འཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་འབྲས་བུའམ་དགོས་པ་ཅན་དེ་དེའི་ཆེད་དུ་བརྡ་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ན། ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་དོན་དེ་དང་མིང་དེ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རང་མིན་བཅད་པའི་གཞན་སེལ་ཉིད་སྒྲ་དང་འབྲེལ་བར་འགྱུར་གྱི་རང་མཚན་དང་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སྤྱིས་དངོས་སུ་ཤེས་པ་སོགས་བྱར་མེད་དེ་སྐད་ཅིག་དེ་ཉིད་དུ་འགག་པས་ན་མིང་དང་འབྲེལ་བ་མེད་དོ། །མིང་བཏགས་པ་དེ་ནི་ཕྱིས་ཀྱང་དེ་འདྲའི་དོན་ལ་འབྲེལ་ཞིང་མིང་ལས་དོན་དེ་ཤེས་ཤིང་འཇུག་པའང་ཡོད་དོ།།

དེས་ན་དངོས་པོ་གང་བསྟན་ནས་མིང་བཏགས་པ་ན་མིང་དེ་དེ་མ་ཡིན་པའི་རིགས་གཞན་དུ་འཇུག་པར་མ་མཐོང་བ་ལ་ལྟོས་པ་སྟེ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་མི་འཇུག་པ་འཐོབ་དགོས་པ་དང་། རང་དང་རིགས་མཐུན་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཡང་མིང་དེ་མཐོང་བ་ལ་ལྟོས་པ་དེ་རིགས་མཐུན་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ།

(1) ཤོག་ངོས། ༥༤-༥༥

མདོར་ན་མིང་དེ་འཇུག་པ་དང་མི་འཇུག་པ་ནི་རིགས་མཐུན་མི་མཐུན་གྱི་ཕྱོགས་གཉིས་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྟོས་པ་དེ་སོ་སོ་ནས་བསྟན་མི་དགོས་པར་རིགས་མཐུན་ལ་འཇུག་རིགས་མི་མཐུན་ལ་མི་འཇུག་པ་ཅིག་ཅར་གྲུབ་པ་དེ་ནི་དངོས་པོ་དེའི་གཞན་སེལ་བ་ཙམ་སྒྲ་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་འགྱུར་གྱི་ལ་ལར་འཇུག་ལ་ལར་མི་འཇུག་པ་དེ་ནི་དངོས་པོའི་རང་མཚན་དང་འབྲེལ་བ་ལ་མི་རུང་སྟེ། བུམ་པའི་རང་མཚན་གཅིག་ལ་མིང་ཐོགས་ན་འདི་མ་ཡིན་པ་གཞན་བ་ལང་སོགས་ཀྱང་བུམ་པར་འགྱུར་རམ་སྙམ་དུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པ་ཡང་མི་ཁེགས་ལ། ཡང་ན་མཐོང་བ་འདི་ཁོ་ན་བུམ་པའོ་ཞེས་པ་ལས་བུམ་པ་གཞན་ལ་མིང་དེ་འཇུག་པ་རང་ཤུགས་ཀྱིས་མི་འགྲུབ་ལ། འདི་ནི་འདི་འདྲའི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་འཇུག་ཅེས་རིགས་མཐུན་པ་མཐའ་དག་སྟོན་པ་དང་། མི་མཐུན་པ་མཐའ་དག་བསྟན་ནས་འདི་ལ་མི་འཇུག་ཅེས་བསྟན་པར་ནི་སུས་ཀྱང་མི་ནུས་པས་སྒྲ་དང་རང་མཚན་འབྲེལ་མི་ནུས་ཏེ། རང་མཚན་ལ་བརྡ་སྦྱར་ཡང་མིང་གདགས་ཡུལ་གཞན་སེལ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་གནད་ཀྱིས་ཕྱོགས་གཉིས་མཐོང་བ་མེད་པར་འཇུག་ལྡོག་ཅིག་ཅར་འགྲུབ་པའི་དོན་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་རིགས་པའི་ལམ་གྱིས་མཐོང་ངོ་།།

ལུང་འགལ་དྲུག་ཅི།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས། [1]

ཆོས་མི་མཐུན་ཕྱོར་གྱི་དཔེ་སྨོས་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་ནི།

མ་ངེས་པ་འཁྲུལ་བ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོར་ནི་ཆོས་མི་མཐུན་ཕྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ། དེ་ནི་གལ་ཏེ་ངེས་པ་མེད་པར་རྒོལ་བ་གཉིས་ཀས་མ་མཐོང་བ་དེ་ཙམ་ཞིག་སྐྱར་ཡང་སྟོན་པའི་འབྲས་བུའམ་དགོས་པ་ཅན་དེ་འདྲ་ཡིན་ན་དཔེ་དེ་མ་སྨོས་ཀྱང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་དེ་རང་རང་གིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་སྔ་ནས་གྲུབ་ཟིན་པས་སོ། །དཔེ་དེ་དོན་མེད་པར་འདོད་ན། རིགས་སྒོ་ལས། རེ་ཞིག་འགལ་བ་དང་། མ་ངེས་པའི་གཉེན་པོར་གཉིས་ཀ་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རིགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་བྱས་པས་སྒྲུབ་པ་ན། རྗེས་འགྲོ་སྒྲུབ་པའི་ཚེད་ཆོས་མཐུན་ཕྱོར་གྱི་དཔེ་གང་བྱས་པ་དེ་མི་རྟག་པ་སྐྱེ་བུམ་པ་བཞིན། ཞེས་པ་དང་། ལྡོག་ཁྱབ་སྒྲུབ་པའི་ཚེད་ཆོས་མི་མཐུན་ཕྱོར་གྱི་དཔེ། །གང་རྟག་པ་དེ་བྱས་པ་མིན་ཏེ་ནམ་མཁའ་བཞིན། ཞེས་འགོད་པར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་མ་མཐོང་བ་ཙམ་ཞིག་ཆོས་མི་མཐུན་ཕྱོར་གྱི་དཔེ་ངེས་སྟོན་ན། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་དོ་ཅེས་བྱ་བའི་ཚིག་གིས་ཀྱང་། རྟགས་དེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནའམ་མེད་ངེས་སུ་རྟོགས་ནུས་པ་མིན་ཏེ་བརྗོད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པས་སོ། །གལ་ཏེ་མེད་པར་བརྗོད་པ་ཙམ་མིན་པར་ཇི་ལྟར་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྒྲུབ་བྱ་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་པ་ལས་དེའི་མི་

(1) ཤོག་ངོས། ༧༨

མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྟགས་དེ་ཡོད་མི་ཤེས་པའི་རིགས་པ་དེ་བརྗོད་ན། དེ་ཚེ་ངག་དེས་རྟགས་དེ་འདྲ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་ངེས་སོ་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ།།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

གཉིས་པ་ལྷག་ལྡན་ཀྱང་འཁྲུལ་བ་མེད་པར་ཐལ་བ་ནི།

གལ་ཏེ་སློབ་དཔོན་གྱིས་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་པ་གྲུབ་པར་བཞེད་ཅིང་མ་མཐོང་བས་ལྡོག་པ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ན། རང་གིས་ཐོས་པའི་ཤིང་ཐོག་གཅིག་ལས་ཤིང་འབྲས་ལྷག་མའང་རོ་ནུས་སྨིན་པ་གསུམ་དེ་དང་འདྲ་བར་དཔོག་པ། ཅི་སྟེ་ལྷག་ལྡན་འདི་ཡང་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཤིང་འབྲས་ལྷག་མ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རོ་མངར་བ་ཡིན་ཏེ། མངར་བའི་འབྲས་བུ་འདི་དང་ཁ་དོག་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་སམ། ཐོས་པ་འདི་དང་ཤིང་སྡོང་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལྟ་བུ་རྟགས་སུ་འགོད་པ་ན། རྟགས་དེ་ཤིང་འབྲས་མངར་བ་མིན་པ་ལ་སྐབས་དེར་དམ་བཅའ་བས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ་ཀུན་བཏུས་ལས་རིགས་པ་ཅན་པའི་ལྷག་ལྡན་འགོག་པའི་སྐབས་སུ། གཟུགས་མཚུངས་པས་རོ་ལ་སོགས་པ་གདོན་མི་ཟ་བར་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་དང་འགལ་བས་རྟགས་དེ་འདྲ་ལྷག་ལྡན་མ་ངེས་པ་ཡིན་པས་བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་མི་ནུས་སོ།།

(1) ཤོག་ངོས། ༧༥

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས། [1]

གསུམ་པ་སྒྲིག་ལྡན་གོ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ་བ་ནི།

རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་ན། རིགས་པ་ཅན་པ་སོགས་ཀྱིལྡོག་པ་རྒྱང་པ་ཅན་དུ་འདོད་པ་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་རིགས་ཏེ། འདི་ལྟར་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་ཡིན་ཏེ་སྲོག་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོད་པ་ན། གྲོལ་བ་དེའི་ངོར་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བདག་མེད་ལ་སྲོག་ཡོད་པ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཀུན་བཏུས་ལས་ཕྱོགས་ཆོས་དགུ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་ལྷག་མ་ལྔ་པོ་དག་ནི་གཏན་ཚིགས་སམ་འགལ་བ་ཉིད་དུ་མ་ངེས་ཏེ་རེ་ཞིག་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཏེ། དེས་ན་རྟགས་འདི་འདྲ་བ་ཐུན་མིན་གྱི་མ་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ།གསོན་ལུས་ཐམས་ཅད་ནི་ཕྱོགས་ཤེས་འདོད་དུ་གྱུར་པས་མཐུན་དཔེ་མི་སྲིད་ལ། བདག་མེད་ཀྱང་སྲོག་ཡོད་པ་ལ་འགོག་བྱེད་མེད་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་ལ་ངེས་པ་སྐྱེ་མི་རུང་བས་སོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས། [2]

བཞི་པ་ལྡོག་ཁྱབ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའང་རྟགས་སུ་ཐལ་བ་ནི།

སློབ་དཔོན་གྱིས་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་བཞི་དང་མཚུངས་པར་རྗེས་འགྲོ་ལྡོག་ཁྱབ་ཀྱང་དེ་ལྟར་དཔེ་དོན་སྦྱོར་བ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མིན་པར་ཐལ་ཏེ། ལྡོག་ཁྱབ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནའང་མ་མཐོང་བ་པོ་ནས་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་སྨྲར་ཏེ་གསུངས་ཤེ་ན། ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ནི་གྲོལ་བ་དང་

(1) ཤོག་ངོས། ༧༨

(2) ཤོག་ངོས། ༧༨

ཕྱིར་ཀློལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་ངེས་པར་གཟུང་ངོ་། །དེ་བཞིན་དུ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་དག་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་ལ་ཀློལ་བ་གཉིས་ཀར་མ་གྲུབ་པ། གང་རུང་རེ་རེར་མ་གྲུབ་པ། ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་མ་གྲུབ་པ། ཆོས་ཅན་གཞི་མ་གྲུབ་ནས་མ་གྲུབ་པ་བཞི་དང་། དེ་བཞིན་རྗེས་འགྲོ་ལ་བཞི། ལྡོག་པ་ལ་དང་པོ་གསུམ་སྦྱར་ཏེ་ཅི་རིགས་པར་སྐྱོན་བརྗོད་པར་གསུངས་སོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

ལྔ་པ་མཉན་བྱས་ཕྱོགས་གཉིས་ཁེགས་པར་ཐལ་བ་ནི།

སྒྲ་ཁོ་ནའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་མཉན་བྱ་ལྟ་བུ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཡི། ཡང་དག་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་རིགས་ཏེ་རྟགས་དེ་སྒྲ་ལས་གཞན་པའི་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་ལ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་ན། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་རྟག་པའི་གློག་སོགས་ལ་དེ་མ་མཐོང་བས་སྒྲ་རྟག་པར་རྟགས་དེས་གྲུབ་པར་ཐལ་ལ། ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་ན། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ནམ་མཁའ་སོགས་ལ་མ་མཐོང་བས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཡང་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་མི་རུང་སྟེ། འདི་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་འགལ་བས་ཅིག་ཤོས་བཅད་སྟོབས་ཀྱིས་ཅིག་ཤོས་སུ་གྲུབ་པས་ན། དངོས་འགལ་གཞི་གཅིག་ལ་འདུ་བར་ཐལ་བའི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ད་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མི་མཐོང་བ་ཙམ་ལས་མེད་ངེས་སུ་འགྲུབ་པ་མིན་པར་གསལ་ལོ། །བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་བཞིན་དུ་ནི་མ་མཐོང་བ་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༢

ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་གཏན་ཚིགས་གཞན་ལ་ཡང་། རྟགས་དེས་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་འགྲུབ་པ་ལ་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་སྲིད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་གྱིས། སྐྱེ་དང་ཁྱད་པར་དག་ནི་ཅི་ལྟར་ཡང་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

རྟག་པ་རེག་བྱ་འགོག་པ་རིགས་པར་ཐལ་བ་ནི།

བྱེ་བྲག་བས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རེག་བྱ་གྲང་མིན་དྲོ་མིན་མཐོང་བ་ས་ཆུ་མེ་གསུམ་ལ་མི་ལྡན་པར་སྒྲུབ་པ་དེ་ཡང་འབྲེལ་པ་མེད་པ་ཅན་དུ་ཐལ་ཏེ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་འགོག་ཕར་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་སྨྲ་སྐྱེགས་བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། ཤིང་དང་རྩ་མེད་པའི་སྦྱ་ངམ་གྱི་ཕྱོགས་ན་ཆོས་ཅན། རླུང་རྫས་ཡོད་དེ། རེག་བྱ་བཏང་སྙོམས་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགོད་ལ། དེ་ཡི་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ས་སོགས་ལས་ཇི་ལྟར་ལྡོག་དྲིས་པ་ན། མཐོང་བའི་ས་ཆུ་མེ་གསུམ་ལ་དེ་འདྲའི་རེག་པ་མ་མཐོང་བས་འགོག་གོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། འདི་པས་ཞེ་འདོད་རེག་བྱ་བཏང་སྙོམས་འབྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ས་ཆུ་མེ་གསུམ་ལ་མ་དམིགས་པས་ན་རླུང་གི་ཡིན་པ་ལས་འོས་མེད་དུ་བསམས་པའོ། །དེ་ཡང་རེག་བྱ་སྣང་རུང་ཡིན་པས་ན་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་པར་འདོད་ཟེར་ན། དགག་གཞི་སྣང་རུང་གི་ས་སོགས་འདི་ཙམ་ལ་འགོག་གམ། ས་ཆུ་མེ་གསུམ་མཐའ་དག་ལ་འགོག དང་པོ། མཐོང་བའི་ས་སོགས་ལ་འགོག་གི་མ་མཐོང་བ་ལ་མི་འགོག་ན་དེས་རླུང་ཁོ་ནའི་ཡོན་ཏན་དུ་མི་འགྲུབ་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་མི་ཁེགས་ཏེ་ས་སོགས་ཀུན་གྱི་རེག་བྱ་སྣང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༧-༡༨

རོ། །གལ་ཏེ་མཐོང་བའི་ས་སོགས་ལ་ཁེགས་ན་དེས་མ་མཐོང་བ་ལ་ཁེགས་ཏེ། འདིར་སྔོན་པོ་ལ་སེར་པོ་ཁེགས་པའམ་མར་མེ་ལ་མུན་པ་ཁེགས་ན་གཞན་དུའང་ཁེགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ་འདིར་མཐོང་བའི་ས་སོགས་ལ་རེག་བྱ་འཇམ་རྩུབ་དུ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་གང་གི་ཕྱོགས་སུ་མ་ལྷུང་བའི་རེག་བྱ་ནི་རླུང་ལའང་བརྟག་པར་དཀའ་ན། དེ་ངོ་བོ་ནའི་ཡོན་ཏན་དང་། ས་སོགས་ལ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་དོན་མེད་དོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་གྱིས་རླུང་གི་རབ་བྱེད་ལས། གང་ཡང་གལ་ཏེ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་མཐོང་བ་དག་ལ་འགོག་པར་བྱེད་ན་དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་མ་མཐོང་བ་ཙམ་ཞིག་གིས་ལྡོག་ཁྱབ་ངེས་མི་ནུས་ལ་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་ངེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།

གཞལ་བྱ་གསུམ་དང་སྣང་དུ་རུང་མི་རུང་གི་སྐོར།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

ཡོད་ངེས་འཇུག་འགོག་མི་སྣང་མ་དམིགས་དང་།

འཇུག་པ་བློ་སྔོན་ཅན་ཉིད་ཕྱིར། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་མི་དམིགས་ན།།

འཇུག་པར་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བས། །མི་དམིགས་པ་ནི་ཚད་མར་བཤད།།

བསྟན་བཅོས་སྐབས་དང་འབྲེལ་མེད་དང་། །དོན་རྣམས་དབང་པོ་ལས་འདས་པ།།

རྟགས་མེད་པ་ཅན་དེ་རྣམས་ནི། །མི་དམིགས་ཕྱིར་ན་ཇི་ལྟར་མེད།།

ཡོད་མེད་ངེས་པའི་འབྲས་ཅན་མིན། །ཕྱིར་ན་ཚད་མ་ཉིད་མི་འགྱུར།།

ཆོས་དེ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པ་ནི་ཆོས་དེ་དམིགས་པའི་བློ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན། བསྐལ་དོན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ལ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཚད་མས་གང་དུ་མི་དམིགས་ན་ཆོས་དེ་ཡོད་དོ་ཞེས་པའི་ཤེས་བརྗོད་འཇུག་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པར་མི་བྱེད་པ་སྟེ་རང་དོར་མེད་པ་དང་འདྲ་བར་གྱུར་པས་ན། མདུན་འདིར་མེད་ངེས་ཀྱི་བུམ་པ་དང་ཡོད་ངེས་མེད་ངེས་སུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་མ་དམིགས་པའི་ཤ་ཟ་གཉིས་ཡོད་དོ་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་མི་འཇུག་པར་མགོ་མཉམ་པར་གྱུར་པས་དེ་གཉིས་ལ་འཇུག་པར་མི་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་བས་ན་མི་སྣང་བ་མི་དམིགས་པ་ནི་དགག་རྟགས་ཀྱི་སྐབས་འདིར་ཚད་མར་བཀྲངས་ཏེ་རྣམ་གྲངས་ཙམ་དུ་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་དེ་ཡོད་མེད་དུ་ངེས་པར་སྒྲུབ་པའི་དགག་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་ཚད་མ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་དགག་པའི་ཚད་མ་མིན་ཡང་ཚད་མར་ཅེས་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༡༧-༡༡༨

བཤད་སྙམ་ན་འདི་མ་བཤད་ན་མི་དམིགས་པ་ཙམ་གྱིས་དགག་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་དགག་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཙམ་གྱི་ཚད་མར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རྟགས་ལྟར་སྣང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཤ་ཟ་ལྟ་བུ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་འཇུག་པ་ཙམ་ལ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ།།

དེས་ན་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཁེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པ་ཁེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །སུ་ལ་ཁེགས་ན་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བ་དེའི་རྒྱུད་ལའོ། །འོ་ན་མེད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའང་མི་འགོག་གམ་ཞེ་ན། མེད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའང་མེད་མོད་ཀྱི་དེ་ནི་མ་དམིགས་པ་དེའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པས་སྐབས་དོན་མེད་དོ། །དོན་ལ་འདི་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མ་དམིགས་པས་འབྲས་བུ་ཁེགས་པར་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །འདིས་ཡུལ་དེ་མ་དམིགས་ཀྱང་མི་ཁེགས་པ་ཅི་ཡིན་སྙམ་ན། འདི་ལྟར་གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་དང་མངོན་སུམ་དང་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་འཇལ་བྱེད་ལུང་དང་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་རྣམས་ཡིན་པ་ལ་དེ་གསུམ་གང་གིས་ཀྱང་ཡོད་མེད་དུ་གཞལ་མ་ནུས་ན་རེ་ཞིག་གཞལ་མ་ནུས་པའམ་དེས་གཞལ་བྱར་མ་གྱུར་པ་དེ་ནི་ཡོད་མེད་གང་རུང་དུ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་ནུས་པ་མིན་ནོ། །དེས་ན་མདུན་འདིར་ཤ་ཟ་མེད་ངེས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་སྐབས་དང་འབྲེལ་བ་མེད་ནས་ལུང་གིས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་དང་བསྐལ་བའི་དོན་དེ་རྣམས་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བ་དེའི་དབང་པོའི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་གྱིས་འཇལ་མི་ནུས་ལ། བསྐལ་དོན་དེ་མེད་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་གྱུར་པའང་གང་ཟག་དེའི་ངོར་གནས་སྐབས་དེར་མེད་པ་ཙན་དུ་གྱུར་པ་ཤ་ཟ་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་ནི། བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བ་ཙན་དེས་ཡོད་པར་མ་དམིགས་ཀྱང་དེས་མི་དམིགས་པ་ཙམ་གྱི་

ཕྱིར་ན་ཇི་ལྟར་མེད་ངེས་སུ་སྒྲུབ་ནུས་ཏེ་མི་ནུས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་སྒྲུབ་ལའང་ལུང་དང་མངོན་སུམ་དང་འབྲས་རྟགས་མེད་ཚུལ་སྦྱར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་མི་དམིགས་པའི་རྟགས་དེ་ཡུལ་དེ་ཡོད་ངེས་དང་མེད་པར་ངེས་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར་ན། བསྐལ་དོན་དེ་ཡོད་ངེས་དང་མེད་ངེས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཉིད་དུ་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་ལུང་དང་གསུམ་ལོག་པ་དེ་ལ་བསྐལ་དོན་ཞེས་བྱའི་གལ་ཏེ་ཡོད་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ལུང་ཡང་དག་དང་རྟགས་ཡོད་ན་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བསྐལ་དོན་ཡང་མི་འགྱུར་བ་དེས་ན་འདིར་དེ་གསུམ་མེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དེ་ཡང་མ་དམིགས་པ་ཙམ་གྱིས་མེད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྦྱོར་བ་པོ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་དང་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུ་མ་དམིགས་པ་ཙམ་གྱིས་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་རྒྱང་འཕེན་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

དེ་ལ་བུམ་པ་མ་དམིགས་པ་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ་དེ་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་དགོས་ན་ཏ་ཙང་ཐལ་སྙམ་ན། མ་དམིགས་པའི་དོན་སྒྲུབ་པ་མིན་ཏེ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་ན་མེད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་བྱའོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་པ་ལ་རྗེས་དཔག་ཏུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ་འོག་ཏུ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །སྣང་རུང་མ་དམིགས་ཀྱང་མེད་པའི་ཐ་སྙད་མི་བྱ་བ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན་ཡོད་དེ་སེར་སྐྱ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་ཀ་སྣང་རུང་ཡིན་ཡང་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུ་མ་དམིགས་ཀྱང་མེད་པའི་ཐ་སྙད་དུ་མི་བྱ་བར་ཡོད་པར་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་འདི་ནི་མེད་པ་དེ་མེད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་སྟོན་པས་ན་དོན་ལ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སུ་ཡང་འདུར་རུང་ངོ་།།

[1] ཤོག་ངོས། ༡༣༠

ཞེན་ལྡོག་སྐོར།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

ཡིད་ཆེས་ཚིག་ནི་མི་སླུ་བའི། །སྤྱི་ལས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད།།
འབྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་མཐུན་ཐབས། །སྐྱེས་བུའི་དོན་ནི་རྗོད་བྱེད་དག།
ཡོངས་བརྟགས་དབང་དུ་བྱས་ཡིན་གྱི། །དེ་ལས་གཞན་པའི་དབང་བྱས་མིན།།
མཐོང་དང་མ་མཐོང་དངོས་པོ་ཡི། །དོན་དེ་དག་ལ་མངོན་སུམ་དང་།།
རྗེས་སུ་དཔག་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་། །གནོད་མེད་འདི་ཡི་མི་སླུ་བའོ།།
ཡིད་ཆེས་ཚིག་ནི་མི་སླུ་བའི། །སྤྱི་ལས་འདི་ཡུལ་ལྐོག་གྱུར་ནའང་།།
གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་བློ་ནི། །རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད་དུ་གསུངས།།
བླང་དང་དོར་བྱའི་དེ་ཉིད་ནི། །ཐབས་བཅས་རབ་ཏུ་ངེས་པ་ཡིས།།
གཙོ་བོའི་དོན་ལ་མི་སླུའི་ཕྱིར། །གཞན་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན།།

དེ་ལྟར་ལུང་ཚད་མར་མི་འདོད་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས། ཡིད་ཆེས་ཚིག་ནི་མི་སླུ་བའི།།

སྤྱི་ལས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད། །ཅེས་ལུང་ཚད་མར་བཞེད་པ་དང་འགལ་ལོ་སྙམ་ན། མི་འགལ་ཏེ་འདིར་ལུང་ཚད་མ་མེད་དོ་ཞེས་དགག་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཡོངས་སུ་བརྟག་པའི་ཁྱད་པར་མེད་ན་ལུང་གི་སྒྲ་ཙམ་གྱིས་དོན་མ་ནོར་བར་གཞལ་མི་ནུས་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། དཔྱད་པས་དག་པར་མ་གྱུར་པའི་ལུང་ཙམ་ཚད་མར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྒྲ་ཙམ་ཚད་མར་བཟུང་བ་ལས་རྒྱུ་མཚན་གཞན་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༣༨-༡༣༩

རོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་གྱི་ལུང་དེའི་དོན། ཡིད་ཆེས་ཚིག་ནི་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མི་སླུ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། སྲྀ་ལས་རྫེས་སུ་དཔག་པ་ཞེས་བྱ་བ་རིམ་བཞིན་ཚིགས་བཅད་རེ་རེས་བཤད་པའི་དབང་དུ་མཛད་དེ། ངག་གང་ལ་བླང་དོར་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱ་བའི་དོན་སྟོན་པ་ན་ངག་དེ་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་ཅན་ནི་བརྗོད་བྱའི་དོན་དེ་ལ་ཕན་ཚུན་ཕན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་གྱི་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ནི་སེའུ་བཅུ་པའི་ངག་ལྟ་བུ་སྟེ། སེ་འུ་བཅུ་དང་ཁུར་བ་དྲུག །རི་དྭགས་པགས་པ་རྭའི་གོང་བུ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ངག་དེ་ནི་ཕན་ཚུན་ཕན་པའི་འབྲེལ་བ་མེད་པ་དཔེར་ན་ནད་ལ་ཕན་པའི་སྨན་གྱི་ཚུལ་འཆད་པ་ན་སྦྲའི་རྐྱེན་དང་རྣམ་འགྱུར་ལ་སོགས་པ་གཞན་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་ངག་ཡིན་པ་དང་ནི། སྐྱེས་བུས་སྒྲུབ་པར་ནུས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཐབས་གང་ཡིན་པ་སྟོན་པ་དང་། མཐོ་རིས་དང་བྱང་གྲོལ་སོགས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུའི་མངོན་འདོད་ཀྱི་དོན་དག་ནི་རྗོད་པར་བྱེད་པ་དག་ཡིན་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་གསུམ་ཡོད་པ་ལ་འཇུག་གི དེ་གསུམ་མེད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་བརྟག་ཅིང་འཇུག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཀྱང་ཐབས་སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པ་ནི་དུག་ཞི་བའི་ཐབས་སུ་ཀླུ་འཛིན་པོའི་གཙུག་གི་ནོར་བུས་རྒྱན་བྱས་ན་ཕན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྒྲུབ་ནུས་ཀྱང་སྐྱེས་བུའི་དོན་གྱི་ཉེར་མཁོ་མེད་པ་བྱ་རོག་གི་སོ་བརྟག་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ངག་རྣམས་ནི་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་དུ་དཔྱད་པའི་ཁུར་ཡང་མི་ལེན་ཏེ་དགོས་པ་མེད་པས་རྟོག་ལྡན་གྱི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་མི་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འབྲེལ་བ་སོགས་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལ་འཇུག་པ་ན་ཡང་དེ་མཐོང་ཙམ་ནས་ལུང་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་ལེན་པས་མ་ཡིན་ཏེ། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་ཡོངས་

སུ་བརྟགས་ཏེ་ཡིད་ཆེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཡིད་ཆེས་པའི་ཚིག་ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་གཞན་པ་ཚིག་འབྲེལ་བ་མེད་པ་དང་། དོན་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་དང་། དགོས་པ་མེད་པའམ་དཔྱད་པས་མ་དག་པའི་ངག་གང་བྱུང་ལ་ལུང་དུ་བཞེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་མིན་ནོ། །ཡོངས་སུ་བརྟགས་པ་ཞེས་པ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་གྱི་དོན་དང་མ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་ལྐོག་གྱུར་དང་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡི་དོན་དེ་ལུང་གང་ནས་བསྟན་པ་དེ་དག་ལ་འཇལ་བྱེད་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་། ལུང་ལ་མ་བརྟེན་པ་དང་ལུང་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་གནོད་པ་མེད་པའི་ངག་ནི་ཉེས་པ་ཟད་པའི་ངག་སྟེ་ཚུལ་དེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པ་བསྟན་བཅོས་འདི་ཡི་མི་སླུ་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ལས་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་འདོད་པ་ཕུང་པོ་ལྔ་ལྟ་བུ་ནི་གཞན་རིག་དང་རང་རིག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པས་བསྟན་དོན་དེ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་ལ། མངོན་སུམ་དུ་མི་འདོད་པ་ནི་བདེ་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲ་དང་། ཐུན་མོང་བར་གྱུར་པའི་སྤྱི་ལ་སོགས་པ་གཞན་མུ་སྟེགས་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བར་ཁས་བླངས་པ་ཕལ་ཆེ་བ་དེ་དག་ཡིན་ལ། དེ་དག་མངོན་སུམ་མིན་པར་བསྟན་པ་ལྟར་ནམ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་མེད་པས་ན་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་བསྟན་དོན་དེ་ལ་མ་གནོད་ཅིང་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་ལུང་དེ་ཁོ་ནའི་ཚིག་ཙམ་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པར་རིགས་པས་བགྲོད་ནུས་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པས་རྗེས་སུ་དཔག་བྱར་བསྟན་པ་བདག་མེད་པ་སོགས་བདེན་པ་བཞིའི་དོན་བསྟན་པ་ལ་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་དེ་ལྟར་གྲུབ་ཅིང་། གཞན་གྱིས་རྗེས་སུ་དཔག་བྱར་འདོད་པ་བདག་དང་གཙོ་བོ་

སོགས་ཡོད་པ་ལ་འཐད་པ་མེད་པར་རྗེས་དཔག་གི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་དཔྱད་པས་དག་པ་ན་བསྟན་བཅོས་དེ་གཟུང་བར་བྱས་ནས་དེ་ལའང་ལུང་དེ་ལས་གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་རྣམས་ལ་ལུང་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ནི། རང་ཚིག་སྔ་ཕྱི་དང་དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་ཡོད་མེད་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྟེ། དཔེར་ན། ཆགས་སྡང་རྨོངས་གསུམ་ཆོས་མིན་གྱི་རྒྱུ་དང་། དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་མིན་དུ་ཁས་བླངས་ནས། ཆོས་མིན་དེ་སྤང་ཕྱིར་འབབ་སྟེགས་ལ་ཁྲུས་བྱེད་པ་དང་མེ་ལ་མཆོད་པ་སོགས་ཐབས་སུ་བསྟན་པ་ནི་ཆོས་མིན་དེའི་རྒྱུ་དང་མི་འགལ་བས་ན་བད་ཀན་གྱི་ནད་ལ་མངར་སྐྱུམ་བསིལ་བ་བརྟེན་པས་མི་སེལ་བ་ལྟར་རང་ཚིག་འགལ་བས་གནོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུར་རང་ཚིག་འགལ་བ་མེད་པ་སྦྱིན་པ་དང་བྱམས་སོགས་བདེ་བའི་རྒྱུར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ནི་ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་དག་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པས་དག་པར་གྱུར་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཚིག་ནི་མི་སླུ་བའི་སྤྱི་སྟེ་ངག་གང་ལ་ཉེས་པ་མེད་པའི་གཞུང་དུ་གཅིག་ཅིང་ཉེས་ཟད་ཀྱི་ངག་སྨྲ་བ་དེའི་གསུང་དུ་གཅིག་པས་ན། སྤྱིར་མི་སླུ་བ་ཙམ་ལས་གཞལ་བྱ་ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པའི་ཚིག་འདི་ཡི་ཡུལ་མངོན་རྗེས་ཀྱིས་གཞལ་མི་ནུས་པར་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནའང་། ལུང་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་འཇུག་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤིན་ལྐོག་ལ་ཞུགས་པའི་བློ་ནི་ལུང་ལས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །རིགས་པས་བགྲོད་པར་བྱ་བའི་གནས་ལ་མ་འཁྲུལ་དུ་ཟིན་ཀྱང་སྤྱི་ལ་མི་སླུ་བ་ཡོད་པས་བྱེ་བྲག་གི་དོན་ཤིན་ལྐོག་ལ་ཉེས་པ་ཟད་པ་སྒྲུབ་མི་ནུས་

སོ་སྣམ་ན། བསྒྲུབ་མ་ནུས་ཀྱང་ཚིག་དེ་དག་ལ་སྐྱོན་མ་མཐོང་བས་ན་ཡིད་མི་ཆེས་པ་མ་བྱུང་ཞིང་སྐྱེས་བུ་བདེན་པའི་ངག་ལ་ཡིད་རྟོན་པ་ལྟར་གྱུར་པ་དང་། གཞན་ཡིད་ཆེས་པའི་རྒྱུན་ཡང་ཡོད་པས་ན་ངག་རྗོད་པ་པོ་ཤེས་རབ་རྣམ་པར་དག་ཅིང་བརྩེ་བ་ཅན་དེ་ལྟ་བུས་གཞན་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པའི་ལུང་འདི་ཡང་གཞན་ཉེས་པ་ཟད་པའི་ཚིག་རྣམས་དང་མཚུངས་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཤིན་ལྐོག་ལ་མི་སླུ་བ་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་མ་ནུས་ན་དེས་བསྟན་དོན་ལྟར་ཞུགས་པས་ཅི་བྱ་ཞེ་ན། གཞལ་བྱ་གསུམ་པ་དངོས་སུ་བསྒྲུབ་ནུས་ན་ལུང་ལ་ཡང་བརྟེན་ཅི་ཞིག་དགོས་ཏེ་བྱིས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྨན་དང་དུག་གི་ནུས་པ་ཤེས་ན་ཕ་མ་སོགས་ཀྱིས་མ་བསྟན་པར་ཡང་རང་ཉིད་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྦྱིན་སོགས་ལ་འཇུག་པ་ནི་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱ་བའི་འོས་མ་ཡིན་ཏེ་བདག་བདེ་བ་འདོད་པ་པོ་ལ་ཁེ་ཉེན་ཆེ་བས་ན་རྒྱ་མཚོར་ནོར་བུ་ལེན་དུ་འགྲོ་བར་ཆ་བ་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་མ་འོངས་པའི་དོན་དེ་དག་དཔྱད་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་བཏང་སྙོམས་སུ་མི་འོས་པས་ན་དེ་དཔྱད་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་གཞན་གྱི་གོ་སྐབས་མེད་པས་ན་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་ལྡོག་བྱ་དགོས་ཤིང་དེ་ཡང་མི་སླུ་བར་ཡིད་ཆེས་པ་ཡོད་པ་ལས་དཔག་རུང་གི་གཞན་གྱིས་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དེ་འདྲ་བའི་ལུང་དམིགས་སམ་ཞེ་ན་དམིགས་ཏེ། སྐྱེས་བུའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཅོག་གི་ནང་ན་དེ་བས་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པ་གཞན་མེད་པ་ནི་གཏན་དུ་བདེ་བ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། དེ་འདྲའི༷་བླང་བྱ་འགོག་པའི་བདེན་པའམ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད༷་དང་དོ༷ར༷་བྱ༷འི་རང་བཞིན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་དེ༷་ཉི༷ད་དམ་བདེན་པ་ནི༷་ཐ༷བས་དང་བཅ༷ས་པ་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་སྤོང་བའི་ཐབས་དང་། འགོག

པ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ལམ་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་པའི་ཐབས་བདེན་པ་བཞི་ནི་མི་ཡི་སེངྒེ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྟན་ལ། ཇི་སྐད་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་ཚད་མས་རབ་ཏུ་ངེས་པར་གྱུར་པ་མཐོང་བ་ཡིས་གཙོ་བོའི་དོན་ངེས་པར་ལེགས་པ་བསྟན་པ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཕྱིར་གཞན་ཤིན་ལྐོག་སྟོན་པ་ལའང་མི་སླུ་བར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དེ་འདྲའི་བསྟན་བཅོས་ལ་འབྲེལ་བ་སོགས་གསུམ་ཚང་ཞིང་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པས་ན་ལུང་ཚད་མ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་བཞི་པ་ལས།[1]

ཤིན་ལྐོག་ཁོ་ནར་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད།

དེ་ལྟར་ཡུལ་གཉིས་རྣམ་དག་ན། །དེ་ནི་བསྟན་བཅོས་ཡོངས་འཛིན་པར།།
འདོད་པའི་དུས་ཡིན་དེ་ཡི་ཚེ། །བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་ནི་གནོད་པར་འགྱུར།།
དེས་གྲུབ་དོན་ལ་དེ་དང་ནི། །འགལ་བར་སེམས་པ་མི་རུང་ཕྱིར།།
གནས་གསུམ་པར་ནི་འཕོ་བ་ན། །བསྟན་བཅོས་ལེན་པ་རིགས་ལྡན་ཡིན།།
དེར་ཡང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་ནི། །མེད་ན་མི་འབྱུང་ལ་གནོད་ཉིད།།
སྤང་བར་བྱ་ཡི་གཞན་མིན་ཏེ། །ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་ཕྱིར་རོ།།

འོ་ན་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་ཞིང་། ལུང་གིས་གནོད་ན་མི་འགྲུབ་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་ལུང་གི་དོན་ལ་རིགས་པས་ལེགས་པར་དཔྱད་ནས་གཞལ་བྱའི་ཡུལ་དང་པོ་གཉིས་བསྟན་པ་མཐའ་དག་ལ་ཐེ་ཚོམ་རྣམ་པར་དག་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་མཐོང་བ་དེ་ནི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཡིད་ཆེས་པས་

(1) ཞོག་ངོས། ༣༣-༣༨

ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་འདོད་པའི་དུས་ཡིན་ལ་དེ་ཡི་ཚེ་བསྟན་བཅོས་དེ་ལྟ་བུ་དང་འགལ་ན་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་ནི་གནོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡང་དག་པའི་བསྟན་བཅོས་དེས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་བསྟན་བཅོས་དེ་དང་ནི་འགལ་བར་སེམས་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གལ་ཏེ་འགལ་ན་བདག་ཉིད་ཀྱི་བློ་གྲོས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པས་གནས་མེད་པ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པས་གཞལ་བྱའི་གནས་དང་པོ་གཉིས་ལ་བསྟན་བཅོས་དེ་ཡང་མི་འགལ་བ་ཡིན་པས་བསྟན་བཅོས་དེ་ལྟ་བུ་དང་འགལ་ན་རིགས་པའི་གནོད་པ་འབའ་ཞིག་གིས་གནོད་པར་འགྱུར་གྱི་ལུང་གིས་གནོད་ཅེས་བརྗོད་མི་དགོས་ལ། གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་པར་ནི་དཔྱོད་པ་འཕོ་བ་སྟེ་དེ་ལ་དཔྱད་པ་འཇུག་པའི་སྐབས་སུ་ན་མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཚད་མས་སྒྲུབ་མི་ནུས་པས་ཤིན་ལྐོག་གི་དོན་གཞལ་བ་ལ་ཡང་དག་པའི་བསྟན་བཅོས་ལེན་པ་ནི་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མའི་དོན་དུ་གྱུར་པ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་སྤང་བླང་བསྟན་པ་ལྟ་བུ་སོགས་བཏང་སྙོམས་སུ་བཞག་པར་མི་འོས་ལ། རང་གི་རིགས་པས་གཅོད་མི་ནུས་པ་དེ་ལ་ཡང་དག་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་པ་ལས་འོས་མེད་དོ།།

དེ་ལྟར་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་གསུམ་པ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་དེར་ཡང་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དངོས་དང་ནི། ཡང་ན་དེའི་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་ཆོས་འབྲེལ་བ་ཅན་ལ་གནོད་པ་ཉིད་ཀྱི་དམ་བཅའ་དང་རྟགས་འགོད་པ་སྦྱང་བར་བྱ་ཡི་གཞན་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ལ་འགལ་མི་འགལ་དཔྱད་པར་བྱ་བ་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་དཔྱད་པར་བྱ་བ་ཐུག་པ་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་གི་དོན་མཐའ་དག་རྟོགས་པར་དཀའ་ཞིང་དེ་ཀུན་གཅིག་ཏུ་བློ་ལ་བཟུང་ནས་དཔྱད་དགོས་ན་ཧ་ཅང་

ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དཔེར་ན་མགོན་པོ་འོད་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་མཚན་བཟུང་ཞིང་དད་འདུན་བསྐྱེད་ན་ཞིང་དེར་སྐྱེ་ཞེས་གསུངས་པའི་ལུང་དེས་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཡང་འཕོས་མ་ཐག་ཏུ་ཞིང་དེར་སྐྱེ་བ་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ལུང་གིས་སྒྲུབ་པ་ན། ཞིང་དེ་ན་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ཤ་སྟག་ཏུ་གསུངས་པ་ལྟ་བུའི་ལུང་དེས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ལ་གནོད་དོ་སྙམ་པ་དང་། འཕགས་ལམ་འཐོབ་པ་ལ་གྲངས་མེད་ཀྱི་ཚོགས་བསགས་པའི་མོས་སྤྱོད་ཀྱི་ལམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་ཁྱབ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ལ་ལུང་གཞན་གྱིས་གནོད་དོ་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་ལུང་དེས་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་མི་འགྲུབ་པའི་གེགས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ལུང་དེ་དག་དང་སྐབས་ཀྱི་ལུང་དེ་འགལ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་མ་ནུས་ན་ལུང་གིས་གནོད་པའི་ཕྱིར་སོ་སྐྱེ་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་ལུང་གིས་སྒྲུབ་པ་དེ་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་བདེ་བ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི་སོ་སྐྱེ་ཚེ་བརྗེས་མ་ཐག་ཏུ་དེར་སྐྱེས་པས་ལུང་དོན་དེ་ལ་གནོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞིང་དེར་སྐྱེས་ཕན་ཆད་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པར་གདོན་མི་ཟ་བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་མི་སྙན་པ་ལོ་སྟོང་དུ་ངེས་པ་དང་ཤི་ནས་རྒྱ་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེར་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཤིང་གི་དབང་པོའི་དྲུང་ན་བཞུགས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཇལ་བ་ན་གཟུངས་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཐོབ་ནས་ཆོས་ཀྱི་མིག་རྡུལ་དང་བྲལ་བ་འཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། ཞིང་དེར་སྐྱེ་བ་ལ་རྒྱུ་མོས་སྤྱོད་ཀྱི་སྐབས་རིམ་སྦྱོང་སྔོན་དུ་སོང་ངེས་པ་ཅན་མི་དགོས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྨོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ལས་འཆི་བའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྣང་བ་མཐོང་བ་དང་། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དག་ཀྱང་རེ་ཞིག་པདྨའི་སྦུབས་སུ་ལོ་ལྔ་བརྒྱར་སངས་རྒྱས་མཐོང་མི་ནུས་པའི་

སྒྲིབ་པ་དང་བཅས་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་འདིས་འཕགས་ལམ་ཐོབ་ནས་གཟོད་སྐྱེ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་དོགས་པ་བཟློག་པར་མཛད་ལ། གཞན་ཡང་ཆོས་སྤྱངས་པ་དང་མཚམས་མེད་བྱས་པ་མ་གཏོགས་པ་ཞེས་དམིགས་བསལ་བས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ལས་སྔགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དག་གིས་དུས་ཐུང་ངུས་འབྲས་བུ་རྙེད་ནུས་པ་བཞིན་དུ་མོས་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་སྐབས་དུས་ཐུང་ངུས་རྫོགས་ནུས་པར་ལུང་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལས་དེ་མི་སྲིད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་དཔག་མི་འཇུག་ལ། ལུང་རང་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་ལ་གནོད་པའམ། མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་དོན་གཞན་ལ་གནོད་པའང་བསྒྲུབ་ཏུ་མེད་པ་ལྟ་བུ་དཔེར་བྱས་ནས་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་ཚུལ་རྣམས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱས་ལ་ཕུལ་བའི་དངོས་པོ་ཆུང་ངུས་བདེ་འབྲས་ཆེན་པོ་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་ལུང་ལས་བསྟན་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་ལུང་གིས་གནོད་པ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། ཕྱག་འཚལ་བ་པོ་འདི་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་མང་པོར་འགྱུར་ངེས་སོ་ཞེས་ལུང་གིས་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་ལ། ལུང་ལས་དགེ་བའི་རྩ་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་འཇོམས་པར་མ་གྱུར་ན་དེ་ལྟར་འགྱུར་བར་གསུངས་པས་ན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་ལྟ་བུ་ནི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་དཔྱོད་པའི་ཚེ་ལུང་གིས་ཁས་བླངས་ལ་གནོད་པ་ལྟ་བུ་སོགས་ཞིབ་ཏུ་ཕྱེ་ན་གནས་གསུམ་པ་ལུང་གིས་གཞལ་ཡང་ལུང་དོན་ལ་ལུང་གིས་གནོད་མི་གནོད་དངོས་སྟོབས་ལ་རག་ལས་པས་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་མོའི་བློ་ཅན་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས། [1]

གཉིས་པ་སྣང་རུང་གི་ངོ་བོ་མ་དམིགས་པ་ནི།

མེད་པ་ལ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི། །ཚད་མེད་རྟགས་སུ་བརྗོད་གང་ཡིན།།

དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྟོངས་དོན་ཏེ། །གནག་རྫི་མོ་བར་གྲགས་ཕྱིར་རོ།།

སྣང་རུང་གི་བུམ་སོགས་མེད་པ་ལ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་བྱེད་ཚད་མ་མེད་པ་རྟགས་སུ་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཀོལ་བ་ཤིན་ཏུ་སྟོངས་པ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་ཀྱང་མེད་པའི་ཐ་སྙད་མི་སྤྱོར་བ་གྲངས་ཅན་རྒྱུ་ལ་འབྲས་གནས་སྨྲ་བ་ལྷ་བུ་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་མེད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡུལ་ལམ་དོན་མེད་པ་ཙམ་ནི་གནག་རྫི་མོ་ཡི་བར་ལ་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་དེ་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་ཕྱོགས་གང་དུ་བུམ་པ་མ་དམིགས་པའམ་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པ་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདིར་བུམ་པ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་རང་རིག་གིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་རྟགས་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནའང་། གྲུབ་མཐས་བློ་བསླད་པ་དག་ལ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་ཀྱང་མེད་ངེས་སུ་མི་འཛིན་པས་དེའི་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པ་ཡོད་པས་དེའི་སྟོངས་པ་བཟློག་པའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ།།

དེས་ན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བུམ་པའི་གཟུགས་དམིགས་པའི་ཚེ་བུམ་པ་འདི་ནི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་གཞན་ལ་དྲི་བ་ཤད་མི་དགོས་པར་རང་གིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ནི་དེ་འདྲའི་བློ་སྐྱེ་བ་རང་རིག་གིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལས་ཡིན་ལ། བུམ་པ་ལ་སྣམ་བུ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ནི་བུམ་པ་ལ་སྣམ་བུའི་རྣམ་པའི་བློ་གང་ཡང་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་མ་མྱོང་བ་རང་རིག་གིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལས་ཡུལ་དེ་

(1) ཤོག་ངོས། ༥༨

མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་དོན་འདི་དག་བློས་མངོན་སུམ་གཅོད་དོ་སྙམ་པའི་སྣང་བ་སུས་ཀྱང་ཁེགས་པར་མི་ནུས་པ་འདི་རང་རིག་གིས་རང་རྒྱུད་ལ་བློ་གང་ཞིག་སྐྱེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་རང་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པས་གཅོད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་སེམས་ལ་གཡོ་སྒྱུ་སོགས་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཉམས་སུ་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་འདྲའི་ཉམས་སྣང་དེའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ཡོད་མེད་སོགས་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་བྱེད་དེ། སྔར། བླང་དང་དོར་བྱའི་དངོས་པོ་ཡི། །འཇུག་ལ་དེ་གཙོ་ཡིན་ཕྱིར་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །གནད་འདི་གལ་ཆེའོ། །

ལེགས་བཤད་སྣང་བའི་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པའི་བརྗོད་བྱ་བཞུགས་སོ། །

ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་ཚད་མ་གསར་རྟོགས་དགོས་མིན་སྐོར།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། (1)

ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་དང་།

ཚད་མ་བསླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ།།

ཚད་མ་ནི་བསླུ་བ་མེད་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ་དེ་ལས་རྣམ་གཅོད་གྲུབ་པའི་ཚུལ་**ནི།**

དོན་བྱེད་ནུས་པར་གནས་པ་ནི། །མི་སླུ་སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་ཡང་།།
མངོན་པར་འདོད་པ་སྟོན་ཕྱིར་རོ། །སྒྲ་བ་པོ་ཡི་བྱེད་པའི་ཡུལ།།
དོན་གང་བློ་ལ་རབ་གསལ་བ། །དེ་ལ་སྒྲ་ནི་ཚད་མ་ཉིད།།
དོན་གྱི་དེ་ཉིད་རྒྱུ་ཅན་མིན། །གཟུང་བ་འཛིན་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ནི།།
མི་འདོད་……།

གལ་ཏེ་ཡུལ་སྣང་བ་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་ལ་མི་སླུ་བ་ཡིན་ན་ནི་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་ལྟ་བུ་རྟོག་མེད་འཁྲུལ་ཤེས་དང་ཐག་ཁྲ་སྦྲུལ་འཛིན་ལྟ་བུ་རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་ལ་ཡང་རང་སྣང་གི་ཡུལ་ཡོད་ཅིང་། ཡུལ་ཐོབ་པ་ཁོ་ན་ལ་འཛིན་ན་ནི་མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་གིས་ཀྱང་བཟུང་བ་མ་ཐོབ་ཐོབ་པ་མ་བཟུང་བར་འགྱུར་ཏེ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བསླུ་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱེས་བུའི་འདུག་

(1) ཤོག་གྲངས། ༡-༣

ཡུལ་གྱི་དོན་རང་མཚན་འདི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་པས་ན་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པས་འདི་ལ་བརྟག་ཅིང་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་ཀྱི། དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་འཇུག་ལྡོག་གི་ཡུལ་དུ་བརྟག་པ་ལ་དགོས་ནུས་མེད་པར་སྣང་ཞཤད་པ་ལྟར་ཡིན་པས་ན། བློ་འདི་དག་གིས་དོན་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ན་ཞུགས་པ་དེ་ལྟར་དོན་བྱེད་ནུས་པར་གནས་པ་ནི་མི་སླུ་བར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཙམ་ལ་བློ་དེས་བཅད་པ་ལྟར་དོན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཚད་མ་ཞེས་བྱ་སྟེ་དེ་ལྟར་ཐོབ་པ་ཡོད་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་བསྙོན་དུ་མེད་པར་ཡོད་པ་འདི་ཙམ་ལས་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་དོན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་པས་ན་ལོག་ཤེས་རྣམས་ནི་ཤེས་པས་བཅད་པ་ལྟར་དོན་གྱི་ངོ་བོར་མེད་ལ། སྐད་ཅིག་ཕྱི་ནས་དཔྱད་པ་ཡང་མི་དགོས་པས་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ནི་དེ་ལྟར་སྲིད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལའང་ལས་སུ་བྱ་བ་ཡུལ་གང་ལ་མི་སླུ་ན། ཇི་ལྟར་བཅད་པའི་དོན་རང་མཚན་དེ་ལའོ། །བྱེད་པ་པོ་གང་གིས་མི་སླུ་ན་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་བློ་དེས་སོ། །ཇི་ལྟར་མི་སླུ་ན་དེས་ཡོད་པར་བཅད་ན་ཡོད་པར་མི་སླུ་བ་དང་། མེད་པར་བཅད་ན་མེད་པར་མི་སླུ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཡིན་པའམ་མིན་པར་བཅད་པ་ལྟར་དོན་ལ་དེ་ལྟར་གནས་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཡང་མཚན་ཉིད་འདི་ལ་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་མེད་པས་མ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲ་བྱུང་གི་ཚད་མ་ནི་ཤེས་པ་མིན་ཡང་མི་སླུ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤྱིར་སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་ཞེས་པ་འདི་ཅི་ཞིག སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་ཉན་ཤེས་ལ་ཟེར་རམ། དེའི་རྗེས་སུ་སྒྲ་སྤྱི་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་ཟེར་རམ། སྒྲ་རང་ཉིད་ལས་བརྗོད་བྱ་རྟོགས་པ་ལ་ཟེར། དང་པོ་ལྟར་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་རྗེས་དཔག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡང་རུང་སྟེ། སྒྲ་ལས་བྱུང་བ་ཉན་ཤེས་ཀྱི་བློ་ཡང་རྗོད་པ་པོས་ཇི་ལྟར་གཞལ་བ་མངོན་པར་འདོད་པ་ཡི་དོན་སྟོན་པ་ལ་རྟགས་སུ་གྱུར་པའི་སྒྲ་དེ་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར

རོ། །དེ་ལས་ཇི་ལྟར་རྗེས་སུ་དཔག་ཅེ་ན། སྒྲ་བ་པོ་ཡི་ངག་གིས་རྗོད་པར་བྱེད་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་གང་ཞིག་ཁོ་རང་གི་རྟོག་བཅས་ཀྱི་བློ་ལ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་དེ་ཙམ་ལ་སྒྲ་དེ་ནི་ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་ཏེ་དེའི་འབྲས་རྟགས་ཡིན་པས་སོ། །ཡང་གི་སྒྲས་ནི་གློག་དང་རི་མོ་དང་སྤྲིན་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་སྟུད་དེ་འདི་རྣམས་ལའང་ཐོབ་པ་མེད་ཀྱང་དེར་སྣང་བ་ཙམ་གྱིས་དེ་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་ཡིན་ཞེས་སོ། །འོ་ན་རྨི་ལམ་གྱི་སྣང་བ་དང་ཟླ་གཉིས་ལའང་ཚད་མར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེར་སྣང་བ་ཙམ་ལ་ཚད་མར་སོང་ཡང་མི་འགལ་ཏེ། རང་རིག་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་དེར་སྣང་ཙམ་མེད་པར་མ་བཅད་ལ། དེ་དག་ཐོབ་པའི་དོན་བྱེད་ནུས་པར་ཡང་མ་བཅད་དེ་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པར་ཚད་མས་བཅད་པ་ལྟར་མི་སླུ་བ་ཡང་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་ལྟར་མངོན་རྗེས་གང་ཡང་མིན་པའི་སྒྲ་ལས་དོན་རྟོགས་པ་ནི་ལུང་ལས་ཤོག་གྲུར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་དེ་ལ་སྒྲ་ཙམ་ཚད་མ་ཡིན་པས་སོ་ཞེ་ན། སྒྲ་ཙམ་དོན་ལ་ཚད་མར་གྱུར་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡང་མེད་ཅིང་། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་མིན་ཏེ། སྒྲ་དང་དོན་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ལན་མང་དུ་དཔྱད་ཟིན་ཏོ། །འོ་ན་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་ལུང་གིས་འཇལ་བ་དེ་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ནི་མ་ཡིན་ལ་མི་སླུ་བ་ཡོད་པས་ལུང་གི་སྒྲ་ཙམ་གཞལ་བྱ་དེ་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་མིན་ནམ་སྙམ་ན། དེ་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ངག་ལས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན་གྱི་སྒྲ་ཙམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་འབྲེལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གལ་ཏེ་སྐྱེས་བུའི་ངག་ལས་ཀྱང་བདེན་པའི་དོན་ཐོབ་པ་དང་། མྱོང་སྟོབས་དང་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཆོད་ཀྱང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ལས་ཀྱང་དོན་རྙེད་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ལས་ཀྱང་དོན་ཐོབ་པ་ཞིང་ལས་དང་རྒྱུ་

མཚོར་ནོར་བུ་ལེན་དུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ་མི་སླུ་བ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལས་རེས་འགའ་དོན་ཐོབ་པའང་ཡོད་མོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་སླུ་བ་མ་ཡིན་ཏེ་རེས་འགའ་སླུ་བར་སྲིད་ལ་ཚད་མས་བཅད་པ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་སླུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་རང་མཚན་ལ་མི་སླུ་བ་ཡིན་ན་ཕྱི་དོན་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ལུགས་ལ་ཚད་མ་ཇི་ལྟར་སྲིད་སྙམ་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མ་གྲུབ་ཀྱང་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་ཤེས་པ་དོན་ལྟར་སྣང་བ་ལ་ཇི་ལྟར་བཅད་པ་ལྟར་མི་སླུ་བ་འདི་ལའང་ཡོད་པས་ན་ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་ཡུལ་དུ་དོན་བྱེད་པའི་སྣང་བ་བསླུ་མེད་བསྙོན་མེད་དུ་གྲུབ་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་གིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་བྱས་པས་ན་ཁྱད་པར་གང་ཡང་མེད་དོ།།

ཡང་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཞེས་པའི་མཚན་ཉིད་འདིས་གཞན་ལྡན་མ་བཅད་དེ་བཅད་ཤེས་ལ་ཁྱབ་ཆེས་སོ་སྙམ་ན། དེ་ནི་ཚད་མ་སྔ་མས་བཅད་ཟིན་པའི་གཟུང་བ་ཡི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་དོན་དེ་སླར་ཡང་འཛིན་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མིང་གཞན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཤེས་པའམ་ངེས་ཤེས་སམ་བཅད་ཤེས་ནི་ཚད་མར་མི་འདོད་དེ་མི་སླུ་བའི་བྱ་བ་ཚད་མ་སྔ་མས་བྱས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དེའི་སྟོབས་ལས་འདི་དོན་མཐུན་གྱི་ཤེས་པར་གྱུར་པ་ཡིན་གྱི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ཡིད་དཔྱོད་བདེན་པ་བཞིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[1]

པྲ་ནི་རབ་དང་དང་པོ་སོགས་ལ་འཇུག མཱ་ཊ་འཇལ་བ་ལ་འཇུག་པས་དང་པོར་འཇལ་བའམ་རབ་ཏུ་འཇལ་བ་སྟེ། དོན་མ་ནོར་བར་འཇལ་བའམ། གསར་དུ་མི་སླུ་བའི་རིག་པ་ལ་འཇུག་ཅིང་།

(1) ཤོག་ངོས། ༣

རང་ངེས་དང་གཞན་ངེས་ཀྱི་སྐོར།

ལེགས་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།[1]

ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་དོན་མེད་མིན།

རང་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས། །ཐ་སྙད་ལས་ནི་ཚད་མ་ཉིད།།

བསྟན་བཅོས་སྨོངས་པ་ལྡོག་བྱེད་ཡིན།།

ཚད་མ་ཞེས་པ་འདི་ཅི་ཞིག རང་གི་ངོ་བོ་ཡུལ་ལ་མི་སླུ་བར་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ནམ། རྐྱེན་གཞན་གྱིས་ཚད་མར་བསྒྲུབ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་མི་དགོས་ཏེ་རང་ཉིད་ཚད་མར་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་སྒྲུབ་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་བློ་སྣད་ཅིག་མ་རང་ཉིད་ཚད་མར་མ་གྲུབ་པ་ལ་སླར་ཡང་ཚད་མར་སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་སོ། །གཞན་ཡང་བློ་དེ་ཉིད་མི་སླུ་བར་རང་གིས་ངེས་སམ་རྒྱུ་གཞན་གྱིས་ངེས་དགོས། དང་པོ་ལྟར་ན་ཚད་མ་ཚད་མིན་ལ་སུ་ཡང་རྨོངས་མི་སྲིད་པས་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་དོན་མེད་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་རང་ཉིད་ལ་མི་སླུ་བ་མེད་ན་གཞན་གྱིས་དེར་བྱ་མི་ནུས་པས་སོ། །ཡང་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་སྐད་ཅིག་དང་ཐ་རགས་ལ་སོགས་པས་དཔྱད་ན་ཚད་མ་མི་འགྲུབ་པས་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་བྱེད་པ་དོན་མེད་ལ། མ་དཔྱད་པར་འཇུག་ན་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་ཡང་མེད་པར་མགོ་མཉམ་མོ་ཞེས་པའི་རྩོད་པ་གསུམ་བཀོད་པའི་ལན་དུ།

མངོན་སུམ་ལ་རང་ངེས་གཞན་ངེས་གཉིས་ཡོད་དེ། ཡིད་གཏད་པ་དང་གོམས་པ་དང་འབྲེལ་རྒྱུས་མ་ཟིན་པ་རྣམས་ནི་ཡུལ་དེ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་བློ་ཡིན་པར་མངོན་སུམ་

(1) ཤོག་ངོས། ༩-༥

རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་ཐུབ་ལ། ཅི་འདི་མེ་ཏོག་གི་ཚོགས་སམ་ནོར་བུའི་ཕུང་པོ་འོ་སྙམ་དུ་དམར་ལམ་པ་མཐོང་བ་དང་། སྐྱ་རྫས་ལ་རླངས་པ་དང་དུ་བར་མ་ངེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་གོམས་པའམ་ཡིད་གཏད་པས་སྐྱུ་རིས་ངེས་པར་ཟིན་པའམ། རྟགས་གཞན་གྱིས་ངེས་པ་ལས་བློ་དེ་མ་འཁྲུལ་བར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་སོགས་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ལས་ངེས་པའང་ཡོད་ལ། རྗེས་དཔག་ཐམས་ཅད་ནི་རང་ལས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲའི་ཚད་མའི་བློ་དེ་ཡུལ་ལ་མི་སླུ་བ་ནི་གོང་དུ་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་ཡིན་ལ། སྐད་ཅིག་སོགས་སུ་ཕྱེ་བའི་དཔྱོད་པས་བརྟག་མི་ནུས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་རང་གི་སྣང་ངོར་བསླུ་མེད་བསྙོན་མེད་དུ་གྲུབ་པའི་ཐ་སྙད་ཙམ་དོན་དམ་དཔྱོད་པས་ཀྱང་ཁེགས་པར་མི་འགྲོའ། །དེས་ན་ཚད་མ་རྣམས་ནི་འཇལ་བྱེད་རང་ཉིད་ལས་གཞལ་བྱ་རང་གི་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་དེའི་ངོ་བོ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་པས་ན། ཕྱིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པ་ལས་ནི་ཅི་བློ་འདི་དོན་མཐུན་པའམ་དོན་མཐུན་པ་མ་ཡིན་ཞེས་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་ཡུལ་ཡང་དག་པར་འཇལ་བའི་བློ་ལ་ཚད་མ་ཉིད་དུ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པའི་བསྟན་བཅོས་ནི་སྤྱར་རང་གི་ངོ་བོས་ཚད་མ་མིན་པའི་བློ་ཞིག་སླར་ཚད་མར་བསྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་ཡང་ཚད་མའི་བློ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པར་མི་ཤེས་པ་དང་ཚད་མིན་གྱི་བློ་ལ་ཚད་མར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྨོངས་པ་ཟློག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་དོན་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། [1]

གཉིས་པ་དེ་ལ་རྟོགས་སྤང་བ།

རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས་འོག་ཏུ། །སྒྲི་ཡི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐོབ།།

རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་ཤེས་པ། །ཤེས་པ་གང་ཡིན་ཞེས་དགོངས་ཕྱིར།།

རང་གི་མཚན་ཉིད་དཔྱད་ཕྱིར་རོ།།

ཡུལ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་རང་གི་ངོ་བོ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་འོག་ཏུ་སྔོན་པོར་ངེས་པའི་བློ་སྒྲི་ཡི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་ལའང་མ་ཤེས་དོན་གསལ་ཞེས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཁྱབ་ཆེས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲི་བློ་སྣང་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ་དེ་སྣང་མ་ཤེས་པའི་དོན་སྒྲི་དེའི་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་ཡིན་པས་སོ་སྙམ་ན། དོན་ཞེས་པ་ནི་དོན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྣང་མི་ཤེས་པ་གསར་དུ་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་ཞེས་དགོངས་པའི་ཕྱིར་བཅད་ཤེས་ལ་ཁྱབ་ཆེས་པ་མེད་དེ། དེས་མངོན་སུམ་གྱིས་བཟུང་ཟིན་དེ་སྒྲིའི་ཚུལ་གྱིས་བཟུང་བ་ལས་དོན་རང་མཚན་ལ་གསར་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཡང་མེད་པས་སོ།།

དོན་ཞེས་པ་རང་མཚན་ལ་དགོངས་པ་ཅིས་ཤེས་སྙམ་ན། ཐ་སྙད་དཔྱོད་པས་འཇུག་ཡུལ་ནི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་སླུ་མི་སླུ་དཔྱད་ནས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་འཇོག་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེར་ངེས་ཏེ་སྒྲི་ཅམ་ལ་དོན་ཐོབ་པ་མེད་པས་དེ་ལ་སླུ་མི་སླུ་དཔྱོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་གོང་དུ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ།།

---

(1) ཤོག་ངོས། ༤

སྟོན་པ་ཚད་མ་སྐྱབ་བྱེད་ལུགས་འབྱུང་ཕྱོགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། [1]

གཉིས་པ་ཡང་དག་སྐྱབ་བྱེད་བསྟན་པ་ལ། བསམ་སོགས་ལུགས་འབྱུང་ལམ་བཞིན་བཤད། །སྐྱོབ་སོགས་ལུགས་བཟློག་ཤེས་བྱེད་བཤད། །དང་པོ་ལ། བསམ་པ་ཕུན་ཚོགས་ཕན་བཞེད་བཤད། །དང་པོ།

སྐྱབ་བྱེད་ཐུགས་རྗེ་གོམས་ལས་ཏེ།།

བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྐྱབ་བྱེད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྐྱབ་བྱེད་ནི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བ་དུ་མར་ཡང་ནས་ཡང་དུ་གོམས་པ་ལས་མཐར་ཕྱིན་པ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་གང་ཞེ་ན། ལན་ལ་མ་ལྟོས་པར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མཉམ་པར་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞེ་སྡང་མེད་པའི་རང་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཡང་ནས་ཡང་དུ་གོམས་པ་ལས་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ན་ལྡོག་པ་མེད་པར་བློ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། [2]

གཉིས་པ་སྦྱོར་བ་ཕུན་ཚོགས་སྟོན་པ་ལ། བརྩེ་ལས་ཐབས་ལ་གོམས་པ་འབྱུང་། །ཐབས་དེ་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཚུལ། །ཐབས་གོམས་དེ་ཉིད་སྟོན་པར་

---

(1) ཤོག་ངོས། ༢༨-༣༥

(2) ཤོག་ངོས། ༤༣-༤༦

བསྟན། །དང་པོ།

བརྩེ་ལྡན་སྡུག་བསྔལ་གཞོམ་པའི་ཕྱིར། །ཐབས་རྣམས་ལ་ནི་མངོན་སྦྱོར་མཛད།།
ཐབས་བྱུང་དེ་རྒྱུ་ལྐོག་གྱུར་པ། །དེ་འཆད་པ་ནི་དཀའ་བ་ཡིན།།

སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་གོམས་པ་གོང་འཕེལ་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་ཀྱང་དེ་སྟོན་པ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། རྒྱུའི་གནས་སྐབས་ལ་གནས་པའི་བརྩེ་ལྡན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེས་གཞན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གཞོམ་པའི་ཕྱིར་སྡུག་བསྔལ་གཞོམ་པའི་ཐབས་རྣམས་ལ་ནི་མངོན་པར་སྦྱོར་བ་སྟེ་དང་དུ་ལེན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཅི་རང་གིས་ཐབས་མངོན་དུ་བྱས་པས་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཇི་ལྟར་སེལ་ཞེ་ན། དང་པོར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐབས་ལས་བྱུང་བ་སྡུག་བསྔལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་འགོག་པ་དང་། ཉེར་ཞི་དེ་ཡི་རྒྱུ་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་མ་མཐོང་བར་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ན། རྒྱུ་འབྲས་དེ་དག་ཚུལ་བཞིན་མ་ནོར་བར་གཞན་ལ་འཆད་པ་ནི་དཀའ་བ་ཡིན་ཏེ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་ཐབས་དེ་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཚུལ།

ལུང་དང་རིགས་པས་རྣམ་དཔྱོད་པ། །སྡུག་བསྔལ་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས།།
སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་དེ་མི་རྟག །ལ་སོགས་རང་བཞིན་རྟོགས་པར་མཛད།།
གང་ཕྱིར་དེ་ལྟར་རྒྱུ་གནས་ན། །འབྲས་ལྡོག་གཟིགས་པ་མེད་ཕྱིར་རོ།།
དེ་རྒྱུ་གཞོམ་ཕྱིར་དེ་ཡི་ནི། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བརྟག་པ་མཛད།།
རྒྱུ་ཡི་ངོ་བོ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །དེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱང་ངེས་འགྱུར།།
བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་བྱས་པ། །འདུས་བྱས་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཆགས་ནི།།
རྒྱུ་ཡིན་དེ་ཡི་གནོད་བྱེད་ནི། །བདག་མེད་མཐོང་བ་འགལ་བ་ཡིན།།

དེ་ལྟར་ཐབས་འཚོལ་བ་དེས་ཐབས་སྟོན་པ་ཡང་དག་པའི་ལུང་གི་དོན་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ན། འདི་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རེས་འགའ་འབྱུང་བ་དང་འཕེལ་འགྲིབ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་དམིགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་དེ་ལ་རྒྱུ་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་དང་། རྒྱུ་དེ་ཡང་མི་རྟག་པ་དང་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པས་རྒྱུ་དེའི་ངོ་བོའམ་མཚན་ཉིད་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལའང་རང་གི་རྣམ་པར་དཔྱོད་པས་རྟོགས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་ན་སྡུག་བསྔལ་འདི་རྒྱུ་ལས་མ་བྱུང་བ་ཞིག་ན་རྟག་ཏུ་ཡོད་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་འཕེལ་འགྲིབ་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་མི་སྲིད་ཀྱང་འདི་ལ་རྒྱུ་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་ཐུགས་སུ་ཆུད་དོ།།

རྒྱུ་དེ་ཡང་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྟག་པ་ལས་གནས་སྐབས་སྣ་ཚོགས་པ་ཅན་གྱི་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པས་རྒྱུ་དེ་ཡང་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་དུ་ངེས་སོ་སྙམ་དུ་རྟོག་གོ །དེ་འདྲའི་རྒྱུ་དེ་ཡང་དུས་དང་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་ཐུན་མོང་བ་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ་སྐྱོང་བ་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གནས་པ་ཞིག་སྟེ་རྒྱུན་གྱིས་འཇུག་པ་སྤྲ་མའོ་སྙམ་དུ་རྟོག་ཅིང་དཔྱོད་དོ། །རྒྱུན་གྱིས་འཇུག་པ་དེ་ལ་སེམས་གཙོ་བོ་ཡིན་གྱི་གཞན་མ་ཡིན་ལ་སེམས་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཀུན་རྟོག་ཡོད་པ་དེས་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་དང་དུ་ལེན་ཞིང་འདུ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁབ་ལེན་ཡོད་པ་ལས་ལྕགས་ཀྱི་ཐུར་མ་གཡོ་བ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་ཡི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཡང་དག་པའི་ལུང་གི་སྣང་བ་དང་འགྲོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་གིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་ནུས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཕྱིར་སྡུག་བསྔལ་གཞོམ་པར་འདོད་པས་དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་འབའ་ཞིག་ལ་ནན་ཏན་དུ་རྟོག་ཅིང་དཔྱོད་པར་མཛད་ཅེ་ན། རྒྱུ་མ་ལོག་པར་གནས་པ་ཞིག་ན་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་གཏན་ནས་ལྡོག་པ་མ་གཟིགས་པའམ

གཟིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་རྒྱུ་དེ་ཡང་གཞོམ་རུང་བ་ཅན་དུ་ཤེས་ནས་སྡུག་བསྔལ་དེ་ཡི་རྒྱུ་གཞོམ་པའི་ཕྱིར་དེ་ཡི་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་ཡིན་ཞེས་དེའི་གཉེན་པོ་ལ་བརྟག་པ་མཛད་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡི་ཚེ་ན་རྒྱུ་ཡི་ངོ་བོ་མཐོང་བར་རྟོགས་པ་སྔོ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་དང་འགལ་བ་དེ་ཡི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱང་ངེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་གི་རྒྱུ་ཁོང་དུ་ཆུབ་ན་རྒྱུ་གང་ཡིན་ལ་དེའི་གཉེན་པོ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་བདག་གིར་འཛིན་པར་བྱས་པ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་གང་ཞིག་ལས་ཉོན་གྱིས་འདུས་བྱས་པའི་ཕུང་པོ་ལྔའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཞེན་པའམ་ཆགས་པ་ཡི་བློ་འདི་ནི་རྒྱུ་ཡིན་ལ་དེ་ཡི་གནོད་པར་བྱེད་པ་དྲུང་ནས་འབྱིན་པའི་གཉེན་པོ་ནི་བདག་མེད་པར་མཐོང་བ་ཡི་བློ་ཡིན་ཏེ་དེ་གཉིས་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་འགལ་བ་ཡིན་པས་སྣང་མུན་བཞིན་ནོ།།

དེ་ཡང་གང་ལ་ཆགས་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལའོ། །ཇི་ལྟར་ན་ཕུང་པོ་ལྔའི་རྒྱུན་དང་ཚོགས་པ་བློས་མ་ཕྱེ་བར་ངོ་སྐམ་པའི་བདག་ཏུ་ཞེན་པར་བྱེད་ཅིང་། ཕུང་པོ་དེར་གཏོགས་པའི་ཆོས་ལ་ངའི་མིག་ཅེས་སོགས་བདག་གི་བར་ཆགས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེས་ན་བདེ་སྡུག་བར་མས་བསྡུས་པའི་སྲིད་པ་ནི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་འདི་ཙམ་དུ་ཟད་ལ། དེར་བློ་ཆགས་པ་ལས་སྲིད་པར་གནས་པ་དེ་ཙམ་མ་གཏོགས་འཁོར་བའི་རྒྱུ་གཞན་གྱི་བྱེད་པ་པོ་ནི་རྡུལ་ཙམ་མི་དམིགས་ཏེ། དེ་ལོག་ན་སྲིད་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལྡོག་པ་དང་། དེ་མ་ལོག་ན་རྒྱུ་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་འཁོར་བ་མི་ལྡོག་པར་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྲེད་པ་ཡང་རྒྱུར་གོང་དུ་མ་བསྟན་ནམ་ཞེ་ན། བསྟན་ཏེ་གང་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུ་སྲེད་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི་དེའི་ཡང་མེད་ན་ནི་འབྱུང་བ་ནི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་མ་ལོག་ན་སྲེད་པ་སྤོང་མི་ནུས་

ལ་དེ་ལོག་ན་སྲེད་པ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཡང་ན་བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པར་བྱས་པའི་དབང་གིས་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ཆགས་པའི་སྲེད་པ་ནི་རྒྱུ་ཞེས་ཀྱང་འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་བཤད་དོ། །བདག་འཛིན་དེ་སྤོང་མི་ནུས་སམ་སྙམ་ན། དེའི་ཡུལ་ལ་ཡང་དག་པའི་རིགས་པས་གནོད་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། རྒྱུན་དང་སྐད་ཅིག་དུ་མའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་བདག་ཏུ་དམིགས་པ་ཙམ་ལས་བདག་མ་གྲུབ་པས་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་འཛིན་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཟུང་བ་གོམས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ལྡོག་ནུས་སོ།།

གསུམ་པ་ཐབས་གོམས་དེ་ཉིད་སྟོན་པར་བསྟན་པ།

རྣམ་པ་དུ་མར་ཐབས་མང་པོ། །ཡུན་རིང་དུས་སུ་གོམས་པ་ལས།།
དེ་ལ་སྐྱོན་དང་ཡོན་ཏན་དག །རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར།།
དེས་ན་ཐུགས་ཀྱང་གསལ་བའི་ཕྱིར། །རྒྱུ་ཡི་བག་ཆགས་སྤངས་པ་ཡིན།།
ཐུབ་ཆེན་གཞན་དོན་འཇུག་ཅན་གྱི། །བསེ་རུ་ལ་སོགས་ཁྱད་འདི་ཡིན།།
དེ་དོན་ཕྱིར་ན་ཐབས་གོམས་པ། །དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་པར་འདོད།།

དེ་ལྟར་ཆགས་བྲལ་ཙམ་གྲུབ་ཀྱང་ཆགས་པ་དང་བྲལ་ཙམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་དེ་ཙམ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཇི་ལྟར་རུང་སྙམ་ན། འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་མ་ལུས་པ་གཏན་དུ་ཞི་བའི་ལམ་ཡང་དག་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་གྲུབ་པ་དེ་ལ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་དུ་མར་རམ། ཞེས་བྱའི་རྣམ་པ་དུ་མར་འཇུག་པའི་ཤེས་རབ་དྲི་མ་མེད་པ་ཉིད་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་ཐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཡུན་

རིང་པོའི་དུས་སུ་གོམས་པར་མཛད་པ་ལས། དཔེར་ན་བཟོ་གནས་སོགས་བསྟན་བཅོས་གོམས་ན་སྐྱོན་རགས་པ་ནས་ཕྲ་བའི་བར་དུ་རིམ་བཞིན་རྟོགས་པ་ལྟར། ཐབས་མཐའ་ཡས་པ་དང་བཅས་ཏེ་ཤེས་རབ་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ལ་བདག་གི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའི་མི་ཤེས་པ་སོགས་ཉེས་པ་ཆེས་ཕྲ་བའི་སྐྱོན་དང་། དེའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕྱོགས་དག་ཤེས་པའི་བློ་གྲོས་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཉིད་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། སྤང་བྱ་དེ་དག་གཉེན་པོས་ངང་གིས་བཅོམ་པ་དེས་ན་ཐུགས་ཀྱང་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ལ། གསལ་བ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེའི་ངང་དུ་གྱུར་པ་ན། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སྨུན་པའི་སྐབས་མི་ཐོབ་པ་ལྟར་འཁོར་རྒྱུ་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་ཡི་བག་ཆགས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བའང་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་བརྙེས་པ་ཡིན་ལ། ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་གཞན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ཅན་གྱི་བསེ་རུ་རང་རྒྱལ་དང་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་། ཁྱད་པར་ནི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པ་སྤངས་པ་འདི་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ཐབས་གོམས་པ་དེ་ནི་གདུལ་བྱ་ལ་ལམ་བསྟན་པའི་དོན་ནམ་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་སྟོན་པའི་རྒྱུ་ཐབས་གོམས་པ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཤད་པའི་སྐབས་འདིར་འབྲས་མིང་རྒྱུ་ལ་བཏགས་ནས་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།[1]

གཉིས་པ་འབྲས་བུ་ཕུན་ཚོགས་བཤད་པ་ལ། རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་བདེ་གཤེགས་བཤད། །གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་སྐྱོབ་པ་བཤད། །དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན་

(1) ཤོག་གྲངས། ༢༢-༤༡

པ་དང་རྒྱས་བཤད་གཉིས། །དང་པོ།

ཀྱུ་སྤྲངས་ཡོན་ཏན་གསུམ་བདེ་གཤེགས། །ཉིད་ཡིན་┈།

སྐབས་བྱེད་དེ་གཉིས་ལས་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་ཇི་ལྟར་གྲུབ་སྙམ་ན། གཟིགས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མངའ་བ་དོན་གཉིས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་གོ་འཕང་མི་གཡོ་བ་ལ་གནས་པས་ན་དེ་སྐད་དུ་བྱ་སྟེ། རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་རྩད་ནས་སྤྲངས་པས་ན་ཡོན་ཏན་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་མངའ་བ་ནི་བདེ་གཤེགས་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། སུ་གཏའི་སྒྲ་ལས་དྲངས་ན་ལེགས་པར་གཤེགས་པ། སླར་མི་ལྡོག་པར་གཤེགས་པ། མ་ལུས་པར་གཤེགས་པ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པ་ལ་མཚན་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་དོ།།

གཉིས་པ་རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ལེགས་པར་གཤེགས་དང་མི་ལྡོག་དང་། །མ་ལུས་པར་ནི་གཤེགས་པ་གསུམ། །དང་པོ།

┈སྡུག་བསྔལ་རྟེན་མིན་ཕྱིར། །ལེགས་ཡིན་དེ་ནི་བདག་མེད་པ།།
མཐོང་བའམ་སྒོམ་བ་ལས་ཡིན་ནོ།།

དུས་ནམ་དུ་ཡང་སྐྱེ་བ་སོགས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་ན་ལེགས་པའམ་མཛེས་པའམ་བསྔགས་པར་གཤེགས་པའམ་སྤྲངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་གང་ལས་ཤེ་ན། སྡུག་བསྔལ་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་སྤོང་བྱེད་བདག་མེད་པ་དེ་རིགས་པས་ངེས་པ་ལྟར་མཐོང་ལམ་དུ་མཐོང་བའམ་སྒོམ་ལམ་དུ་མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པའམ་སྒོར་བ་ལས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྟེན་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་བསྔགས་པ་ཡིན་ལ། རིགས་པས་གྲུབ་པའི་ཐབས་དེས་དེར་སོང་བ་ལ་གཤེགས་པ་ཞེས་པ་སྟེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་མ་འདྲེས་པས་སྐྱེས་བུ་

ལུས་མཛེས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་གཞན་ཕྱི་རོལ་པ་སོགས་ལས་ཁྱད་ཕྱེ་བའོ།།

གཉིས་པ་མི་ལྡོག་པར་གཟིགས་པ།

སྐྱེ་དང་སྐྱོན་ནི་ཀུན་འབྱུང་དག །སླར་ཡང་ལྡོག་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན།།
བདག་ལྟའི་ས་བོན་སྤངས་པའི་ཕྱིར། །སླར་མི་གཟིགས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།
དེ་བདེན་ཐ་དད་བདག་ཉིད་ཀྱིས།།

སླར་ལྡོག་པ་ནི་ཇི་ལྟ་བུ། མི་ལྡོག་པ་ནི་གང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་ཅེ་ན། འཁོར་བར་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་དེར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཆགས་སོགས་སྐྱོན་རྣམས་ནི་མ་སྤངས་པས་སླར་ཡང་ཀུན་ནས་འབྱུང་བ་དག་ནི་སླར་ཡང་ལྡོག་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་ནི་བདག་ལྟའི་ས་བོན་མ་ལུས་པ་དྲུང་ནས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་སྡུག་ཀུན་གྱི་ཉེས་པ་ཕྲ་མོ་ཡང་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་མཛད་པས་ན་སླར་མི་གཟིགས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཉེས་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བའི་སྐབས་མི་སྲིད་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་གནས་ལུགས་བདེན་པའི་དོན་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་དང་དམིགས་རྣམ་འགལ་བའམ་ཐ་དད་པ་ནི་དེ་ལ་ནམ་ཡང་སྐྱེ་བ་གནས་མེད་ཅིང་སྐབས་མེད་ལ། བློ་དེ་ལྟ་བུའི་ངང་ཚུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཡིན་ཏེ་ནམ་མཁའ་ལ་ཚོན་མི་ཆགས་པའམ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་མུན་པ་གཏན་མི་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ནི་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་སོགས་ལས་ཀྱང་ཁྱད་ཞུགས་པར་བསྟན་ཏེ་སླར་མི་ལྡོག་པ་རིམས་ནད་ལེགས་པར་བྱང་བ་བཞིན་ནོ།།

གསུམ་པ་མ་ལུས་པར་ནི་གཟིགས་པ་ལ། དངོས་དང་དེ་ལ་རྩོད་སྤོང་ངོ། །དང་པོ།

ལུས་ངག་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན། །ཉོན་མོངས་མེད་དང་ནད་མེད་དང་།།
ལམ་བཤད་མི་གསལ་ཉིད་ལུས་ཡིན། །གོམས་ཕྱིར་མ་ལུས་སྤངས་པ་ཉིད།།

ལུས་ངག་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དུ་གྲགས་པ་གང་ཞིག དེའི་ངོ་བོ་ལ་འཁོར་རྒྱུའི་ཉོན་མོངས་མེད་པ་སྟེ་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པ་དང་། སྐྱེ་བ་སོགས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ནད་ཀྱི་རྟེན་མིན་པས་ནད་མེད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་མ་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་མཆོངས་པ་དང་གླང་ཆེན་གཏུམ་པོ་དང་ཕྲད་པ་སོགས་དང་། ངག་གི་གནས་ངན་ལེན་སྨད་འཆོར་དང་སྨྲ་བ་དང་ཧ་གད་དུ་དགོད་པ་དང་གཞན་ལ་དམངས་རིགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སོགས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་སྨྲ་བ་དང་། སེམས་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ནགས་ཐིབ་པོར་ལམ་ནོར་བ་ལྟ་བུ་སོགས་དང་མཉམ་པར་བཞག་ཀྱང་མི་ཤེས་པ་ཡོད་པས་གནས་ངན་ལེན་གྱི་སེམས་འབྱུང་བ་ཡོད་ལ་དེ་དག་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་མི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་གནས་ངན་ལེན་དང་གཞན་ཡང་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་དབྱེས་ཕྱིན་པར་བཤད་པ་ལ་ཐུགས་མི་གསལ་བ་ཉིད་ནི་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་དེ་དག་གིས་མ་སྤངས་པར་ལུས་པ་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་བདག་མེད་པ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པའི་ཕྱིར་བདག་ལྟའི་བག་ཆགས་ཕྲ་མོ་འང་སྤངས་པས་ན་གནས་ངན་ལེན་དེ་ལྟ་བུ་སོགས་སྤང་བྱའི་ལྷག་མ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པ་ཉིད་དེ་བུམ་པ་ཡོངས་སུ་གང་བ་བཞིན་ནོ།།

གཉིས་པ་དེ་ལ་རྟོད་སྤོང་བ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་རྒྱས་བཤད་གཉིས། །དང་པོ།

ཁ་ཅིག་སྨྲ་སོགས་ཕྱིར་ན་སྐྱོན། །ཟད་མིན་ཞེས་ཟེར་འདི་ལྡོག་ལ།།
ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དེ་ཕྱིར་འབྲེལ།།

རྒྱལ་དཔོགས་པ་སོགས་ཁ་ཅིག་གཏམ་སྨྲ་བ་དང་། ལུས་དང་ལྡན་པ་དང་། སེམས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཟས་གོས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར་ན་ཆགས་སོགས་སྐྱོན་

ཀུན་གཏན་ནས་ཟད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཡང་། རྟགས་འདི་འདྲ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉེས་ཟད་ལ་ཡོད་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་པས་ན་ལྡོག་པ་གྲུབ་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དེ་ཕྱིར་དེ་སྒྲུབ་ལ་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

རྟག་ཉིད་ཕྱིར་རམ་ཐབས་མེད་ཕྱིར། །ཡང་ན་ཐབས་ནི་མི་ཤེས་ཕྱིར།།
སྐྱོན་རྣམས་མི་ཟད་པ་ཉིད་ཅེས། །བྱ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་གྲང་ན།།
རྒྱུ་ཡོད་ཕྱིར་དང་རྒྱུ་ཡི་ནི། །གཉེན་པོ་གོམས་པས་ཟད་ཕྱིར་དང་།།
རྒྱུ་ཡི་རང་བཞིན་ཤེས་པ་ཡིས། །དེ་ཤེས་པ་ཡང་གྲུབ་པ་ཡིན།།

མ་ལུས་པ་སྤངས་པ་མི་སྲིད་པ་རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་ཡིན་ཏེ། ཆགས་སོགས་སྐྱོན་རྣམས་རྟག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤོང་དུ་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་རམ་ཡང་དེ་དག་སྤོང་བའི་ཐབས་གཏན་མེད་པའི་ཕྱིར་མི་སྤོང་བ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་ཐབས་ནི་ཡོད་ཀྱང་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་སྐྱེས་བུས་དེ་སྤོང་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལས་སྐྱོན་རྣམས་ནི་རྩད་ནས་མི་ཟད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་གྲང་ན། དེ་གསུམ་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་སྐྱོན་རྣམས་རེས་འགའ་འབྱུང་བས་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྟག་པ་མིན་པ་དང་། རྒྱུ་དེ་ཡི་ནི་གཉེན་པོ་གོམས་པས་ཟད་པར་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཐབས་མེད་པའང་མིན་པ་དང་། རྒྱུ་ཡི་རང་བཞིན་གང་མེད་ན་འདི་ཀུན་མི་འབྱུང་བ་དེ་ཡང་ཤོང་དུ་ཆུབ་ནུས་ཏེ།

འདོད་པ་ཁྱོད་ཀྱི་རྩ་བ་ནི། །ཤེས་ཏེ་ཀུན་ཏུ་རྟོག་ལས་སྐྱེས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དེ་ཡི་རྒྱུ་གང་ཡིན་ཤེས་པ་ཡིས་དེ་དང་འགལ་བའི་གཉེན་པོ་དེ་ཤེས་པ་ཡང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་ཐབས་མི་ཤེས་པ་མིན་པས་དེ་འདྲའི་ཐབས་ལ་ནན་ཏན་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་ན་ཉེས་པ་མ་ལུས་པ་སྤོང་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།

གཉིས་པ་གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་**སྐྱོབ་པ་ནི།**

སྐྱོབ་པ་ཉིད་གཟིགས་ལམ་གསུངས་པ། །འབྲས་མེད་ཕྱིར་ན་རྫུན་མི་གསུངས།།
ཐུགས་བརྩེ་ལྡན་ཕྱིར་རྩོམ་ཀུན་ཀྱང་། །གཞན་གྱི་དོན་དུ་སྦྱོར་ཕྱིར་རོ།།
དེ་ཕྱིར་ཚད་ཡིན······།

གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བརྩེ་བ་ལས་སྟོན་པ་འབྱུང་ཞིང་། དེ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ལས་བདེ་གཤེགས་འབྱུང་ལ་དེ་འདྲའི་ཡོན་ཏན་གསུམ་མངའ་བའི་བདེ་གཤེགས་ལས་སྐྱོབ་པ་འབྱུང་སྟེ། ཇི་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་སྐྱོབ་པ་ཡིན་ཏེ་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གཟིགས་པའི་ལམ་དེ་མཐར་ཕྱིན་པ་ན་གཞན་ལའང་དེ་དག་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདྲའི་ལམ་དེས་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་དག་ལས་གཏན་དུ་སྐྱོབ་པར་བྱེད་པས་ན་དེ་སྟོན་པ་པོ་ནི་དེ་ལྟར་གདུལ་བྱ་རྣམས་སྐྱོབ་པར་གྱུར་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་རིག་བྱེད་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ཐབས་དེས་སྐྱེ་རྒུ་འཁོར་བ་ལས་གཏན་དུ་སྐྱོབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པའི་དོན་གཟིགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ན་གཞན་ལ་སྟོན་པ་དེ་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་ཉེས་པ་མེད་པའི་ཚིག་ཡིན་ཏེ་ཉེས་པའི་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ཉེས་པའི་རྒྱུ་མེད་ཅེ་ན། འབྲས་བུའམ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་སེམས་ཅན་སླུ་བའི་རྫུན་མི་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ལོག་པར་སྟོན་པ་ནི་ཆགས་སྡང་སོགས་ཉེས་པའི་དབང་གིས་དགོས་པ་གཞན་དང་གཞན་ཡིད་ལ་བཞག་ནས་དེ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རྫུན་སྨྲ་བ་ཡིན་ན་ཆགས་སོགས་ཉེས་པ་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་དེ་ལ་དེ་འདྲའི་ཞེ་འདོད་ཡོད་མི་སྲིད་པས་སོ།།

གཞན་ཡང་ཆེད་དུ་བསམམས་ནས་ལོག་པར་མ་བསྟན་ཀྱང་མི་ཤེས་པའི་དབང་གིས་ལོག་པར་སྟོན་སྲིད་ན་ཡང་། འདི་ལ་མི་ཤེས་པ་མི་མངའ་བར་བསྒྲུབས་ཟིན་པས་ན་ལོག་པར་སྟོན་པ་མི་སྲིད་དོ།།

དེས་ན་ལོག་པར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མེད་པས་ཉེས་ཟད་ཀྱི་ལུང་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་ཚིག་སླ་བ་ནི་རྟོག་དཔྱོད་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་ལ། སླ་འདོད་ཀྱི་དོན་དེ་ལྟ་བུ་ཡིད་ལ་བཞག་ནས་འདི་ལྟར་གོ་བར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པ་དེ་ཆགས་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་བུ་ལ་ཆགས་པ་ཞེས་མི་བྱ་སྟེ་རང་གི་དོན་མཐར་ཕྱིན་པས་ན་དེ་མ་སླས་ཀྱང་རང་ལ་མི་རུང་བ་གང་ཡང་མེད་པས་ན་གཞན་ལ་སླ་བ་ནི་རང་དོན་གྱི་དགོས་པའམ་འབྲས་བུ་ཅན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མིན་ཞིང་། གཞན་ཡང་རང་ཉིད་ཆགས་བྲལ་གྱི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པར་ཡང་བསྒྲུབས་ཟིན་ཏོ།།

དེས་ན་གཞན་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གཟིགས་པའི་ལམ་སྟོན་པ་འདི་ནི་སྐྱེ་རྒུ་ཀུན་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་སྟོན་སློབ་ལམ་གྱི་རྩོམ་པ་ཀུན་ཀྱང་གཞན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྦྱོར་བར་མཛད་པའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་པའི་ལག་རྗེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ལ་སླུ་བའི་ལམ་ཅི་ཕྱིར་སྟོན་ཏེ་མི་སླུ་བ་པོ་ནར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སྐྱོབ་པ་ཡིན་ཏེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཁྱེན་དུ་ཟིན་ཀྱང་གཞན་ལ་མ་བསྟན་ན་གཞན་སྐྱོབ་པར་མི་འགྱུར་ལ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱོབ་པའི་ཕྱིར་སྐྱོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་ན་ཐར་འདོད་རྣམས་ལ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པར་གྲུབ་སྟེ་མི་སླུ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། [1]

གཉིས་པ་སྐྱོབ་སོགས་ལུགས་བཟློག་ཤེས་བྱེད་བཤད་པ་ལ།

······ཡང་ན་སྐྱོབ། །བདེན་པ་བཞི་ནི་སྟོན་མཛད་པའོ།།

ཡང་ན་ལུགས་བཟློག་གི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་སུ་མཚོན་པར་བཤད་ན། སྐྱོབ་པ་ཡིན་པ་ནི་བདེན་པ་བཞི་ནི་སྟོན་པར་མཛད་པ་དེ་ལས་ཤེས་ཏེ་ཐབས་དེས་གདུལ་བྱ་རྣམས་སྐྱོབ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་སྟོན་པ་པོ་སྐྱོབ་པར་གྲུབ་པའོ།།

དེས་ན་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པས་མཆོག་སྦྱིན་པ་དང་། མེ་ལྷ་བསྟེན་པ་སོགས་ཐབས་མིན་པས་ནི་འཁོར་བ་ལས་གཏན་དུ་སྐྱོབ་པར་མི་ནུས་ཏེ་འཁོར་བའི་རྒྱུ་བཟློག་པ་མེད་ལ། བདེན་པ་བཞི་བསྟན་པས་ནི་གཏན་དུ་སྐྱོབ་ངེས་པར་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པས་ཐབས་དེ་སྟོན་པ་པོ་སྐྱོབ་པ་ཡིན་པར་ཡང་དག་པར་ཤེས་པར་ནུས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མདོ་ལས།

འཇིགས་པས་སྐྲག་པའི་མི་རྣམས་ནི། །ཕལ་ཆེར་རི་དང་ནགས་ཚལ་དང་།།
ཀུན་དགའ་དང་ནི་མཆོད་གནས་ཀྱི། །ལྗོན་ཤིང་ཆེ་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་སྟེ།།
སྐྱབས་དེ་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ཞིང་། །སྐྱབས་དེ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་སུ།།
སྡུག་བསྔལ་ཀུན་ལས་མི་གྲོལ་གྱི། །གང་ཞིག་སངས་རྒྱས་དང་།།
ཆོས་དང་དགེ་འདུན་སྐྱབས་སོང་སྟེ། །སྡུག་བསྔལ་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་དང་།།
སྡུག་བསྔལ་ཡང་དག་འདས་པ་དང་། །འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་དེས།།
མྱ་ངན་འདས་པར་འགྲོ་འགྱུར་གང་། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་དག།
ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ལྟ་བྱེད་པ། །སྐྱབས་དེ་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་སྟེ།།

(1) ཤོག་གྲངས། ༦༧-༦༨

སྐྱབས་དེ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་སུ། །སྡུག་བསྔལ་ཀུན་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར།།
ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།[1]

གཉིས་པ་བདེ་གཤེགས་རྟོགས་པར་བསྟན་པ་**ནི།**

སྐྱོབ་ལས་དེ་ཉིད་དང་བརྟན་དང་། །མ་ལུས་ཁྱད་པར་མཁྱེན་པར་གྲུབ།།
གཤེགས་པ་རྟོགས་པའི་དོན་ཕྱིར་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་ཕྱི་རོལ་པ་དང་སློབ།།
མི་སློབ་ལས་ལྷག·····།

བདེན་བཞི་སྟོན་པར་མཛད་པའི་སྐྱོབ་པ་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཁྱེན་པ་ལེགས་གཤེགས་དང་། ཡང་དག་པའི་དོན་གཟིགས་པས་ན་རྣམ་པ་གཞན་དང་གཞན་གྱིས་མི་འཕྲོག་པའི་བརྟན་པ་སླར་མི་ལྡོག་པར་གཤེགས་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏིང་ཕྱིན་པའམ་མ་ལུས་པར་གཟིགས་པའམ་ཡང་ན་དེའི་མཐུས་ཇི་སྙེད་པ་མ་ལུས་པ་གཟིགས་པ་སྟེ། ཁྱད་པར་གསུམ་མངའ་བའི་མཁྱེན་པ་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། དེ་ཡང་སྔར་སྨྲོས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་ཅིང་འདིར་ནི་གཤེགས་པ་ཞེས་པ་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱོབ་པ་བདེན་བཞི་གསུངས་པའི་རྒྱུ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐྱོབ་པ་ལས་བདེ་གཤེགས་ཤེས་པར་ནུས་སོ། །དེ་འདྲའི་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་བ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རིམ་བཞིན་ཕྱི་རོལ་པ་དང་འཕགས་པ་སློབ་པ་དང་། མི་སློབ་པ་ཉན་རང་གི་དགྲ་བཅོམ་ལས་ཀྱང་ལྷག་པ་ཡིན་ནོ། །མཁྱེན་པའི་ཁྱད་པར་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་བདེན་པ་བཞི་བསྟན་པ་ལྟར་ཚད་མས་ཤིན་ཏུ་ངེས་པ་དང་། གསུང་རབ་སྡེ་སྣོད་རྣམས་སུ་ཡང

(1) ཤོག་ངོས། ༡༨༦-༡༨༩

སྤྱི་ཕྱི་མི་འགལ་བར་དོན་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་དང་། ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་སྐྱེས་བུའི་མངོན་འདོད་ཀྱི་དོན་ཐབས་དང་བཅས་པ་ཚང་ཞིང་དཔྱིས་ཕྱིན་པར་བསྟན་པ་ལས་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་སྟོན་པ་རྟོགས་པར་བསྟན་པ་ནི།

……དེ་ཡི་ཕྱིར། །གཞན་དོན་མཁྱེན་སྦྱོར་དེ་སྟོན་པ།།

དེ་འདྲའི་མཁྱེན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་མངའ་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར་གཞན་གྱི་དོན་དུ་ཐབས་མཁྱེན་པ་ལ་སྦྱོར་བའམ་བརྩོན་པར་མཛད་པ་རྟོགས་ནུས་ཏེ། གཞན་ལ་སྐྱོབ་ངེས་པའི་ལམ་སྟོན་པ་ན་ལམ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་སྟོན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱུ་ཉམས་སུ་བསྟར་བ་མེད་པར་མི་འབྱུང་བས་ན་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཡོད་པར་ཡང་ཤེས་སོ། །ཡང་ན། རང་གིས་མཁྱེན་པ་ཙམ་མིན་པར་གཞན་དོན་དུ་མཁྱེན་པ་དེ་སྦྱོར་བ་སྟེ་མཁྱེན་པ་གཞན་དོན་ལ་སྦྱོར་བ་ཅན་ཡིན་པས་དེ་སྟོན་པ་ཡིན་པར་ཤེས་ཏེ་དེས་ཇི་ལྟར་མཁྱེན་པ་གཞན་ལའང་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

བཞི་པ་ཕན་བཞེད་ཀྱི་བརྩེ་བ་ནི།

དེ་ལས་བརྩེ་ཡིན་གཞན་དོན་དོར། །དོན་གྲུབ་མཛད་པ་མི་འདོར་ཕྱིར།།

སྟོན་པ་དེ་ལས་བརྩེ་བ་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ་དེ་ལྟར་སྟོན་པ་ནི་གཞན་དོན་གྱི་དོར་བྱས་ནས་རང་གི་དོན་ཡོངས་སུ་གྲུབ་ཟིན་ཀྱང་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་མཛད་པ་མི་འདོར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་སྐྱོབ་ངེས་ཀྱི་ལམ་བསྟན་པ་དེ་ལ་དཔག་ན་དེ་སྟོན་པ་པོ་མཁྱེན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་རང་དོན་རྟོགས་པ་བརྟན་པ་ཡང་གྲུབ་ལ། དེ་གཞན་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ལམ་དེ་སྟོན་པ་པོ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་ཅིང་དེས་བརྩེ་བ་ཅན་དུའང་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།[1]

བློ་ནི་ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། །གོམས་པས་གྲུབ་པ་མེད་ཅེ་ན།།
མ་ཡིན་རྟེན་ནི་བཀག་ཕྱིར་རོ།།

རྒྱང་འཕེན་པ་ན་རེ། བློ་ནི་ལུས་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ་ཇི་ལྟར་ན་སྒྲོན་མེ་དང་འོད་ལྟར་ལུས་ཀྱི་འབྲས་བུའམ་ཆང་དང་མྱོས་པ་ལྟར་ལུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནམ་རྩིག་པ་དང་རི་མོ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་ལུས་ཞིག་པ་ན་བློ་རྒྱུན་ཆད་པས་བློའི་ཆོས་སྙིང་རྗེ་སོགས་སྐྱེ་བ་དུ་མར་གོམས་པས་མཐར་ཕྱིན་པར་གྲུབ་པ་མེད་དོ་ཅེ་ན། གོམས་པ་མེད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་པ་དེ་ལྟར་ལུས་བློ་ཡི་རྟེན་ཡིན་པ་ནི་ཚད་མས་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།[2]

སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ལེན་པ་ན། །འབྱུང་རྟེན་དབང་པོ་བློ་དག་ནི།།
རང་གི་རིགས་ལ་ལྟོས་མེད་ཅན། །ལུས་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་མིན།།
ཏ་ཅང་ཐལ་ཕྱིར་མཚམས་སྦྱོར་བར། །ནུས་ལྡན་མཐོང་བ་གང་དེ་ལ།།
ཅི་ཞིག་ཡོད་འགྱུར་གང་མེད་པ། །གང་གིས་ཕྱི་ནས་མཚམས་སྦྱོར་མེད།།

འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་རྣམས་སྐྱེ་གནས་སུ་སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ལེན་པ་ན་དབུགས་འབྱུང་རྟེན་དང་མིག་སོགས་དབང་པོ་དང་བློ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དག་ནི་རང་གི་

(1) ཤོག་ངོས། ༣༥

(2) ཤོག་ངོས། ༣༦

རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཅན་དུ་ལུས་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ། གལ་ཏེ་སྐྱེ་བ་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇི་ལྟར་ན། རིགས་འདྲ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་མ་སོང་ཡང་འབྱུང་བ་ཙམ་ལས་སྐྱེ་ན་འབྱུང་བ་ཐམས་ཅད་སྲོག་ཆགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།

གཞན་ཡང་ཤེས་པ་སྔ་མ་ཕྱི་མར་མཚམས་སྦྱོར་བར་ནུས་པ་དང་ལྡན་པར་མཐོང་བ་གང་དེ་ལ་རྒྱུ་ཚང་བ་ཡིན་བཞིན་དུ་མཚམས་མི་སྦྱོར་ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ། རྒྱུ་མཚན་དེ་ལ་མཚམས་སྦྱོར་བའི་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་ཅི་ཞིག་གསར་དུ་ཡོད་དགོས་པར་འགྱུར་བའམ། སྔར་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཁྱད་པར་གང་ཞིག་ཕྱིས་མེད་པ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་འཆི་སེམས་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ཕྱི་ནས་གཞན་དུ་མཚམས་སྦྱོར་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚེ་འདིའི་སྲིད་པ་འགག་པའི་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མའི་བློ་སོགས་དེ་ལ་རྒྱུ་ལྷག་པོ་གང་ཡང་མི་དགོས་ཤིང་། སྔར་ཡོད་པ་ཞིག་མེད་པའམ་མ་ཚང་བའང་མེད་ན་སྲིད་པ་གཞན་དུ་མཚམས་ཅིས་མི་སྦྱོར་ཏེ་སྦྱོར་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།[1]

གཉིས་པ་ཕྱི་མཐའི་རྒྱུན་རྗེས་འཇུག་རྩོལ་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པར་མདོར་བསྟན་དང་།

ཐ་མའི་སེམས་ནི་སེམས་གཞན་དང་། །མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ་འགལ་ཅི་ཡོད།།

སྲོག་འགག་པ་འཆི་སེམས་སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་སེམས་ནི་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་གྱི་སེམས་གཞན་དང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་དང་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་རྣམ་པར་གྱུར་པ་མེད་པས་ན་ཅིའི་ཕྱིར་མཚམས་མི་སྦྱོར་ཏེ་སྦྱོར་བར་འགྱུར་རོ།།

(1) ཤོག་ངོས། ༢༩-༣༠

དཔེ་མ་གྲུབ་དང་གཏན་ཚིགས་མེད། །དགྲ་བཅོམ་སེམས་གང་ཡིན་དེ་ཡང་། །གང་
ལས་མཚམས་སྦྱོར་མེད་པར་འདོད།།

ཚད་མས་མ་གྲུབ་དོན་ཅན་གྱི། །གྲུབ་མཐའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ངམ་ཅི།།

རྒྱུད་འཕེན་པ་ན་རེ།

གང་གང་འཆི་སེམས་དེ་དང་དེ། །སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་རྗེས་འགྲོ་མེད།།

འཆི་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་དཔེར། །ཉེས་བྲལ་འཆི་ཁའི་རིག་པ་བཞིན། །ཞེས་བརྗོད་དེ། ཐ་མལ་པ་འཆི་བའི་ཡིད་བློ་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་རིག་པ་ཕྱི་མ་མི་སྐྱེད་དེ། འཆི་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགྲ་བཅོམ་པར་འདོད་པའི་འཆི་སེམས་བཞིན། ཞེས་ཟེར་རོ།།

དེ་ལ་དཔེ་བཀོད་པ་དོན་མེད་དེ། དགྲ་བཅོམ་པ་འདས་ཁའི་སེམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་མཚམས་སྦྱོར་བ་མེད་པར་འདོད་པ་ཡིན། སངས་རྒྱས་པས་བཤད་པའི་སྲིད་པ་སྤངས་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་མི་འདོད་དེ། ཁྱོད་འཇིག་རྟེན་ན་དགྲ་བཅོམ་པ་མེད་ཅེས་འདོད་པ་ཡིན་པས་སོ། །འོན་ཀྱང་ཁྱེད་རང་གིས་ཁས་བླངས་པས་སོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་རང་གིས་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཅན་གྱི་གཞན་པ་དག་གི་གྲུབ་མཐའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ངམ་ཅི། དེ་ཙམ་གྱིས་ནི་འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་མེད་པར་སྒྲུབ་མི་ནུས་སོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།[1]

རྣམ་ཤེས་ནུས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། །གཅིག་ནི་གཅིག་གི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ།།
རྣམ་ཤེས་དོན་གཞན་ཆགས་པ་ཡིས། །ནུས་མེད་དོན་གཞན་མི་འཛིན་ཕྱིར།།

(1) ཤོག་ངོས། ༨༩

རྣམ་ཤེས་རང་གི་རིགས་འདྲ་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ཁྱོད་ལྟར་ན་ཡང་ཤེས་པ་ནི་སྣ་ཚོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཅིག་ཅར་མང་པོ་འབྱུང་བའི་སྐྱོན་དེ་རང་ལའང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན་མི་མཚུངས་ཏེ། ཤེས་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཡང་། ཡུལ་གང་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་སྔ་མ་སྔ་མའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའང་ཡུལ་སོ་སོ་ལ་འཛིན་པའི་ནུས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར་གང་རུང་རུང་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་མིན་ཏེ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་ནི་བར་གཞན་གྱིས་མ་ཆོད་པའི་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་མ་གཅིག་གི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ་དེ་ལྟར་ལྟོས་པས་ན་ཡུལ་རིམ་ཅན་དུ་འཛིན་པར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ལྟོས་པར་ཅིས་ཤེ་ན། ཡུལ་དུ་མ་གནས་སུ་ཟིན་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དོན་གཞན་སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་ལ་ལྷག་པར་གཞོལ་ཞིང་ཆགས་པ་ཡིས་སེར་པོ་སོགས་གཞན་འཛིན་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་བྱས་ནས་དོན་གཞན་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་སྔ་མ་དེས་འཕེན་ཤུགས་ལས་སྔོ་འཛིན་ཉིད་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་དང་དེའི་ཚུལ་གྱིས་ཡིད་རྟོག་ནི་རིམ་བཞིན་སྐྱེ་ལ། རྟོག་མེད་རྣམས་ནི་རྐྱེན་གསུམ་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་ཚོགས་པའི་རིམ་པ་ལྟར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།

གལ་ཏེ་ལུས་ནི་ལྡོག་པ་ན། །རྟེན་མིན་ཕྱིར་ན་སེམས་འབའ་ཞིག།
གནས་འགྱུར་ཞེ་ན་གལ་ཏེ་དེའི། །རྒྱུ་འཇུག་འཐོབ་ཕྱིར་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན།།
གནས་རྒྱུ་ཡན་ལག་མི་འགྱུར་ན། །ཚེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལྟ།།
ལུས་གཞན་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཉིད་ཡིན།།

གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལྟར་ན་ཤེས་པ་རིགས་འདྲ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་སྐྱེ་བ་ཡོད་ལ། ད་ལྟའི་ལུས་འདི་ནི་ཞིག་ཅིང་ལྡོག་པ་ན་སེམས་དེ་ནི་ལུས་ལ་རྟེན་པ་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་

ཕན་ཚད་སེམས་འབའ་ཞིག་ཡན་གར་དུ་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྟེན་མེད་པ་ལ་ལྷན་ཅིག་གནས་པའི་ངེས་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་ཕྱི་མའི་ལུས་དེའི་རྒྱུ་བར་མ་ཚད་དུ་འཇུག་པ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་རམ་ཆེད་དུ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་ལུས་ལ་གནས་པའི་རིགས་འདྲ་བར་མ་ཆད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་ཅིང་དེ་འདྲའི་སེམས་དེ་ལུས་འགྲུབ་པའི་ཡན་ལག་གམ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་ལུས་ལ་མི་བརྟེན་པར་སེམས་འབའ་ཞིག་གནས་པ་ཡོད་དེ་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །ལུས་ཕྱི་མའི་རྒྱུ་དེས་ལུས་ཕྱི་མར་དངོས་སུ་འགྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་པའི་འཇུག་པ་དེ་ཐོབ་མི་འཐོབ་ནི་སེམས་ལ་རག་ལས་ཏེ་གཟུགས་ལ་ཆགས་པ་དང་མ་བྲལ་བའི་སེམས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱས་ན་དེས་འཇུག་པ་ཐོབ་སྟེ་ས་བོན་རླན་གྱིས་བརླན་པ་བཞིན་ནོ། །ལུས་ཕྱི་མའི་རྒྱུ་ཞེས་པ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། ཚེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལྔ་འགགས་ཁ་མའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལུས་གཞན་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་རྒྱུ་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ལ་ལུས་ལ་སྲེད་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་རྐྱེན་ཡོད་ན། འཆི་སྲིད་ཀྱི་མཐར་བར་སྲིད་ཀྱི་ལུས་གྲུབ་ནས་ཡང་མངལ་ལ་སོགས་པར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་བསྟན་པ་འདི་ཙམ་གྱིས་དབང་པོ་སོགས་རིགས་འདྲ་སྔོན་སོང་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དོན་དུ་ན་སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་སད་པ་ཙམ་ལས་ལུས་སུ་སྣང་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྔ་མའི་ལུས་སུ་སྣང་བའི་བག་ཆགས་སད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལྔ་པོ་འདིས་ཉེར་ལེན་བྱས། ཡིད་བློ་ལུས་ལ་སྲེད་པ་དང་བཅས་པས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱས་ནས་སླར་ཡང་ལུས་སེམས་བར་མ་ཆད་པར་སྣང་སྟེ་རྨི་ལམ་གྱི་ལུས་བཞིན་ནོ། །ཡང་ས་བོན་རླན་བྲལ་ལྟར་ལུས་ལ་སྲེད་པ་བྲལ་ནས་བློ་དེ་ལུས་སྣང་བའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་དུ་མ་སོང་ན་རེ་ཞིག་ལུས་སུ་མི་སྣང་བར་གཟུགས་མེད་

དུ་སྐྱེ་སྟེ་གཉིད་འཐུག་པོར་ལོག་པའི་སྐབས་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེའི་རྒྱུ་དོན་བདག་འཛིན་གྱི་རྩ་བ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལྔར་སྣང་བ་གོམས་པའི་བག་ཆགས་སད་ཏུང་ཡོད་པ་དེ་རེ་ཞིག་བག་ལ་ཉལ་དུ་གནས་པ་ནམ་ཞིག་མངོན་དུ་གྱུར་ནས་ལུས་སུ་སྣང་བ་ནི་གཉིད་འཐུག་ལས་སླར་རྨི་ལམ་གྱི་ལུས་སུ་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་གོམས་པ་ལས་ལུས་གནས་བདེ་སྡུག་སྣ་ཚོགས་པར་བར་མ་ཆད་དུ་འཁོར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།[1]

དེ་ལ་ཕན་འདོགས་ནུས་པ་རྣམས། །ཁྱད་པར་ཕྱི་མ་དག་ལ་ནི།།
སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་ཕྱིར་དང་། །རྟག་ཏུ་རྟེན་གནས་མ་ཡིན་ཕྱིར།།
ཁྱད་པར་འཕེལ་ཡང་རང་བཞིན་ཉིད། །མིན་ཕྱིར་གང་ཚེ་བྱས་གྱུར་པ།།
ཡང་རྩོལ་ལ་ལྟོས་མི་འགྱུར་ན། །རྩོལ་གཞན་ཁྱད་པར་བྱེད་པར་འགྱུར།།

སྔ་མ་དེ་འདྲའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་ཅན་གང་ཡིན་ལ་བརྩེ་སོགས་གོམས་པ་དེ་འདྲ་མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་མཆོངས་སོགས་དེ་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་རྩོལ་བ་རྣམས་ནི་ཐད་ཀའི་འབད་པ་དེས་རང་འབྲས་མཆོངས་པ་དེ་ཙམ་སྐྱེད་ཀྱི། རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མའི་ཁྱད་པར་ཕྱི་མ་དག་ལ་ནི་བར་མ་ཆད་དུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕན་འདོགས་པ་སྒྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སླར་མཆོངས་པ་ན་ཡང་རྩོལ་བ་བསྐྱེད་དགོས་ཀྱི་སྔར་གྱི་རྩོལ་བ་དེས་མཆོངས་པ་མིན་པས་ན་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་མིན་པ་དང་། ཆུ་བསྐོལ་བ་ན་སྐམ་པར་གྱུར་ནས་རྟེན་ནམ་རྒྱུ་རྒྱུན་ཆད་ལ། མ་ཆད་པའི་དུས་སུའང་རྟག་ཏུ་ཚ་བ་དེ་ཡི་རྟེན་དུ་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚ་བ

(1) ཤོག་གྲངས། ༦༩-༧༠

དེའི་ཆོས་མིན་པའི་ཕྱིར་མེ་དང་བྲལ་ན་སླར་གྲང་བར་འགྱུར་རོ། །མཆོངས་གོམས་པ་ལས་རྗེ་བཟང་དང་ཆུ་བསྐོལ་བ་ལས་དྲོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་རེ་ཞིག་བར་འཕེལ་ཡང་། མཐའ་མེད་པར་འཕེལ་མི་རུང་གི་རང་བཞིན་ཉིད་མིན་ཏེ་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་མཐའ་མེད་དུ་མི་འཕེལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་མཐའ་མེད་དུ་མི་འཕེལ་ལོ། །གང་ཚེ་སྔར་གོམས་པར་བྱས་པར་གྱུར་པ་དེ་བར་མ་ཆད་དུ་འགྱུར་བ་ཙམ་ལས། ཡང་རྩོལ་བ་ཆེད་དུ་བསྐྱེད་པ་ལ་ལྟོས་པར་མི་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་རྩོལ་བའམ་གོམས་པ་གཞན་ཕྱི་མ་རྣམས་ཁྱད་པར་ཆེར་འཕེལ་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་བས་ན་དེའི་ཚད་གཟུང་བར་མི་ནུས་སོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།[1]

ས་བོན་ལས་བྱུང་རྩོད་པ་སྤང་།།

དེ་ལྟར་མཆོངས་ཉིད་ལས་མཆོངས་མིན། །དེ་རྒྱུ་སྟོབས་དང་འབད་རྩོལ་དག།
ནུས་པ་ངེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །མཆོངས་པ་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན།།
དེ་ནི་དང་པོ་ཕྱིས་ཉིད་དུ། །མཆོངས་མིན་ལུས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར།།
རྩོལ་བས་རིམ་གྱིས་མི་མཐུན་པ། །བསལ་ན་རང་སྟོབས་ཉིད་དུ་གནས།།

གལ་ཏེ་རྩོལ་བ་བར་མ་ཆད་དུ་བྱུང་བས་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་སྲིད་ན་མཆོངས་ཀྱི་རྩོལ་བ་མ་བཏང་བར་སྦྱང་ན་སྤྲེའུ་དང་བྱ་ཁྱུང་མཉམ་པའི་དུས་ཡོད་ལ། དེའི་ཚུལ་གྱིས་མཐའ་མེད་དུ་མཆོངས་པའང་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བློ་གོམས་པ་དེ་ལྟར་མཆོངས་སྔ་མ་ཉིད་ལས་མཆོངས་ཕྱི་མ་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་ནས་མཐའ་མེད་པར་འཕེལ་བ་མིན་ཏེ། མཆོངས་དེ་ཡི་རྒྱུ་ལུས་ཀྱི་སྟོབས་རང་ཉིད་ནུས་པ་ཚད་ཅན་དུ་ངེས་པ་དང་། སྟོབས་

(1) ཤོག་ངོས། ༢༠-༢༡

སྔ་མ་ལས་དེ་འབྱུང་ཞིང་སྟོབས་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པ་འཕེལ་གྱི་འབད་རྩོལ་དག་ཀྱང་ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་ནུས་པ་ངེས་པ་སྐྱེ་ཚད་ཅན་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མཆོངས་པ་ནི་ཇི་ལྟར་གོམས་ཀྱང་ཚད་ངེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་གྱི་ཚད་མེད་པ་མཐའ་མེད་དུ་མཆོངས་པ་མི་སྲིད་དོ། །གལ་ཏེ་འདི་གོམས་པས་ཁྱད་པར་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་ཕྱིས་གོམས་པའི་དུས་བཞིན་དུ་དང་པོ་ནས་མཆོངས་རིགས་པ་ལ་དེ་མི་ནུས་པས་རྩོལ་བ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕེལ་དུ་ཡོད་པ་ནི་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། འཕེལ་དུ་ཡོད་ན་མཐའ་མེད་པར་ཡང་མི་འཕེལ་བ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། མཆོངས་པ་གོམས་པ་པོ་དེ་ནི་དང་པོ་ནས་ཀྱང་ཕྱིས་གོམས་པའི་གནས་སྐབས་ཉིད་བཞིན་དུ་མཆོངས་ནུས་པ་མིན་ཏེ། སྔ་མའི་ལུས་ལ་མཆོངས་ནུས་པ་དང་མི་མཐུན་པ་བད་ཀན་སོགས་ལྕི་བའི་ཁམས་ཀྱི་གེགས་ཡོད་པས་སྔ་ཕྱིའི་ལུས་མི་འདྲ་བར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩོལ་བས་རིམ་གྱིས་མི་མཐུན་པ་དེ་དག་བསལ་བ་ན་ཇི་ལྟར་བསལ་བའི་རིམ་པ་བཞིན་མཆོངས་ཁྱད་པར་དུ་འཕེལ་ཡང་མཐར་མི་མཐུན་པ་ཡོངས་སུ་བསལ་བ་ན་རང་གི་ལུས་ལ་སྟོབས་ཅི་ཡོད་པ་ཉིད་མངོན་དུ་འགྱུར་གྱི་དེ་ལས་ལྷག་པར་འཕེལ་དུ་མེད་དེ་སྟོབས་རང་གི་ངོ་བོ་ཚད་བཅས་སུ་གནས་པའི་ཕྱིར་བྱ་དང་སྤྲེའུའི་ལུས་ཀྱི་རྒྱལ་བཞིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། [1]

གཞན་ཡང་ཞིབ་ཏུ་ཕྱེ་ན་ལུང་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ལེགས་པར་དཔྱད་ཚེ་གཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་ན་རིམ་བཞིན་ཡིད་རགས་པ་ལོག་ཀྱང་ཕྲ་བ་མི་ལྡོག་པ་དང་། ཕྲ་བ་ལོག་ན་ཡང་ཀུན་གཞི་མི་ལྡོག་ལ་ཀུན་གཞི་ལོག་ན་ཡང་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ནམ་ཡང་མི་ལྡོག་པས་སེམས་གཏན་དུ་རྒྱུན་ཆད་པར་མི་སྲིད་ལ་དེའི་ཕྱིར་ཡེ་ཤེས་

(1) ཤོག་གྲངས། ༣༩

རྒྱུན་མི་ཆད་པར་ཡང་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་ཡོད་པའི་ཁམས་སམ་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་དེ་མེད་ན་གྲོལ་འགྲུལ་འབྱུང་མི་ཤེས་ལ། དེ་དག་གི་ཚུལ་ནི་ཐེག་པ་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཇི་བས་ཇི་གསལ་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བཤད་ལ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་ཀྱང་།

སེམས་ནི་རྟག་ཏུ་རང་བཞིན་འོད་གསལ་འདོད།།
དེ་ནི་གློ་བུར་ཉེས་པས་མ་རུང་བྱས།།
ཆོས་ཉིད་སེམས་ལས་གཞན་པའི་སེམས་གཞན་ནི།།
འོད་གསལ་མ་ཡིན་རང་བཞིན་ལ་བརྗོད་དོ།།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ལས་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པས་ཁམས་གསུམ་དུ་འཁོར་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གོང་བཤད་རིགས་པ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མཐར་གྱིས་གྲུབ་དོན་འདི་ལ་གཏུགས་དགོས་པས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ།།

འགལ་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་གཞག

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། [1]

གཉིས་པ་དེ་ལན་དགག་པ།

གལ་ཏེ་དཔེར་ན་ཚུ་སོགས་ཀྱི། །རྟེན་བཞིན་ཞེ་ན་འདི་ལའང་མཚུངས།།
དངོས་རྣམས་སྐད་ཅིག་རེ་རེར་ནི། །འཇིག་ན་དངོས་རྒྱུན་དེ་ལྟ་བུར།།
སྐྱེ་རྒྱུ་ཡིན་ཕྱིར་དེ་རྟེན་ཡིན། །དེ་ལྟ་མིན་ན་རིགས་མ་ཡིན།།
འབོ་བ་ཡི་ནི་གེགས་བྱེད་ཕྱིར། །ཚུ་སོགས་ཀྱི་ནི་རྟེན་འགྱུར་གྱི།།
འགྲོ་བ་མེད་ཅན་ཡོན་ཏན་སྤྱི། །ལས་རྣམས་ལ་ནི་རྟེན་ཅི་དགོས།།

གལ་ཏེ་དཔེར་ན་ཚུ་དང་སྤྱི་ལ་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡོད་བཞིན་དེ་སྣོད་དང་རྫས་ལ་སོགས་པས་རྟེན་པ་བཞིན་རྟེན་བརྟེན་པ་མངོན་སུམ་མཐོང་བས་དེ་ཁེགས་མི་ནུས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཚུ་སོགས་ཀྱི་རྟེན་འདི་ལའང་གོང་གི་རིགས་པ་དེ་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་མཉམ་པའི་སྣོད་དེས་ཚུ་རང་ཉིད་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གང་ལའང་གནས་པའི་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་འཇིག་རྟེན་གྱི་མངོན་སུམ་དུ་སྣོད་ཀྱིས་ཚུ་བརྟེན་པར་མ་མཐོང་ངམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་བརྟགས་པར་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་སྟེ། ཚུ་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་སྐད་ཅིག་རེ་རེར་ནི་འཇིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་སྐད་ཅིག་དེ་ལ་རྟེན་དེས་གནས་པར་གང་ཡང་མི་བྱེད་དོ། །འོན་ཀྱང་དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་མ་རིགས་འདྲ་བར་མ་ཆད་དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱུན་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་རྣམས་སྤྱ་མ་སྤྱ་མའི་སྤྱོད་ཡུལ་དེ་ལྟ་བུར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི་རྟེན་དེ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་སྣོད

(1) ཤོག་ངོས། ༤༡-༤༣

སོགས་དེ་རྟེན་ཡིན་པར་རིགས་ཏེ། ཚུ་རང་གི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་སྐད་ཅིག་དེ་རང་ཉིད་དང་དུས་མཉམ་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་སྣོད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དེ་དང་ཚོགས་པ་ལས་དེའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་སྔ་མ་དེའི་སྣོད་ཡུལ་དང་མཚུངས་པའི་ཚུ་ཡི་སྐད་ཅིག་འབྱུང་ངོ་། །དེས་ན་དེ་གཉིས་ཚོགས་པ་དང་བྲལ་བ་ན་ཡུལ་གཞན་དུ་གནས་པའི་ཚུའི་རིགས་འདྲ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དུས་མཉམ་དུ་ཚོགས་པ་དེས་ནང་ཕན་ཚུན་གནས་པར་བྱེད་པ་མེད་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་དང་ཚོགས་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་ལ་སྣོད་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེད་པ་ཡོད་དོ། །དེས་ན་དེ་ལྟར་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བས་ཕན་བཏགས་པ་ལས་རྟེན་བརྟེན་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ཡང་། འཇིག་རྟེན་ལྷན་པོས་དུས་མཉམ་པར་ཕན་བཏགས་པར་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་དེ་ལྟ་མིན་ན་རྟེན་བརྟེན་པ་ཞེས་པ་ཙམ་ཟད་ཀྱང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་བརྟེན་པར་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ཚུ་ལ་སོགས་པ་ཐུར་དུ་འབབ་བ་ཡི་ནི་གེགས་རྟེན་དེས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཚུ་དང་འབྲུ་ལ་སོགས་ཀྱི་ནི་རྟེན་དུ་སྣོད་དེ་རིགས་པར་འགྱུར་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་མེད་པ་ཅན་ཡོན་ཏན་དང་སྤྱི་དང་ལས་རྣམས་ལ་ནི་རྟེན་ཅི་དགོས་ཏེ། དེས་ན་དེ་གསུམ་གྱི་རྟེན་རྫས་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་པ་དོན་མེད་དོ།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།[1]

བདག་འཛིན་རྒྱུ་གཅིག་ཅན་ཉིད་དང་། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོའི་ཕྱིར།།
འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་ཕན་ཚུན་དུ། །ཐ་དད་ན་ཡང་གནོད་མ་ཡིན།།
བྱམས་སོགས་སྡོངས་དང་འགལ་མེད་ཕྱིར། །ཤིན་ཏུ་ཉེས་པ་ཆར་གཅོད་མིན།།

བདག་འཛིན་དང་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དམིགས་རྣམ་འགལ་བ་ཡིན་པས་བདག་མེད་

(1) ཤོག་གྲངས། ༡༡༧-༡༡༨

རྟོགས་པ་གོམས་པས་ཉེས་ཀུན་ཟད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་དེ་མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར་ཡུལ་དང་དུ་ལེན་པར་འདོད་པའི་ཆགས་པ་དང་། ཡུལ་འདོར་བར་འདོད་པའི་ཞེ་སྡང་རྣམ་པ་ཤིན་ཏུ་འགལ་ཡང་དེ་གང་རུང་ཟེ་ཙམ་གོམས་ཀྱང་ཅིག་ཤོས་ཟད་པ་མེད་པ་དང་། ཉེས་པའི་རྣམ་པ་ཐ་དད་པ་རྣམས་གཉེན་པོ་གཅིག་གིས་ཟད་པར་མི་ནུས་ལ་སོ་སོའི་གཉེན་པོ་གོམས་ཀྱང་ཟད་མི་ནུས་ཏེ་མི་སྡུག་པ་ཟེ་ཙམ་གོམས་ཀྱང་སྡང་ཆགས་པ་སྐྱེ་སྲིད་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ་ཟེར་ན། ཆགས་སྡང་གཉིས་ནི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རྒྱུ་གཅིག་པ་ཅན་ཉིད་དང་། ཆགས་པ་ལས་དེ་ལ་གནོད་པ་བྱས་པ་ལ་ཁྲོ་བའང་སྐྱེ་ཞིང་། ཁྲོ་བའི་ཡུལ་ལ་འཇིག་སྲིད་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཕན་ཚུན་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ན་འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྲོ་ཕན་ཚུན་དུ་འཛིན་སྟངས་མི་མཐུན་པའི་ཐ་དད་ན་ཡང་གཅིག་ལ་གཅིག་གནོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེར་མ་ཟད་ཞེ་སྡང་གི་གཉེན་པོ་བྱམས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་མི་སྡུག་པ་སོགས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དང་མ་འབྲེལ་བར་རང་རྐྱང་པ་ཟེ་ཙམ་གོམས་ཀྱང་ཉེས་པའི་རྒྱུ་རྫོངས་པ་སྟེ་བདག་ལྟ་དང་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རེ་ཞིག་ཆགས་སྡང་སོགས་མངོན་གྱུར་ཁེགས་ཀྱང་དེའི་ས་བོན་བཅས་པ་འཇོམས་པར་མི་ནུས་པས་ཤིན་ཏུ་ཉེས་པ་ཚར་གཅོད་པ་མིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།[1]

གཉིས་པ་དེ་ལ་རྟོགས་པ་སྤོང་བ།

རིག་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཕྱིར་དང་། །སེམས་བྱུང་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། །
ལོག་པར་དམིགས་ཉིད་མ་རིག་པར། །གསུངས་ཕྱིར་གཞན་ནི་རིགས་མ་ཡིན། །

(1) ཤོག་ངོས། ༡༡༨-༡༣༠

འགལ་བ་གང་ཡིན་འདིར་བཤད་བྱ།།

འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པར་བཤད་པ་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་དེ། མ་རིག་པ་ནི་བློ་མི་གསལ་བའི་ངོ་བོ་ཙམ་ཡིན་པས་རྟ་ཉོན་ཡིན་ལ། འཇིག་ལྟ་ནི་ལྟ་བ་ཡིན་ཞིང་ལོག་ཤེས་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དེ། འཇིག་ལྟ་དང་མ་རིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དུ་བཤད་པས་ན་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་མཚུངས་ལྡན་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། སྤྱིར་མ་རིག་པ་ནི་རིག་པ་མེད་པ་ཙམ་མིན་ཏེ་ས་རྗེ་ལ་ཡང་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་གསལ་བ་ཞེས་པ་ཡུལ་མ་བཟུང་བ་ཙམ་ཡང་མིན་ཏེ་མ་བཟུང་བ་ཙམ་ལ་ཡུལ་དམིགས་པའི་བློ་ཡི་རྣམ་པ་གང་ཡང་མ་སྐྱེས་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཟུང་བ་གང་ཡང་མེད་དོ། །དེས་ན་རིག་པའི་འགལ་ཟླར་གྱུར་པའི་འཛིན་སྟངས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་མ་རིག་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ནི་འཇིག་ལྟ་ལ་ཡོད་དེ། ཡང་དག་པར་རིག་པ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རིག་པ་མེད་ཙམ་མིན་པར་སེམས་བྱུང་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་བདག་ཏུ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་མ་རིག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མདོ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་དམིགས་པ་ཉིད་མ་རིག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་འཇིག་ལྟ་འདི་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་དམིགས་པ་ཡིན་པས་ན་མ་རིག་པའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མ་རིག་པ་ལས་གཞན་ཡིན་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཟླ་བ་སྒྲོན་མེའི་མདོ་ལས།

དེ་ལ་མ་རིག་པ་དང་བྲལ་བ་གང་ཞེ་ན། ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་ལྟག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་བྲལ་བ་གང་ཡིན་པའོ་ཞེས་དང་། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། འཇིག་རྟེན་དུ་ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་སྐྱེ་བ་གང་ཇི་སྙེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་བྲལ་ན

མི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མ་རིག་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་འཇིག་ལྟ་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་མཚུངས་ལྡན་དུ་མི་རིགས་པའི་འགལ་བ་གང་ཡིན་པ་ནི་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇིག་ལྟ་ཡང་མ་རིག་པའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པས། པ་ལ་ཤ་དང་ལྡན་པའི་ནགས་ཞེས་དང་། ལག་པ་དང་ལྡན་པའི་ལུས་ཞེས་པ་བཞིན་དུ་མ་རིག་པ་ཡང་ཡིན་ལ་འཇིག་ལྟའང་ཡིན་པའི་དོན་འདིར་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །འགལ་བ་གང་ཡིན་ཞེས་པའི་རྐང་པ་འདི་འགྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་ཏུ་འོག་མའི་དུམ་བཅའ་ལའང་སྦྱར་བ་ཡོད་དོ།།

གཉིས་པ་འཇོམས་བྱེད་གཉེན་པོ་གང་ཡིན་བསྟན།

སྟོང་ཉིད་ལྟ་དང་དེ་འགལ་ཕྱིར། །དེ་ཡི་རང་བཞིན་ཉེས་ཀུན་དང་།
འགལ་བར་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན།།

ཉེས་ཀུན་འཇོམས་པའི་གཉེན་པོ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བདག་མེད་པའམ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་དང་བདག་ལྟ་དེ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ན་བདག་ལྟ་དེ་ཡི་རྩ་བ་ཅན་ནམ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ཆགས་སོགས་ཉེས་པ་ཀུན་དང་ཡང་འགལ་བར་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་གོམས་པས་ཉེས་པ་མ་ལུས་པ་རྩད་ནས་གཅོད་པ་རིགས་སོ།།

སྙིང་རྗེ་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་ཚུལ་དང་ཆགས་སོགས་སྐྱོ་བུར་ཡིན་ཚུལ།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། (1)

བྱས་ཏེ་གཞལ་ཏེ་སླར་ཡང་ནི། །འབད་རྩོལ་ལ་ནི་ལྟོས་འགྱུར་རམ།།
རྟེན་མི་བརྟན་པ་ཉིད་འགྱུར་ན། །ཁྱད་པར་དག་ནི་མི་འཕེལ་ན།།
རང་བཞིན་དེ་འདྲའང་མ་ཡིན་ཏེ།།

ཚད་མེད་པར་མི་འཕེལ་བ་ལ་རྒྱུ་གཉིས་ཏེ། གོམས་པར་བྱས་པ་ཏེ་གཞལ་ཏེ་སླར་ཡང་ནི་འབད་རྩོལ་ལ་ནི་ལྟོས་ནས་བར་མ་ཆད་པར་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བ་དང༌། རམ་ཞེས་སྡུད་ཚིག་གོ །ཡང་ན་རྒྱུ་རྒྱུན་ཆད་དེ་རྟེན་མི་བརྟན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན་ཁྱད་པར་དག་ནི་མཐའ་མེད་དུ་མི་འཕེལ་བ་ཞིག་ན་ཡང༌། བརྩེ་སོགས་གོམས་པའི་རང་བཞིན་ནི་སྔ་མ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་དེ་དང་འདྲ་བའང་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་སོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། (2)

གཉིས་པ་འབད་དུ་རྩག་ཀྱང་མི་ཟློག་པ།

འཆི་བ་མེད་དང་ཡང་དག་དོན། །རང་བཞིན་ལ་ནི་ཕྱིན་ལོག་གིས།།
འབད་དུ་ཟིན་ཀྱང་མི་ཟློག་སྟེ། །ཟློ་ནི་དེ་ཕྱོགས་འཛིན་ཕྱིར་རོ།།

འབད་པས་ཟློག་པར་བྱེད་པ་ནི་གཉེན་པོ་ལ་ཉེས་པའི་སྐྱོན་ནམ་རིགས་པས་གནོད་

(1) ཤོག་གྲངས། ༨༡

(2) ཤོག་གྲངས། ༡༡༢

པའི་སྐྱོན་མཐོང་ན་འབད་པས་ལྡོག་སྲིད་ཀྱང་འདི་ལ་དེ་མེད་དེ། ཉེས་པ་གང་གི་ཡང་རྟེན་མིན་པས་འཆི་བ་མེད་པ་དང་། དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པ་གནས་ལུགས་ཡང་དག་པའི་དོན་ཅན་གྱི་བློ་ཡིན་པ་དང་།

ཆེས་གོམས་པའི་གནས་གྱུར་ཐོབ་སྐྱེ་བློ་དེའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གྱུར་པ་འདི་ལ་ནི་བཟློག་ཕྱོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་འབད་དུ་ཟིན་ཀྱང་མི་ཟློག་སྟེ། བློ་ནི་ཡང་དག་པའི་དོན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཡི་ཕྱོགས་འཛིན་པ་ལས་ཟློག་ནུས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།[1]

སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་ཏེ། །དྲི་མ་རྣམས་ནི་གློ་བུར་བ།།

དེས་ན་སེམས་ཀྱི་གཤིས་སམ་རང་བཞིན་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འཁྲུལ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་ནས་འཁྲུལ་པ་དང་འབྲལ་མི་རུང་བ་ཅན་མིན་ཞིང་། བློ་གཉེན་པོའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ན་དེ་དང་འབྲལ་མི་རུང་བ་ཡིན་པས་ན་རང་གཤིས་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྨུན་པ་དང་བྲལ་བ་འོད་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ་བདག་ལྟ་སོགས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་དྲི་མ་རྣམས་ནི་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མིན་པས་གློ་བུར་བ་ཡིན་ནོ།

(1) ཤོག་ངོས། ༡༡༥-༡༡༦

བདེན་བཞིའི་སྐོར།

ཤེས་བྱ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་བཤད་པ།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། [1]

སྡུག་བསྔལ་ཅན་གྱི་མཚན་གཞི་བཤད།

སྡུག་བསྔལ་འཁོར་བ་ཅན་ཕུང་པོ། །

སྡུག་བསྔལ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཞེ་ན། སྐྱེ་འཆིའི་རྒྱུན་གྱིས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་འཁོར་བ་ཅན་གྱི་ཟག་བཅས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་འདི་ཡིན་ནོ། །འདི་སྡུག་བསྔལ་བའི་རང་བཞིན་དུ་ཇི་ལྟར་གྱུར་ཅེ་ན། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་ཕན་ཆད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་། འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཁྱབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་ཅི་རིགས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་མེད་པས་ན་ཕུང་པོ་དེ་དག་དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་བའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྒྲོ་བཏགས་པ་མིན་པར་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། [2]

གཉིས་པ་སྡུག་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད་དམ་རྣམ་པ་ལ། མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་སྟོང་བདག་མེད། །དང་པོ།

དེ་ནི་རེས་འགའ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། །མི་རྟག······།

སྡུག་བསྔལ་ཅན་ཕུང་པོ་དེ་ནི་ཡུལ་དུས་རེས་འགའ་བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནོ། །

(1) ཤོག་ངོས། ༡༢-༡༣

(2) ཤོག་ངོས། ༩༩-༡༠༠

གཉིས་པ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྣམ་པ།

·····ཉེས་པའི་རྟེན་ཕྱིར་དང་། །རྒྱུ་དབང་ཕྱིར་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཡིན།།

དེ་འདྲའི་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་སྐད་ཅིག་མ་དེ་ནི་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་བཞིན་ཡང་ལས་ཉོན་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་གྱི་ཉེས་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ཏེ། ནད་དང་འབྲས་དང་ཟས་དུག་ཅན་བཞིན་ཡིན་པ་དང་། ཡང་སྔོན་གྱི་ལས་ཉོན་གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བས་དེ་ཡི་གཞན་དབང་ཅན་ཏེ་བྲན་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དབང་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བའོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཉེས་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་དེ་མི་འདོད་ན་ཡང་རྒྱུ་ཡི་དབང་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

གསུམ་པ་སྟོང་པའི་རྣམ་པ།

བདག་མིན་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའང་མིན།།

དེ་འདྲའི་ཕུང་པོ་དུ་མ་དང་སྐད་ཅིག་མ་དེ་ནི་བདག་མིན་ཏེ། མི་རྟག་པ་དང་གཞན་དབང་ཅན་དང་ཆ་དུ་མར་གནས་པའི་ཕྱིར་རྟག་གཅིག་རང་དབང་གི་བདག་གམ་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་དངོས་པོ་རྡུལ་ཙམ་དུ་ཡང་མེད་དོ། །དེ་མེད་ན་མིག་སོགས་དེས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའམ་དབང་བསྒྱུར་བའང་མིན་པས་ན་བདག་གི་བའང་མེད་དོ།།

བཞི་པ་བདག་མེད་པའི་རྣམ་པ་**ལ། དངོས་དང་དེ་ཡི་འཐད་པ་གཉིས། །དང་པོ།**

རྒྱུ་མིན་བྱིན་གྱིས་རློབ་པ་མིན།།

དེ་འདྲའི་ཕུང་པོ་སྐད་ཅིག་མ་དེའི་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་བདག་མིན་ཏེ་བདག་རང་ཉིད་མ་གྲུབ་པས་སོ། །སྐྱེད་བྱེད་མིན་ཡང་དེ་ལ་དབང་བསྒྱུར་བའམ་བྱིན་གྱིས་རློབ་པ་པོའི་བདག་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ་དེ་མ་གྲུབ་པས་ན་ཕུང་པོ་ནི་བདག་དེས་སྟོང་པའོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། [1]

ངེད་ཀྱིས་འདོད་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡང་ལས་ཉོན་གྱི་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པའི་གཞན་དབང་ཅན་ཕུང་པོ་སྐད་ཅིག་མ་ཉེས་པ་ཕྱི་མའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་འདི་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། [2]

གཉིས་པ་ཕྱང་བྲ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་བཤད་པ་ལ། སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་ལྡན་ཉིད་དུ་སྒྲུབ། །དང་པོ།

རེས་འགའ་བ་ཉིད་ཡིན་པས་ན། །སྡུག་བསྔལ་ཉིད་རྒྱུ་བཅས་ཉིད་གྲུབ།།

རྒྱུ་མེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་ཕྱིར། །རྟག་ཏུ་ཡོད་པའམ་མེད་པར་འགྱུར།།

གཏན་དུ་བ་མིན་པར་རེས་འགའ་བ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་སྡུག་བསྔལ་འདི་ཉིད་ནི་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། གལ་ཏེ་རྒྱུ་མེད་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ན་ནི་དེ་འབྱུང་བ་རྒྱུ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རྟག་ཏུ་ཡོད་པའམ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་མི་རིགས་སོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། [3]

གཉིས་པ་རིགས་པས་གྲུབ་པ་རང་ལུགས་བཞག་པ་ལ། སྐྱེ་རྒྱུ་སྲེད་པར་ངོས་བཟུང་བ།

……དེ་ཡི་ཕྱིར། །སྲིད་འདོད་རྒྱུ་ཡིན་གང་གི་ཕྱིར།།

མི་རྣམས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། །ཡོངས་འཛིན་དེ་ཐོབ་བསམ་པས་བྱས།།

བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཟག་བཅས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༣༥

(2) ཤོག་ངོས། ༡༠༡

(3) ཤོག་ངོས། ༡༠༣-༡༠༨

སྲིད་པ་ཡོངས་སུ་འགྲུབ་པ་དེ་རྒྱུ་མེད་པར་མིན་ལ་རྒྱུ་རྟག་པ་ལས་ཀྱང་མིན་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར་སྲིད་པ་འདོད་པའི་སྲེད་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་ཐ་མལ་པ་མཆོག་དམན་བར་མས་བསྡུས་པའི་ཕུང་པོ་འདི་ལ་སྲིད་པ་ཞེས་བྱ་ལ། འདི་རང་རང་གི་སྲེད་པའི་དབང་གིས་བསྐྱབས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་མི་ལ་སོགས་པ་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཏེ་གནས་དང་གྲོགས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པ་ནི་མི་འདོར་བར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་གང་ཇི་སྙེད་པ་དེ་དག་དེ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་སྲེད་པས་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ་གང་ལ་སྲེད་པ་མེད་པ་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་མི་འཛིན་པ་སྐྱེ་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱུག་དར་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བས་ན་སྲིད་པ་ལ་སྲེད་པའི་དབང་གིས་ལས་སྣ་ཚོགས་ལ་རྒྱུན་མར་ཞུགས་པས་སྲིད་པ་རྣམས་སུ་འཇུག་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ན་ངན་སོང་ལ་སོགས་པའི་གནས་སུ་སྲེད་པས་ཇི་ལྟར་འཇུག་ཅེ་ན། རྒྱུ་ཡི་དུས་ན་སྲེད་པའི་དབང་གིས་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བའི་ལས་དང་དུ་བླངས་པའི་དབང་གིས་འབྲས་བུ་འགྲུབ་པ་ན་མི་འདོད་ཀྱང་ལས་མ་ཟད་བར་དུ་སྡུག་བསྔལ་མི་ལྡོག་པ་ནི་ཟས་དུག་ཅན་ལ་སྲེད་པས་ཟོས་པ་ན། ལུས་ན་བའི་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་ཀྱང་འབྱུང་བ་བཞིན་དེ་ཡང་སྲེད་པས་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ངན་སོང་དུ་གནས་པའི་ཚེ་ན་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་སྲེད་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་འདྲའི་ཕུང་པོ་ལ་དང་པོར་འཇུག་པ་ནི་ལས་ཀྱི་དབང་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྨོངས་པའི་དབང་དུ་གྱུར་པའི་སྲེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ་སྔར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་གང་ལ་སྲེད་པ་མེད་པ་ན་དེ་ལེན་པར་མི་བྱེད་པས་ཡུལ་དེ་འཐོབ་པར་བྱེད་པ་འགགས་ཏེ་གནས་

སྐབས་ས་འོག་མའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་ཆགས་པ་གཏན་དུ་ཟད་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་བཞིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། [1]

གསུམ་པ་ཐོབ་བྱ་འགོག་པའི་བདེན་པ་ལ། སྡུག་བསྔལ་འགོག་པ་ཡོད་པར་སྒྲུབ།

དེ་ནི་གཏན་དུ་བ་མིན་ཏེ། །རྒྱུ་ལ་གེགས་སོགས་སྲིད་ཕྱིར་རོ།།

སྲིད་པ་སྡུག་བསྔལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་དེ་ནི་གཏན་དུ་བ་རྟག་པ་མིན་ཏེ་དེ་ཡི་རྒྱུ་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་དང་སོགས་པའི་སྲས་ལྷག་མེད་ཀྱི་དུས་སུ་དེ་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། [2]

བཞི་པ་བསྟན་བྱ་ལམ་བདེན་བཤད་པ་ལ། བདག་མེད་གཏན་དུ་གྲོལ་ལམ་ཡིན།།

བཤད་ཟིན་ལམ་དེ་གོམས་པ་ལས། །གནས་གྱུར·····།

བཤད་ཟིན་པ་བདག་མེད་པར་ལྟ་བའི་ལམ་དེ་གོམས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ལས་སེམས་ལ་བདག་འཛིན་སོགས་གཏན་མི་གནས་པས་ཉེས་པ་ཕྲ་མོ་ཡང་མེད་པའི་ངོ་བོར་གནས་གྱུར་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ།།

(1) ཤོག་གྲངས། ༡༠༧

(2) ཤོག་གྲངས། ༡༡༨

ངེས་པ་དང་སྒྲོ་འདོགས།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།[1]

ཇི་སྲིད་བདག་ཆགས་མ་བཅོམ་ཞིང་། །དེ་ནི་ཡོངས་སུ་གདུང་འགྱུར་བ།།

དེ་སྲིད་སྡུག་བསྔལ་སྒྲོ་བཏགས་ནས། །རང་བཞིན་དུ་ནི་གནས་པ་མེད།།

གྲོལ་བ་པོ་ནི་མེད་ན་ཡང་། །ལོག་པར་སྒྲོ་འདོགས་གཞོམ་ཕྱིར་བརྩོན།།

བདག་མེད་ན་སུ་ཞིག་སྡུག་བསྔལ་བར་འགྱུར་ལ་སུ་ཞིག་གྲོལ་བར་འགྱུར། དེས་ན་སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་བའི་དོན་དུ་ལམ་ལ་སུ་ཡང་སློབ་པར་མི་འགྱུར་བས་བདག་ནི་བཅིང་གྲོལ་གྱི་རྟེན་དུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེ་ན། བདག་ཡོད་ན་གྲོལ་བ་གཏན་ནས་མི་སྲིད་པར་བསྒྲུབས་ཟིན་ལ། བདག་མེད་ཀྱང་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་དབང་གིས་སྡུག་བསྔལ་བ་ཡོད་དེ། ཇི་སྲིད་བདག་མེད་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་མཐོང་བར་བདག་ཏུ་ཆགས་ཤིང་ཞེན་པ་མ་བཅོམ་ཞིང་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་དབང་གིས་སྲིད་པར་བརྒྱུད་མར་འཁྱམ་པ་དེ་ནི་བདག་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་བཟུང་ནས་བདག་དེ་བདེ་འདོད་དང་སྡུག་བསྔལ་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་སྲེད་པའི་དབང་གིས་སྲིད་པར་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གདུང་བར་འགྱུར་བ་དེ་སྲིད་དུ་བདག་སྡུག་བསྔལ་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བདག་མེད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་མེད་པའི་རང་བཞིན་རྣལ་མའི་དོན་དུ་ནི་གནས་པ་མེད་དེ་སྒྲུལ་མེད་ཀྱང་སྒྲུལ་འཛིན་སྐྱེས་པ་ན་ཇི་སྲིད་སྒྲུལ་མེད་པར་མཐོང་གི་བར་དུ་སྒྲུལ་ཡོད་པ་ལྟར་འཇིགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་བཞིན་ནོ།།

---

(1) ཤོག་ངོས། ༧༠༥

དེས་ན་གྲོལ་བ་པོ་ཡི་བདག་བདེན་པ་ཞིག་ནི་མེད་ན་ཡང་བདེ་སྡུག་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བདག་ཡོད་དོ་སྙམ་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་དེ་གཞོམ་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཡང་དག་པ་བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་བརྩོན་པར་རིགས་ཤིང་དོན་དེ་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ལས་གྲོལ་བ་ཐོབ་པ་ཡིན་པས་ན་བདག་མེད་པ་ལས་གྲོལ་བ་འཐད་པ་ཁོ་ནའོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། [1]

བདེན་པ་བཞི་ལ་བརྟེན་པ་དང་། །བདེ་དང་ང་དང་ངའི་ཞེས་སོགས།།
ཡང་དག་མིན་པ་རྣམ་བཅུ་དྲུག །སྒྲོ་བཏགས་ནས་ནི་ཡོངས་སུ་སྲེད།།
དེ་ཉིད་ལས་ནི་དེ་འགལ་དོན། །དེ་ཉིད་རྣམ་པ་རྗེས་རྟོགས་ཅན།།
ལེགས་བསྒོམས་ཡང་དག་ལྟ་བ་ཡིས། །སྲེད་པ་རྗེས་འབྲང་བཅས་འཇོམས་བྱེད།།

རང་ལུགས་གནས་ཚུལ་བདེན་པ་བཞི་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་བརྟེན་པའམ་རྟག་པ་དང་བདེ་བ་དང་། ང་དང་ངའི་འོ་ཞེས་སུ་འཛིན་པ་སོགས་ཡང་དག་མིན་པ་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་པོ་དག་ཏུ་རྨོངས་པས་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ནི་ཀུན་ཉོན་ཕྱོགས་ལ་ཡོངས་སུ་སྲེད་ཅིང་ལས་བསགས་པས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ཡིན་ནོ། །བདེན་བཞིའི་དེ་ཉིད་ལས་ནི་དེ་དང་འགལ་བའི་དོན་ཅན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཅུ་དྲུག་གི་ཆ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྲེད་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བས་འཇོམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་ན། བདེན་བཞིའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པ་ཅན་གྱི་མི་རྟག་སྡུག་བསྔལ་བདག་མེད་སྟོང་པ་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་སོགས་ལེགས་པར་བསྒོམས་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལས་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༨༣-༡༨༨

བྱུང་བའི་སྲིད་པ་དང་དེ་ཡོད་ན་དེ་ལས་བྱུང་བའམ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་སེར་སྣ་སོགས་དང་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་སོགས་འཁོར་བར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཉེས་པ་ཀུན་དང་བཅས་པ་འཇོམས་པར་བྱེད་དོ།།

རྣམ་འགྲེལ་ལེའུ་གསུམ་པའི་བརྗོད་བྱ།

ཚད་མའི་གྲངས་དང་སྤྱོད་ཡུལ་སོགས་ལ་ལོག་རྟོག་འགོག་ཚུལ།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

གཉིས་སུ་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན།

གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས།།

སྔར་ཚད་མའི་གྲངས་དང་སྤྱོད་ཡུལ་དང་མཚན་ཉིད་དང་འབྲས་བུ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བཟློག་ནས་ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྐབས་འདིར་སྟོན་པ་ལ། དང་པོ་གྲངས་དང་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་ནི། རྒྱང་འཕེན་པས་ཚད་མ་ནི་མངོན་སུམ་གཅིག་པུར་འདོད་ལ། གྲངས་ཅན་པས་མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་སྒྲ་བྱུང་ཚད་མ་གསུམ་དང་། རིགས་པ་ཅན་པས་དེ་གསུམ་དང་དཔེ་ཉེར་འཇལ་དང་བཞི་དང་། རྒྱལ་དཔོགས་པས་དེ་བཞི་དང་དོན་གྱིས་གོ་བ་དང་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཚད་མ་དང་དྲུག་ཟེར། ཙ་ར་ཀ་པས་རིགས་པ་དང་མི་དམིགས་པ་དང་སྲིད་པ་དང་ཞེས་གྲགས་པ་དང་སྙམ་དུ་སེམས་པ་དང་དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །རང་ལུགས་ལ་ཡུལ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང་། མངོན་གྱུར་མིན་པའི་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་དེ་འཇལ་གྱི་ཚད་མའང་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཁོ་ནར་གྲངས་ངེས་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱིས་ཡུལ་དེའི་དོན་རང་མཚན་མཐོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་གཞལ་ལ། ལྐོག་གྱུར་དེའི་སྤྱི་

(1) ཤོག་ངོས། ༡

མཚན་བཟུང་ནས་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཞལ་བ་ལས་འོས་མེད་ཅིང་། དེ་ཡང་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་དང་ལྡན་ན་ཇི་ལྟར་གཞལ་བ་ལྟར་མི་སླུ་བར་ནུས་ཀྱི་གཞན་མི་སླུ་བའི་རྒྱུ་མཚན་མི་སྲིད་པས་ན་དེ་གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་སོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

ཞུང་བ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དགག །

མེད་པ་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་ཕྱིར། །གཅིག་ཉིད་ཅེ་ན་"""།

རྒྱང་འཕེན་པ་ན་རེ། གང་མེད་པ་སྤྱི་ལ་སོགས་པ་ནི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་རང་མཚན་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ལ་དེའི་ཕྱིར་ཚད་མ་ནི་མངོན་སུམ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་པར་འདོད་དོ་ཅེ་ན།

གཉིས་པ་ལན་ལ། དོན་དམ་པ་དང་ཐ་སྙད་ལན། །དང་པོ།

"""ཁོ་བོའང་འདོད།།

ཚད་མས་གཞལ་བྱ་འཇུག་ཡུལ་མཐར་ཐུག་པ་རང་མཚན་གཅིག་ཡིན་པར་ཁོ་བོའང་འདོད་དེ་གོང་དུ་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ།།

དགག་པའི་རྟགས་ལས་ཚད་མར་བསྒྲུབ།

མེད་པའང་ངེས་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་ནི། །མིན་ལ་མ་ངེས་པ་ཉིད་དམ།།
དེ་ངེས་ཚད་མ་གཉིས་པ་ཉིད། །མེད་ལ་དབང་སྐྱེས་བློ་མིན་ཏེ།།
དོན་གྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། །དོན་གྱི་ནུས་ལ་ལྟོས་མེད་ན།།
བར་ཆོད་ལ་སོགས་ཡོད་ན་ཡང་། །དབང་སྐྱེས་བློ་ནི་སྐྱེ་བར་འགྱུར།།

དོན་དམ་པར་གཞལ་བྱ་གཅིག་ཡིན་པས་འཇལ་བྱེད་མངོན་སུམ་གཅིག་ལས་ཚད་མ

(1) ལེགས་གཏེར། ༣༨-༣༩

གཞན་མི་འདོད་ན། མངོན་སུམ་གཅིག་པུ་ཚད་མར་སྨྲ་བ། རྒྱང་འཕེན་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་པའང་ངེས་པ་ཉིད་དུ་སྨྲ་བའི་ཕྱིར་མེད་པ་གཞལ་བྱ་ནི་མིན་ནོ་ཞེས་པ་ལ་རང་ཚིག་གིས་མ་ངེས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་ངེས་སུ་འཛིན་པ་དེ་ཚད་མས་གཞལ་དགོས་ལ། དེ་མངོན་སུམ་གྱིས་མེད་པར་མ་གཞལ་ན་ཚད་མ་གཞན་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་མེད་པས་སོ། །གཞན་ཡང་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་ངེས་སུ་འཛིན་ན་དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཚད་མས་དེ་ལྟར་གཅོད་དགོས་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་མེད་པ་མི་གཞལ་ན་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་མེད་ཅེས་པའི་ཚིག་ཙམ་ལས་མེད་པར་མ་ངེས་པ་ཉིད་དམ། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་ནི་མེད་པར་ངེས་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་མེད་པ་མི་གཞལ་བའི་ཕྱིར་མེད་པ་དེ་ཉིད་ངེས་པ་ནི་ཚད་མ་གཞན་གཉིས་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་མེད་པ་ལ་རང་འཛིན་ཤེས་པ་སྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་པ་མེད་པས་ན་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་བློ་འཇུག་པ་མིན་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་དབང་སྐྱེས་ཀྱི་བློ་ནི་གཟུང་འཛིན་དོན་ཡོད་པ་ཅན་གྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཟུང་དོན་ཡོད་པ་ཅན་གྱི་ནུས་པ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་དབང་བློ་སྐྱེ་ན་བར་ཆོད་པ་བསྐལ་བའི་དོན་དང་། ཤིན་ཏུ་ཉེ་བ་ལ་སོགས་པ་དབང་པོས་གཟུང་དུ་མི་རུང་བའི་རྐྱེན་ཡོད་ན་ཡང་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་བློ་ནི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ་ཡུལ་གྱིས་རྣམ་པ་གཏོད་པ་མེད་པར་འཛིན་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དབང་བློ་འདིས་རི་བོང་རྭ་ལ་སོགས་པ་ཡང་འཛིན་པར་ཐལ་ཏེ་ཡུལ་རང་ཉིད་ལ་སྣང་བའི་དོན་མེད་ཀྱང་དབང་པོས་དེ་འཛིན་པར་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མཁའ་སོགས་མེད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་བཟུང་ཞེས་པའང་དགག་གཞི་དབང་པོས་བཟུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་བྱ་མེད་པར་སྒྲོ་བློས་

བབྱུང་བ་ཡིན་ཡང་རྟོག་རྟོག་མེད་ཀྱི་བྱེད་པ་ཁོ་ནའོ་ར་ནས་མངོན་སུམ་བབྱུང་བར་འཁྲུལ་པ་སྐྱེ་བ་སྟེ་ཆུ་ལ་ནམ་མཁའི་གཟུགས་བརྙན་ཁར་བར་འདུག་གོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པ་ན། ནམ་མཁའ་ལ་གཟུགས་མེད་པས་དེའི་གཟུགས་བརྙན་མི་སྲིད་ཀྱང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཁོ་ར་བའི་དབྱིབས་ལས་བར་སྣང་བ་ལ་ནམ་མཁའི་གཟུགས་བརྙན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་མེད་པའི་དངོས་པོ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་དེར་ཡིད་གཏད་པའི་མངོན་སུམ་རྟོག་མེད་ལ་མདུན་དུ་ཡོད་པ་དེ་ཙམ་སྣང་གི་དེ་ལས་གཞན་སྣང་མི་སྲིད་ཀྱང་རྗེས་ཀྱི་ཤེས་པས་འདི་ན་འདི་དང་འདི་མེད་དོ་སྙམ་དུ་དུ་མར་རྟོག་པ་ནི་སྤྱི་མཚན་ཡིན་གྱི་རྟོག་མེད་རང་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ཐ་སྙད་མེད་དོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ཉིད་ལྡོག་ལས། །མེད་པར་ངེས་པ་ཡིན་ཞེ་ན།།
འགལ་བའམ་དེ་ཉིད་ལྡོག་པ་དང་། །རྗེས་འགྲོ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡིན་ནོ།།

གལ་ཏེ་མེད་པ་ལ་ནི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཉིད་ལྡོག་པ་ལས་ཡུལ་དེ་མེད་པར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་རྒྱང་འཕེན་རང་གི་ལུགས་ལ་འགལ་བའམ་ཡང་ན་མེད་ངེས་སུ་རྟོགས་ནུས་ན་དེ་རྗེས་དཔག་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་འགལ་ན་མེད་ངེས་སུ་འཛོག་བྱེད་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལོག་པ་ན་འཇལ་བྱེད་ཚད་མ་མེད་པ་ཙམ་ཡིན་ལ་ཚད་མ་མ་ཞུགས་པར་གཞལ་བྱ་འགྲུབ་ན་ཤིན་ཏུ་འགལ་ཏེ་སྒོ་འཛིན་ཚད་མ་མེད་པས་སྟོན་པོ་འགྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་རང་འཛིན་གྱི་ཚད་མ་ཡོད་པས་གཞལ་བྱ་དེ་འགྲུབ་དགོས་ཀྱི་ཚད་མ་མེད་པས་གཞལ་བྱ་འགྲུབ་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟ་ན་ཚད་མ་མ་ལོག་པ་དོན་གྱིས་དེའི་བཟློག་ཕྱོགས་ཡིན་པས

---

(1) ཤོག་ངོས། ༣༩-༩༥

བུམ་པ་སོགས་མེད་པར་ཐོབ་པས་ན་ཤིན་ཏུ་འགལ་བའོ།།

དེས་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མེད་ན་མངོན་སུམ་ནི་མེད་པ་ལ་དངོས་སུ་མི་འཇུག་ཅིང་མངོན་སུམ་ལོག་པ་ཙམ་ནི་དགག་བྱ་དེ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་མི་འགྲོ་བས་ན་མེད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་བས་དགག་པར་སྨྲ་བའི་ཐ་སྙད་ཡོད་ཕན་ཆད་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མེད་དུ་མི་རུང་ངོ་། །གལ་ཏེ་སྣང་རུང་གི་བུམ་པ་ལྟ་བུ་མདུན་འདིར་མེད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མངོན་སུམ་ལོག་པས་བསྒྲུབས་ན་ནི་དེ་ཉིད་ལྡོག་པ་དང་རྗེས་འགྲོ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡིན་པ་ལས་འོས་མེད་དེ། དེ་འཇལ་གྱི་མངོན་སུམ་མ་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་དགག་མི་ནུས་པ་ལ་སྣང་རུང་དེ་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང་དེའི་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་གྱི་བློ་མེད་པ་ལས་མེད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཐོབ་པར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན་ནོ། །རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མེད་ན་མ་དམིགས་པ་ཙམ་གྱིས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

སྒྲུབ་རྟགས་ལས་རྗེས་དཔག་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་ནི།

གཞན་སེམས་དག་ནི་རྟོགས་ཕྱིར་ཡང་། །ཚད་མ་གཉིས་ནི་གྲུབ་པ་ཡིན།།
སྨྲ་སོགས་ལ་ནི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་ངེས་པར་གྲུབ།།
བསླུ་མེད་ཕྱིར་དེ་ཚད་མ་ཉིད།།

རྒྱང་འཕེན་པ་ཁྱོད་གཞན་རང་གི་སློབ་བུ་སོགས་ཀྱི་སེམས་དག་ནི་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཡང་ཚད་མ་གཉིས་ཡོད་པ་ནི་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱི་སེམས་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ལ་དེ་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་དེ་རྗེས་དཔག་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་རྗེས་སུ་དཔག་ན། ངག་གསོང་པོར་སྨྲ་བ་དང་གྲུབ་མཐའ་བསྟན་པ་ལ་ཤེས་ཤིང་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་ངག་སྨྲ་བ་དང་གཡོ་འགྱུལ་ལ་སོགས་ལུས་ངག་གི་ཐ་སྙད་ལ་ནི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་འདི་

ལ་སེམས་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན་ལ། དེ་འདྲའི་ཐ་སྙད་དེ་རྒྱུ་སེམས་ལ་མ་བརྟེན་པར་འབྱུང་མི་སྲིད་པས་ན་སེམས་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཡང་གཞན་པ་དེའི་རྒྱུད་ན་ངེས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་ན་རྗེས་དཔག་དེ་ལྟ་བུ་འཁྲུལ་པ་མ་ཡིན་ལ། གཞན་དུ་བ་ལས་མེ་སོགས་དཔོག་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཇི་སྙེད་པའང་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་བསླུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟགས་དེ་འདྲ་ལས་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་ཚད་མ་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་པས་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་ལས་གཞན་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཀག་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་རྒྱས་པར་བཤད།།

གལ་ཏེ་ལ་ལ་དག་ཏུ་ནི། །འཁྲུལ་ཕྱིར་ཡིད་བརྟན་མེད་ཅེ་ན།།
རྟགས་ལོག་མཐོང་ཕྱིར་དེ་དེ་འདྲ།།

གལ་ཏེ་རྗེས་དཔག་ནི་གནས་སྐབས་ལ་ལ་དག་ཏུ་ནི་འཁྲུལ་པར་མཐོང་སྟེ་སྐྱུ་རུ་ར་གཅིག་ཟོས་པ་ལས་ཡུལ་ཀུན་གྱི་སྐྱུ་རུ་རོ་བསྐ་བར་དཔོག་པ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་འཁྲུལ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཡིད་བརྟན་མེད་པས་ཚད་མ་མིན་པར་འདོད་དོ་ཅེ་ན། དེ་འདྲའི་འཁྲུལ་པ་ཅན་དེ་ནི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་གིས་ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བའི་རྟགས་ལོག་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རྟགས་ཡང་དག་དེ་ཡང་རྟགས་ལོག་དེ་དང་འདྲ་བར་འཛིན་པ་ཁྱོད་རང་ཉིད་འཁྲུལ་གྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལ་འཁྲུལ་པ་ཡོད་པས་མིན་ནོ།།

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ལ་འཁྲུལ་པ་མེད།

གང་ལས་འགའ་ཆེ་དངོས་འགའ་ལ། །དེ་ཡི་རྟོགས་པ་གྲུབ་གྱུར་པ།།
དེ་ནི་དེ་ལས་སྐྱེས་པ་འམ། །དེ་ཡི་ངོ་བོར་གདོན་མི་ཟ།།

རང་གི་རྒྱུ་འམ་ངོ་བོ་དག །མེད་པར་དོན་ནི་སྲིད་མིན་པ།།
དེ་དག་རང་བཞིན་མཐོང་གང་ཡིན། །དེ་ཉིད་གཞན་དུའང་མཚན་ཉིད་ཡིན།།

སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་འཁྲུལ་པ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཡོད་མི་སྲིད་དེ། དུ་བ་དང་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་རྟགས་གང་ལས་ཡུལ་དུས་འགའ་ཡི་ཚེ་ལ་དང་སྒྲ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་འགའ་ལ་མེ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ཡི་རྟོགས་པ་སྐྱེས་བུའི་བློ་ངོར་གདོན་མི་ཟ་བར་གྲུབ་པར་གྱུར་པ་དེ་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའམ། ཡང་ན་དེ་དང་བདག་གཅིག་པ་ཡི་ངོ་བོར་གདོན་མི་ཟ་བར་ངེས་པའི་སློ་ནས་རྗེས་འགྲོ་ཁྱད་པར་ཅན་གྲུབ་ལ་གལ་ཏེ་རང་གི་རྒྱུ་མེ་ལྟ་བུའམ། རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་དག་ལོག་སྟེ་མེད་པར་གྱུར་ན་རྟགས་དུ་བ་དང་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་དོན་དེ་ནི་ཡོད་པར་སྲིད་པ་མིན་པ་ཡིས་ལྡོག་པ་གྲུབ་པ་དེ་ལྟ་བུ་དག་གི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ད་ལྟ་མཐོང་བའི་གནས་སྐབས་དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཡུལ་དུས་གཞན་ཐམས་ཅད་དུའང་དེ་ལྟར་ངེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་མེའི་ཚ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ཡུལ་དུས་ལ་ལར་མ་འཁྲུལ་ཡང་ལ་ལར་འཁྲུལ་སྲིད་པ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་སྲིད་དོ།།

གཉིས་པ་དགག་རྟགས་འཁྲུལ་པ་མེད་པ་**ནི།**

བལྟར་རུང་རང་གི་ངོ་བོ་འམ། །རང་རྒྱུ་མཐོང་བའི་རྒྱུ་གཞན་དག།
ཡོད་པར་སྣང་བ་མེད་ན་ནི། །དེ་དང་ལྡན་པའང་ཇི་ལྟར་ཡོད།།

བལྟར་རུང་བའི་ཆོས་རང་གི་ངོ་བོ་དུ་བ་ལྟ་བུའམ་ཡང་ན་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཏེ་རྒྱུ་མེ་དང་ཁྱབ་བྱེད་བལྟར་རུང་བ་དག་མཐོང་བའི་རྒྱུ་གཞན་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་དག་ཡོད་པར་གྱུར་ཀྱང་ཡུལ་དེ་དག་སྣང་བ་མེད་པ་སྟེ་དེའི་བློ་མི་སྐྱེ་ན་ནི་བལྟར་

ཟུང་གི་ངོ་བོ་དེ་དང་། དེ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་སྐྱེ་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱའང་ཇི་ལྟར་ཡོད་དེ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མེད་ངེས་སུ་འགྲུབ་པས་དགག་རྟགས་ལ་འཁྲུལ་པ་མེད་དོ། །རྒྱུ་དང་ངོ་བོ་འདི་ཙམ་གྱིས་དགག་རྟགས་གཞན་ཀུན་ཀྱང་དོན་གྱིས་བསྡུས་པ་སྟེ་བལྟར་ཟུང་རང་གི་ངོ་བོ་དང་འབྲེལ་ཡུལ་ལོག་པས་འབྲེལ་ཟླ་འང་འབྱུང་མི་རིགས་པ་དང་། འགལ་དམིགས་ཀྱང་སྣང་ཟུང་མ་དམིགས་པར་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མིན་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་ལ། དངོས་དང་དེ་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ།

ཕྱི་ཡི་བློ་ནི་ཚད་མིན་ན། །མེད་པ་འཐོབ་འགྱུར་ཕ་རོལ་གྱི།།

དངོས་བཞིན་……།

རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཏེ་ཕྱིའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སུ་ཕྱི་ཡི་བློ་ནི་ཚད་མ་མིན་པར་འདོད་ན། ད་ལྟ་དབང་བློས་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་ཇི་ཙམ་པ་དེ་ལས་གཞན་མཐའ་དག་མེད་པ་ཉིད་དུ་དོན་གྱིས་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་ཁྱོད་རང་གིས་འདོད་པ་འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་ད་ལྟ་རང་གིས་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ན་མེད་པའི་རང་གི་དོན་སྙིང་དང་ཡོ་བྱད་གནས་གྲོགས་གཉེན་འཁོར་ལ་སོགས་པ་དང་། ཡུལ་དུས་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་ཇི་སྙེད་པའང་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་སྤྱི་མཚན་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི་རང་མཚན་འཛིན་པ་མིན་ན་དེ་ཀུན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ད་ལྟ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་སྤྱི་མཚན་གྱི་སྒོ་ནས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་དེ་ལན་དགག་པ་ནི།

"གལ་ཏེ་དབང་རྣམས་ཀྱིས། །དུས་གཞན་དུ་ནི་རྟོགས་ཤེ་ན།།
དེ་མིན་དབང་དང་ནུས་སོགས་ལ། །དབང་སྐྱེས་བློ་ནི་མི་སྲིད་ཕྱིར།།
མེད་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་ན་ནི། །བློ་དང་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་མེད་འགྱུར།།
རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན། །རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ།།
རྣམ་རྟོག་མེད་པར་སྤྱི་འཛིན་མིན། །དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་རྗེས་དཔག་ཉིད།།

གལ་ཏེ་ད་ལྟ་རང་གིས་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་བཟུང་ཡང་དེ་དག་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ད་ལྟ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱང་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དུས་གཞན་དུ་ནི་མངོན་སུམ་རྟོགས་པ་ཡོད་པས་སོ་ཞེ་ན། དུས་གཞན་དུའང་དབང་བློས་མངོན་སུམ་རྟོགས་ན་ཡོད་ཅིང་མ་རྟོགས་ན་མེད་པའི་སྒོ་ནས་ཡོད་མེད་དུ་འཇོག་པ་དེ་འཐད་པ་མིན་ཏེ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དང་ས་བོན་གྱིས་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་། རྫས་ཀྱི་ནུས་པ་སོགས་ལ་དུས་ནམ་དུ་ཡང་ཐལ་བའི་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་བློ་ནི་དེ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་རྟོག་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཡུལ་དུས་གཞན་དུ་དབང་བློས་མངོན་སུམ་གྱུར་མེད་པ་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན་ན་ནི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དང་། ས་བོན་གྱི་ནུས་པ་སོགས་གཏན་ནས་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་དབང་པོའི་བློ་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ནི་རྒྱུ་མེད་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་དབང་པོ་དང་ས་བོན་གྱི་ནུས་པ་གཏན་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་ན་རྟག་ཏུ་ཡོད་མེད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ།།

ལྷ་དབང་བློའི་འགྲེལ་པར་དབང་པོའི་ནུས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་རྟོགས་པས་དབང་བློ་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་སོ། །སྐབས་འདིར་ས་བོན་གྱི་ནུས་

པ་ས་བོན་རང་གི་རང་བཞིན་ཡིན་ཡང་མཐོང་བ་པོ་ནས་འདི་ལ་ནུས་པ་འདི་ལྟ་བུ་འདུག་གོ་ཞེས་གཅོད་མི་ནུས་པའི་དོན་ནོ། །གཞན་ཡང་ད་ལྟ་མ་མཐོང་ཡང་ཡུལ་དུས་གཞན་དུ་མཐོང་བས་ཡོད་ན་འཛིག་རྟེན་སྔ་མ་ཡང་སྔོན་གྱི་དབང་པོས་རྟོགས་ཏེ། དཔེར་ན་རང་བྱིས་པའི་དུས་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཡོད་པར་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །འཛིག་རྟེན་ཕྱི་མ་ཡང་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་དབང་པོའི་ཡུལ་དུ་སྣང་སྟེ། དཔེར་ན་རང་ཉིད་སང་གི་དུས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དབང་པོ་རྣམས་ནི་ཕལ་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་མིན་ཡང་མིག་ཕྱེ་བཙུམ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་བློ་དང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་རྗེས་སུ་དཔག་པས་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། ས་སྨྱུག་ལྟ་བུའང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་མཐོང་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་དཔག་པ་ཡིན་གྱི་ས་སྨྱུག་དུས་གཅིག་ཏུ་མེད་པས་ན་དབང་བློས་མཐོང་བ་ཙམ་ནི་རང་ཡུལ་དེ་ཙམ་ལས་སྔ་ཕྱི་སྦྲེལ་ནས་མཐོང་བ་མེད་དོ།།

མདོར་ན་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་ནི་སྒྲོ་འཛིན་པའམ་སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་གི་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཡུལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་གཟུང་དོན་ཡོད་པའི་ཡུལ་ད་ལྟ་བ་ལ་འཇུག་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ། མངོན་སུམ་སྣང་བ་དེ་ཙམ་ལས་འཇུག་ལྡོག་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟོག་པ་གང་ཡང་མེད་དོ། །འདས་མ་འོངས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་སེམས་པ་ནི་སྒྲོ་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་དང་འདྲེས་སུ་རུང་བའི་དོན་ཅན་གྱི་རྣམ་རྟོག་མེད་པར་ནི་སྒྲོ་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་མིན་ནོ། །དེ་ཕྱིར་མངོན་སུམ་མིན་པའི་དོན་ཡོད་མེད་དུ་སེམས་པ་ཐམས་ཅད་ཡུལ་དེ་ལ་རྗེས་དཔག་ཉིད་ཡིན་གྱི་མངོན་སུམ་མིན་ནོ།།

མང་མཐའ་འགོག་པ་ལ།

གཞལ་བྱ་ངེས་ན་ཁ་དོག་ནི། །མི་རྟག་ཉིད་དུ་རྟོགས་མི་འགྱུར།།
དེ་བློ་ཚད་མ་གཞན་འགྱུར་ཏེ། །རྟགས་མེད་པར་ནི་ཡོད་ཕྱིར་རོ།།
ཁྱད་པར་མཐོང་ལ་རྟགས་དང་ནི། །འབྲེལ་བ་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།།
དེ་ནི་ཚད་མ་གཞན་ཡིན་ནོ། །གཞལ་བྱ་མང་ཕྱིར་ཚད་མ་རྣམས།།
མང་པོ་ཉིད་དམ་གཅིག་ལ་ཡང་། །དུ་མ་ཉིད་ནི་འཇུག་ཕྱིར་ཏེ།།
གཅིག་གསུམ་གྲངས་ཀྱང་སེལ་མི་འགྱུར། །དཔེར་ན་ཁྱད་པར་མཐོང་བ་བཞིན།།
ཡུལ་ངེས་པ་ནི་མེད་ཕྱིར་དང་། །གཞལ་བྱ་གཞན་ནི་ཡོད་ཕྱིར་རོ།།

གཞན་དག་ན་རེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ན་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཁ་དོག་དང་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་ནི་མི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁ་དོག་རང་མཚན་དང་མི་རྟག་པ་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པས་སོ། །ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་དེ་ཚད་མ་ཡིན་ལ་དེ་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་ཚད་མ་གཞན་ཕུང་གསུམ་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་སྤྱི་འདྲེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་སོ། །ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ངེས་པའང་མེད་དེ་མར་མེ་འགག་ཁ་མའི་གནས་སྐབས་བཞིན་དུ་ཁ་དོག་འགག་ཁ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་མི་རྟག་པར་ངེས་པས་རྟགས་མེད་པར་ནི་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁང་ནང་དུ་ཙནྡན་གྱི་མེ་ཡི་རང་མཚན་ནམ་ཁྱད་པར་མཐོང་ནས་ཁང་རྒྱབ་ཏུ་སོང་ཚེ་དུ་བ་ལས་ཁྱད་པར་ཙནྡན་གྱི་མེ་རྟོགས་པ་ལ་རྟགས་དུ་བ་དང་ནི་ཁྱད་པར་ཙནྡན་གྱི་མེ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་འབྲེལ་བ་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་རྗེས་དཔག་མིན་ལ་དེ་དུས་རང་མཚན་མ་མཐོང་བས་མངོན་སུམ་མིན་ཡང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་པས་དེ་ནི་ཚད་མ་གཞན་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ན་གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་མ་ངེས་པ་གཞན་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་རྣམས་ཀྱང་གཉིས་སུ་མ་ངེས་པ་མང་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་དམ། གཞལ་བྱ་གཅིག་ལ་ཡང་ཚད་མ་དུ་མ་ཉིད་ནི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དེས་ན་གཅིག་དང་གསུམ་གྱི་གྲངས་ངག་ཀྱང་སེལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་ཁྲུད་པར་མཐོང་བ་ཡི་བློ་བཞིན་ཡུལ་གཅིག་ལ་ཚད་མ་དུ་མ་འཇུག་པས་ན་ཚད་མ་གཉིས་ཞུགས་པས་གཞལ་བྱ་གཅིག་གི་གྲངས་མི་སེལ་ལ། ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ནི་མེད་དེ་རང་མཚན་ཡང་རྟགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་དང་། མི་རྟག་པའི་སྤྱི་མཚན་ཡང་རྟགས་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་མིན་པའི་གཞན་ཕུང་གསུམ་པ་ནི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།

མངོན་སུམ་བཞིའི་སྐོར།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

རང་ལུགས་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་གཅིག་པ་མི་སྲིད་པས་མངོན་སུམ་མ་འཁྲུལ་པ་ཐམས་ཅད་རང་མཚན་དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཞིང་། སྔར་གྱི་དེ་འདིའོ་སྙམ་པའམ། འདི་ནི་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་མཐོང་ཟིན་ངེས་པའི་བློ་ཐམས་ཅད་རྟོག་བཅས་འབའ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །གཞན་གྱི་ཞེ་འདོད་དང་བསྒྲེ་བར་མི་བྱའོ། །དེས་ན་ཅན་གྱི་མེ་མཐོང་བ་ལས་ཕྱིས་དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་ཉིད་ད་ལྟ་ཡོད་པར་རྟོགས་ན་ནི་རྗེས་དཔག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཅན་དང་འབྲེལ་བའི་དུ་བ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ངེས་རུང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ་ལས་དེ་དཔག་པར་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཚེ་མེའི་རང་མཚན་མཐོང་བ་མེད་པས་མངོན་སུམ་གྱི་དོན་ནི་གང་ཡང་མེད་དོ། །ཅན་གྱི་མེ་དང་འབྲེལ་བའི་དུ་བ་ཡིན་པར་ངེས་རུང་གི་ རྒྱུ་མཚན་མ་མཐོང་ན་མེ་ཙམ་དཔོག་གི་ཅན་གྱི་མེར་མི་ངེས་སོ། །དེའི་སྐབས་སུ་སྔར་གྱི་མེ་དེ་ད་རུང་ཡང་གནས་སོ་སྙམ་ན་ནི་སྔར་གྱི་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པའི་བློ་ཙམ་ཡིན་ཞིང་། དུ་བ་སོགས་རྟགས་ལས་སྔར་གྱི་མེ་དེ་འདི་ན་ཡང་འདུག་གོ་སྙམ་པ་ནི་རྟགས་དེ་མེ་ཙམ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པས་འབྲས་རྟགས་ཡིན་ཡང་སྔར་གྱི་དེ་འདིའོ་སྙམ་པ་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ནོ།།

(1) ཤོག་ངོས། ༢༠-༢༡

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

གསུམ་པ་དབང་ཤེས་རྒྱུ་གཞན་ཁེགས་པ་ནི།

དེའི་ཕྱིར་མིག་དང་གཟུགས་དག་ལ། །བརྟེན་ནས་མིག་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར།།

བརྡ་དྲན་སོགས་ལ་མི་ལྟོས་པ་དེའི་ཕྱིར་མིག་དབང་དང་གཟུགས་དག་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ་བློ་སྐད་ཅིག་མ་རྒྱུན་གྱིས་འབྱུང་བ་གང་ལ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ནི་བློ་རང་གི་སྔ་མར་གང་ཡོད་པ་དེ་ཙམ་ཡིན་པས་གཞན་དུ་མ་སྨོས་ལ། རྒྱུ་གཞན་ནི་དབང་ཡུལ་གཉིས་པོ་འདི་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི་བརྡ་དྲན་སོགས་གཞན་གང་ཡང་རྒྱུར་མི་དགོས་པས་ན་དབང་བློས་ནི་ཡུལ་རང་མཚན་ཙམ་གསལ་པོར་འཛིན་པའི་ཕྱིར་སྤྱི་དང་འདྲེས་ནས་བཟུང་བ་མེད་ལ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་སྤྱིའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་གང་ཡང་མེད་དོ།།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[2]

བཞི་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་རང་བཞིན་བཤད།།

རྣལ་འབྱོར་ཤེས་པ་སྔར་བཤད་པ། །དེ་དག་གི་དེ་སྒོམ་བྱུང་ཡིན།།

རྟོག་པའི་དྲྭ་བ་རྣམ་བསལ་བས། །གསལ་བ་ཉིད་དུ་སྣང་བ་ཡིན།།

ཚད་མ་མདོ་ལས། རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་བླ་མས་བསྟན། །མ་འདྲེས་པ་ཡི་དོན་ཙམ་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ། ཤེར་ཏིང་དང་ལྡན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཤེས་པ་གང་ཞིག སྔར་ལེའུ་གཉིས་པར་བཤད་པ་ལྟར་བདེན་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་གི་རྣམ་པ་མངོན་སུམ་མཐོང་བའི་བློ་དེ་སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ཞེས

(1) ཤོག་གྲངས། ༡༠༥

(2) ཤོག་གྲངས། ༡༦༠-༡༦༣

བྱ་སྟེ། གཞན་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་ཡིན་ཚད་ལ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཞེས་མི་བྱ་སྟེ་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་ཡིན་ཡང་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་ནི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ། །རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེའི་ཡུལ་དུ་དོན་གྱི་སྣང་བ་དེ་རྟོག་པའི་དྭ་བ་རྣམ་པར་བསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྣང་བས་ན་གསལ་བ་ཉིད་དུ་སྣང་བ་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ་སྒྲ་དོན་དང་མ་འདྲེས་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱང་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་དེ་དག་ལེགས་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ། གསལ་བར་སྣང་བ་འཐད་པའི་དཔེ།

འདོད་འཇིགས་མྱ་ངན་གྱིས་བརླམས་དང་། །རྐུན་པོ་རྨི་སོགས་ཀྱིས་བསླད་པས།།
མདུན་ན་གནས་པ་བཞིན་དུ་ནི། །ཡང་དག་མིན་པ་མཐོང་བར་འགྱུར།།

ད་ལྟ་དབང་ཡུལ་ལ་མི་སྣང་བ་དེ་ནི་ཇི་ལྟར་གོམས་ཀྱང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གསལ་སྣང་འབྱུང་མི་རིགས་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ་འདི་ལྟར་འདོད་པ་ཤིན་ཏུ་གོམས་པས་ཡིད་འཕྲུལ་བ་ན་ཡུལ་བུད་མེད་སོགས་དངོས་སུ་སྣང་བ་ལྟར་ཡང་ཡུད་དུ་འབྱུང་བ་དང་། འཇིགས་པ་གོམས་པས་སེམས་འཕྲུལ་བ་ན་སྦྲུལ་དང་འདྲེ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་གསལ་པོར་སྣང་བ་དང་། བུ་ཤི་བའི་མྱ་ངན་གྱིས་རྒྱུད་བརླམས་པས་བུ་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། བརླམས་པ་ནི་དེ་དག་གིས་རྒྱུད་བསླད་པ་སྟེ། ལྷ་དབང་བློའི་འགྲེལ་བཤད་ན། འདོད་དང་མྱ་ངན་འཇིགས་སྐྱོ་དང་། །རྐུན་པོ་རྨི་སོགས་ཀྱིས་བསླད་པ། །ཞེས་བརླམས་པ་སྐྱོ་བའི་དོན་དུ་བཤད། དོན་དུ་འདོད་པའམ་མྱ་ངན་ནམ་འཇིགས་པ་སྟེ་རྒྱུ་གསུམ་པོ་དེས་རྒྱུད་བརླམས་ནས་སྐྱོ་བར་གྱུར་པ་ན་ཡུལ་དེའི་གསལ་སྣང་འབྱུང་བ་བཞིན་ཞེས་སོ། །རྒྱུ་དེ་དག་དང་གཞན་ཡང་རྐུན་པོ་ཧོང་ངམ་སྙམ་དུ་བློ་དོགས་པ་བཅས་བཞིན་གཉིད་པ་ན་གོམས་པ་དེས་འཕངས་པའི་རྨི་ལམ་དུ་རྐུན་པོ་རྨི་བ་དང་། སོགས་པའི་སྒྲས་མྱུར་བར་བསྐོར་བ་དང་འཆི་ལྟས་ལ་སོགས་

ཀྱིས་ཞེས་པ་ནས་བསྟན་པས་མདུན་ན་གནས་པ་བཞིན་དུ་ནི་དོན་ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མིན་པ་ཡང་གསལ་བར་སྣང་བ་མཐོང་བར་འགྱུར་བས་ན་གོམས་པ་ལས་གསལ་སྣང་འབྱུང་བ་འཐད་པ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་མ་ངེས་རྟོད་པ་སྤང་། །དང་པོ།

རྣམ་པར་རྟོག་དང་རྗེས་འབྲེལ་ནི། །དོན་གསལ་སྣང་བ་ཅན་མ་ཡིན།།

དེ་འདྲའི་གསལ་སྣང་ཅན་གྱི་ཡུལ་དེ་ནི་རྟོག་མེད་དུ་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ་བརྡ་དང་འབྲེལ་སུ་མི་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །གང་བརྡ་དང་འབྲེལ་སུ་རུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་སྣང་ཡུལ་དེ་ནི་དོན་གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་མ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་གསལ་བར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རྟོག་མེད་དུ་གྲུབ་བོ།།

གཉིས་པ།

རྨི་ལམ་ན་ཡང་དྲན་པ་དེ། །དེ་འདྲའི་དོན་ལྡན་མིན་པར་དྲན།།

རྨི་ལམ་ནི་ཡུལ་མེད་པས་རྟོག་མེད་མ་ཡིན་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་ཡང་གསལ་སྣང་ཅན་ཡིན་པས་རྟོག་པ་ལ་གསལ་སྣང་མེད་པར་མ་ངེས་སོ་སྙམ་ན། རྨི་ལམ་རྟོག་བཅས་མ་ཡིན་ཏེ་ཡིད་རྟོག་མེད་འཁྲུལ་ཞེས་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྨི་ལམ་ན་ཡང་དེ་དུས་ཀྱི་རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་ལ། སྔར་གྱི་དངོས་པོ་དྲན་པ་དེ་ནི་མི་གསལ་བར་དྲན་གྱི་རང་དུས་ཀྱི་གསལ་སྣང་དེ་འདྲའི་དོན་དང་ལྡན་པ་མིན་པར་དྲན་པ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་ གོམས་ལས་གསལ་སྣང་འབྱུང་བར་བསྟན་པ་ལ། **གོམས་ལས་གསལ་སྣང་འབྱུང་ཚུལ་སྤྱི།།**

མི་གཙང་ཟད་པར་ས་ལ་སོགས། །ཡང་དག་མིན་པའང་བསྒོམས་པ་ཡི།།
སྟོབས་ཀྱིས་སྤྲུལ་པ་རྟོག་མེད་དང་། །གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་དུ་མཐོང་།།
དེ་ཕྱིར་ཡང་དག་ཡང་དག་མིན། །གང་གང་ཤིན་ཏུ་བསྒོམས་གྱུར་པ།།

སྒོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན། །དེ་གསལ་མི་རྟོག་བློ་འབྲས་ཅན།། མི་གཙང་བ་སྐྱེ་མི་སྡུག་པ་བསྒོམས་པ་དང་ཟད་པར་ས་ལ་སོགས་པའི་ཏིང་འཛིན་ཆེས་གོམས་པ་ན་དོན་དངོས་སུ་ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་མིན་པ་ཡི་ཀེང་རུས་དང་། ཡུལ་མཐའ་དག་ས་ལ་སོགས་པར་སྣང་བའང་ཡུལ་གྱི་དོན་དུ་མེད་བཞིན་ནང་གི་བསྒོམས་པ་ཡི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྲུལ་པ་གང་ཞིག་རྟོག་མེད་དང་། གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་དུ་མཐོང་ན་ཡུལ་དང་མཐུན་པར་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ལ་གོམས་པ་རྫོགས་པའི་ཚེ་གསལ་སྣང་འབྱུང་བ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་སོ། །གོམས་ན་གསལ་སྣང་འབྱུང་བ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་མི་རྟག་སོགས་ཡང་དག་པ་དང་ཀེང་རུས་སོགས་ཡང་དག་མིན་པ་གང་དང་གང་ཡིན་དུ་བསྒོམས་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་སྒོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན་བསྒོམ་བྱ་དེ་མངོན་དུ་གསལ་བར་སྣང་བ་ཡི་མི་རྟོག་པའམ་རྟོག་པ་མེད་པའི་བློ་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་བྱེ་སྟེ་བཤད་པ།

དེ་ལ་སྔར་བཤད་དངོས་པོ་བཞིན། །བསླུ་བ་མེད་ཅན་གང་ཡིན་དེ།། བསྒོམས་བྱུང་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད། །ལྷག་མ་ཉེ་བར་བསླད་པ་ཡིན།། དེ་ལྟར་གོམས་པས་གསལ་སྣང་འབྱུང་བ་དེ་ལ་ཡང་གོམས་པ་ལས་གསལ་སྣང་བྱུང་བའི་བློ་ཡིན་ནོ་ཅོག་རྣལ་མངོན་ཚད་མ་མིན་ཏེ། ཚད་མ་གང་ཡིན་ན་སྔར་བཤད་པ་བདེན་བཞིའི་དངོས་པོ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་སྣང་བའི་བསྒོམས་བྱུང་མངོན་སུམ་གང་ཞིག་དོན་ལ་བསླུ་བ་མེད་པ་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད་ལ། ལྷག་མ་མི་སྡུག་པའི་སྣང་ཡུལ་སོགས་ནི་གསལ་བར་སྣང་ཡང་ཚད་མ་

མིན་ཏེ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་སྤྲུལ་པ་ཡིན་པས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཕྱི་དོན་ལ་ལྟོས་ནས་ཡིན་གྱི་ཟད་པར་སོགས་འབྲུལ་སྣང་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་རང་སྣང་ཙམ་དུ་ངེས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་མི་འཛིན་པས་རང་རིག་གི་སྣང་ཡུལ་དུ་མ་འཁྲུལ་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་ཡང་དོན་ལ་ལྟོས་ནས་འཁྲུལ་གྱི་རང་རིག་གི་སྣང་ཡུལ་ཙམ་ལ་འཁྲུལ་པ་མིན་པ་བཞིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

གཉིས་པ་བྲལ་བྱ་རྟོག་པ་བསྟན་ཏེ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་བཞི་པོའི་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི།

ཤེས་གང་གང་ལ་སྒྲ་དོན་འཛིན། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན།།
རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲ་དོན་མིན། །དེ་ཕྱིར་དེ་ལ་ཀུན་མངོན་སུམ།།

ཚད་མ་མདོ་ལས། རྟོག་པའང་རང་རིག་ཉིད་དུ་འདོད། །དོན་ལ་མ་ཡིན་དེར་རྟོག་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མངོན་སུམ་ལ་བྲལ་བར་བྱ་རྒྱུའི་རྟོག་པ་ནི་ཤེས་པ་གང་ཞིག་ཡུལ་གང་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་ཡི་སྒྲ་དོན་འཛིན་པ་དེ་འདྲེས་རུང་དམ་འདྲེས་འཛིན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ནི་ཡུལ་དེ་ལ་ལྟོས་ན་ཡུལ་དེར་རྟོག་པ་ཡི་བློ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། རྟོག་པ་རང་གི་ངོ་བོ་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ནས་སྒྲ་དོན་འདྲེས་པ་མིན་ཏེ། དེ་དུས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དེ་ཡང་ཤེས་པའི་རང་མཚན་ཡིན་ལ་འཛིན་རྣམ་ཡང་དེ་ལ་རྟོག་མེད་ཡིན་ཏེ་དེ་ལྟར་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་རྟོག་མེད་དོ། །དེ་ཕྱིར་རང་རིག་གམ་ཤེས་པ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ལ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཡུལ་གང་སྣང་ཡང་ཐམས་ཅད་ཀུན་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བས་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་བསྡུས་པའི་ཤེས་པ་གང་

(1) ཤོག་གྲངས། ༡༨༣

ཡང་མི་སྲིད་དོ།།

རང་རིག་གི་སྐོར།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།

གཉིས་པ་རང་རིག་མེད་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་ལ།

རང་བློའི་བློ་དང་གཞན་གྱི་བློ། །ཡོངས་གཅོད་ངོ་བོ་གཅིག་པར་འགྱུར།། རང་བློ་རང་གིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་མེད་ན་གཟུགས་འཛིན་སོགས་རང་བློའི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དང་། དེ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་སམ་མ་སྐྱེས་སོགས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་བློ་དང་། གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་བློ་ཇི་ལྟར་སྐྱེས་པ་སོགས་ཡོངས་སུ་གཅོད་ཚུལ་གྱི་ངོ་བོ་ལ་གཅོད་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་མེད་པར་གཅིག་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་བློ་ཡིན་ཡང་རུང་ཉམས་སུ་མ་མྱོང་བ་དེ་ནི་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་སོགས་ཤེས་པར་མི་ནུས་ཏེ། རང་གི་དོན་སྤྱིང་དང་གཞན་གྱི་དོན་སྤྱིང་གི་དབྱིབས་སོགས་ཅི་འདྲ་བ་དཔྱད་པའི་ཚེ་ན་གཅོད་ནུས་མི་ནུས་ལ་ཁྱད་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀྱང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཚོད་གཞན་གྱིས་མི་བཟུང་བར་གསུངས་ཀྱི་རང་གི་རྒྱུད་ཚོད་ཀྱང་རང་གིས་མི་ཟིན་པར་མ་གསུངས་པ་འདིས་ཀྱང་རང་རིག་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

གསུམ་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལས།

བདེ་སོགས་བདག་ཉིད་གཞན་མི་བརྟག །བརྡ་བྱེད་པར་ནི་ནུས་མ་ཡིན།།

(1) ཤོག་གྲངས། ༡༥༣

དེ་ཕྱིར་དེ་དག་རང་རིག་ནི། །བརྗོད་དང་རྗེས་འབྲེལ་ཅན་མ་ཡིན།།

བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཆགས་སྡང་ལ་སོགས་པ་དབང་པོ་ལ་མི་ལྟོས་པར་གསལ་བར་མངོན་སུམ་སྤྱོད་ལ་བདེ་སོགས་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་དེ་རང་མཚན་ནི་གཞན་མི་བརྟན་པ་སྟེ། རང་དུས་ཀྱི་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ལས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་ན་མི་གནས་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ནོ།།

དེའི་ཕྱིར་དེ་འདྲའི་རང་མཚན་ལ་བརྡ་བྱེད་པར་ནི་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཁོ་ནས་རིག་པར་བྱ་བ་ཙམ་མོ། །དེ་ཕྱིར་བདེ་སོགས་དེ་དག་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་རང་རིག་པ་ནི་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། བརྗོད་པ་སྒྲ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཅན་མ་ཡིན་པས་རྟོག་མེད་དུ་གྲུབ་བོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས། [1]

བདེ་སོགས་ཤེས་པ་ཡིན་པར་བསྒྲུབ།

དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་ནང་ཉིད་དང་། །མྱོང་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་སེམས་ཡིན་ནོ།།

གང་གི་རང་བཞིན་སྤྱོད་མ་ཡིན། །དེ་ནི་དེ་ཡིས་སྤྱོད་མ་ཡིན།།

གོམས་པ་ལས་འབྱུང་བ་དེ་ཕྱིར་བདེ་སོགས་དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་མ་ཡིན་ཏེ་ནང་བློ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པ་དང་། ནང་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་གིས་དངོས་སུ་མྱོང་བྱ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། ཡུལ་གང་གི་རང་བཞིན་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་ཡིས་སྤྱོད་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྔོན་པོ་སྤྱོད་བས་སེར་པོ་སྤྱོད་བ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་བློས་མ་སྤྱོད་ན་ཡང་ཞོག་སྤྱོད་བ་ཡིན་ན་དེ་དང་དེའི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བུ

---

(1) ཤོག་གྲངས། ༡༥༨-༡༥༩

ཡིན་པ་ཉིད་སྟོང་གི་རང་བཞིན་བོར་ནས་སྟོང་ཚུལ་གཞན་མེད་དེ། ཆ་བ་བོར་ནས་མེ་སྟོང་མི་སྲིད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྔོན་པོ་ཉམས་སུ་སྟོང་བ་ན་སྟོང་བ་ཉིད་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ་གལ་ཏེ་མིན་ན་མ་སྟོང་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་གསལ་ཞིང་རིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་བ་དེ་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་དེ་དང་ཤེས་པ་ལ་འབྲེལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། རྟུང་བ་ན་གནས་པའི་ཡུལ་དེ་རྫེན་གཅེར་དུ་སྟོང་ངོ་སྙམ་ན། ཡུལ་རྟུང་བ་ན་གནས་པ་དང་ཡུལ་ཅན་དེ་འབྲེལ་ལ་བསྐལ་བའི་ཡུལ་དང་མི་འབྲེལ་བ་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ནི་རིག་པ་ཙམ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་སྟོང་བའི་རྣམ་པ་ནི་མེད་པར་འདོད་པས་ན་ཡུལ་ཉེ་བས་ཕན་འདོགས་པ་དང་བསྐལ་བས་ཕན་མི་འདོགས་པ་མེད་པས་ཡུལ་ད་ལྟ་བ་བཞིན་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་མངོན་དུ་འགྱུར་རོ། །བསྐལ་བ་རྣམས་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་ན་རྟུང་བ་ན་གནས་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་མི་སྣང་བར་འགྱུར་ཏེ། བློ་ལ་བློ་ཡི་སྟོང་བ་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྟོང་བ་ཡོད་ན་སྟོང་བ་དེ་ཉིད་དེ་དུས་ལས་སྔ་ཕྱིར་མེད་པའི་བློ་དེའི་ཁྱད་པར་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་བློ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་នོ། །དེའི་ཕྱིར་བློ་ལ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ལ་སྟོང་བ་ཞེས་པ་དང་མ་ཤར་བ་མ་སྟོང་བ་ཡིན་པས་སྟོང་བ་ཡོད་པ་ན་བློ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་ཉམས་སུ་མི་སྟོང་བར་སྟོང་ཚུལ་གཞན་མེད་དེ། བློ་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྟོང་བ་ནི་གཏན་མ་ཤར་བ་དང་ཁྱད་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་གསལ་ཞིང་རིག་པར་སྟོང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་སྣང་བ་སེམས་སུ་འགྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་འདི་ལྟར་དབུ་མ་རྒྱན་དུའང་། རང་གིས་གྲུབ་པ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་ཤེས་པར་གནས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

མངོན་སུམ་དྲན་པའི་རྣམ་པ་ཅན། །མྱོང་བ་མ་གཏོགས་འདི་བློ་གང་།།
དེ་དང་དེ་དོན་ལ་བརྟེན་ནས། །བདེ་དང་སྡུག་བསྔལ་སོགས་མྱོང་བ།།
གཅིག་ཉིད་འབྱུང་བར་འགྱུར་མཐོང་གི །བར་དུ་གཞན་ནི་མ་མཐོང་ངོ་།།

ཞེས་པས་ཡུལ་མྱོང་བ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་བ་དང་། སྔར་མྱོང་བ་དྲན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་མྱོང་བ་སྐྱེ་རྟོག་མེད་དང་རྟོག་པའི་ཤེས་པས་མྱོང་ཚུལ་གཉིས་པོ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཤེས་པ་དང་ཡུལ་གྱི་བར་ན་གནས་པ་འདི་འདྲའི་བློ་ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མྱོང་བ་གང་ཞིག་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡོད་ན་ཉམས་སུ་མྱོང་བས་དམིགས་རིགས་པ་ལ་མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཚད་མས་མ་དམིགས་པས་ཁེགས་སོ། །དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་བཞིན་དུ་བློ་མེད་ན་ཡུལ་མི་འཛིན་པའི་རྗེས་དཔག་མེད་དེ་བློ་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཡུལ་འཛིན་པ་ལ་དབང་ཡུལ་ཡིད་བྱེད་གསུམ་ལས་གཞན་པའི་བློ་ལ་སོགས་པ་ནི་མཚོན་དང་རྨའི་རྒྱུར་སྟོང་དུས་འདོད་པ་དང་འདྲའོ། །ཡུལ་ཡིད་འོང་དེ་དང་ཡིད་མི་འོང་བ་དེ་ལྟ་བུའི་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་སུ་ནང་གི་བློས་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་སོགས་སྒྲས་བཏང་སྙོམས་རྣམས་མྱོང་བ་ན་བདེ་སོགས་དེ་དག་གི་མྱོང་བ་གཅིག་པུ་ཉིད་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་རང་རིག་པས་མཐོང་གི་ཡུལ་ཤེས་ཀྱི་བར་དུ་བློའམ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་མྱོང་བ་སྐྱེ་བ་ནི་ཚད་མས་མ་མཐོང་ངོ་།།

(1) ཤོག་ངོས། ༡༥༨

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས། [1]

དེ་ཡང་རང་གི་རྒྱུད་ལ་བློ་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་བྱུང་ངོ་ཞེས་རྗེས་ཐོག་གི་ཤེས་པས་ནང་དུ་ཕྱོགས་ནས་གཅོད་པ་ན་སྔོ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེད་པ་དེ་གཅོད་པའི་དྲན་ཤེས་དང་པོ་ལ་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་དང་སྔོ་འཛིན་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་པས་སྔོ་འཛིན་རང་ལས་རྣམ་པ་གཅིག་གིས་ལྷག་པ་ཡིན་པས་ཡུལ་དྲན་པ་དང་ཡུལ་ཅན་དྲན་པའི་ཁྱད་འདི་ཡིན་ལ།

(1) ཤོག་ངོས། ༢༧༩

གཞུང་འདིའི་དགོངས་དོན་གྲུབ་མཐའ་གང་ལ་ཐུག་ཚུལ།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

ཤེས་པ་སྔོ་སོགས་སྣ་ཚོགས་པ། །ཤེས་པའི་ཁྱད་པར་གཞན་རྟེན་མེད།།
མཐོང་ནུས་མ་ཡིན་དེ་ཡི་ཚེ། །རྣམ་དབྱེ་དོན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར།།
ཤེས་གང་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ། །དེ་ལྟ་ཉིད་དུ་མྱོང་བ་ཡིན།།
དེ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི། །སྣ་ཚོགས་གཅིག་གི་ངོ་བོར་འགྱུར།།

དོན་དམ་པར་ཤེས་པ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་བསླད་པ་ཡིན་གྱི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་། ཐ་སྙད་དུ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་གཅིག་ཡོད་རུང་ན་དོན་ལའང་དེ་རུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱིར་དུ་མ་ལ་གཅིག་ཏུ་བཏགས་པ་ཙམ་རུང་བ་ནི་དོན་ཤེས་གང་ལའང་མི་དགག་མོད། འོན་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་སྣ་ཚོགས་སྣང་བ་དང་། སྣ་ཚོགས་པ་ཅན་གྱི་དོན་གཅིག་མི་འདྲ་སྟེ། ཁྲ་འཛིན་དབང་པོའི་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་དུས་ཅིག་ཅར་སྔོ་སེར་སོགས་སྣ་ཚོགས་པ་སྣང་བ་དེ་ནི་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་གཅིག་པུ་དེ་ཡིས་དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཡིན་གྱི་དུས་ཀྱི་སྔ་ཕྱི་དང་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གཞན་དང་གཞན་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་སྔོ་སོགས་སྣང་བ་དེ་དག་ཤེས་པའི་ཁྱད་པར་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ལ་ཡན་གར་དུ་རྟེན་པ་མེད་དེ། དེ་དུས་ཀྱི་སེར་སྣང་ཤེས་པ་ལོགས་སུ་བཅད་ནས་སྔོ་སྣང་ཤེས་པ་འདི་འོ་ཞེས་བསྟན་པར་མི་ནུས་པས་ཤེས་པ་གསལ་རིག་གིས་མྱོང་བ་ཙམ་ལས་ཐ་དད་དུ་ཕྱེ་ནས་མཐོང་ནུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐྱེས་བུའི་

---

(1) ཤོག་ངོས། ༡༣༨-༡༣༩

རྒྱུད་ཀྱི་མིག་ཤེས་དེས་ཡུལ་གང་ཉེ་བ་སྣ་ཚོགས་དེ་བཞིན་དུ་འཛིན་ནུས་ཀྱི་སྔོ་སོགས་སོ་སོར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་སོ་སོ་བ་རེ་རེ་མི་དགོས་པས་ན་ཤེས་པ་གཅིག་གིས་སྣ་ཚོགས་འཛིན་ཞེས་བྱ་སྟེ། མེ་ལོང་གཅིག་ལ་སྣ་ཚོགས་འཆར་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུ་སོ་སོར་རྣམ་པར་ཆད་པ་མེད་པའི་དོན་གཅིག་མི་སྲིད་དེ་སྔོན་པོས་སྔོ་འཛིན་ཁོ་ན་སྐྱེད་ཀྱི་སྔོན་པོ་གཅིག་གིས་སྣ་ཚོགས་སྐྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ། སྔོ་སོགས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ནི། །སྣམ་ཁྲ་ལ་སོགས་དག་ལའང་མཚུངས། །ཞེས་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའང་སྔོ་སོགས་མཐོང་བ་སོ་སོར་དབྱེ་བར་ཅི་སྟེ་མི་ནུས་ཏེ་ཡུལ་ཁྲ་བོ་མཐོང་བའི་བཀོད་པ་བཞིན་དུ་དེ་འཛིན་ཀྱང་དེ་ལྟར་དབྱེའོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་སྤྱི་བློས་དེ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་དཔྱོད་པ་དེ་ཡི་ཚེ་འདི་སྔོན་པོ་མཐོང་བའི་ཤེས་པའོ། །འདི་སེར་པོ་མཐོང་བའོ། །འདི་གྲུ་བཞི་མཐོང་བའོ།།

ཞེས་སོགས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེ་དང་དེ་ལྟ་བུའི་ཆ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་གྱི་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ལ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་མེད་དེ་ཤེས་པ་ཡུལ་ཐ་དད་པ་ན་རིས་སུ་ཆད་པར་གནས་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཡུལ་བཞིན་དུ་ངེས་པར་ཐ་དད་དུ་དབྱེ་ནུས་ན། ཤེས་པ་ལ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སུ་དབྱེ་བར་ནུས་ཤིང་མཐའ་ཡི་མཚམས་ཀྱང་དབྱེ་བར་ནུས་ལ། དེ་མ་ནུས་ན་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་སོགས་པས་ཐ་དད་པར་དབྱེ་བ་དེའང་དོན་ལ་འབབ་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་རྟ་གླང་གཅིག་མིན་ཡང་རྨི་ལམ་གྱི་རྟ་གླང་གི་སྣང་བ་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་དུ་མེད་ལ། དེ་ཕྱིར་སྣང་བ་དེ་གཉིས་ཀ་ཤེས་པའི་རྫས་ཡིན་པར་འགལ་བ་མེད་ཅིང་དུས་མཉམ་པའི་ཤེས་པས་སྔོན་བ་ན་རང་རིག་པའི་ངོར་སོ་སོར་སྣང་ཡང་སྔོན་བྱེད་རང་རིག་པ་གཅིག་ལས་སོ་སོར་བཅད་དུ་མེད་

པས་ཤེས་པ་གཅིག་ཉིད་གཟུང་འཛིན་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་འཐད་དོ། །དེས་ན་ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་གཞིར་བཞག་གི་སྟེང་ནས་གཞལ་ན་གཟུང་རྣམ་འཛིན་རྣམ་གཉིས་སུ་མ་ཕྱེ་བར་མ་བརྟགས་འཛིག་རྟེན་དང་མཐུན་པར་སྤྱིར་བློ་གཅིག་གིས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་རྟོགས་སོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་ལ་མི་འཐད་པ་མེད་དེ། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་ཐ་དད་དུ་མ་ཆད་པ་དེ་ལ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྣང་བ་སྤྱོད་བས་གྲུབ་ཅིང་། ཡུལ་སོ་སོ་བཞིན་དུ་བློ་ཐ་དད་པར་ཡོངས་སུ་ཆད་པ་རེ་རེས་མཐོང་ན་སྣ་ཚོགས་བློ་གཅིག་གིས་དུས་ཅིག་ཅར་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པ་འདི་མེད་དགོས་ནའང་ནང་དུ་ཤེས་པ་གསལ་རིག་ཆ་ཐ་དད་དུ་མེད་པ་གཅིག་གིས་སྤྱོད་བར་རང་རིག་གིས་གྲུབ་པ་དེས་ན་བློ་གཅིག་གིས་སྣ་ཚོགས་མཐོང་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཐད་དེ། གཞན་དུ་ན་སྐྱེས་བུ་དུ་མས་སྤྱོད་བ་བཞིན་དུ་ཐ་དད་པར་འགྱུར་གྱི་རྒྱུད་གཅིག་གིས་ཤེས་པ་སྤྱོད་བ་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་སྐབས་འདིར་གཞུང་འདིའི་དགོངས་པ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཚིག་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་ནི་གཟུང་རྣམ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་ཀྱང་འཛིན་རྣམ་གཅིག་གི་ངོ་བོར་འདོད་པ་ཡིན་ན། རིགས་པ་འདིས་འཛིན་རྣམ་གཅིག་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་ན་གཟུང་རྣམ་ཡང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པའི་རྫས་ཡིན་པས་ཁྱད་པར་གཞན་མི་རྟེན་པ་དེ་ལའང་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་ན་སྔོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་བའང་ཐ་སྙད་སྐྱོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རིགས་པ་འདི་ནི་བློ་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ཐ་སྙད་དུ་མི་འདྲ་བའི་ཚུལ་ཙམ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པའི་ཚུལ་སྒྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཇི་སྲིད་གཟུང་རྣམ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ཡོད་ན་དེའི་འཛིན་རྣམ་ཡང་དེ་སྙེད་དུ་སྣང་སྟེ།

དེ་ལ་གཅིག་ནི་མེད་པས་ཀྱང་། །གཉིས་ཀ་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཚུལ་མཚུངས་སོ། །དེ་འདྲའི་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་སྣ་ཚོགས་པ་དེ་ལའང་ཕྱི་དོན་བཞིན་དུ་ཆ་ཐ་དད་གཅད་དུ་མེད་པར་གསལ་རིག་གི་ཤེས་སྣང་ཙམ་དུ་ཟད་ཅིང་། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་འང་མ་གྲུབ་པས་ན་གནས་ཚུལ་ལ་གཉིས་སྟོང་གི་རང་རིག་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་རྒྱན་གྱི་ལུགས་ལྟར་ན། དངོས་རྣམས་ཐ་དད་གནས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་བཅད་གསུམ་གྱིས་རིམ་པ་ལྟར། དབུ་མ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་དང་། ཉན་ཐོས་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པར་ཡང་བཞེད་ཅིང་། ཡང་གཞན་དག་གཟུང་འཛིན་གྱིས་སྟོང་པའི་རང་རིག་ཙམ་བསྒྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུང་འདི་དགོངས་པ་རྣམ་རྫུན་ལྟར་དུ་བཞེད་པའང་ཡོད་དོ།།

དེ་ལ་གཞུང་འདིས་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ཡིན་པས་སྣང་བ་ཐབས་ཀྱི་ཆ་འཆད་པ་ལ་གཉིས་སྟོང་གི་རྣམ་རིག་ཙམ་འཁོར་འདས་ཀྱི་སྣང་གཞི་དང་འཆར་གཞིར་གྲུབ་པས་དེ་ཙམ་གཙོར་བཏོན་ནས་སེམས་ཙམ་གྱི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་གསལ་པོར་སྟོན་པ་ནི་གཞུང་ཉིད་ཀྱིས་གསལ་བས་བསྟོན་དུ་མེད་ལ། སེམས་ཙམ་དེ་ལའང་དོན་དམ་པར་གཉིས་སྟོང་གི་རྣམ་ཤེས་གྲུབ་པར་སྨྲ་བ་ལ་སུ་ཡང་མི་མཐུན་པ་མེད་པས་གཉིས་སྟོང་དུ་སྒྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་རྣམ་རྫུན་པ་ཡིན་པར་མི་གྲུབ་ཅིང་། རྣམ་བདེན་རྫུན་ནི་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པ་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པ་ཡོད་མེད་དུ་བཞེད་པའི་ཁྱད་པར་ཙམ་ཡིན་ཞིང་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་མེད་དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་མི་འཐད་པས་གཞུང་འདིར་རྣམ་བཅས་སུ་བཞེད་པ་ནི། ཡོངས་གཅོད་ནང་ཡིན་ཕྱི་རོལ་ལྟར། །གནས་པ་འདི་ནི་ཆ་གཞན་ཡིན། །ཞེས་དང་། ཤེས་ལས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ན། །ཇི་ལྟར་དོན་གཞན་འཐད་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། གལ་ཏེ་སྐྱེ་ནི་ཤེས་ངོ་བོའི། །དོན་ཉིད་

ཡིན་ན་ཐལ་བར་འགྱུར། །དེ་ལྟར་འདོད་ཕྱིར་སྐྱོན་ཡོད་མིན། །ཞེས་དང་། ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། །སྔོ་དང་དེ་བློ་གཞན་མ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་གཞུང་གི་སྐབས་ཀུན་ཏུ་གསལ་ལོ། །དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་ཀྱང་།

ནང་གི་ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ་ནི། །ཕྱི་རོལ་ལྟར་སྣང་གང་ཡིན་ཏེ། །དོན་ཡིན་རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་བཅས་པ་དེ་ལ་བཞེད་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱོན་མེད་པར་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་འོང་བ་ནི་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ་ཡིན་ཏེ་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་འདིར་རྒྱས་པར་མི་སྤྲོ། །ཤེས་པ་གང་ཞིག་དོན་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་སྣ་ཚོགས་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་དེ་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་མྱོང་བ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་སྔོན་པོ་གཅིག་གི་རྣམ་པ་གཏད་ན་སྔོན་པོར་སྣང་ཞིང་ལྤུ་གས་རྣམ་པ་གཏད་ན་ལྤུ་གར་སྣང་བ་སོགས་བློ་གཅིག་ལ་ཡུལ་རུང་བ་ན་གནས་པ་སྣ་ཚོགས་ཅིག་ཅར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ན་དེ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་སྣ་ཚོགས་པ་ཡང་གསལ་རིག་གི་ཤེས་པ་གཅིག་གི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སེམས་ལ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་མེད་ཅེས་མི་བྱ་ཞིང་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་སེམས་གསལ་རིག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་ལས་ཐ་དད་དུ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སེམས་གཅིག་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ནི་ཐ་སྙད་ཤེས་ཏུ་འཐད་དེ། གནས་སྐབས་སུ་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་སྨྲར་ཡང་དོན་གྱིས་གནས་དོན་ལུས་ཀྱི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་ཙམ་དུ་འདོད་པ་ཡང་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ལེགས་བཤད་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

དེ་ལྟར་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་དཔྱད་པ་ན་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ཁོང་དུ་ཆུབ་མི་ནུས་ཏེ། དོན་རང་ཉིད་ནི་ནམ་ཡང་ཤེས་པས་རྣམ་པ་ལས་ཐ་དད་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༨༧-༡༨༨

པར་མ་དམིགས་ལ། མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་བ་རྗེས་སུ་དཔག་པས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་སྟེ་ཟླ་གཉིས་དང་རྨི་ལམ་གྱི་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །ཐོགས་རེག་ཡོད་པ་དང་ལས་མཐུན་པར་སྣང་བ་ཀུན་གྱིས་ཐུན་མོང་བར་དམིགས་པ་སོགས་ལས་རྗེས་སུ་དཔག་མི་ནུས་ཏེ། རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཐོགས་བཅས་དང་། བརྟན་པར་སྣང་བ་དང་། ལས་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་ཐུན་མོང་དུ་སྣང་བ་དང་། བག་ཆགས་མཐུན་པའི་དབང་གིས་ཐུན་མོང་དུ་སྣང་བ་ལས་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ། གང་ལྟར་ཡང་སོ་སོའི་ནང་གི་སྣང་བ་ནི་གཅིག་མ་ཡིན་ལ། ཐུན་མོང་བ་ལྟར་སྣང་བའི་རྒྱུ་ནི་གཉིས་ཀར་འདྲ་བར་ཟད་པས་ན་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་ཤེས་པ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་བརྟན་པ་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ལ་དོན་དུ་བརྟགས་པ་ལས་གཞན་མེད་དེ། ཡུལ་སྤྱོད་བ་བསྒོན་དུ་མེད་པ་འདི་གྲུབ་ཕན་ཆད་འདི་རང་སྣང་ཙམ་དུ་འགྲུབ་པ་ནི་ཐ་སྙད་མཐོང་ཐོས་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གསལ་བར་འོང་བ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མཐར་ཐུག་ལ་དེ་ཁོན་ལྟར་གནས་པ་ཡིན་གྱི་ཡང་དག་པར་དཔྱད་ན་སེམས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཕྱི་དོན་དང་མགོ་མཉམ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་ཡང་གྲུབ་བོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་གནས་ཚུལ་དོན་དམ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བྱས་ནས་སྣང་ཚུལ་ཐ་སྙད་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དཔྱད་པ་མ་ཞུགས་པའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ལ། སྣང་ཚུལ་ཐ་སྙད་རང་ལ་དཔྱད་ན་སེམས་ཀྱི་སྣང་བ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ནི་ཁེགས་པར་མི་ནུས་ཏེ། དོན་དམ་དཔྱོད་པས་དཔྱད་ན་སེམས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པ་ནི་ཡིན་མོད་ཀྱི་དེས་སྣང་བ་སེམས་སུ་མི་འགྲུབ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་དཔྱོད་པས་དཔྱད་ན་མིག་དང་མིག་ཤེས་གཉིས་ཀ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སྔོ་སོགས་མཐོང་བ་ནི་མིག་ཤེས་ཡིན་གྱི་དབང་པོ་མ་ཡིན་པ་ལ་གནོད་པ་མེད་ཀྱི་གཉིས་ཀ་ཡུལ་མཐོང་བ་ལ་མགོ་མཉམ་པར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ།།

ཡུལ་བཞིའི་སྐོར།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

གཟུང་ཡུལ་ནི།

རྒྱུ་ཡི་དངོས་པོ་མ་གཏོགས་པ། །གཟུང་བ་ཞེས་བྱ་གཞན་ཅིའང་མེད།།

དེ་ལ་བློ་ནི་གང་དུ་སྣང་། །དེ་ནི་དེ་ཡི་གཟུང་བར་བརྗོད།།

གལ་ཏེ་དབང་ཡིད་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་རྒྱུ་ཡིན་གྱི་གཟུང་ཡུལ་མ་ཡིན་པས་མི་མཚུངས་ལ། རྟུལ་ཕྲན་དེ་དག་རྒྱུ་ཡིན་ཡང་གཟུང་ཡུལ་ནི་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་པས་དེ་དང་མི་འདྲའོ་ཞེ་ན། རང་འཛིན་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡི་དངོས་པོ་མ་གཏོགས་པ་གཟུང་བ་ཞེས་བྱ་གཞན་ཅིའང་མེད་དེ། ཤེས་པ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ན་གཟུང་ཡུལ་ཡང་མིན་ཏེ་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ན་ནི་ཐམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་རོ། །རྒྱུ་ཡིན་ཡང་གཟུང་ཡུལ་མིན་པ་ཡོད་དེ་དབང་ཤེས་ལ་དབང་པོ་བཞིན་ནོ་ཞེར་ན། དེ་ལ་ཡུལ་ཅན་བློ་ནི་ཡུལ་གང་གི་རྣམ་པ་ཉིད་དུ་སྣང་བ་དེ་ནི་བློ་དེ་ཡི་གཟུང་བར་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ་དེ་ནི་ཤེས་པ་དེ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡང་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་དབང་ཤེས་སྐྱེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་རྟུལ་ཕྲན་ཁྱད་པར་བ་དུ་མ་བློ་ཡི་གཟུང་ཡུལ་དུ་ཅིག་ཅར་ཡོད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[2]

སྔོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐྱེ་བ་ལ་དབང་པོ་སོགས་རྒྱུ་དུ་མ་ཉིད་ཡོད་ན་ཡང་འབྲས་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༣༦-༡༣༩

(2) ཤོག་ངོས། ༡༨༢-༡༨༣

བྱ་ཤེས་པ་དེ་ནི་རྒྱུ་དེའི་ནང་ནས་གང་གི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་རྣམ་པར་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡུལ་སྔོན་པོ་དེ་ཡི་ངོ་བོའམ་རྣམ་པ་དེ་རང་གི་སྤྱི་ལོགས་ཀྱི་གཟུང་དོན་སྔོན་པོ་དེ་ཡིས་བཞག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མེ་ལོང་གི་གཟུགས་བརྙན་དེ་རྒྱུ་གཞན་ཡོད་ཀྱང་གཟུགས་དེས་བཞག་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། འབྲས་བུ་དེས་རང་གི་རྒྱུའི་རྣམ་པ་བཟུང་བའི་ཆ་ནས་རྒྱུ་དེ་ཉིད་བཟུང་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། བུ་ཕ་ཡི་གཟུགས་དང་འདྲ་བ་ལ་བུས་ཕ་ཡི་གཟུགས་བཟུང་ཞེས་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་བུའི་ལག་པས་དུས་ཅིག་ཅར་ཕའི་གཟུགས་བཟུང་བ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་ད་ལྟ་གསལ་པོར་སྣང་བཞིན་པ་འདི་ནི་གཟུང་རྣམ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

ཇི་བཞིན་མངོན་ཞེན་མིན་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པར་བཞེད།།

དེ་ཡང་རང་མཚན་དེའི་ཚུལ་ལ་ཚད་མས་འཇུག་པ་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་དངོས་སུ་མ་འཁྲུལ་པར་གཞལ་ཞིང་རྗེས་དཔག་གིས་སྤྱི་ལ་དེར་འཁྲུལ་ནས་ཞེན་པས་གཞལ་བ་ཡིན་ལ། ཚད་མ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཇི་ལྟར་བཅད་པ་ལྟར་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པས་མི་སླུ་བ་ལ་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འདི་ཡོད་དེ་མངོན་སུམ་ལ་རང་མཚན་དངོས་སུ་སྣང་བས་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་ཞིང་། རྗེས་དཔག་སོགས་སྤྱི་འཛིན་པའི་བློ་ནི་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་ལ་རང་མཚན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་ངོ་བོར་མངོན་པར་ཞེན་ན་ཡང་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་གཉིས་པ་དོན་རང་མཚན་དངོས་སུ་དེའི་ཡུལ་དུ་མེད་པ་ལ་དེ་ཡོད་པར་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པར་བཞེད་དོ།།

(1) ཤོག་ངོས། ༣༢-༣༣

སྣང་ཡུལ་ནི།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས། [(1)]

ཇི་ལྟར་ན་ཚད་མ་གཉིས་པོའི་སྣང་ཡུལ་དེ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྤངས་པའི་ཕྱིར་གཅིག་ཏུ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས། [(2)]

དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་ཡང་དེའི་ཡུལ་དུ་སྤྱི་མཚན་མེད་ལ། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཡིན་ཡང་དེའི་དངོས་ཡུལ་སྤྱི་མཚན་ཡིན་གྱི་སྣང་བཞིན་པ་རང་མཚན་དེ་མ་ཡིན་ལ།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས། [(3)]

དབང་པོ་རྣམས་གཟུགས་ཅན་ཡིན་ཡང་མི་མཐོང་བ་ནི་ཕལ་པའི་དབང་པོའི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། གཏན་ནས་མཐོང་མི་རུང་བ་མིན་ཏེ་གཟུགས་ཅན་ལ་གཏན་ནས་མཐོང་མི་རུང་བ་མེད་དོ། །དེས་ན་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དབང་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་གལ་ཏེ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་ལྟ་བ་པོ་རྣལ་འབྱོར་པ་སོགས་ཡོད་ན། དབང་པོ་དེ་ཡི་ལུས་སམ་གཟུགས་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་སྣང་བར་འགྱུར་རོ།།

(1) ཤོག་གྲངས། ༣

(2) ཤོག་གྲངས། ༩༦

(3) ཤོག་གྲངས། ༣༥

ཞེན་ཡུལ་ནི།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས།[1]

འདི་ཡུལ་སྲུན་སྦྱང་མེད་པར་ནི། །དེ་སྤྱོང་བར་ནི་ནུས་མ་ཡིན།།

བདག་ཏུ་ཆགས་པ་འདི་ཡི་ཡུལ་བདག་དེ་ཉིད་སྲུན་སྦྱང་བ་མེད་པར་ནི་ཡུལ་ཅན་ཆགས་པ་དེ་སྤྱོང་བར་ནི་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ།

འཇུག་ཡུལ་གྱི་སྐོར།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་དང་པོ་ལས།[2]

དེ་ནི་བླང་དོར་འབྲས་ཅན་པས། །སྐྱེས་བུ་ཐམས་ཅད་འཇུག་པ་ཡིན།།

དེ་ནི་ཇི་ལྟར་བཅད་ནས་ཞུགས་པ་ལྟར་བླང་དང་དོར་བྱའི་འབྲས་བུ་སྟེ་དགོས་པ་འཐོབ་ནུས་པ་ཅན་ཡིན་པས་སྐྱེས་བུ་ཐམས་ཅད་འཇུག་པ་ཡི་ཡུལ་དངོས་ཀྱང་ཡིན་ནོ།

(1) ཤོག་ངོས། ༡༢༢-༡༢༣

(2) ཤོག་ངོས། ༡༠༡

ཡིད་མངོན་གྱི་སྐོར།

གཉིས་པ་ཡིད་མངོན་ལ།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས། (1)

སྔར་སྒྲུབ་བ་ནི་འཛིན་པ་ནི། །ཡིད་ནི་ཚད་མ་ཉིད་མ་ཡིན།།

མ་མཐོང་འཛིན་ན་ཡོད་བ་ལ། །སོགས་པ་ཡིས་ཀྱང་དོན་མཐོང་འགྱུར།།

ཀུ་སྟེགས་རྣམ་ཕྱུག་པ་ན་རེ། སྔར་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུབ་བ་ནི་སླར་ཡང་འཛིན་པ་ཡིན་ན་ཚད་མ་སྔ་མས་བཅད་ཟིན་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དྲན་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་ཡིད་ནི་ཚད་མ་ཉིད་མ་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མ་མཐོང་བ་གཞན་ཡིད་མངོན་གྱིས་འཛིན་ན་དེ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ལོང་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིས་ཀྱང་ཡིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དོན་མངོན་སུམ་མཐོང་བར་འགྱུར་བས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས། (2)

དེས་ན་སྔོ་འཛིན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དང་དུས་མཉམ་པ་སྔོན་པོའི་སྐད་ཅིག་མ་དེ་ནི་སྔོ་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དང་། ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་གཉིས་ཀས་བཟུང་བ་ཡིན་ཡང་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར་གཉིས་ཀའང་བཅད་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་བར་ཚད་མར་འཐད་དེ་དཔེར་ན་སྔོན་པོ་གཅིག་སྐྱེས་བུ་གཉིས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཚད་མས་དུས་མཉམ་པར་དམིགས་ན་གཉིས་ཀ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ་གང་རུང་བཅད་ཤེས་སུ

(1) ཤོག་ངོས། ༡༣༥-༡༣༨

(2) ཤོག་ངོས། ༡༣༩-༡༤༡

མི་འགྱུར་བའམ། སྐྱེས་བུ་གཅིག་གིས་སྒྲ་དང་གཟུགས་དུས་མཉམ་པར་དམིགས་ཀྱང་མངོན་སུམ་གཉིས་ཀ་ཚད་མ་ཡིན་པའམ། མིག་གཡས་གཡོན་གཉིས་ཀས་སྔོན་པོ་གཅིག་དམིགས་ཀྱང་གང་རུང་རེ་ལས་སྐྱེས་པ་ཚད་མ་མིན་ཞེས་སྨྲ་བར་མི་ནུས་པ་དང་འདྲའོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ན་ཡུལ་གཅིག་ལ་དམིགས་པའི་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཚད་མ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ་ཡུལ་ཙམ་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་རྟེན་ཐ་དད་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་སྒྲ་ཤེས་དང་གཟུགས་ཤེས་བཞིན་ནོ།།

རྒྱུད་ཐ་དད་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རྣམ་ཐ་དད་དུ་བཞག་ཀྱང་དུས་མཉམ་པའི་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་བློ་ལ་རང་རིག་པ་གསལ་རིག་ཙམ་གྱི་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་གཅིག་ལས་རྒྱུད་ཐ་དད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྔར་བློ་གཅིག་ལ་དུ་མར་སྣང་ཡང་གཅིག་ཏུ་བཞག་རུང་བར་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་དབང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་འདི་ལ་སྤྱིལ་མར་སྐྱེ་བ་དང་། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཕན་ཆད་ཡིད་མངོན་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དང་། དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མཐར་སྐྱེ་བ་དང་། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཕན་ཆད་རྒྱུན་འགྲོགས་ནས་སྐྱེ་ཞིང་མཐར་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་དུས་སུ་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་ལུགས་བཞི་ལས་ཕྱི་མ་འདི་ཁོ་ན་ལྟར་ཁས་བླང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་སོགས་ཡོད་པ་ནི་ལུང་ལས་མ་གཏོགས་པར་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གང་ཡང་མི་སྲིད་ལ། དབང་ཡིད་འགྲོགས་ནས་སྐྱེ་བ་འདི་ལུགས་ཐ་ཆད་ཡིན་ཞེས་དཔེ་ལ་ལར་སྣང་ཡང་། གཟུགས་སོགས་ལྔ་ག་ཐུན་མོང་དུ་ཤེས་པ་འདི་ཡིད་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་དབང་ཤེས་ལྔས་ནི་རང་ཡུལ་སོ་སོ་བ་ལས་གཞན་འཛིན་པ་མི་སྲིད་དོ། །གང་དུ་

མིག་དེ་ཡུལ་ལ་མི་ལྟ་བར་བཙུམ་པ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ན་མིག་བློའི་མངོན་སུམ་མེད་པ་བཞིན་གཞན་ཀུན་ལའང་འདྲ་ཞིང་། དབང་ཤེས་ལྔས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་མཚན་ཇི་ལྟར་མཐོང་བ་ཕྱིས་སུ་དྲན་པར་བྱེད་པ་དེ་ཡིད་མིན་ན་གཞན་གང་ཞིག་ཡིན། ཡུལ་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་ལྔ་ལས་གཞན་དུ་དེ་དུས་མཐོང་མཁན་ཡིད་ཤེས་མི་དགོས་ན་དེ་དུས་ཀྱི་ཡིད་དང་དབང་ཤེས་ཐ་དད་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་རང་གིས་མ་མྱོང་བར་གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་དྲན་ན་ནི་ཧ་ཅང་ཐལ་ལ། རྒྱུད་གཅིག་པས་དྲན་ན་ནི་མིག་བློས་ཀྱང་སྔ་དྲན་པར་འགྱུར་རོ། །དབང་ཤེས་ལ་དེ་ལྟར་ཕན་ཚུན་དྲན་པ་མེད་དེ་རང་ཡུལ་སོ་སོ་ལ་ངེས་པའི་ཕྱིར་སྙམ་ན། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔའི་རང་མཚན་གསལ་པོར་མཐོང་བའི་ཡིད་མངོན་ཡོད་པར་གྲུབ་སྟེ་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ཇི་ལྟར་མྱོང་བ་དེ་བཞིན་དྲན་པའི་ཤེས་པ་མྱོང་བས་གྲུབ་པས་སོ། །དེ་འདྲའི་ཡིད་མངོན་དེ་ཡང་དབང་མངོན་དང་སྤེལ་ནས་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ་དབང་པོ་དང་ཡུལ་ཚོགས་པའི་སྐད་ཅིག་གི་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་པའི་སྐབས་ནཤེས་པ་སྔ་མ་སྔ་མའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡང་ཡོད་པས་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་མེད་པས་དབང་མངོན་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་གང་ཡང་མེད་ཅིང་། དབང་ཤེས་དང་སྣང་ཡུལ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་དམིགས་པས་ན་སྤེལ་མའམ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕན་ཆད་ཡིད་མངོན་ཁོ་ན་སྐྱེ་བའི་སྐབས་བྱེད་མེད་དོ།།

གལ་ཏེ་དབང་མངོན་རྫོགས་པའི་རྒྱུན་མཐར་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཁོ་ན་སྐྱེ་སྟེ། དབང་མངོན་ཡོད་པའི་དུས་ན་དབང་མངོན་གྱིས་གེགས་བྱས་ནས་ཡིད་མངོན་མི་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཐ་ཆད་དེ་མིག་གིས་གཟུགས་སྔ་ཚོགས་བར་མ་ཆད་དུ་འཛིན་པ་ན་ཡིད་མངོན་སྐྱེ་བའི་གོ་བཀག་ནས་མཐར་གཟུགས་ཀྱི་སྣང་བ་མ་འགགས་པ་དེའི་བར་དུ་ཡིད་མངོན་མི་སྐྱེ་ལ། དེ་ལྟ་ན་གར་ལ་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་སུ

དབང་མངོན་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱེ་བ་ན་དབང་མངོན་རྫོགས་པའི་རྒྱུན་གྱི་མཐར་དབང་མངོན་གཞན་གྱིས་གོ་མ་བཀག་པའི་ཡིད་མངོན་སྐྱེ་བའི་དུས་དེ་གང་ཞིག་ཡིན་ཏེ་བཞག་པར་མི་ནུས་ལ། ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མས་དབང་མངོན་རྒྱུན་རྫོགས་ཁའི་ཡུལ་སྐད་ཅིག་མ་ཙམ་ལས་གཞན་མ་མཐོང་ན་ཡུལ་ཡུན་རིང་པོར་མཐོང་བའི་རྣམ་པའང་ཇི་ལྟར་དྲན་ཏེ། དེ་འདྲའི་སྐད་ཅིག་མས་ཕན་ཅི་ཡང་མི་ཐོགས་པས་དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔ་གསལ་པོར་མཐོང་བའི་ཡིད་མངོན་མེད་པར་ཁས་བླངས་ཀྱང་རུང་བར་འགྱུར་རོ།།

དེས་ན་དབང་ཡིད་མངོན་སུམ་འགྲོས་གཉིས་པ་ཅན་དུ་ངེས་པར་ཁས་བླང་བར་བྱ་ལ། དུས་མཉམ་པའི་དབང་ཡིད་དེ་དག་གསལ་རིག་གི་ཤེས་པ་གཅིག་གིས་དུས་མཉམ་པར་སྤྱོད་བའི་རང་རིག་གི་ཆ་ནས་མངོན་སུམ་འགྲོས་གསུམ་པོ་ཞེས་སུའང་བཞེད་མོད། རང་རིག་ནི་ཤེས་པ་ཀུན་ལ་ཡོད་པས་དེའི་འགྲོས་མ་བརྩིས་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་མོད་དབང་ཡིད་མངོན་སུམ་ནི་འགྲོས་གཉིས་པ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་གཞུང་གིས་གྲུབ་ལ། དེ་དག་ཕན་ཚུན་གེགས་བྱེད་པ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ་འགལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡང་སྒྲུབ་མི་ནུས་པས་དཔེར་ན་མིག་དང་རྣ་བའི་མངོན་སུམ་དུས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་དག་ནི་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ནའང་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ངེས་པ་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱི་མཐུས་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་དེ་དག་གི་རྟེན་དབང་པོ་ཉིད་རང་གི་རིགས་འདྲ་ལས་རིགས་འདྲ་བར་མ་ཆད་དུ་རྒྱུན་ཡོད་པས་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སམ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་ངེས་ཀྱི། རྣམ་ཤེས་སྣ་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་ལས་ཡིད་དབང་རང་ལ་དེ་འདྲའི་རྟེན་ལོགས་སུ་མེད་པས་ན་ཡིད་ཁོ་ནས་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་མི་ངེས་ཏེ། དེ་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་

ཐག་རྐྱེན་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་པས་ན་ཡུལ་ངེས་པ་ནི་དབང་པོའི་ཤེས་པས་ངེས་པ་ཉིད་དུ་མིང་ཐོབ་སྟེ། ཡུལ་སྔོན་པོ་ཡིན་པར་མིག་ཤེས་ཚད་མས་གྲུབ་ཅེས་བྱའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་ཅེས་མི་བྱ་བ་ནི་ཡུལ་སྔོན་པོ་གཅོད་པ་ལ་དབང་ཤེས་ནི་རང་དབང་གིས་འཇུག་ལ། ཡིད་ནི་དབང་ཤེས་དེ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་ཕྱིར་དེས་གྲུབ་པར་སོང་བ་ཡིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

སྒོ་དང་ཟླ་གཉིས་ལ་སོགས་བློའི། །དབང་པོའང་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི།།

གཞུང་འདི་དང་ནི་དེ་དག་འགལ།།

ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་སོགས་ཡིད་རྟོག་ཏུ་འདོད་པ་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་མིན་ཏེ། ཚོད་གྲུབ་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ལ་བརྟག་པའི་སྐབས་སུ་སྒོ་འཛིན་མ་འཁྲུལ་པའི་དབང་ཤེས་དང་། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་ལ་སོགས་པ་རྟོག་མེད་འཁྲུལ་པའི་བློའི་སྐབས་སུ་དབང་པོའང་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དམིགས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བའི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་གཞུང་འདི་དང་ནི་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་སོགས་ཡིད་རྟོག་ཏུ་འདོད་པ་དེ་དག་འགལ་ལོ། །དེའང་ཚོད་གྲུབ་མཁན་པོའི་བཞེད་པར་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཕྱི་དོན་དངོས་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཕྱི་དོན་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལས་དབང་ཤེས་སྐྱེའམ། དེ་ལས་གཞན་དུ་སྣང་།

དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་ལྡུ་རགས་པ་སྣང་བར་འདོད་པས་ན་རགས་པ་རྫས་སུ་མེད་པས་རང་འཛིན་སྣང་བ་སྐྱེད་པའི་རྐྱེན་དུ་མི་རུང་ལ། ཕྱི་དོན་དངོས་ནི་རགས་པར་མེད་ཀྱང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་རྫས་སུ

[1] ཤོག་ངོས། ༡༨༨-༡༨༩

ཡོད་པས་རྒྱུ་རྫུལ་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ལས་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དོན་རང་ཉིད་ལ་དབང་ཤེས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་རྒྱུ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་དམིགས་པ་ཡིན་ན་སྒོ་འཛིན་དང་ཟླ་གཉིས་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ལའང་དབང་པོ་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ཡང་དམིགས་རྐྱེན་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་པར་མཛད་པས་ན་སྒོ་འཛིན་བཞིན་དུ་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་སོགས་ཀྱང་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པར་གསུངས་པ་འདིས་དབང་ཤེས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

རྣམ་རིག་པའི་ཚད་འབྲས།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

གཉིས་པ་བརྟགས་ནས་བསྟན་བཅོས་དང་མཐུན་པའི་ཚད་འབྲས་ལ། གནས་ཚུལ་ནང་གི་གཟུང་འཛིན་ཐྲ། །སྣང་ཚུལ་དོན་ལྟོས་ལུགས་ཚད་འབྲས། །དང་པོ་ལ། གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་འདོད་པ་བཀག །གཟུང་འཛིན་རྫས་གཅིག་ཉིད་དུ་བསྒྲུབ། །དང་པོ་ལ། ཁྲིམས་ནས་དགག་པ་བརྗོད་མདོར་བསྟན། །དེ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་དང་དེ་ལན་དགག་པ་གཉིས། །དང་པོ།

དོན་རིག་གང་ཡིན་སོ་སོར་རིག །མངོན་སུམ་གང་ཡིན་འདི་ཉིད་དོ།།
དེ་ནི་གང་གིས་དོན་རིག་ཡིན། །དེ་འདྲ་ལས་ཡིན་འཐྲུལ་བར་འགྱུར།།

ཚད་མ་མདོ་ལས། གང་ཚེ་སྣང་བ་དེ་གཞལ་བྱ། །ཚད་མ་དང་ནི་དེའི་འབྲས་བུ། །འཛིན་དང་རྣམ་རིག་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་མ་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྣང་ཚོད་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་བསྙོན་དུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་འདི་དག་གིས་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པའི་རིགས་པས་ལེགས་པར་དཔྱད་ནས་ཐྲ་བ་ནང་གི་གཟུང་འཛིན་ལ་གཞལ་བྱ་དང་ཚད་མར་འདོད་པ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་རྣམ་ཚད་མ། རང་རིག་འབྲས་བུར་གནས་པ་འདི་ཙམ་ཐ་སྙད་ལ་དཔྱོད་པའི་གྲུབ་དོན་མཐར་ཐུག་ཏུ་གནས་པ་ཡིན་པས་དེ་བཤད་པ་ལ། ཐོག་མར་ཕྱི་དོན་འདོད་པ་མདོ་སྡེ་པ་ལ་དོན་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡང་གང་ཡིན་ཞེས་དྲི་བ་མཛད་པའོ། །དེའི་ལན་དུ། སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱི་བློས་སྔོ་སེར་སོགས་སོ་སོར་རིག་པའི་མངོན་

---

(1) ཤོག་གྲངས། ༡༨༣-༡༨༥

སུམ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་དོ།།

འདི་ལ་ཅི་ཞིག་དྲི་བར་བྱ་ཞེ་ན། སྔོ་སོགས་སྣང་བའི་མངོན་སུམ་ཙམ་ལ་དྲི་བ་མེད་པ་བདེན་ཡང་མངོན་སུམ་སྣང་བ་དེ་ནི་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་སྟོན་པོ་སོགས་རིག་པ་ཡིན་པར་འདོད་དེ་ཇི་ལྟར་རིག་ཅེས་འདྲི་བར་མཛད་པའོ། །དེ་ལ་ལན་དུ་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་དོན་དེས་མེ་ལོང་ལ་གཟུགས་བརྙན་བཞིན་དུ་གཏད་པའི་བློ་ཡི་རྣམ་པ་དེ་ནི་ཕྱི་དོན་དང་འདྲ་བ་ལས་དོན་དེ་རིག་པ་ཞེས་སུ་འདོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དོན་དངོས་སུ་མ་སྣང་བར་དེ་དང་འདྲ་བ་ཙམ་སྣང་དུ་ཟིན་ཀྱང་དེས་དོན་རིག་ཅེས་པ་འཐུལ་པར་འགྱུར་ཏེ། མིག་བློ་ཆོས་ཅན། དོན་རིག་ཡིན་ཏེ། འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ན་འདྲ་བ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་འདྲ་ཡུལ་གཞན་རིག་པའི་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་ཏེ། འདྲ་ཡུལ་གྱི་དོན་ནི་ནམ་ཡང་སྣང་མི་ཤེས་པས་འདྲ་བ་ཡིན་ནམ་མིན་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། རྗེས་སུ་དཔག་པས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་ཚུལ་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།

གཉིས་པ་དེ་ལན་དགག་པ།

ངོན་ཏེ་འདི་སྣང་དེ་གང་ལས། །འདི་ནི་དེ་ཉིད་རྣམ་དཔྱོད་ཡིན།།

དེ་ལ་དོན་སྨྲ་བ་ན་རེ། ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་ལ་རྟོད་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ། ཕྱི་དོན་མེད་པ་ཞིག་ན་ངོན་ཏེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནང་གི་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཕྱི་དོན་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་འདི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་རྒྱུ་མཚན་གང་ལས་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ལྟར་ནང་ལས་ཐ་དད་པའི་ཕྱི་རོལ་ལྟར་སྣང་བ་མངོན་སུམ་སྣང་བ་འདི་ནི་ཅི་ཞིག་ཅེས་ཁྱོད་ལ་དྲི་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་སུ་ལའང་བསླུ་མེད་བསྙོན་མེད་དུ་གྲུབ་བོ། །ཁོ་བོས་གང་དྲི་ན་འདི་ལྟར་ཕྱི་རོལ་དུ་སྣང་བ་འདི་ཡང་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ན་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཕྱི་དོན་ཇི་ལྟར་རིག་ཅེས་ཕྱི་རོལ་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་བྱས་ཏེ་ཁྱོད་ལས་

ཞེས་པར་འདོད་པས་ཁྱོད་རང་ལ་དྲི་བ་ཡིན་ན། ཕྱི་རོལ་མངོན་སུམ་སྤྱོད་པ་འདི་ཅི་ཞིག་ཅེས་ཚུར་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་གྲུབ་པར་ཐོམ་ནས་འདྲི་བར་འོས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་དེ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། འདྲ་བ་ཙམ་གྱིས་དོན་མི་འགྲུབ། །སྐྱེས་ལ་འདྲ་བས་ཀྱང་མི་ནུས། །སྐྱེས་འདྲ་ངེས་གསུམ་ཚོགས་ཀྱང་མིན། །དང་པོ་ལ། འདྲ་བ་མེད་དང་ཡོད་ཀྱང་འཁྲུལ། །དང་པོ།

རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་གང་གིས་ན། །རགས་པར་སྣང་བ་དེ་འཐུར་བྱེད།།
དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་དོན་དངོས་མིན།།

འདི་ལྟར་ཕྱི་དོན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི་དོན་རིག་ཡིན་པར་འདོད་པ་རྣམས་ལ་བློ་ལ་ཕྱི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་སྣང་བ་འདིས་ཕྱི་དོན་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་ཅེས་དྲིས་པ་ལ། དོན་དང་འདྲ་བར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་འདིས་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་འགྲུབ་བོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལ། རྣམ་པ་འདི་ཕྱི་དོན་དང་འདྲ་བར་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་རྣམ་པ་འདི་ཕྱི་དོན་དང་འདྲ་ན་ཕྱི་དོན་རགས་པ་དང་འདྲའམ་ཕྲ་བ་དང་འདྲ། དང་པོ་ལྟར་ན། ཕྱི་དོན་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཆ་མེད་པ་རགས་པའི་གོང་བུ་གཅིག་གི་རྣམ་པར་མེད་དེ་ཆ་ཐ་དད་དུ་དམིགས་པ་ཡིན་ལ། དུ་མ་གཅིག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་མེད་དེ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་སྔར་བཤད་པ་བཞིན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དབང་འདས་ཀྱི་ཡུལ་རྣམས་ཕྲད་པ་ན་དབང་པོ་ལ་སྣང་རུང་གི་ཁྱད་པར་སྐྱེས་པ་ཙམ་ནི་རྒྱང་རིང་བའི་སྐྲ་རེ་རེ་ནས་དབང་པོའི་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་ཡང་། སྐྲ་མང་དུ་ཚོགས་པའི་གཡག་རྔ་ལྟ་བུས་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ཙམ་ལ་བསྟོན་དུ་མེད་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་རགས་པར་མེད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དབང་ཡུལ་དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཉིས་ཚོགས་པ་ཡན་ཆད་རགས་པར་གཏོགས་པས་ན་ཆ་མེད་པའི་རྡུལ་གྱི་སྣང་བ་ནི་ནམ་ཡང་དམིགས་མི་སྲིད་པས་བློ་ལ་སྣང་

བའི་རྣམ་པ་འདི་རགས་སྣང་སྟེ་ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ཕྱི་ཡང་སྣང་བ་མ་འགགས་ཀྱི་བར་དུ་ཆ་བཅས་སུ་མཐོང་གི་ཆ་མེད་པའི་ཕྲ་རབ་སྣང་བ་མི་སྲིད་པས་ཕྱི་དོན་ཕྲ་བ་དང་རགས་པ་གང་ཡང་སྣང་མི་ཤེས་པས་ཕྱི་དོན་ཉིད་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་ཞེས་པ་དེ་བརྟགས་ན་ཆུ་ཤིང་གི་སྡོང་པོ་བཤིག་པ་བཞིན་དུ་དོན་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་ལ། ཕྱི་དོན་མ་གྲུབ་ཀྱང་དོན་སྔོ་སོགས་སུ་སྣང་བ་འདི་ཙམ་གྲུབ་པ་ལ་བསྙོན་དུ་མེད་པས་ཤེས་པ་ཉིད་དེར་སྣང་བ་ཙམ་དུ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཕྱི་དོན་རགས་པར་མེད་ལ། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་དུ་ཡོད་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་དག་ཆ་མེད་པ་ཡིན་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ན་དེ་རང་གི་གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པར་འདི་ལྟར་བློ་ལ་སྣང་བའི་ཚེ་ན་རགས་པར་སྣང་བ་ཡིན་ལ། དེའི་རགས་སྣང་གི་རྣམ་པ་འདི་ཕྱི་དོན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ངོ་བོར་གནས་པ་དེ་འདྲར་ཏེ་དེ་དང་འདྲ་བར་བྱེད་པ་ཅི་ཡིན་ཞེས་པ་སྟེ། སྤེལ་སྦྱོར་བསྤེལས་ན། རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་རགས་པར་སྣང་། །དེ་དང་གང་གིས་འདྲ་བར་བྱེད། །ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ།།

ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་འཛོག་བྱེད་རྣམ་པ་འདི་ནི་ཕྱི་དོན་དང་མི་འདྲ་བ་དེ་ཕྱིར་ཕྱི་དོན་རྡུལ་དུ་མའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནང་གི་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་དེ་ནི་དོན་གྱི་དངོས་པོར་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། རྣམ་པའི་རྒྱུར་གྲུབ་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་དཔྱད་པས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་འདྲ་བ་ཡོད་ཀྱང་འཐུལ་བ།

ཡིན་ཡང་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་པས། །དེ་སྔོང་བ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད།།

སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་ནུས་མ་ཡིན།།

གལ་ཏེ་ཕྱི་དོན་ཡོད་ཅིང་རྣམ་པ་དེ་དེ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་དུ་ཆུག་ན་ཡང་ཤེས་རྣམ་དེ་ཕྱི་

དོན་དེ་རྣམ་འཇོག་གི་ཚད་མར་འདོད་པ་ནི་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་པས་བློ་དེ་ཉིད་ཕྱི་དོན་དེ་སྣང་བ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པའི་རྣམ་པ་ཉམས་སུ་སྣང་བས་དེ་དང་འདྲ་བ་ཅིག་ཤོས་སྣང་བར་མི་འགྲུབ་སྟེ་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ནང་གི་དེ་སྣང་བ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་སྣང་བར་འཇོག་པ་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཆེ་མ་ཅིག་ཤོས་མཐོང་བས་ཅིག་ཤོས་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་འཇོག་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ།།

གཉིས་པ་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བས་ཀྱང་མི་ནུས་པ།

དེ་འདྲ་བ་དང་དེ་ལས་བྱུང་། །གལ་ཏེ་སྣང་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན།།
དོན་མཚུངས་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས། །མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་སྣང་འགྱུར།།

འདྲ་བ་ཙམ་ཁོ་ནས་དོན་རིག་པར་འཇོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་འདི་དོན་དེ་དང་འདྲ་བ་དང་དོན་དེ་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་ན་གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་སྣང་བའི་ཤེས་པའམ་དོན་རིག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་དམིགས་རྐྱེན་གྱི་དོན་སྔ་མ་དང་མཚུངས་པ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ནི་རང་གི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་བློ་རིག་པའམ་སྣང་བའི་ཚད་མར་འགྱུར་ཏེ། མེ་ཏོག་སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་གཅིག་དམིགས་རྐྱེན་དུ་ཡོད་པའི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་སྐྱེས་པ་ན་ཕྱི་མ་དེ་སྔ་མ་དང་འདྲ་ཞིང་། སྔ་མ་དེ་ལས་སྐྱེས་པའང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དེ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་དངོས་པོ་ཐ་དད་པ་ལ། ཡང་དག་པར་ན་གཅིག་སྣང་བས་ཅིག་ཤོས་སྣང་བར་ནམ་ཡང་མི་རིགས་སོ། །གང་ཞིག་བློས་ཡང་དག་པར་མ་སྣང་བ་དེ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མི་སྲིད་དེ་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་བཞིན་ནོ། །བློ་ཕྱི་མ་དེ་ནི་དེ་མ་ཐག་པའི་བློ་དང་འདྲ་བ་དང་སྔ་མ

ལས་སྐྱེས་པ་ཙམ་ཡིན་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འདྲ་བ་མ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་དང་དོན་ཆེས་འདྲའོ་སྙམ་ན། བློ་དང་དོན་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འདྲ་བ་མ་ཡིན་ཏེ་ཆོས་ཐ་དད་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སོང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གལ་ཏེ་སོང་ན་བློ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ།།

གསུམ་པ་སྐྱེས་འདྲ་ངེས་གསུམ་ཚོགས་ཀྱང་མིན་ཚུལ།

འདི་མཐོང་འདི་ཐོས་ཞེས་བྱ་བར། །གང་ལ་བློ་ནི་ངེས་པ་དེ།།
ངེས་སྐྱོང་ཡིན་ན་གང་གིས་དེ། །དེ་ཡི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་འདོད་པ།།
སྣང་དང་མཐོང་བ་དེ་དག་གི །ཉེ་བ་དེ་ཉིད་དཔྱད་བྱ་ཡིན།།
དེ་དག་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། །ལྟ་བ་པོ་ཡི་ངེས་དེ་ཡིན།།

རྣམ་པ་དེ་དོན་རིག་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་དེ་དེ་ཉིད་དོན་རིག་ཡིན་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་ལྟར་ན། ཕྱི་དོན་གཟུགས་འདི་མཐོང་ངོ་། །སྒྲ་འདི་ལྟར་ཐོས་སོ། །དེ་བཞིན་དྲི་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བར་ཡུལ་གང་ལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་ནི་ཞུགས་ཤིང་དེ་དེའི་རྟོགས་བྱེད་དུ་ངེས་པ་དེ་ནི་བློ་དེས་ཡུལ་དེ་སྐྱོང་བ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདི་འདིའི་སྐྱོང་བྱེད་དོ་ཞེས་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་ཡོད་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་། རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ངེས་པ་དེ་དོན་རིག་དེ་ཡི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པར་འདོད་པ་ན་སྣང་བ་ཡུལ་དེ་དང་ཡུལ་ཅན་བློས་མཐོང་བ་དེ་དག་གི་ཉེ་བ་སྟེ་འབྲེལ་བ་དེ་ཉིད་དཔྱད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དོན་དང་དོན་རིག་དེ་དག་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ལ་ལྟ་བ་པོ་དང་ཉན་པ་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡི་ཡུལ་འདིའི་ཡུལ་ཅན་ནི་འདིའོ་ཞེས་ངེས་པ་དེ་སྐྱེ་དགོས་པ་ཡིན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཉིད་གཏན་ལ་མ་ཕབ་པར་འདི་འདིའིའོ་ཞེས་ངེས་པ་འདྲེན་མི་སྲིད་དེ་བུམ་སྣམ་བཞིན་ནོ།།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས། [1]

བློ་བདག་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང་། །མཐོང་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམས་ཀྱིས།།
གཟུང་དང་འཛིན་པ་མྱོང་བ་དག །ཐ་དད་ལྡན་བཞིན་རྟོགས་པར་འགྱུར།།
དཔེར་ན་དབང་པོ་སྔགས་སོགས་ཀྱིས། །བསླད་པ་རྣམས་ལ་འཇིམ་དུམ་སོགས།།
དེ་ཡི་གཟུགས་དང་བྲལ་བ་ཡང་། །རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྣང་བཞིན་ནོ།།
དེ་དག་མ་བསླད་མིག་ཅན་གྱིས། །དེ་ལྟར་མཐོང་བ་མེད་ཕྱིར་རོ།།

ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་པོ་བློ་ཡི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང་མཐོང་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་བ་གཞལ་བྱ་དང་། འཛིན་པ་ཚད་མ་དང་། དེས་དེ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་འབྲས་བུ་རང་རིག་དག་དང་གསུམ་པོ་ཐ་དད་དུ་ལྡན་པ་བཞིན་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་དེ་དང་དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་བྱེད་ཅིང་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་དབང་པོ་སྔགས་དང་རྫས་དང་ཏིང་འཛིན་སོགས་ཀྱིས་ནི་བསླད་པ་རྣམས་ལ་འཇིམ་པའི་དུམ་བུ་དང་ཤིང་བུ་རྡེའུ་སོགས་རྟ་གླང་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡི་གཟུགས་དང་བྲལ་བ་ཡང་རྣམ་པ་གཞན་རྟ་གླང་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དུ་སྣང་བ་བཞིན་ནོ།།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས། [2]

དྲན་ཤེས་དང་པོ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་གོ་སྙམ་དུ་དྲན་པ་ན་སྔོ་འཛིན་གྱི་ཚུལ་གཉིས་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་འཛིན་པ་དེའོ་སྙམ་དུ་དྲན་ཞིང་། དེའི་རྗེས་སུ་སྔོ་འཛིན་དྲན་པའི་དྲན་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེས་རྟོག་པ་ན། སྔོ་འཛིན་གྱི་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པའོ་སྙམ་དུ་རྣམ་པ་གསུམ་ཅན་གྱི་འཛིན་པར་རྟོགས་ཤིང་། དེ་ཡི་ཚུལ་གྱིས་ཇི་སྲིད་བརྩེ་ནུས་

(1) ཤོག་ངོས། ༢༠༨-༢༠༩

(2) ཤོག་ངོས། ༢༢༠-༢༢༡

ཤིང་སྨྱུ་རིས་ཟིན་ནས་དྲན་པའི་བར་དུ་སྔ་མ་སྔ་མའི་འཛིན་པ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་རྣམ་པར་ བླུགས་ཏེ་འཕེལ་བ་ཡིན་པས། ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་སོ་སོ་མི་འདྲ་བའི་སྨྱུ་རིས་དེ་ལྟར་བྱེད་ པ་ཡིན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་ཁྱད་མེད་ན་བློ་སོ་སོའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་མི་ནུས་ཏེ་བློ་ཐམས་ཅད་ གཅིག་ལས་བྱེ་བྲག་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡུལ་མེད་པར་ཡུལ་ཅན་རྐྱང་པ་དྲན་པར་ མཐོང་སྟེ། སྔར་ངས་དོན་ཞིག་མཐོང་སྙེ་མ་དྲན་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་ཚེ་ ཤེས་པ་ལའང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ལ་འཛིན་པ་སྤྱི་ཙམ་དྲན་པ་ལ་བྱེད་ན་གཟུང་བ་ལའང་དེ་ཡོད་ ཅིང་། རང་ལྡོག་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ནི་རྟོག་པས་ཕྱེ་ནས་འཛིན་པ་ཙམ་སྟེ་བུམ་པའི་མི་རྟག་ པའི་ལྡོག་ཆ་སེམས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་ནི་བསྙོན་དུ་མེད་པར་གྲུབ་ལ་ཡུལ་ཅན་དེ་ཡང་རང་གི་ ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་བྲལ་ནས་ཡན་གར་དུ་འཛིན་པ་ནམ་ཡང་མི་སྲིད་པས་ན་བློ་རྣམས་ ནི་རང་གི་རང་བཞིན་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་དྲན་པ་སྟེ། ལྟོ་ ལྡིར་བ་སྤྱངས་ནས་བུམ་པ་དྲན་དུ་མེད་པ་དང་། ནོག་སྐྲོག་ཤལ་སྤྱངས་ནས་བ་ལང་དྲན་ དུ་མེད་པ་ནི་དངོས་པོ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་དོན་གྱིས་ཡིན་པ་བཞིན་ དུ་བློ་ལའང་ཡིན་གྱི་བློ་རང་ཉིད་རྣམ་པ་གཏན་ནས་མེད་པ་ཞིག་ན་སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ དྲན་པ་ན་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་མེད་པར་དྲན་པར་རིགས་སོ། །སྔོ་འཛིན་དབང་ཤེས་ནི་ རྣམ་པ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ཡང་དེ་རང་གིས་རང་མ་མྱོང་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་དྲན་མི་ སྲིད་མོད་ཡུལ་སྔོན་པོ་དྲན་པ་དང་འབྲེལ་བས་དེའི་འཛིན་པོའི་སྙམ་དུ་རྟོག་པ་ཙམ་མོ་ སྙམ་ན། ལར་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་ཤེས་པས་གཅོད་པའི་ཚེ་དེའི་མཚན་ཉིད་འདི་ལྟ་ བུའོ་ཞེས་མྱོང་བ་དང་དྲན་པ་གང་རུང་གིས་གཅོད་ནུས་སམ་མི་ནུས། མི་ནུས་ན་ནི་ རང་བློ་འདི་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཏེ་རྟོག་རྟོག་མེད་གང་གི་ཡང་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་བའི་

ཕྱིར་རོ།།

རང་གིས་མི་གཅོད་ན་གཞན་གྱིས་དེ་བས་ཀྱང་གཅོད་པ་མི་འཐད་དོ། །གཅོད་ནུས་ན་སྔོ་འཛིན་ཡང་ཡིན་ལ་རྣམ་པ་མེད་པ་དེ་སེར་འཛིན་སོགས་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་གང་གི་སྒོ་ནས་གཅོད་ཚུལ་བསམ་དགོས་སོ། །དེ་སྔོན་པོ་འཛིན་པ་ཙམ་དུ་གཅོད་དོ་སྙམ་ན། སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་དེ་ཕྱིར་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པས་ཕར་བཅད་ནས་བློ་རང་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་གཅོད་ནུས་པ་ཡིན་ནམ་མིན། ཡིན་ན་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ་ཤེལ་གོང་འདྲ་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་ཡང་ཁས་བླངས་ཤིང་། སྔོ་འཛིན་ཡང་དེ་ཡིན་ལ་སེར་འཛིན་ཡང་དེ་ཡིན་པ་སོགས་རྣམ་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་འཛིན་པའང་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ན་ཤིན་ཏུ་མཛེས་སོ། །གཅོད་མི་ནུས་ན་རྣམ་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཁས་བླངས་པ་ཡང་དམ་བཅའ་བ་ཙམ་ལས་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། བསྙོན་དུ་མེད་པའི་བློ་རྣམ་བཅས་དང་རང་རིག་པ་ལ་སྟོང་བའི་བསམ་པ་དོར་བར་བྱས་ན་ལེགས་སོ། །ཡུལ་ཅན་བློ་རང་ཉིད་མྱོང་བ་མེད་ཀྱང་ཡུལ་དྲན་པ་ལས་དེ་དྲན་ནོ་ཞེས་པ་དང་། ཡུལ་ཕྱི་དོན་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་མེད་ཀྱང་བློའི་མྱོང་བ་ལ་ཡུལ་ཕྱི་དོན་མྱོང་བ་ལྟར་དྲན་ནོ་ཞེས་པ་འདི་གཉིས་དམ་བཅའ་བ་ཙམ་དུ་འདྲ་ཡང་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞུགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་མི་འདྲ་སྟེ། བློ་རང་ཉིད་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མ་མྱོང་བའི་ཡུལ་ཙམ་གྱིས་བློ་མི་འགྲུབ་ལ། བློ་ཉིད་གྲུབ་ན་བློ་དེས་རྣམ་པའམ་གལ་ཏེ་ཕྱི་དོན་འདོད་ན་ཡང་ཚུལ་དེས་བསྒྲུབ་དགོས་ཏེ། ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་འགྲུབ་ཀྱི་ཚད་མ་ཉིད་མ་གྲུབ་པར་གཞལ་བྱ་སྔོན་དུ་གྲུབ་ནས་ཚད་མ་ཕྱིས་འགྲུབ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བློ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་འདིའི་སྒོ་ནས་སེམས་བདེན་མེད་སྒྲུབ་པའང་གསལ་པོར་འོང་དགོས་པས་ན་དབུ་མའི་གཞུང་ལའང་

གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་པའི་གནད་ཅིག་ཡིན་ལ། གང་ཅི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་རང་གསལ་གྱི་སྤྱོད་བ་རང་རིག་ལ་འགག་ཐུག་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྐབས་ན་རང་རིག་མེད་དུ་མི་རུང་བར་མངོན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས།[1]

དེས་ན་ཡུལ་གང་ཞིག་རྟོག་མེད་དུ་གསལ་བར་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་དང་། རྟོག་བཅས་ཀྱིས་མི་གསལ་བར་སྤྱོད་བ་གང་ཡིན་ཡང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པར་ངེས་ཀྱི་ཡན་གར་བར་སྔ་ཕྱིའི་ཚུལ་དང་ཐ་དད་པར་འབྲེལ་མེད་དུ་དམིགས་པ་མི་སྲིད་པས་རྫས་གཞན་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལ་རིགས་པ་ཡང་དག་པ་རྙེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཡན་གར་བ་གཞན་དུ་ཚད་མས་དམིགས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡན་གར་དུ་མ་དམིགས་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བློ་མ་འཁྲུལ་པས་ཐ་དད་པར་དམིགས་པ་འདིས་ཐ་དད་དུ་མི་འགྲུབ་ན་ཀ་བུམ་ཡང་གཅིག་ཏུ་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། སྤྱིར་རང་རིག་མེད་པའི་ལུགས་ལ་སྔོན་པོ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་དུ་ཆུག་མོད། དེ་དང་དུས་མཉམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་སྙེ་མ་སྤྱོད་བར་འགྱུར་ལ། དེས་ན་དུས་མཉམ་པར་ཀ་བུམ་བཞིན་དུ་ཐ་དད་པར་ཇི་ལྟར་སྤྱོད། གལ་ཏེ་སྔོན་པོ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བཞིན་པའི་དུས་སུ་ནང་ན་གནས་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཕྱིར་རོལ་གྱི་སྔོན་པོ་ཆ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་འདི་སྤྱོད་བས་གྲུབ་བོ་སྙམ་ན། རང་རིག་ཀྱང་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། ཚུལ་གཉིས་ཀྱང་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དུས་མཉམ་པའི་ཡུལ་དེ་བློ་དེའི་རྒྱུར་མི་རུང་བས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ནི་བློ་ཡི་རྣམ་པ་ལས་འོས་མེད་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ཡང་བློ་མ་འཁྲུལ་པས་སྣང་བ་ཐ་དད་པར་དམིགས་པ་དེ་དག་སྣང་བ་དེ་དང་དེར་

(1) ཤོག་ངོས། ༢༣༥-༢༣༨

སྣང་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དང་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི་བདེན་ཏེ་བློའི་སྣང་བ་ལའང་སྔོ་སེར་དང་བདེ་སྡུག་དག་གཅིག་ཏུ་མི་རུང་བ་བཞིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་བློ་གཅིག་དུས་གཅིག་ཏུ་སྣ་ཚོགས་སུ་འཆར་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར་བློ་དང་དོན་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡན་གར་དུ་འབྱེད་ཅིང་དམིགས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཡན་གར་དུ་མ་དམིགས་ཀྱང་དུས་གཅིག་ཏུ་བློ་ནི་ནང་ན་གནས་པ་གསལ་ཞིང་རིག་པ་དང་། དོན་ནི་ཕྱི་ན་ཡོད་པ་གསལ་རིག་དང་བྲལ་བ་རྡུལ་ཚོགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་དམིགས་པས་ཤིན་ཏུ་ཐ་དད་པར་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་དམིགས་ན་དེ་ལས་ཡན་གར་དུ་དམིགས་པ་གཞན་ཅི་ཡོད་ཀྱང་ཕྱི་དོན་གསལ་པོར་སྣང་བ་འདི་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་པར་སྣང་བ་ཡིན་ན་འདི་གསལ་རིག་དང་བྲལ་བ་དང་། བེམ་པོ་ཡིན་པར་སུས་ཤེས་པ་ཡིན། ཤེས་པས་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་སྣང་བ་ནི་འདོད་མོད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་པར་གྲུབ་པ་ནི་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཏེ། དེ་འདྲའི་སྣང་བ་དེ་ཡང་ཤེས་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་བཞི་པའི་བརྗོད་བྱ།[1]

(1) ཤོག་ངོས། ༡-༣

སྒྲུབ་ངག་གྱི་ཡི་མཚན་ཉིད་བསྟན།

གཞན་ལ་བསྟན་པར་བྱ་ཉིད་ཕྱིར། །བདག་མཐོང་མིན་ཡང་གཞན་དག་གིས།།
མཐོང་བ་སྒྲུབ་བྱེད་ཅེས་ཁ་ཅིག །དེ་སྣང་ཕྱིར་བདག་མཐོང་བའི་ཚིག།

ཡང་དག་པའི་དོན་སྒྲུབ་པ་དང་ནོར་བའི་ལམ་ངན་པ་སུན་འབྱིན་པའི་ངག་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པ་དང་ལྡན་པར་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་གྱི་འཁྲུལ་པ་སེལ་ཞིང་ཡང་དག་པའི་སྣང་བ་སྐྱེད་པ་ནི་ཇི་སྐད་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས།

ཆོས་བཟང་རིགས་པས་རྣམ་དཔྱད་བསམ་པ་ཅན།།རྟག་ཏུ་བདུད་ཀྱིས་བར་ཆད་བྱེད་པ་མེད།།ཁྱད་པར་རྟེད་དང་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་སུན་འབྱིན།།མི་འཕྲོག་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཚུལ་མཐུན་པར་སྒྲུབ་དང་སུན་འབྱིན་གྱི་ཚུལ་ལས་བརྩམས་ནས་སྟོན་པ་ལ། སྒྲུབ་ངག་སྤྱིའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཚད་མ་མདོ་ལས།

གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི། །རང་གི་མཐོང་དོན་རབ་གསལ་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པས་བློ་སྒྲོན་དོན་སྒྲོན་སྒྲ་སྒྲོན་གསུམ་བསལ་བའི་ཚིག་གི་དོན་རིམ་པར་འཆད་པ་ལ། སྤྱིར་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་སྐབས་འདིར་རང་གི་མཐོང་དོན་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དངོས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། དེ་རྒྱུ་ངག་གི་མིང་དུ་བཏགས་པ་དེ་ལྟ་ན་རི་དྭགས་རྒྱུག་པ་ལ་ལྟོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་གཞན་དོན་མངོན་སུམ་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུ་ངག་དེས་འབྲས་བུ་རི་དྭགས་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་སྐྱེད་དོ་སྙམ་ན། ཚིག་ཙམ་ལས་མངོན་སུམ་སྐྱེད་པ་ནམ་ཡང་མེད་དེ། ཡོད་ན་དམུས་ལོང་ལ་དུང་དཀར་པོར་བརྗོད་པས་མངོན་སུམ་སྐྱེད་པར་ཐལ་

ཡོ། །དེས་ན་རི་དྭགས་རྒྱུག་པ་ལ་ལྟོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཚིག་ལས་རྗེས་དཔག་དངོས་སུ་སྐྱེ་ཞིང་། དེས་རི་དྭགས་རྒྱུག་པ་དངོས་སུ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཐོབ་པ་ཡོད་ཀྱང་། སྔོན་དུ་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱ་བར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་བརྗོད་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཡིན་ན་རང་གི་མཐོང་བ་སོགས་ཅིའི་ཕྱིར་སྨོས་ཟེར་ན། ཐོག་མར་རང་གི་མཐོང་བ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཕ་རོལ་གྱི་ལོག་རྟོག་ཟློག་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན། གཞན་ཕ་རོལ་པོ་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་བསྟན་ཞིང་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྒོལ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཚད་མས་མཐོང་བ་མིན་ཡང་ཕྱིར་རྒོལ་བ་གཞན་དག་གིས་ཁས་བླངས་པའམ་དེ་དག་གིས་འདོད་པའི་ལུང་ལས་གྲུབ་པས་ན། དེས་མཐོང་བ་ཡང་རྒོལ་བ་རང་གི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་པ་ཉིད་དོ་ཅེས་གྲངས་ཅན་པ་ཁ་ཅིག་གིས་སྨྲ་བའི་ལོག་རྟོག་དེ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་སྒྲུབ་བྱེད་མཁན་པོ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་སྨོས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་རུང་བར་མཐོང་བ་མིན་ན་གཞན་ལ་གྲགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཅི་ཡང་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་ཡང་གྲངས་ཅན་པ་ན་རེ། བློ་དང་བདེ་བ་ཆོས་ཅན། སེམས་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་ཅན་ནམ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གཟུགས་སོགས་དེ་ཙམ་ལྟ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བཀོད་པ་ལ། དེའི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ཀ་མཐུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་ལས་ཁས་བླངས་པ་དང་། རྟགས་དེ་ནི་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་བློ་དང་བདེ་བ་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་ལས་གྲུབ་ཅིང་། སེམས་པ་ཅན་སྐྱེས་བུ་ནི་རྟག་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་

འཇིག་མེད་པ་གྲངས་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་ལ། དེ་འདྲའི་སྐྱེས་བུ་དེ་བཅིང་གྲོལ་གྱི་གཞིར་གྱུར་ཅིང་ལུས་འདོར་ལེན་བྱེད་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལ་ བློ་དང་བདེ་བ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་གཏན་དུ་འཇིག་པ་ཅན་དུ་སེར་སྐྱ་པ་རང་ལ་མ་གྲུབ་ན་སངས་རྒྱས་པས་དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་ཞིག་གིས་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དུ་གྲུབ་པར་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཁོ་རང་གིས་མཐོང་བ་མེད་པས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྲོ་ལ། གལ་ཏེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དུ་གྲུབ་ན་ཡང་དེས་སེམས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་སྟེ། སེམས་ལྡན་ལ་སྐྱེ་འཇིག་མེད་པ་ནི་གྲངས་ཅན་གྱི་ཞེ་འདོད་ཁོ་ནས་ཡིན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་མ་ཡིན་ཏེ་སེམས་པ་ཉིད་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྟགས་དེ་འདྲས་གང་ཡང་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་ཡིན་ཡང་རེ་ཞིག་སྐབས་འདིར་རང་གིས་མ་མཐོང་ལ་གཞན་གྱིས་མཐོང་བའམ་འདོད་པ་ཙམ་རང་གི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཚ་ནས་སྐྱོན་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་བཞི་པ་ལས།[1]

གཉིས་པ་དོན་སྨོས་ལ།

དོན་སྨོས་དེ་ནི་སྒྲ་དག་དང་། །རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་བདག་ཉིད་ཅན།།

རྟགས་ཉིད་མིན་པར་འགྲུབ་དོན་ཏེ། །དོན་ལས་དོན་ནི་འགྲུབ་ཕྱིར་རོ།།

མདོ་ལས་དོན་ཞེས་སྨོས་པ་དེ་ནི་གཏན་ཚིགས་དེ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་ལུང་ལས་བཤད་པའི་ཚིག་ཙམ་དང་མིང་འདོགས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲ་ཙམ་འཇུག་པ་དག་དང་། གྲོལ་བ་རང་གི་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པ་རྣམས་རྟགས་ཡང་དག་ཉིད་མིན་པར་འགྲུབ་པའི་དོན་དུ་ཡིན་ཏེ།

(1) ཤོག་ངོས། ༧༠

དཔེར་ན། སྒྲ་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཞེ་འདོད་ཀྱི་མིང་ཙམ་ལས། རྒྱལ་ཕྲན་སྒྲིབ་པ་མེད་དེ། ལུས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཅུག་པ་པས་རིང་ཐུང་སོགས་ཚད་མཇོན་སུམ་གཞལ་དུ་མེད་པ་ལ་ལུས་ཅན་མེད་པའི་མིང་བཏགས་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཤིང་སེམས་པ་དང་ལྡན་ཏེ། ཤུན་པ་བཤུས་ན་འཆི་བའི་ཕྱིར། ལྟ་བུ་རྣམས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་དང་། རང་གི་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་པ། སྒྲ་རྟག་སྟེ། ཕྱོགས་དང་མཐུན་ཕྱོགས་དག་ལས་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྟ་བུ་སོགས་ཚིག་ཙམ་དང་། ཞེ་འདོད་ཀྱི་རྟགས་སུ་བཟུང་བ་ཙམ་གྱིས་དོན་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཏེ། ནུས་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་མི་འཐད་ལ།

དེས་ན་སྒྲ་ཙམ་དང་རྟོག་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་དུ་བ་ལས་མེ་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་རྟགས་རང་གི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ལས་བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་ནི་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་བཞི་པ་ལས།[1]

གསུམ་པ་རབ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་དོན་སློས་པ་ལ།

ནང་གི་ཡན་ལག་ནུས་པ་ནི། །ཚུལ་གསུམ་དག་ལ་ཡང་དག་གནས།།
དེ་ལ་དྲན་པ་བསྐྱེད་པ་ནི། །དེ་ཉིད་ཚིག་ལ་ཡང་དག་གནས།།

དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ངག་སྦྱོར་བ་དེ་ཡང་མ་ཚང་བ་དང་ལྷག་པོ་མ་ཡིན་པར་དོན་གྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེད་པའི་ངག་རྣམ་དག་གི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཞན་རིགས་པ་ཅན་པ་སོགས་དང་རང་སྡེ་སྔ་རབས་པའི་རྗོད་པ་གྲུབ་པ་ནས་ཀྱང་སྦྱོར་ངག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་དུ་འགོད་པར་འདོད་དེ། མེ་ཡོད་དེ་ཞེས་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༣-༡༨

པས་དམ་བཅའ་དང་། དྲུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གཏན་ཚིགས་བརྗོད་པ་དང་། ཚང་མང་བཞིན་ཞེས་པས་དཔེ་དང་། དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལའང་དུ་བ་ཡོད་པས་ཞེས་པ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་དང་། མེ་ཡོད་དོ་ཞེས་པ་མཇུག་སྡུད་དེ་ལྟར་འདོད་ལ། རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་དམ་བཅའ་གཏན་ཚིགས་དཔེ་གསུམ་གྱི་ཡན་ལག་ཅན་དུ་འདོད་ཀྱང་དཔེ་ནི་ཁྱབ་པ་སྟོན་པའི་དཔེ་ཙམ་ཡིན་གྱི་ཟུར་དུ་རང་ནུས་ཁྱད་པར་བ་མེད་ལ། ངག་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་བརྗོད་པ་འདི་ཙམ་ལས་གཞན་པ་དོན་མེད་དེ། ནང་རང་གི༷་རྒྱུད་ལ་དོན་གང་ཡིན་པ་དེར་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུའམ་ཡན༷་ལག༷་ཏུ་གྱུར་པའི་ནུས་པ༷་ནི༷་དོན་རང་ལ་གྲུབ་པའི་ཚུལ༷་གསུམ༷་པོ༷་དག་ལ༷་ཡང༷་དག༷་པར་གནས༷་ལ། ཚུལ་གསུམ་དེ༷་ལ༵་ལྡན་པ༷་བསྐྱེད༷་པ༷་ནི༷་ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ༷་ཉིད༷་བརྗོད་པའི་ཚིག༷་ལ༷་ཡང༷་དག༷་པར་གནས༷་ཏེ།

དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་དང་མཐུན་པར་ཚིག་གིས་དྲན་ལམ་དུ་འགྱུར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པ་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་གྱི་གཞན་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ།།

ཐལ་འགྱུར་སྐོར།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་བཞི་པ་ལས། [1]

གསུམ་པ་རྟོད་སྒྲོང་ནི།

……གཞན་གྱིས་བརྟགས་པ་ཡིས། །ཐལ་བ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་འབྲེལ་ཕྱིར།།
གཅིག་མེད་ན་གཞན་དགག་ཕྱིར་ཡིན།།

གཞན་གྱི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་འགོད་མི་རུང་ན་ཁྱོད་དང་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཕ་རོལ་པོའི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་མི་འདོད་པ་སྒྲུབ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན་གཞན་གྱིས་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིས་ཕོ་རང་གི་མི་འདོད་པའི་ཆོས་གཞན་ཐལ་བ་སྒྲུབ་པ་ནི་བསྒྲུབ་བྱ་ཐལ་

དེ་དང་། སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་རྟགས་དེ་གཉིས་ཀ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཁྱབ་བྱེད་བསྒྲུབ་བྱ་གཅིག་པོ་མེད་ན་གཞན་ཅིག་ཤོས་ཁྱབ་བྱ་རྟགས་དག་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པར་དགག་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ཏེ།

དཔེར་ན་བྱེ་བྲག་པས་བ་ལང་གི་སྤྱི་ཆ་མེད་གཅིག་གསལ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འཁྱོད་འདུས་འབྲེལ་བར་འདོད་པ་ལ། བ་ལང་གི་སྤྱི་ཆོས་ཅན། ཆ་དུམ་དང་བཅས་པར་ཐལ། རང་གི་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་དུས་གཅིག་ཏུ་འཁྱོད་འདུས་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ན། རྟགས་དེ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མིན་ཡང་ཕ་རོལ་པོའི་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ།

དེ་གྲུབ་ན་ཆ་དུམ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། འབྲེལ་ཡུལ་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་ཆ་ཐ་

[1] ཤོག་གྲངས། ༩-༡༠

དད། མེད་ན་དུ་མ་དང་འབྲེལ་མི་སྲིད་པའི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པས་ན་དེས་ཆ་དུ་མ་དང་ལྡན་པའི་སྤྱི་ཞིག་སྒྲུབ་པ་མིན་གྱི་ཆ་མེད་ཀྱི་སྤྱི་འདོད་པའི་དམ་བཅའ་ལ་ཁོ་རང་གི་ཁས་ལེན་གྱིས་གནོད་པར་སྟོན་པ་སྟེ་ཐལ་བའི་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཆ་དུ་མ་དེ་མེད་ན་ཁས་བླངས་པའི་རྟགས་དེ་ཡང་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཐལ་བ་སྒྲུབ་པ་ལ་ནི་ཁས་བླངས་རྟགས་སུ་བཀོད་པས་མི་འདོད་པ་ཙམ་འགྲུབ་ནུས་ཀྱི། བློ་བདེ་སེམས་མེད་ལྟ་བུ་རང་རྒྱུད་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཁས་བླངས་ཙམ་གྱིས་གང་ཡང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

བསྒྲུབ་བྱ་ཡི་སྐོར།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་བཞི་པ་ལས། [1]

གོ་བྱ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད།

སྒྲུབ་བརྗོད་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་ཉིད། །ཡིན་ཡང་ཟློངས་མེད་ཕྱིར་མཚན་ཉིད།།
ངོ་བོ་ཚིག་ཕྲད་བདག་ཉིད་འདོད། །ཚིག་གིས་དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་བཞི།།
མ་གྲུབ་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་དོན་བརྗོད། །ཚོལ་བས་ཁས་བླངས་པ་བཟུང་ངོ་།།

བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ཁྱེད་ཀྱིས་མི་འདོད་ན་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པའི་སྐབས་སུ་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་སྨོས་པས་ཅི་བྱ་ཞེར་ན། སྒྲུབ་བྱེད་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་ན་བསྒྲུབ་བྱ་ལོགས་སུ་མ་བརྗོད་ན་ཡང་རྟོགས་པའི་དོན་ཅན་ཉིད་ཡིན་ཡང་སྐབས་འདིར་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་སྨོས་པ་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་དེ་ལ་ཟློངས་པ་མེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ཡང་མིན་པར་འདོད་པ་དང་མིན་ཡང་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཟློངས་པ་མཐོང་ནས་དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་མདོ་ལས། ངོ་བོ་ཁོ་ན་བསྟན་བྱ་བ། །རང་ཉིད་འདོད་དང་མ་བསལ་བ། །ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བའམ་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ལྔ་སྟེ་ངོ་བོ་ཞེས་པ་དང་། ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་ཕྲད་དང་། བདག་ཉིད་ཅེས་པ་དང་། འདོད་ཅེས་པའི་ཚིག་བཞི་པོ་དག་གིས་དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་བཞི་རིམ་པ་ལྟར་བསྟན་ཏེ། སྔར་ཚད་མས་གྲུབ་པ་བཅད་ནས་མ་གྲུབ་པ་དང་། མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཡང་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཆར་གྱུར་པ་མིན་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ལས་སྐབས་སུ་གང་བསྒྲུབ་བྱར་བརྗོད་པ་དང་། རྒོལ་བས་ཞེ་འདོད་ཀྱིས་

(1) ཤོག་གྲངས། ༡༩-༢༠

གང་ཁས་བླངས་པ་རྣམས་ཚིག་དེ་དག་གིས་རྣམ་གཅོད་ཀྱིས་བཟུང་ངོ་། །དེ་ཡང་མ་བསལ་བ་ནི་སླད་ནས་སྟོན་པར་འགྱུར་ལ། འདིར་མཚན་གཞི་གང་ལ་མཚན་ཉིད་ཞུགས་ཚུལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲུབ་འཇུག་བཞི་པོ་སྟོན་དུ་བཤད་ཅིང་། དེ་ལའང་ངོ་བོ་ལ་ལོག་རྟོག་ཅུང་ཞིང་། ཁོ་ན་སྨོས་པའི་དོན་ནི་རང་ཉིད་དང་འདོད་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་དོན་གྱིས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་འདོད་པ་དང་རང་ཉིད་སྨོས་པའི་དོན་དམིགས་བསལ་ཏེ་འཆད་པར་མཛད་དོ།།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་བཞི་པ་ལས།[1]

འདོད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཉིད་བཤད།

མ་བརྗོད་ན་ཡང་འདོད་པས་ཁྱབ། །བདག་གི་དོན་བཞིན་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད།། སྤྱི་གྲོལ་གྱིས་ངག་ཏུ་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་ན་ཡང་ཞེ་ལ་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པས་ཁྱབ་པ་སྟེ་བསྒྲུབ་བྱར་སོང་བ་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་འདོད་ཅེས་སྨོས་ཏེ། དཔེར་ན་མིག་སོགས་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་ཀྱང་གཞན་ཞེས་པ་ནི་བདག་ལ་བསམ་ནས་བདག་གི་དོན་བྱེད་པར་བསྒྲུབ་པར་འདོད་པ་བཞིན་ཏེ། དེས་ན་ཞེ་འདོད་ཀྱི་དོན་གང་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་ནས་སྒྲུབ་པར་འདོད་པའི་དོན་དེ་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་ཀྱི་ཚིག་གཡོ་ཐབས་སུ་བཀོད་པས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་འགྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

(1) ཤོག་ངོས། ༢༠

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་བཞི་པ་ལས།[1]

གསུམ་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བསྡུའི་དགོས་པ་ལ།

རྒྱུ་སོགས་མཚན་ཉིད་བསལ་བྱ་ལ། །ལྟོས་པ་མེད་པར་མ་ཁྱབ་དང་།།
ལྟོག་པ་དག་ནི་སྤང་བའི་ཕྱིར། །ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན།།
རང་ཉིད་ཚིག་ཟླ་དོ་བོའི་སྒྲ། །མ་བསལ་བ་དང་བཅས་པ་དག།
ལྟོག་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །འདོད་སྒྲས་མ་ཁྱབ་སེལ་བར་བྱེད།།

རྒྱུ་ཞེས་པ་གཏན་ཚིགས་ཏེ་ཏེ་ཏུའི་སྒྲ་སྦྱོར་རྒྱུ་དང་སྐབས་ཀྱི་དབང་གིས་གཏན་ཚིགས་སུ་ཡང་བསྒྱུར་ཏེ། བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་གཏན་ཚིགས་དང་སོགས་སྒྲས་དཔེ་ཡང་བཟུང་སྟེ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དག་གི་མཚན་ཉིད་ལ་ལྟོས་པའི་བསལ་བྱ་སྟེ་སྐྱོན་བསལ་བ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་ཕྱོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་བསལ་བར་བྱ་བ་མ་ཁྱབ་པ་དང་ལྟོག་པ་ཁྱབ་ཆེས་པ་དག་ནི་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལྟ་ལྟར་དུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་ན་རང་ཉིད་ཅེས་དང་ཚིག་ཟླ་དང་དོ་བོའི་སྒྲ་དང་མ་བསལ་བ་དང་བཅས་པ་བཞི་པོ་དག་ནི་ལྟོག་པ་ཁྱབ་ཆེས་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་མིན་པ་གཞན་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོའི་འདོད་ཡུལ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་མ་གྲུབ་པ་སོགས་ཕྱོགས་ཡིན་པ་བསལ་ཏོ། །འདོད་ཅེས་པའི་སྒྲས་ནི་ཕྱོགས་ཡིན་ཡང་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་པ་སེལ་བར་བྱེད་དེ། དངོས་སུ་མ་སྨྲས་པའི་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་སྐབས་སུ་བཀོད་པའི་རྟགས་དེས་བསྒྲུབ་བྱ་མིན་ནམ་སྙམ་པ་བསལ་ནས་ཕྱོགས་ཡིན་ཞེས་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

(1) ཤོག་གྲངས། ༥༢-༥༣

གཉིས་པ་ཡོངས་གཅོད་དུ་ནི་གཅིག་བསྟན་པ།

བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་ཕྱོགས་མཚན་ཉིད། །དེ་རྣམས་ལ་ནི་ཕྱོགས་ཉིད་མེད།།
བསལ་བ་གནོད་དང་ལྷག་མ་ལ། །མཚན་ཉིད་འཇུག་པ་མེད་ཕྱིར་རོ།།

རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རིགས་པའི་སྒོར། བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱོན་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། རྩོལ་བས་དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཁས་བླངས་པའམ། སྐབས་ཀྱི་རྟགས་དེ་དག་གིས་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པ་དེ་ཙམ་བསྒྲུབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཅི་མཚན་ཉིད་འདི་གཅིག་པུ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་ཡིན་ན་ལྔ་པོ་ཇི་ལྟར་ཚང་སྙམ་ན། བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་ལ་འཁྲུལ་བ་མ་སྐྱེས་པར་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་ཆུབ་པ་ལ་འདི་ཙམ་གྱིས་ཕྱོགས་སྐྱོན་མེད་པར་མཚོན་ཏེ། བསལ་བྱ་ལྔ་གང་རུང་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ལ་ནི་རྩོལ་བ་མཁས་པས་བསྒྲུབ་བྱར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སུ་རུང་བ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། སྒྲ་མིག་གིས་གཟུང་བྱ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སོགས་ཚད་མས་བསལ་བ་ཡི་དམ་བཅའ་ལ་ནི་གནོད་བྱེད་དངོས་སུ་ཡོད་པས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་ལེན་མི་རུང་བ་དང་། ལྷག་མ་གྲུབ་ཟིན་སོགས་བཞི་ལ་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གྲུབ་ཟིན་པ་ལ་རྟགས་ཀྱིས་སླར་བསྒྲུབ་ཏུ་མེད་པ་དང་། སྐབས་ཀྱི་རྟགས་དེའི་ནུས་པ་འཇུག་ཡུལ་མིན་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་དང་། གང་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་པ་དེ་ནི་དངོས་སུ་མ་སྨྲས་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱར་འགྲོ་ལ་འདོད་ཡུལ་མིན་པ་བསྒྲུབ་བྱར་འགྲོ་བའི་དོན་མེད་པ་དང་། སྐབས་ཀྱི་འདོད་ཡུལ་མིན་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་བཀོད་པས་བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་དཀའ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བསལ་བྱ་བཞི་པོ་དེ་ལ་ཕྱོགས་སུ་རུང་བའི་

མཚན་ཉིད་མེད་པས་ན་རྩོལ་བས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་ལེན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རྩོལ་བ་རྨོངས་པའི་དོགས་པ་བྱུང་བ་བཟློག་པའི་སླད་དུ་ལྷུར་སྤྲོས་ཀྱང་དོན་གྱིས་འདིར་གནད་གཅིག་སྟེ་རྣམ་པར་སྤྲོས་ཏེ་བཤད་པ་དང་མགོ་སྤྲོས་པས་གོ་བ་ཟེར་བའི་དཔེ་བཞིན་སྤྱིར་བསྟན་བཅོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚིག་རྣམས་ཀྱང་རྒྱས་བསྡུས་སྣ་ཚོགས་པ་དེའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་ཡིན་ཞིང་། ལྷག་པར་རྨོངས་པ་ཚིག་ལ་འཆེལ་བ་ལ་ནི་དོན་གཅིག་གི་མཚན་ཉིད་ལའང་རྣམ་བཅད་ཤིན་ཏུ་མང་དགོས་པར་མཚོན་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་པའི་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་དྲུག་དང་། ཚད་མ་དྲུག་ལ་སོགས་པ་བཞག་ཀྱང་མཐའམ་རྫོགས་པ་བཞིན་ནོ།།

བསམ་པའི་སྒོར།

ལེགས་གཉེར་ལེའུ་བཞི་པ་ལས། [1]

བསམ་བ་སྤྱི་ཡི་དབྱེ་བ་བཤད།

རྗེས་སུ་དཔག་པའི་དབྱེ་བ་ཡིས། །གནོད་པ་དེ་ནི་རྣམ་བཞིར་བཤད།།

དེ་ལ་ཁས་བླངས་འབྲས་རྟགས་ཏེ། །འགྲོ་ལ་གྲགས་པ་རང་བཞིན་རྟགས།།

བསམ་བ་ལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། སྤྱིར་ཚད་མ་ནི་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པས་ན་དེའི་བསམ་བའང་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་འདིར་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་སྐབས་ལ་དངོས་སྟོབས་དང་། ཡིད་ཆེས། གྲགས་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ཡིས་མངོན་སུམ་དང་བཅས་པའི་ཚད་མས་གནོད་པའམ་བསམ་བ་དེ་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་བཤད་དོ། །དེ་ལ་ཁས་བླངས་པ་ནི་ཚིག་དེ་བརྗོད་བྱ་མཐོང་བར་འཇལ་བྱེད་དུ་ཡིད་ཆེས་པ་ཡིན་པས་འབྲས་རྟགས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་བྱ་མངོན་སུམ་མིན་པ་དེ་དག་ཚིག་དེས་ལེགས་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་ན་ཚིག་ལས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བརྗོད་དོན་དེ་མེད་ན་དོན་ལྡན་གྱི་ངག་དེ་མི་འབྱུང་བས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་འབྲས་རྟགས་ཡིན་ཞིང་། མི་སླུ་བའི་ཚིག་མིན་ན་དེ་ལྟར་མ་ངེས་ཏེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་རྣམས་བརྗོད་དོན་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་མེད་པར་རྒྱུས་པར་བསྒྲུབས་ཟིན་ཏོ། །འགྲོ་ལ་གྲགས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཏེ་ཆོས་ཅན་རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟ་བུ་གྲགས་རྟེན་གི་རང་བཞིན་དུ་གནས་ཤིང་གྲགས་ཟིན་པའང་ཆོས་ཅན་དེའི་རང་བཞིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་མེའི་ཚ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་གྲགས་པ་ཞེས་པ་

(1) ཤོག་ངོས། ༥༥-༥༦

འདི་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ཡོད་ཚད་དང་འགལ་ན་གྲགས་འགལ་དུ་འགྱུར་བའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། གཙང་མི་གཙང་རྟག་མི་རྟག་སོགས་འཇིག་རྟེན་རང་ག་མའི་ངོར་གྲགས་པ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་རིགས་པའི་ཡུལ་ལ་གནོད་པ་མིན་ཡང་འཇིག་རྟེན་རང་ལ་ལྟོས་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པ་ན། འཇིག་རྟེན་ན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚུལ་ལུགས་གང་ཞིག་བརྟགས་ཀྱང་རིགས་པས་གཞན་དུ་བྱེད་མི་នུས་པ་དེ་ནི་ཐ་སྙད་གནོད་མེད་དམ་གཡོ་བ་མེད་པ་ཡིན་པས་དེ་དང་འགལ་ན་གྲགས་པས་གནོད་དེ་དཔེ་བརྗོད་བཅས་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།

ཡིད་ཆེས་ཀྱི་བསལ་བ།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་བཞི་པ་ལས།[1]

ཡང་དག་ངེས་ལྡན་བརྗོད་འདོད་པ། །བདག་གཞན་ཡིད་ཆེས་མཚུངས་པ་ཡི།།
ཕྱིར་ན་རང་གི་ཚིག་དང་ནི། །བསྟན་བཅོས་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན།།

དེ་ལྟར་བསལ་བ་བཞི་ལས་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ནི་སྔར་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་པས་སྐབས་འདིར་གཞན་གསུམ་གྱིས་བསལ་བ་ཙམ་འཆད་པ་ལ། ཐོག་མར་ཁས་བླངས་ཀྱིས་བསལ་བ་ལ་རང་གི་ཚིག་དང་ལུང་གི་ཚིག་གཉིས་སུ་ཡོད་ཀྱང་ཀུན་བཏུས་སུ་ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་བསལ་བ་ཞེས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་པར་མཛད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཚིག་གང་ཞིག་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་ཡང་དག་པར་ངེས་པ་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱ་སྟོན་བྱེད་དུ་བརྗོད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སྐབས་ཀྱི་བདག་རྒོལ་བའི་ཚིག་དང་གཞན་བསྟན་བཅོས་བྱེད་པ་པོའི་ཚིག་གཉིས་ཀར་བདེན་པའི་དོན་ཅན་དུ་ཡིད་ཆེས་པ་མཚུངས་པ་ཡི་ཕྱིར་ན་རྒོལ་བ་རང་གི་ཚིག་དང་ནི་བསྟན

(1) ཤོག་ངོས། ༥༨-༥༩

བཅོས་ཀྱི་ཚིག་གཉིས་ཀ་ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་བསལ་བ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་གཉིས་ཀ་ནུས་པ་མཚུངས་ཤིང་ཡིད་ཆེས་པའི་དབང་གིས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འང་མཚུངས་ལ། འགལ་ན་རང་གི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གེགས་བྱེད་པའང་མཚུངས་པས་དེས་བསལ་བ་ནི་ཁས་བླངས་ཀྱི་དབང་ཙམ་ལས་ཡིན་པར་དོན་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་བཞི་པ་ལས།[1]

ལུང་གི་བསལ་བ།

དེ་ལ་བརྟེན་མིན་དངོས་པོ་ལ། །བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བརྗོད་ན་ཡང་།།
གནོད་པ་མ་ཡིན་གཉིས་པོ་དག །ནུས་པ་མཚུངས་ཕྱིར་གེགས་བྱེད་འགྱུར།།
དཔེར་ན་རང་གི་ཚིག་བཞིན་ཏེ། །དེ་ཡང་དེ་ཚེ་རང་ཚིག་བདག།

ལུང་གིས་བསལ་བ་དངོས་ནི། གནས་གསུམ་པའི་དོན་གྱི་དམ་བཅའ་གཞན་དུ་བྱས་པ་ལ་འབབ་ཀྱི་དང་པོ་གཉིས་ལ་ལུང་དང་འགལ་ཡང་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་འགལ་བར་ཐ་སྙད་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་དགོས་པ་མིན་པའི་དངོས་པོ་གང་ཞིག་མངོན་རྗེས་ཀྱིས་འཇལ་བར་ནུས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པའི་རིགས་པས་ངེས་པ་མེད་པར་བསྟན་བཅོས་ནས་བཤད་པ་དང་འགལ་བར་བརྗོད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་རིགས་པ་ཅན་པའི་ལུང་ཁས་ལེན་པ་དག་གིས། སྒྲ་མི་རྟག་སྟེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སོགས་སམ་བྱས་པ་བཀོད་ཀྱང་དེའི་དོན་ལ་ཚུལ་བཞིན་ངེས་པ་མ་སྐྱེས་པར་ཡིན་རློམ་ཙམ་གྱི་ཚེ་ན་ཡང་བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་བ་ཡིན་པས་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་རང་ཚིག་ལ་ངེས་པར་གནོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་ན་རང་ཚིག་དེ་དང་བསྟན་བཅོས་

(1) ཤོག་ངོས། ༥༩

ཀྱི་ཚིག་དེ་གཉིས་པོ་དག་ཐན་ཚུན་ནུས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་འདི་ལས་གང་ཡིན་ནམ་སྙམ་དུ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་ཞིང་། གང་རུང་རེ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འགྲུབ་པ་མེད་པར་ཕན་ཚུན་གེགས་བྱེད་པ་ཙམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་ངའི་མ་མོ་གཤམ་མོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རང་གི་ཚིག་བཞིན་ཏེ། རང་ཚིག་འགལ་བ་ངེས་མ་ཡིན་པ་དང་མོ་གཤམ་ཡིན་པ་གང་དུའང་ངེས་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེའི་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་དེ་ཡང་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁས་ལེན་པ་དེ་ཚེ་རང་གི་ཚིག་གི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བརྗོད་ཀྱི་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱ་འགྲུབ་པའི་ནུས་པ་མེད་དོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་བཞི་པ་ལས།[1]

གྲགས་པའི་བསལ་བ།

སྐྱེས་བུའི་འདོད་དང་རྗེས་འབྲེལ་བ། །འདོད་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཉིད་དོན་ལ།།
བཀག་མེད་ཕྱིར་ན་གནོད་མེད་ངག །སྐྱེ་བོ་རྣམས་འདོད་ཡིད་ཆེས་ཡིན།།
ཐ་སྙད་ལས་ནི་སྐྱེས་པ་ཡི། །ཚོས་དེ་གྲགས་པའི་སྒྲ་ཡིས་བརྗོད།།
མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡང་། །འཇལ་བྱེད་སྒྲ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བརྗོད།།

མདོ་ཡི་རང་འགྲེལ་དུ། གང་ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་སྒྲོར་བ་ནི། རི་བོང་ཅན་ནི་ཟླ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་འདི་ལ་འཇིག་རྟེན་ན་ཟླ་བར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པས་བསལ་བ་ཡིན་ཞིང་། རིགས་སྦྱོར། མིའི་ཐོད་པ་གཙང་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་

(1) ཤོག་གྲངས། ༨༤-༨༥

ཅན་གྱི་ཚ་ཤས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུང་ཆོས་བཞིན། ཞེས་བརྗོད་པ་ཡང་མི་ཐོད་མི་གཙང་བར་གྲགས་པས་བསལ་བའི་དཔེར་གསུངས་སོ། །དེ་ལས་གཙོ་བོར་དཔེ་སྤྱི་མ་ཉིད་འགོད་པ་དང་། དེའི་རྟགས་དང་། གང་ཡང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཞིབ་ཏུ་འཆད་པ་ལ། ཐོག་མར་སྐབས་འདིའི་སེལ་བྱེད་གྲགས་པ་ཞེས་པ་དེ་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ནམ། གྲགས་པས་བསལ་ན་དམ་བཅའ་མི་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་ཟེར་ན། གྲགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཡིན་ཏེ་འདིར་གྲགས་པ་ཞེས་པ་ནི་སྐྱེས་བུའི་འདོད་པ་ཙམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་སྟེ། དེ་ལས་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པར་འཇུག་པ་ཅན་གྱི་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ནི་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་བཀག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་དོན་དེར་སྒྲ་གང་འཇུག་པ་ལ་མི་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་གནོད་པ་མེད་པའི་ངག་གམ་སྒྲ་ཡིན་པ་ནི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ་རང་གི་སྦྱོང་བས་ཡིད་ཆེས་པའི་རྣམ་རྟོག་གཏིང་ཚུགས་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ཡང་མི་དགོས་ཏེ། དོན་གང་ལ་གསར་དུ་མིང་འདོགས་པ་ན་མིང་དུ་རུང་བ་ཅི་བཏགས་ཀྱང་རང་དབང་མེད་པར་འདོགས་སུ་མི་སྟེར་བའི་གེགས་མེད་པར་རང་གི་སྦྱོང་བས་གྲུབ་པས་སོ། །འདིར་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཡིད་ཆེས་སོ་ཞེས་བཤད་གཞིར་བྱས་ཏེ། གང་ལ་ན་གང་བཏགས་ཀྱང་འདོགས་སུ་མི་སྟེར་བའི་གནོད་པ་མེད་པའི་ངག་ལའོ། །ཇི་ལྟར་ན་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་ཞེ་ལ་གང་འདོད་པའི་སྒྲ་ཡིས་བརྗོད་བྱར་རུང་བ་ཉིད་ཡིན་པས་སོ། །དེ་གང་གིས་ན་སྐྱེས་བུ་བརྡ་འདོགས་པ་པོ་རང་གི་འདོད་པ་ཙམ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ལས་འབྱུང་བ་པོ་ནའི་ཕྱིར་རྗེའུ་དག་གི་བཀོད་པ་ཇི་ལྟ་བུར་བྱེད་པ་འགོད་པ་པོའི་རང་དབང་ཆེ་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རྟོག་ཡུལ་ན་གནས་པའི་དོན་གང་ཞིག་ཐ་སྙད་ལས་ནི་སྐྱེས་པ་སྟེ་

ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་རྣམ་པས་བློ་ཡུལ་དུ་བྱུང་བ་ལས་གཞན་ཕྱི་རོལ་གྱི་རང་མཚན་ལ་མི་ལྟོས་པ་ཡི་ཚོས་དེ་ལ་སྒྲ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་ཞེས་གྲགས་པའི་སྒྲ་ཡིས་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི་གྲགས་པ་ནི་སྒྲར་གྲགས་ཟེན་པ་ཕོ་ནའི་དོན་མིན་ཏེ། གྲགས་རུང་བ་ཙམ་འདི་འཇིག་རྟེན་ཀུན་ལ་དེ་ལྟར་གནས་པའམ་གྲུབ་པའི་དོན་ཡང་ཡིན་ལ། སྒྲར་གྲགས་པ་སྲིད་པའི་རྒྱུའང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གྲགས་པའི་མིང་དེ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །དངོས་སུ་མ་གྲགས་པ་ལ་གྲགས་པར་བརྗོད་པ་མི་འཐད་ཅེ་ན། མི་འཐད་པ་མེད་དེ། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་སོགས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོས་རང་མིན་པ་གཞན་བསལ་བ་ལ་ཡང་འཇལ་བྱེད་ཡུལ་ཅན་མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱིས་བསལ་ཞེས་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་གྲགས་རུང་འདི་སྐབས་འདིའི་སེལ་བྱེད་ཡིན་ནོ།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་བཞི་པ་ལས། [1]

མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བ།

མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་འདི་ལ་ཡང་། །སྒྲ་ནི་དུ་མའི་དངོས་ཉིད་དུ།།
གྲགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞིག །སྣ་ཚོགས་སུ་ནི་སྣང་བ་ཡི།།
བློ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཉན་ལ་གཉིས་མེད་སྣང་གྱུར་པ།།
དེ་དོན་དོན་བཤད་འདི་ཉིད་ནི། །སྤྱོང་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་འགྱུར།།
ངོ་བོ་དེ་ཉིད་དེ་ལ་དོན། །ལྡོག་མ་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན།།
སྤྱི་ནི་དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་དེ་དབང་སྤྱོད་ཡུལ་མིན།།

མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བ་ཞེས་སྨོས་པས་ཚིག་གི་མངོན་སུམ་དོན་དང་ཞེས་སྨོས་

(1) ཤོག་ངོས། ༧༥

པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པ་འདི་ལ་ཡང་དོན་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཅན་སྒྲ་ལྟ་བུ་ནི་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་སོགས་ལྡོག་པ་དུ་མའི་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་གང་ཞིག་དེ་ལྟར་སྤྲུལ་གྱི་གདེངས་ཀ་བཞིན་དུ་སྣ་ཚོགས་སུ་ནི་སྣང་བ་ཡི་བློ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉན་ཤེས་ལ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཉིས་སུ་མེད་པར་སྣང་བར་གྱུར་པ་ཡིན་པ་དེ་ཡི་དོན་དུ་དོན་ཞེས་བཤད་དེ། དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྫས་རང་གི་ངོ་བོ་སྣང་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་ནི་སྤྱོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་གནོད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་དོན་ཞེས་པའི་ངེས་བཟུང་གིས་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་རང་མཚན་གྱི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་དེ་ལ་གཟུང་བའི་དོན་ཞེས་བརྗོད་པས་དེ་ཡི་རྣམ་པ་སྣང་བ་བཟུང་ལ། དགག་ཕྱོགས་ནས་ལྷག་མ་ལྡོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྤྱི་ནི་རྣམ་བཅད་ཙམ་གྱི་དབང་ལས་རྟོག་པས་ཐ་དད་པར་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱི་རང་ཉིད་དངོས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་ཕྱིར་དེ་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་པར་བསྟན་ཏེ། དེ་ལ་རང་མཚན་མེད་པའི་ཕྱིར་རང་འཛིན་གྱི་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་པ་མེད་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ།།

མཛད་བྱང་ནི།།

ལེགས་གཏེར་ལེའུ་བཞི་པ་ལས།[1]

ཅེས་པ་འདི་ནི་སྔ་ནས་འབྲི་འདུན་ཡོད་ཀྱང་དེ་གཞི་དང་དུ་ལུས་པ། ཕྱིས་སུ་མཁྱེན་མཆོག་གྲུབ་དབང་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་འཇིགས་མེད་རིགས་པའི་རལ་གྲི་སོགས་བློ་གྲོས་ཀྱི་སྣང་བ་མཆོག་ཏུ་གསལ་བ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་གྲངས་ལ་གཞུང་འདིའི་བཤད་པ་བགྱིད་པའི་སྐབས་སུ་དེར་ཉན་པར་འཚོད་པ་ལྷག་བསམ་རྒྱལ་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༧༠-༡༧༡

མཚན་དང་། ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་གཉིས་ཀྱིས་འགྲེལ་བཤད་གསལ་པོ་ཞིག་གྲུབ་པ་ཅིས་ཀྱང་གལ་ཆེ་ཞེས་མཐུན་པའི་རྐྱེན་སྦྱོར་ནས་ནན་གྱིས་བསྐུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། བློ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་གཙོ་བོར་བཟུང་། གཞན་ཚད་མའི་རྒྱ་གཞུང་སྐོར་བོད་དུ་བཞུགས་སོ་འཚལ་གྱི་ལེགས་པར་བཤད་པའི་ནོར་སྒྲོང་ཞིང་། ཀཱ་བ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ། ཨུ་ཡུག་པ་རིགས་པའི་སེངྒེ། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན། ཉ་དབོན་ཀུན་དགའ་དཔལ། རོང་སྟོན་ཆོས་རྗེ། བསོད་ནམས་སེངྒེ། རེད་མདའ་བ་སོགས་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་འགྲེལ་བཤད་མང་པོ་དང་། གཞན་ཡང་། ཆོས་ཀྱི་རྗེ་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་སོགས་བོད་ཀྱི་སྔ་ཕྱིའི་མཁས་པ་སོ་སོའི་བཞེད་གཞུང་གི་ཚུལ་ཀུན་མ་འདྲེས་པར་མཐོང་བར་བྱས་ཤིང་། ཚད་མའི་གཞུང་གི་དོན་གྱི་གནད་ལ་གཞན་དྲིང་མི་འཇོག་པའི་ངེས་པ་སྐྱེད་པའི་བློ་དང་ལྡན་པ་འཇམ་དཔལ་དགྱེས་པའི་རྡོ་རྗེ་ཞེས་བྱ་བས་རང་ལོ་ཞེ་གཅིག་པ་རབ་ཆེས་མི་ཟད་པའི་ལོའི་ཐ་སྐར་ཟླ་བའི་ཚེས་བཅུ་ནས་བརྩམས་སྔ་དྲོ་བཤད་པ་དང་། ཕྱི་དྲོ་འགྲེལ་པ་འབྲི་བ་སྦྲགས་མའི་ཚུལ་གྱིས་ཐམས་ཅད་འདུལ་ཞེས་བྱ་བ་མེ་མོ་ཕག་གི་ལོའི་ཆོ་འཕྲུལ་ཟླ་བའི་ཆོས་གཅིག་ལ་གྲུབ་པར་བགྱིས་པའི་ཡི་གེ་པ་ནི་ཚུལ་འདི་ལ་དོན་གཉེར་ཆེན་པོས་འབྱོར་བའི་སྐྱེས་དང་བཅས་ཏེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐུལ་ཞིང་ལྷག་བསམ་གྱི་ཁུར་མཆོག་ཏུ་ལེན་པ་གནས་ལྔ་རིག་པ་ཀཱ་ལྷག་བསམ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་ནམ་འཇམ་དཔལ་དགའ་བའི་གོ་ཆ་ཞེས་བྱ་བས་བགྱིས་པ་སྟེ། འདིས་ཀྱང་མཐའ་ཡས་པའི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་འཇམ་དཔལ་དཔའ་བོས་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་དང་། བསྟན་པའི་སྣང་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱོགས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་ཅིག། ༎

ཚད་མའི་གཞལ་བྱའི་སྐོར།

དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས། (1)

དང་པོ་ཡུལ་གཞལ་བྱ་མཚན་ཉིད་པ་ཀུན་རྫོབ་ནི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་གྱི། དངོས་མེད་ཀྱི་ཆ་རྣམས་ནི་རང་དབང་གིས་སྣང་མི་ནུས་པར་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་ཏེ་གཞན་སེལ་གྱི་བློས་བཏགས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པས། ཚུར་མཐོང་གི་རྣམ་གཞག་འཐད་པ་དང་། དེས་ཚུར་མཐོང་གི་ཡུལ་དུ་སྣང་བའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་གཏན་ལ་ཕེབ་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ནམ་མཁའ་སོགས་ནི་རྟག་པར་རློམ་པར་ཟད་ཀྱི། དེ་ལ་དངོས་པོ་མེད་པའི་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་ན། གང་དངོས་པོ་ཡིན་ན་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ཡིན་ན་སྐད་ཅིག་མར་གྲུབ་པས། དངོས་ཀུན་མི་རྟག་པར་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་བོ། །ཡུལ་རྫས་བཏགས་ལ་སྣང་སེལ་གྱི་བློ་ནས་འཇུག་ཚུལ་ཤེས་ན་འདི་ལ་གོ་བ་གཏིང་ཡོངས་པ་སྐྱེ་ཞིང་ཚད་མའི་གཞུང་གི་སྙིང་དང་མིག་ལྟ་བུའོ། །ཐ་སྙད་རང་ལ་ནང་གསེས་ཡང་དག་ཡིན་མིན་གཉིས་ཕྱེ་བའི་དོན་བྱེད་ནུས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་འདི་མདོ་སྡེ་པ་དང་མཐུན་ལ། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཀྱང་། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་དཔྱོད་ལ་འཇུག་པ་ན། །ཁོ་བོ་མདོ་སྡེའི་སྐབས་ལ་རྣམ་པར་བརྟེན། །ཞེས་གསུངས་པར་གྲགས།

འདིར་ཕྱི་དོན་ཕྱོགས་ན་མི་འདོད་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣང་བ་སྣ་ཚོགས་སུ་ཤར་བའི་སྣང་ཚུལ་དེ་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞལ་ཚུལ་འདི་ལྟར་བྱེད་དགོས་སོ། །

(1) ཤོག་གྲངས། ༥༠-༥༧

རང་རིག་གི་སྐོར།

དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[(1)]

གཉིས་པ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་རང་རིག་ཡོད་ཅིང་། དེའང་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དུ་ཕྱེ་བའི་ཡུལ་རིག་པ་མིན་ཀྱང་། ཞེན་པོ་ལས་ལྡོག་སྟེ་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་སྐྱེས་ཙམ་གྱི་དོན་ལ་རང་རིག་གི་ཐ་སྙད་འཐད་པའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པས། རང་གིས་རང་ལ་བྱེད་པ་འགལ་སོགས་ཀྱི་ཀླན་ཀ་ཅིའང་མི་འཇུག་པར་རང་རིག་ཐ་སྙད་དུ་གནོད་མེད་གྲུབ་ཅིང་། དེས་སྣང་བ་སེམས་སུ་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཡུལ་མྱོང་བའི་ཐ་སྙད་གནོད་མེད་དུ་འགྲུབ་པ་ཡིན་ལ། འདི་ལྟར་ཁས་མ་བླངས་ན་འབྲེལ་བ་མེད་པས་ཕྱི་དོན་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་སོགས་མི་འགྲུབ་པས་ཚུར་མཐོང་གི་རྣམ་གཞག་ཀུན་འཇིག་པས་ན་རང་རིག་ནི་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་གནད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའོ།།

དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[(2)]

རང་རིག་གི་ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་།

> རྣམ་ཤེས་བེམ་པོའི་རང་བཞིན་ལས། །བཟློག་པ་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་སྟེ། །
> བེམ་མིན་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ། །དེ་འདི་བདག་ཉིད་ཤེས་པ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་སྤྱིར་ཕྱི་དོན་འདོད་པ་དང་མི་འདོད་པ་གཉིས། འདོད་པ་ལའང་ཤེས་པ་རྣམ་མེད་པ་དང་། རྣམ་བཅས་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། དང་པོ་རྣམ་མེད་དུ་སྨྲ་བ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི། ཕྱི་དོན་ཡོད་ཀྱང་དེ་དབང་པོས་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི། རྣམ་ཤེས་ནི་

(1) ཤོག་ངོས། ༥༡

(2) ཤོག་ངོས། ༡༣༢-༡༥༠

ཤེལ་སྒོང་ལྟ་བུ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མི་འཛིན་པར་འདོད་དེ། འདི་ལྟར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོས་ཡུལ་ཁོ་རང་རྗེན་ཅེར་དུ་གཟུང་བ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་བར་ན་མཚམས་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པ་ཞིག་ག་ལ་དགོས་ཏེ། བུམ་པ་ལྟ་བུ་མཐོང་ན་ཡུལ་གྱི་གོ་ས་དེ་ན་གནས་པའི་བུམ་པའི་རང་མཚན་ཉིད་མངོན་སུམ་རྗེན་ནེ་མཐོང་བ་འདི་ཙམ་མོ་སྙམ་པ་སྟེ་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་ངོ་དང་མཐུན་ཏེ། དེ་དག་གིས་ངས་མིག་གིས་བུམ་པ་མཐོང་ཞེས་མཐོང་བྱེད་མིག་དང་མཐོང་བྱ་བུམ་པ་ཁོ་ནར་ཞེན་ནས་མངོན་སུམ་སྣང་བཞིན་པ་འདི་ཡུལ་ཁོ་རང་གི་ངོ་བོ་རྗེན་ཅེར་མཐོང་བའོ་སྙམ་དུ་སེམས་པས་དེ་ལྟར་ན་གང་ཟག་བརྒྱས་བུམ་པ་གཅིག་ལ་བལྟས་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐོང་རྒྱུ་བུམ་པ་གཅིག་པུ་དེ་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལ་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་དཔྱད་ན། ཡུལ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ཤེས་ངོ་ལ་སྣང་ནས་གཟུང་བ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། ཤེས་པས་མ་བཟུང་ན་དེ་ཤེས་པར་ཡང་ག་ལ་རུང་སྟེ་བེམ་པོ་ལ་ཡུལ་ཤེས་པ་མི་སྲིད་དོ། །དེས་ན་མིག་དབང་གིས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བེམ་པོ་ཡིན་པས་ལྟ་བྱེད་དུ་མི་རུང་ལ་ཤེལ་སོགས་དྭང་བའི་གཟུགས་ཀྱིས་བར་ཆོད་ནའང་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཡུལ་གང་དང་གང་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པས་མཐོང་ཞིང་ཤེས་པ་ཡིན་གྱི། ཤེས་པ་དང་བྲལ་ནས་ཇི་ལྟར་ཤེས་སུ་རུང་སྟེ་ཤེས་མི་སྲིད་དོ། །དེས་ན་དབང་པོ་མིག་ཤེས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་རྐྱེན་ཙམ་སྟེ་ཡུལ་འཛིན་པའི་ནུས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ངེས་པས་གྲུབ་ལ། དེ་ཕྱིར་དཔེར་ན་མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་གཟུགས་བརྙན་ཤར་བ་ནི་མེ་ལོང་ནང་ལ་ཤར་རྒྱུའི་གཟུགས་དང་འདྲ་བར་སྐྱེས་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཡིན་གྱི། གཟུགས་དངོས་ག་ལ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བའི་ཆ་ཐམས་ཅད་ནི་ཤེས་པ་དོན་དེའི་རྣམ་པར

སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་ཏེ། མི་བརྒྱས་བུམ་པ་གཅིག་ལ་བལྟས་ན་སོ་སོ་རང་རང་གི་ཤེས་པ་བུམ་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བ་སྟེ། མེ་ལོང་བརྒྱའི་ནང་དུ་བུམ་པ་གཅིག་གི་གཟུགས་བརྙན་སོ་སོར་ཤར་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་གང་ཟག་བརྒྱ་པོ་དེ་སོ་སོ་རང་རང་གི་རྒྱུད་ན་བུམ་པ་ཤེས་པའི་སྣང་ཆའམ་ཤེས་ཆ་རེ་མེད་ན་ནི་བུམ་པ་ཤེས་པར་ཡང་མི་རུང་ལ། ཡོད་ན་སོ་སོའི་བློ་ངོ་ལ་སྣང་བའི་ཆ་དེ་ཅིག་ཤོས་ལ་སྣང་མི་སྲིད་དེ་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་གང་སྣང་ཕན་ཆད་རང་སྣང་ཡིན་པར་བཟློག་ཏུ་མེད་ཀྱང་། འོན་ཀྱང་སྣང་བའི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་རྒྱུ་མེད་དུ་མི་འབྱུང་བས་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་དོན་ནི་ཡོད་དེ། དེ་ལས་དེའི་རྣམ་པ་འབྱུང་བ་ནི། རྒྱ་ལས་རྒྱའི་འབུར་ལྟ་བུའམ། གཟུགས་ལས་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུ་སྟེ། དཔེར་ན། མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་ན། གཟུགས་དངོས་ནི་མེ་ལོང་ལ་ནམ་ཡང་འཆར་མི་སྲིད་ཀྱང་། གཟུགས་ལ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ། རང་སེམས་ལ་གང་སྣང་བ་དེ་ནི་ཕྱི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ལས་འོས་མེད་ཀྱང་རྣམ་པ་དེ་ལ་ཇི་ཡོད་པ་མ་ལྷུག་མ་ཆད་པར་ཕྱི་རོལ་ལའང་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་རང་གི་བློ་ངོ་ལ་སྣང་བའི་རྣམ་པ་དང་། རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་དོན་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་གྱི། དོན་དུ་སྣང་ངོའི་འདི་རྣམ་པ་ཡིན་གྱི་དོན་དངོས་མིན་པས། ཕྱི་དོན་དངོས་ནི་སྐོག་ན་མོའི་ཚུལ་ཏེ་རྣམ་པ་དེའི་ཕག་ཏུ་ཡིབ་པ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་མཐོང་བ་མེད་པར་འདོད། ལུགས་འདི་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་འདོད་ཕན་ཆད་འདི་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ལས་འོས་མེད་པས་ཤིན་ཏུ་འཐད། འདི་དག་གིས་དཔེར་ན། སྔོན་གྱིས་བསྒྱུར་བའི་ཤེལ་མངོན་སུམ་བཟུང་ན། ཤེལ་མངོན་སུམ་སྔོན་གཟུགས་བརྙན་བཟུང་བ་ཡིན་པ་ལྟར། མངོན་སུམ་སྣང་བ་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སུ་སྣང་

བའི་གཞི་ནི་ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་རྫུལ་ཕྲ་རབ་ཚོགས་པའི་ཕྱི་དོན་ཡིན་པར་འདོད་པ་དེས་ན་དབང་པོས་ཡུལ་མི་འཛིན་པར་ཤེས་པས་འཛིན་པར་འདོད་པའོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་ཕྱི་དོན་གཏན་ནས་མ་སྣང་ན་ཤ་ཟ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པའང་ཅིས་མི་འཛིན་ཏེ། བུམ་པ་དང་ཤ་ཟ་གཉིས་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་ལ་ཁྱད་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཕྱི་དོན་སྣང་ཞིང་དེ་ཕན་ཆད་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་ཟེར་ཀྱང་མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཏན་མ་ཆུབ་པ་སྟེ། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཡུལ་དངོས་སུ་རིག་ན་གཉིས་པ་སོགས་སུའང་ཅིས་མི་རིག་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་ཡང་གང་གི་རྣམ་པ་གཏད་པ་དེའི་རྣམ་པ་འཛིན་པ་ལས་གཞན་མི་སྲིད་དེ། མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་གཟུགས་དངོས་ཤར་བ་ནམ་ཡང་མི་སྲིད་ཀྱང་། གང་མེ་ལོང་ལ་ཕྱོགས་པ་དེ་འཆར་བ་ལས་གང་རུང་རུང་མི་འཆར་བ་བཞིན་ནོ།། །དེ་ལ་སྐབས་འདིར་གཟུགས་བརྙན་གྱི་དཔེར་བརྗོད་པ་འདི་ནི་བློ་ལ་གོ་སླ་བར་བརྗོད་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་སུ་སྨྲ་བ་ལ་སེམས་ཙམ་པ་དང་འདི་གཉིས་འདྲ་ཡང་། ཕྱི་དོན་ལོགས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཙམ་མོ། །དེ་ལ་རྣམ་བཅས་པ་ལ་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་དང་། དེ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་བརྟགས་པའི་སྣ་གསུམ་ཡོད་པ་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་ལ།

གཞུང་འདིར་ཐ་སྙད་དུ་དེ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གང་བཞེད་ཅེ་ན༔ དགེ་ལྡན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ནི་ཚད་མ་དང་འདི་ཀུན་མཐུན་པར་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པར་བཞེད་ཅེས་གསུངས་ཀྱང་། སྤྱིར་ཁ་ནང་ལྟ་རང་རིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཤེས་རྒྱུད་ཙམ་ལ་བསམས་ན། སྣང་བ་སྣ་ཚོགས་སེམས་སུ་གཉིས་མེད་ཅེས་པ་དེའི་ཐ་སྙད་རུང་བའི་སྐབས་ཙམ་ཞིག་ཡོད་མོད་ཀྱི། སྣ་གསུམ་པོའི་སྐབས་འདིར་ནི་དེ་ཙམ་མིན་པར་བློའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་པ་འཛིན་ཚུལ་ལ་གོ་དགོས་པས་ན་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་

པས་ལུགས་འདིར་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་གནོད་པ་མེད་པ་ནི་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ་ཁོ་ནར་མཐོང་བས་བདག་ནི་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་སྨྲ་ལ། གཞུང་གི་དགོངས་པའང་འདི་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སེམས་ཙམ་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ། སློབ་དཔོན་ཁ་ཅིག་སྔོ་སོགས་འཛིན་པའི་སེམས་རིགས་འདྲ་ཤ་སྟག་པ་དུ་མ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལ།

དེ་ལྟར་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། གང་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་སེམས་གཉིས་འབྱུང་བ་འདི་གནས་མ་ཡིན་གོ་སྐབས་མེད་དོ། །ཞེས་དང་། ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་གཅིག་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ལུང་དང་འགལ་བ་བསྟན་པ་ལ། དེ་དག་གིས་ཀླན་ཀ་སྤང་བའི་དོན་དུ་ལུང་དེ་འདྲ་བ་རྣམ་སྨིན་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཀུན་གཞི་ལ་དགོངས་སོ་ཞེར་བའང་མི་འཐད་དེ། ཀུན་གཞིའང་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྣང་བས་དུ་མར་ཐལ་བ་དང་། ལུང་ཡང་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས། དེ་དག་རྣམས་ལས་རིགས་མཐུན་པའི། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་ཀྱིས་མདོའི་དགོངས་པ་རིགས་མཐུན་གྱི་ཤེས་པ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བར་མི་སྲིད་པ་ལ་བཤད་པས་ཁྱོད་ཀྱི་ཚུལ་དེ་བོར་ནས་འཆད་པ་དེ་ལྟར་ན་མདོའི་དོན་འདི་ལྟར་ཁོ་བོས་རིགས་པས་གསལ་པོར་སྨྲས་ཀྱང་ཆོག་སྟེ། སེམས་གཉིས་ལྷན་ཅིག་མི་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་དང་། སེམས་རྒྱུད་གཅིག་པ་ཞེས་པའང་གྲངས་ཀྱི་གཅིག་མ་ཡིན་པར་འབའ་ཞིག་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པར་བདག་དང་བདག་གི་དང་གཟུང་འཛིན་དང་བྲལ་པའི་སེམས་ཉིད་འབའ་ཞིག་ཡོད་དོ་ཞེས་བསྟན་པར་གྱུར་ནའང་རུང་ཞིང་འཐད་པ་ཉིད་དོ།།

དེ་ལྟར་སྨྲས་པ་མི་འཐད་པ་མེད་ཀྱང་རུང་། དགོས་པ་ཡོན་ཏན་ཅི་ཡོད་ཅེ་

ན། རྣམ་སྨིན་ཀུན་གཞིའི་ཤེས་པ་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བའི་རྣམ་པ་ཐ་དད་པས་ཐ་དད་པར་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་ནི་མི་བསྐྱེད་པས་ཁྱོད་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཚུལ་ལས་འཕགས་སོ། །འོ་ན་ཕ་རོལ་པོས་འདོད་པ་བཀག་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་བཟུང་ན་ཅི་ལུགས་འདི་རྨ་མེད་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་ཞེས་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་འགོག་པའི་རིགས་པ་བསྟན་འདུག་པ་འདིས་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་འདོད་ཚུལ་གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པའི་ཤུགས་ཀྱིས། རང་ལུགས་ཀྱི་གྲངས་མཉམ་ཁས་ལེན་ཚུལ་བཅས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་སྙིང་ཕྱེད་ཚལ་པའི་ལུགས་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་པ་དེ་དོན་དམ་པར་མ་ཟད་ཐ་སྙད་དུའང་འཇུག་ལ། སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པའི་ལུགས་ལའང་ནམ་མཁའི་གོས་ཅན་ལུགས་སམ་ཅི་ཞེས་སུན་འབྱིན་གྱི་ཚིག་དང་བཅས་ཏེ་བཀག་པ་དེའང་ཐ་སྙད་དུ་འཇུག་ལ་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི་དོན་དམ་པར་འཇུག་གི་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་མི་འཇུག་པས་ལུགས་འདི་ཁས་ལེན་པ་འཐད་དོ།།

དེ་ལ་སྐབས་འདིར་ཕལ་ཆེར་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་བྱེད་པ་འདྲེས་ཏེ་ཚུལ་བཞིན་སྦྱ་བ་དགོན་པར་འདུག་ནའང་། དོན་དུ་རྟོག་མེད་ཀྱིས་ཤེས་ངོར་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཐ་དད་ལ་གཅིག་ཏུ་མི་སྣང་། གཅིག་ལ་ཐ་དད་དུ་སྣང་མི་སྲིད་དེ། སྣང་ན་བློ་དོན་མཐུན་དུ་མི་འགྱུར་བས་ན་དོན་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་ཤེས་པའང་དེ་ལྟར་འགྱུར་དགོས་པ་ནི། དཔེར་ན་བུམ་པའི་རང་མཚན་མཐོང་ཚེ་དེ་དག་ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་མ་འདྲེས་པར་འཛིན་དགོས་པས་བུམ་པའི་ཁ་དང་ལྟོ་བ་ཞབས་སོགས་ཆ་སོ་སོ་ནས་རྣམ་པ་གཏད་པ་ལྟར་འཛིན་གྱི། གཅིག་ཏུ་བསྲེས་ཏེ་འཛིན་པ་ནི་མི་སྲིད་ལ། ཁ་ཁྱེར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཞབས་ཀྱི་ཆ་འཛིན་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་རིགས་པ་མ་ཡིན་པས

ཤེས་པ་དུ་མའི་ཐ་སྙད་ཐོབ་ཀྱི་གཅིག་གི་ཐ་སྙད་ག་ལ་ཐོབ། འོན་ཀྱང་དེ་ཀུན་བསྡོམས་ནས་བཟུང་བ་བུམ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པར་རིགས་གཅིག་པ་ལས་གཞན་མེད་ལ། བྱེ་བྲག་ཁ་ཕྱིར་འཛིན་པ་ལྟ་བུའང་ཁ་ཕྱིར་འཛིན་པར་དོན་མཐུན་གྱི་གཞན་ལ་མི་མཐུན་ལ། ཁ་ཕྱིར་གྱིའང་སྔེང་འོག་འཛིན་པའི་ཆ་སོ་སོ་ནང་རིགས་མི་མཐུན་ཡང་ཁ་ཕྱིར་གྱི་ཤེས་པ་གཅིག་པུའི་གདགས་གཞིར་རུང་བ་ཡིན་པ་སོགས་ཀུན་ལ་སྦྱར་ན། རིགས་མཐུན་གྱི་ཤེས་པ་གཉིས་ནམ་ཡང་དུས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། གལ་ཏེ་ཡུལ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་དམིགས་པའི་ཚེ་བུམ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་རྟོག་མེད་རིགས་མཐུན་ནམ། རྟོག་བཅས་གཉིས་དུས་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་སྐྱེ་ན་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་སོང་བས་རྒྱུད་ཐ་དད་པར་འགྱུར་དགོས་པ་ཡིན་ལ། རིགས་མི་མཐུན་དུ་མ་སྐྱེ་ཡང་རྒྱུད་དང་རྣམ་ཤེས་ཐ་དད་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་ཁ་ཕྱིར་འཛིན་པའང་བུམ་འཛིན་ཤེས་པ་གཅིག་ཡིན། ལྟོ་བ་འཛིན་པའང་དེ་གཅིག་པ་ལྟ་བུར་གོ་བ་བྱས་ན་ཆེས་ལེགས་པར་འཐམས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཁ་ཕྱིར་ཤེས་པ་དང་ལྟོ་བ་ཤེས་པ་སོགས་མཐོང་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་ཏེ་བུམ་འཛིན་ཤེས་པར་བཞག་པས་ན་ཤེས་པ་ཐ་དད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། འཕང་ལོ་དང་ལྟེ་བ་རྩིབས་སུ་ཕྲུད་སོགས་ལ་ཤིང་རྟར་བཏགས་ཚེ། ཡན་ལག་དེ་རྣམས་ནང་ཕན་ཚུན་གཅིག་མིན་ཀྱང་། དེས་ཡན་ལག་ཅན་ཤིང་རྟ་གཉིས་སུ་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་བུམ་པའི་སྐད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚེ། བུམ་མིན་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་མ་བཅད་ན་དེ་མི་གྲུབ་པས་དེ་ག་རང་གཅིག་པུ་ལས་རྟོག་པ་གཞན་དང་དུས་མཉམ་འགྲོགས་པ་མི་སྲིད། དེ་བཞིན་ཁྲ་འཛིན་ཙམ་དང་། ཁྲ་བོའི་བྱེ་བྲག་སྔོ་འཛིན་དང་། སྔོན་པོའི་བྱེ་བྲག་དབུས་ཀྱི་སྔོན་པོ་སོགས་ཇི་སྲིད་བློས་ཕྱེ་བ་སྲིད་དུ་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན

ཤེས་པ་རྒྱུད་གཅིག་པ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་སོགས་འཇོག་ཚུལ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་གྱི། ནང་གསེས་དུ་མ་མེད་པ་ཞིག་ལ་འཇོག་ན་ཡུལ་ཆ་མེད་དང་རྣམ་ཤེས་ཆ་མེད་གཅིག་བདེན་ཞིག་ཁས་ལེན་ན་མ་གཏོགས་ཇི་ལྟར་བསྒྲུབ་སོམས་ཤིག་གཞན་ཡང་བུམ་པའི་ཁ་ཁྱེར་དང་ལྟོ་བ་སོགས་ཡུལ་སོ་སོ་བ་ཡིན་པས་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་རིགས་མི་མཐུན་མིན་པར་སྣང་ན་བུམ་འཛིན་དང་ཆུ་འཛིན་ཤེས་པའང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་།མཐར་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་ཙམ་དུ་འདྲ་བས་སྒྲ་ཤེས་གཟུགས་ཤེས་སོགས་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཅོག་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བས། དེ་ལྟར་ན་རིགས་མི་མཐུན་པའི་ཤེས་པ་གཞི་མ་གྲུབ་པས་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཤེས་པ་རིགས་མཐུན་མི་མཐུན་དུ་ཕྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།

དེས་ན་ལུགས་འདི་ལ་ཕྱེ་མ་ལེབ་ཁྲ་སོགས་ཀྱི་ཁ་དོག་ཅིག་ཅར་དམིགས་པ་སྲིད་ཀྱི། གཞན་དུ་དེ་མི་སྲིད་དེ་རིམ་ཅན་དུ་དམིགས་ན་སྒྲོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་བ་ལ་བརྗོད་པའི་ལྟུགས་སྒྲ་སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་གནོད་ལ། ཅིག་ཅར་དམིགས་བཞིན་དུ་ཡང་རྣམ་པ་སོ་སོའི་འཛིན་པ་མེད་ན་ཤེས་རྣམ་གཉིས་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་པས་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པའང་ཆེས་མི་འཐད་ཅིང་། མཐར་སྣང་ཡུལ་སྔོན་པོ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལའང་དབུས་མཐའ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་ཡོད་པས། དེ་ཇི་བཞིན་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཅན་རྣམ་པ་ཐ་དད་མེད་པ་མི་སྲིད་དེ། སྲིད་ན་ཆ་ཡོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་ཆ་མེད་དུ་འཛིན་པ་ཚད་མར་ག་ལ་འཐད། ཤེས་པ་དུ་མར་འདོད་པའི་ལུགས་འདི་ལ་ཐ་སྙད་དུ། གཞལ་བྱ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་རུང་བར་འགྱུར་ཏེ། བུམ་པ་རྡུལ་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆ་མེད་ཀྱི་བུམ་པ་ཁས་མི་ལེན་ཅིང་དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཆ་བཅས་སུ་ཤེས་ངོ་ལ་སྣང་བས་འཇོག་པ་བཞིན་ནོ། །ལུགས་དེར་ཡང་གཟུང་རྣམ་འཛིན་རྣམ་རིགས་མཐུན་གྱི་ཤེས་པ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་སྐྱེས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་

བཏགས་པའི་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱེ་བ་ལས། དོན་ལ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་གཞན་ནམ་མཐོང་ཡང་ཚུལ་འདི་ཁོ་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེས་བདག་གཅིག་པུ་འཛིགས་པ་མེད་པར་སྨྲའོ། །དཔལ་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་བཞེད་པ་མཐར་ཐུག་པའང་དེར་གནས་སུ་ཟིན་མོད། ཚུལ་བཞིན་གང་ན་གསལ་བློ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་གཞུང་བསླུགས་ན་འཕྲིན་ཏོ། །འདི་ལ་བརྗོད་དགོས་པ་མང་ཡང་རེ་ཞིག་མདོ་ཙམ་བསྟན་པའོ། །དེ་ལ་རྣམ་མེད་པའི་ལུགས་ནི་ཆེས་འབྲེལ་བ་མེད་པར་སྟོན་དགོས་པ་ལ། དང་པོ་རང་རིག་འཐད་པར་བསྒྲུབ་དགོས་པས། དེའང་གཟུང་ཆར་སྣང་བའི་རྣམ་པ་དེའང་ཤེས་པ་ཡིན། དེ་འཛིན་པའང་ཤེས་པ་ཡིན་ཅིང་དེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ན་རང་གིས་རང་ལ་བྱེད་པར་འགལ་བས་དེ་མི་འཐད་སྙམ་ན། འདི་ལྟར་གཞལ་བྱ་སྔོ་ཚོགས་པ་སྣང་བའི་ཡུལ་དང་། དེ་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཅན་སོ་སོར་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་སྣང་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་གཟུང་རྣམ་དང་འཛིན་རྣམ་ཞེས་བཞག་ཀྱང་དོན་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གང་ཞིག་ཤིང་རྟ་དང་རྩིག་པ་ལ་སོགས་པ་བེམ་པོའི་རང་བཞིན་གསལ་རིག་དང་བྲལ་བ་དག་ལས་བཟློག་པ་གསལ་ཞིང་རིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་བེམ་པོ་མིན་པའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་བུ་འདི་ནི་བདག་རང་ཉིད་ཤེས་པའམ་རང་རིག་རང་གསལ་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ།།

དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1]

གཉིས་པ་དེ་ལ་རང་རིག་ཏུ་གདགས་པའི་འཐད་པ།

གཅིག་པ་ཆ་མེད་རང་བཞིན་ལ། །གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་མི་འཐད་ཕྱིར།།
དེ་ཡི་རང་གིས་རིག་པ་ནི། །བྱ་དང་བྱེད་པའི་དངོས་པོར་མིན།།

(1) ཤོག་ངོས། ༡༥༠-༡༥༣

དེ་ཕྱིར་འདི་ནི་ཤེས་པ་ཡི། །རང་བཞིན་ཡིན་པས་བདག་ཤེས་རུང་།།

ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདི་ལྟར་རྣམ་ཤེས་རང་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་དངོས་པོ་གཞན་བཅད་ནས་གཅིག་པུ་ཉིད་དུ་གྱུར་ཅིང་།རང་ལས་གཞན་པའི་ཆ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཞིག་ཡིན་དགོས་པ་ལ། དངོས་སུ་ན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་པོ་རྣམ་འཇོག་གི་རྒྱུ་རིག་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་དང་། དེས་བསྐྱེད་བྱ་ཡུལ་རིག་པ་པོ་དང་། བསྐྱེད་འབྲས་སམ་རིག་པ་སྟེ་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ཡོད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ན། ཤེས་པ་དེ་ཡི་རང་གིས་རང་རིག་པ་ཞེས་རྫོད་པ་གང་ཡིན་པ་ནི། སྦྱ་རེ་ཤིང་ལ་གདབ་པ་ལྟ་བུར་དངོས་སུ་རང་ལས་ཐ་དད་པའི་རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའམ། ཤེས་པས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡུལ་དང་། ཡུལ་དེ་རིག་པར་བྱེད་པའི་དངོས་པོར་འདོད་པ་མིན་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་འདི་ནི་ཤེས་པ་ཡི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་བདག་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཐད་ཅིང་རུང་བ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་དངོས་སུ་རང་རིག་པ་ཞེས་ཡུལ་ཅན་དང་ཡུལ་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་འདོད་ན་མི་འཐད་དེ། དངོས་པོ་བདག་ཉིད་བསྐྱེད་ན་མ་སྐྱེས་པའམ། སྐྱེས་ཟིན་པ་བསྐྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་མི་འཐད་དེ་སྐྱེས་པའི་སྔ་ལོགས་ན་དེ་མེད་པས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་ལ། ཇི་སྟེ་སྐྱེས་ཟིན་ནས་ནུས་པ་ཡོད་པའི་དུས་ན་དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་བྱ་ཡང་གྲུབ་ཅིང་། རང་གིས་རང་ལ་བྱེད་པར་འགལ་ཏེ་རལ་གྲིས་རང་མི་གཅོད་པ་སོགས་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་ཡུལ་བུམ་པ་སོགས་བེམ་པོ་ཡིན་པས་དེ་དག་ལ་གསལ་ཞིང་རིག་པ་མི་སྲིད་ལ། དེས་ན་དེ་དག་གི་ངོ་བོར་རིག་པར་བྱེད་པ་རང་ལས་གཞན་པ་གསལ་ཞིང་རིག་པའི་བློ་ལ་ལྟོས་དགོས་ཀྱང་། ཤེས་པ་འདི་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་བེམ་པོ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པས་རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པར་བྱ་བ་རྐྱེན་གཞན་

ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པ་དེ་ཕྱིར་རང་རིག་ཅེས་བཞག་པ་ཐ་སྙད་ཆེས་འཐད་དེ། ཤོ་རང་སྐྱེས་ཙམ་ནས་གསལ་རིག་གི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པས།ཤེས་གཞན་རིག་ཀྱང་ཤོ་ལ་རིག་མཁན་གཞན་མེད་ན་རང་མི་རིག་པ་མ་ཡིན་པས། སྒྲོ་པ་རང་གིས་རང་ཆུ་ལས་བསྒྲལ་ཟེར་བ་དང་། མར་མེ་རང་གིས་རང་གསལ་ཟེར་བ་དང་འདྲ་སྟེ། དེའང་སྲུན་ཁང་ནང་གི་བུམ་པ་སོགས་མར་མེས་སྣང་བར་བྱས་ཀྱང་། མར་མེ་རང་སྣང་བར་བྱེད་པ་ལ་རྒྱུ་གཞན་མི་དགོས་པས་རང་གསལ་ཞེས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ལས་མར་མེས་རང་གིས་རང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གསལ་བ་མིན་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེས་ན་སྔོན་བ་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ལ་རང་རིག་ཅེས་བཏགས་པ་ཡིན་པས་སྤྱིར་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་རང་གིས་རང་རིག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་འཛིན་རྣམ་ལ་རང་རིག་ཏུ་བཞག་པའི་ལྟོག་ཆ་ནས་དེ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་སོགས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

དེས་ན་རང་རིག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་ཙམ་ཞིག་སྒྲུབ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཤེས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་རིག་འཐད་པ་ལ་གནོད་པ་གང་ཡང་མི་འབབ་སྟེ། ཤེས་པས་རང་གསལ་ན་མིག་གིས་རང་མཐོང་བ་དང་། ཡང་ཟེར་ཅན་རང་གི་ཐྲག་པར་ཞོན་པ་སོགས་མི་རུང་བ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་དུ་གསུངས་པ་དང་། མར་མེས་རང་གསལ་ན་མུན་པས་རང་བསྒྲིབས་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་ཐམས་ཅད། རང་རིག་བདེན་པར་ཁས་བླངས་ན་འཇུག་སྟེ། རང་ཡིན་ན་ཡུལ་ཡིན་པ་འགལ། ཡུལ་ཡིན་ན་རང་ཡིན་པ་འགལ། གལ་ཏེ་མི་འགལ་ན་མུན་པས་རང་བསྒྲིབས་དགོས་པ་སོགས་གནོད་པ་བཟློག་མེད་དུ་འབབ་ཀྱི། ཡུལ་སྔོན་བའི་སྣང་ཚུལ་ལས་གཟུང་འཛིན་ལྟ་བུར་བཏགས་ཀྱང་དོན་ལ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཐ་སྙད་ཙམ་གྱི་འཇོག་ཚུལ་འདི་ལ་སྐྱོན་གང་

ཡང་མེད་དོ། །དཔེར་ན་རྨི་ལམ་གྱི་བློ་ངོར་ཡུལ་རྟ་གླང་ཕྱི་རོལ་ན་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེར་འཛིན་དབང་པོའི་བློ་ནང་ན་ཡོད་པ་ལྟར་སྣང་ཡང་། དོན་ལ་ཤེས་པ་དེར་སྣང་གི་གསལ་ཆ་ཙམ་ཡིན་པས་གཟུང་ཆ་དང་འཛིན་ཆར་སྣང་བ་དེ་དག་ཤེས་པ་རང་ལས་གཞན་མིན་ཅིང་གསལ་བར་ཉམས་སུ་མྱོང་བའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རང་རིག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་འཐད་དེ། བདག་རང་ལ་རང་དོན་དུ་འབྲེལ་མི་སྲིད་ཀྱང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་དག་དོན་གང་གི་ངོ་བོར་གཅིག་པ་ལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་ཞེས་གཞག་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་གང་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་ངོ་ཚོག་ཐམས་ཅད་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པས། ཐ་སྙད་དུ་ཤེས་པས་ཡུལ་མཐའ་དག་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འཐད་ཅིང་ལྟོས་ཏེ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་རང་རིག་པར་ཆེས་འཐད་དོ། །དེའང་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་མཐའ་མངོན་སུམ་ལ་ཐུག་ཅིང་། མངོན་སུམ་དོན་རིག་ཀྱང་མཐར་གསལ་བར་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་གིས་ཚར་ཕྱིན་པ་ཡིན་པས་ཚུར་མཐོང་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་ཞིག་འདོད་ན་རང་རིག་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་པས། རང་རིག་མི་འདོད་པའི་ཕྱོགས་སུན་འབྱིན་པ་དང་། དེ་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པའི་ཚུལ་རྣམས་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གི་གཞུང་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ཡུལ་གྱི་སྐོར།

དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས། [1]

དེས་ན་ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་རྣམས་བསྡོམས་ཏེ་ཆོས་ཅན་དུ་མཛད་པ་སྟེ།

ཚད་མའི་ཞེན་ཡུལ་སྐོར།

དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས། [2]

དེ་ལ་དེ་རྣམས་གཅིག་བཀག་པས་གཅིག་ཁེགས་པ་དང་མི་ཁེགས་པའི་ཚུལ་ནི། རྟག་དངོས་སུ་ཞེན་པའི་ཡུལ་རྣམས་དེ་དང་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པས་བཀག་ཀྱང་། དེ་དང་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྟེན་མ་ཡིན་པས་ད་རུང་དང་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མི་ཁེགས་ཀྱང་། དང་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་གཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ཡུལ་བདག་མེད་པར་ཤེས་ན། བདག་དེ་རྟག་པ་དང་བྱེད་པོ་སོགས་སུ་འདོད་པའི་ཀུན་བཏགས་ཐམས་ཅད་ཁེགས་ཏེ། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་མེད་པར་ཤེས་ན་དེའི་ཁ་དོག་ཀྱང་མེད་པར་ཐག་ཆོད་པ་བཞིན་ནོ།།

(1) ཤོག་ངོས། ༡༥-༡༦

(2) ཤོག་ངོས། ༡༥

དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པའི་སྐོར།

དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1]

གསུམ་པ་རྟགས་དང་དགག་བྱ་གཉིས་ཀ་མེད་དགག་ཡིན་ནམ། མ་ཡིན་དགག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་མེད་པའི་དངོས་མེད་རྐྱང་པ་ཙམ་ལ་འབྲེལ་བ་མི་སྲིད་པས། བསྒྲུབ་བྱ་གོ་བྱ་དང་། གཏན་ཚིགས་གོ་བྱེད་དུ་མི་རུང་ལ། མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ན་ནི་དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་སྒྲུབ་ཆོས་དངོས་པོ་ཞིག་ཁས་ཅིའི་ཕྱིར་མི་ལེན་སྙམ་ན༔ འདི་ལ་མཁས་པ་དག་རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སོ་སོར་སྒྲུབ་པ་མང་ཡང་། རྟགས་གཅིག་དུ་བྲལ་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་བདེན་མེད་གཉིས་ཀ་མེད་དགག་ཡིན་ཏེ།དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་པ་ཡིན་ཀྱང་རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱ་འབྲེལ་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དགག་བྱ་བཅད་ལྡོག་གི་གཞན་སེལ་གཉིས་ཀ་བདག་མེད་ཀྱི་ངོ་བོར་འདྲ་བས་ངོ་བོ་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་བོ། །དེས་ན་འདོད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་པ་དེ་དག་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ངལ་བ་མང་པོ་བྱེད་ཀྱང་། སྣང་སེལ་ལེགས་པར་ཕྱེད་ན་ཐེ་ཚོམ་གྱི་སྐྱག་དྭངས་པར་འགྱུར་གྱི། གཞན་དུ་ཇི་ལྟར་དཔྱད་ཀྱང་ཇི་བཞིན་པའི་ངེས་པ་རྙེད་དཀའོ། །སྤྱིར་རྟགས་རིགས་འདི་སྐབས་གཞན་སེལ་དང་ཚུལ་གསུམ་དང་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་གལ་ཆེ་ཡང་འདིར་ཡི་གེ་མང་གིས་དོགས་ནས་མ་བྲིས་ཀྱང་ཞིབ་ཏུ་ཚད་མའི་གཞུང་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

(1) ཤོག་ངོས། ༡༡-༡༩

སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་སྐོར།

དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1]

དེ་ལྟར་ཁྱབ་བྱེད་སྤྱི་ཞེས་པ་དེ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་གཞན་སེལ་ཡིན་གྱི་དོན་ལ་གྲུབ་པ་མེད་དེ། དཔེར་ན་ཡལ་ག་ལོ་མ་ལྡན་པ་མཐོང་བ་ན་དེ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཤིང་ཞེས་བཏགས་པ་དེ་ལ་སྤྱིའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་སྟེ། དེ་ཡུལ་དུས་ཐ་དད་པའི་བྱེ་བྲག་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའང་ཡིན་ཅིང༌། སྤྱི་དེ་ལ་རང་མཚན་དུ་ཞེན་ནས་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་ཏེ་དགག་སྒྲུབ་བྱས་པའི་སྤྱི་ཁེགས་པས་བྱེ་བྲག་ཁེགས་པ་དང་དེ་གཉིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་གཞན་ལས་ལྡོག་པར་སྣང་བའི་ལྡོག་པ་ཆིག་རྐྱང་སྤྱི་དང༌། གཞན་དང་རང་གི་རིགས་མཐུན་མཐའ་དག་ལས་ཀྱང་ལྡོག་པའི་ལྡོག་པ་ཉིས་ཚོགས་ནི་རང་མཚན་ལ་འབབ་པས་བྱེ་བྲག་ཡིན་ལ།

ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྐོར།

དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[2]

དེ་ཕྱིར་ཤེས་པ་དང་ཡུལ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་ན་ཡུལ་སྨྱོང་བར་མི་འཐད་ལ། ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་སྨྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་གཅིག་ཏུ་

(1) ཤོག་གྲངས། ༡༣༡-༡༣༣

(2) ཤོག་གྲངས། ༡༤༤-༡༤༥

འབྲེལ་ན་ཤེས་པས་དོན་རིག་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ནའང་། ཕྱི་དོན་ལ་མངོན་ཞེན་གྱི་དུག་གིས་མ་རུངས་པར་བྱས་པའི་བསམ་པ་ཅན་གྱི་ལུགས་ལ་ཚུལ་དེ་འདྲ་བ་མི་སྲིད་དེ། དོན་ཤེས་གཉིས་ཐ་དད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་མེད་ཕན་ཚད་ཡུལ་སྣང་བར་མི་འཐད་དེ། ཤེས་པའི་ངོ་ན་གང་སྣང་སྣང་དང་གང་ཉམས་སུ་སྐྱོང་སྐྱོང་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་གསལ་རིག་གི་རང་བཞིན་ཁོ་ན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ཙམ་གྱིས་ནི་དོན་སྣང་བར་མི་འགྲུབ་སྟེ། དུས་མཉམ་པའི་མིག་ལ་སོགས་པའང་སྣང་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་མེད་པ་ལ་ཡུལ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་རྣམ་པ་མེད་ན་ཅི་ཞིག་བསྐྱེད་དེ་དེ་མི་སྲིད་པའིཕྱིར་རོ། །གང་ཕྱི་རོལ་པ་དག་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་རིག་པ་མེད་པར་འདོད་པར་མ་ཟད་རང་རིག་པའང་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་ལྟར་ན། དོན་ཤེས་གཉིས་ཀའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་པ་ནི་གསལ་བ་ཡིན་དགོས་ན། དེ་གསལ་བ་མ་ཡིན་ན་མི་གཞན་གྱི་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་རང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པ་བཞིན་དུ། རང་གི་མདུན་ན་འདུག་པའི་དོན་ཡང་མངོན་སུམ་སྣང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ་དོན་ཤེས་ལ་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་དོན་བུམ་པ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་མཐོང་བ་ལས་ཀྱང་རང་བློ་རང་ལ་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་འདི་རང་རིག་པའི་བདག་ཉིད་མིན་ན་བློས་ཡུལ་རིག་པའམ་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་མི་སྲིད་པས་རང་རིག་ཆེས་འཐད་དོ།།

འགལ་འབྲེལ་གྱི་སྐོར།

དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1]

དེ་ལ་ཆོས་གང་ཞིག་ཆོས་གཞན་མི་འདོར་བ་ལ་འབྲེལ་བ་ཞེས་བཏགས་ལ། ཕྱི་རོལ་པའི་ལྡན་འབྲེལ་འདུ་འབྲེལ་སོགས་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་བྱས་པའི་སྤྱི་རིགས་ཀྱི་མཐའ་མ་ཆོད་ལ། དཔལ་ཆོས་ཀྱིགྲགས་པ་ནི། ཆོས་གང་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་རུང་གིས་ཁྱབ་པའིཕྱིར་ན། དང་པོ་ལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་། ཐ་དད་འབྲེལ་བ་ལ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་སྟེ་གྲངས་གཉིས་སུ་ངེས་པར་མཛད་དེ། དེའང་གཞི་བུམ་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་རྟག་པ་ཡིན་པ་བསལ་བའི་ལྡོག་ཆ་ནས་མི་རྟག་པ། མ་བྱས་པ་བསལ་བའི་ཆ་ནས་བྱས་པ། དངོས་མེད་བསལ་ཆ་ནས་དངོས་པོ་ཞེས་གཞན་སེལ་གྱིས་ལྡོག་ཕྱོགས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་བསལ་བའི་ཆ་སོ་སོར་ཡོད་པ་རང་རང་གི་མིང་གིས་གོ་བར་ནུས་པ་དེ་གཞན་གྱིས་གོ་མི་ནུས་པས་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་སོ་སོར་བཞག་པ་དེ་ཉིད་དོན་བུམ་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོར་གཅིག་པས་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་བུམ་པའི་སྟེང་ན་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བར་བཞག་སྟེ། གཞན་སེལ་གྱི་རྟོག་ངོར་དབྱེ་བསྡུའི་དབང་གིས་ཡིན་གྱི། དོན་ལ་བདག་གཅིག་ཡིན་པས་རང་ལ་རང་འབྲེལ་མི་སྲིད་དེ། སོར་མོའི་རྩེ་མོས་རང་མི་གཟུང་བ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེ་བྱུང་ནི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། གཞུང་གཞན་དུ་རྒྱུ་དྲུག་དང་རྐྱེན་བཞི་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་དུ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ཚུལ་སོགས་ཡོད་པའང་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། སྤྱིར་རྒྱུ་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༩༩-༢༠༠

ལ་རྣམ་པ་ལྔ་སོགས་སུ་བཤད་ཀྱང་དངོས་ནི། རྣམ་པར་གཞག་འཇོག་གི་རྒྱུ་དང་། སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གཉིས་སུ་འདུ་ལ། གང་མེད་ན་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བ་ཞིག་ལ་རྒྱུ་ཞེས་གདགས་སོ།།

ཞར་བྱུང་འགལ་བ་ལའང་དངོས་པོ་གཉིས་ཕན་ཚུན་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་གྱུར་ཏེ། རྒྱུན་ནུས་མཚུངས་སུ་འགྲོགས་སུ་མི་རུང་བ་ལ་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཞེས་གྲགས་པ་དང་། འགལ་ཟླ་དངོས་མེད་ཡིན་པ་སྒོ་དང་སྒོ་མིན་ལྟ་བུ་ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང་། དང་པོ་ལ་སྣང་མུན་ལྟ་བུ་དོན་འགལ་དང་། བདག་འཛིན་དང་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་བློ་འགལ་གཉིས་ཡོད། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་དངོས་འགལ་དང་བརྒྱུད་འགལ་གཉིས་ཡོད་དེ། དང་པོ་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་འགལ་བ་རྟག་མི་རྟག་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ཕན་ཚུན་དངོས་སུ་ལྡོག་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ་མིན་ཀྱང་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་ལྡོག་ཕྱོགས་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་ཁྱབ་བྱེད་དུ་གྱུར་པས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པ། བྱས་པ་རྟག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྟག་པའི་ཁྱབ་བྱེད་མ་བྱས་པ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།།འདི་ཐད་འགལ་འབྲེལ་གྱི་གོ་བ་གཏིང་ཟབ་བ་གལ་ཆེ་ཡང་། ཡི་གེས་འཇིགས་ནས་བཞག་ལ་འགལ་འབྲེལ་འདི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འགྲོ་དགོས་པས། སྐབས་འདིར་མཚོན་ཙམ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།

རྣམ་བཅད་ཡོང་གཅོད་ཀྱི་སྐོར།

དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1]

དེ་ལ་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་སུ་བརྗོད་ན། དེ་མིན་བསལ་བའམ་གཞན་སེལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་འདི་དག་གི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་སྟེ། སེལ་ཚུལ་ལ་བུམ་མེད་ལྟ་བུ་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་། བུམ་མིན་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་གཉིས་ཡོད་ལ།དེའང་རང་མིན་པ་བསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་དེའི་ངོ་བོ་ཤེས་པར་བྱ་བ་རྣམ་བཅད་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རང་མིན་མཐའ་དག་བསལ་བ་ཡོངས་གཅོད་དེ། དེས་ན་དེ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་བཅད་ཀྱིས་ཁེགས་ན། དེའི་ངོ་བོ་ཡོངས་གཅོད་དུ་གྲུབ་པ་དང་། དེ་བཞིན་བཟློག་སྟེ་གྲུབ་ཚུལ་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་བ་སྤྱིར་བཏང་ནས།

བྱེ་བྲག་ཏུ་དབྱེ་ན་སྒྲ་དང་དོན་གྱི་རྣམ་བཅད་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ།འདི་ལྟར་སྒྲ་ཐམས་ཅད་ནི་གཞན་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པས། སྒྲ་དེས་རང་གི་བརྗོད་བྱ་མིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། བརྗོད་བྱའི་ངོ་བོ་ཡོངས་གཅོད་དུ་གྲུབ་པ་ཉིད་གོ་བ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ། དོན་ལྡན་གྱི་རྗོད་བྱེད་རྣམས་ལྟ་ཅི་སྨོས། དོན་མི་མཐུན་རི་བོང་གི་རྭ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་ལའང་། རི་བོང་མིན་པ་དང་རྭ་མིན་བཅད་ནས་བརྗོད་བྱའི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་མེད་ན། ཡུལ་དེའི་སྒྲ་བློ་མི་སྐྱེ་ལ། དེ་མ་སྐྱེས་ན་དེ་གདན་མེད་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲ་བློའང་མི་སྲིད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཀྱང་། སྒྲའི་སྟོབས་ཙམ་ལས་བློ་ཡུལ་དུ་འཕང་བ་མ་གཏོགས་རི་བོང་རྭའི་ངོ་བོ་ལ་ནི། བཅད་གཉིས་ཀས་གྲུབ་པ་

(1) ཤོག་གྲངས། ༣༣༥-༣༣༨

གཞན་མེད་པས་དོན་ལ་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་དོ།།

དོན་གྱི་རྣམ་བཅད་ལ་ནི། ཡོངས་གཅོད་དང་རྣམ་བཅད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། དེའང་དངོས་མེད་རྣམས་དངོས་པོ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཙམ་གྱི་རྒྱ་བ་ཅན་ཏེ། དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་སྙད་དུ་དེའི་ངོ་བོ་ཡོངས་གཅོད་དུ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ཡང་། དོན་ལ་རྣམ་བཅད་ཀྱི་སྒོ་བས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མ་གཏོགས་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོངས་གཅོད་དུ་གྲུབ་པ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །དངོས་པོ་རྣམས་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོངས་གཅོད་དུ་གྲུབ་པའི་ཤུགས་ཀྱིས། རང་མིན་ཐམས་ཅད་རྣམ་བཅད་དུ་ཁེགས་པས་བཅད་གཉིས་ཀས་གྲུབ་ཀྱང་། གཙོ་བོར་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་སྒོ་བས་ཀྱིས་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཤུགས་ལ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སྒྲ་དང་དོན་གྱི་རྣམ་བཅད་ཁྱད་མ་ཕྱེད་ན། མིང་གིས་བརྗོད་པའི་དོན་དག་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་མི་ཕྱེད་ལ། དོན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་རྣམ་བཅད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་། ཡོངས་གཅོད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཁྱད་མ་ཕྱེད་ན། དངོས་དངོས་མེད་ཀྱི་ཁྱད་མི་ཕྱེད་པས་དེ་གཉིས་ཤན་འབྱེད་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ།།

རྣམ་བཅད་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་སྐོར།

དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1]

དེ་ལ་ཁྱད་གཞི་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གང་ཡང་རུང་བ་སྒྲུབ་པ་ན། ཆོས་དེ་གཞི་དེ་ལ་མི་ལྡན་པ་བཅད་ནས་ལྡན་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་ལ་ལྡན་པ་བཅད་ནས་དེ་ཉིད་ལ་ལྡན་པའི་ཚུལ་དུ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། དེའང་མཚན་ཉིད་ལྟ་བུ་ལ་སྦྱར་ན།

གཞི་དེར་ལྡན་ཚུལ་ལའང་། གདན་ནས་མི་སྲིད་པ་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་རྟུལ་དུ་གྲུབ་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་བཅད་ནས། དེ་ལ་སྲིད་པར་གྱུར་པ་བཀོད་པ་ལ་མི་སྲིད་རྣམ་གཅོད་ཟེར་ཞིང་། གཞི་དེའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་སྲིད་ཀྱང་གཞིའི་ཕྱོགས་གཞན་ལ་མ་ཁྱབ་པ་ཤེས་པ་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མིག་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཡུལ་རིག་པ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། གཞིའི་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་མི་ལྡན་པ་བཅད་ནས། ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་པར་གྱུར་པ་བཀོད་པ་ལ་མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད་དང་། གཞི་ལ་ཁྱབ་ཀྱང་མཚོན་འདོད་མེད་པའི་ཆོས་གཞན་ལའང་ཁྱབ་ཆེས་པ་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། གཞན་ལ་ལྡན་པ་བཅད་ནས། དེ་ཁོ་ན་ལ་ལྡན་པར་གྱུར་པ་བཀོད་པ་ལ་གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཅེས་བྱ་སྟེ། རྣམ་གཅོད་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་སྐྱོན་གསུམ་སྤངས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་སྐྱོན་མེད་པར་འདོད་དོ།།

(1) ཤོག་གྲངས། ༢༢༨༢༢༩

མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་གྱི་སྐོར།

དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1]

དེས་ན་མཚན་ཉིད་སོགས་ཀྱི་ཟུར་ཚོད་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་ན། གང་མཚོན་བྱ་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒྲ་བློའི་ཐ་སྙད། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གང་ལ་གདགས་པའི་དོན་གྱི་ལྡོག་པ་དེ་ནི་བུམ་སོགས་སུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ལ། དེས་ན་ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་ན། དེ་བུམ་པའི་འཇོག་བྱེད་ཡིན་ལ། གདུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་སོགས་ནི་དེའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། གཞི་ལྡོག་རང་ལྡོག་གཉིས་དང་མ་འདྲེས་པ་མཚན་ཉིད་རང་གི་ངོ་བོ་རྗེན་ཅེར་དུ་ངེས་པ་སྐྱོན་མེད་ཅིག་ཟིན་ཚེ། མ་ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་མི་སྲིད་པ་གསུམ་བྲལ་བའམ། མི་ལྡན་གཞན་ལྡན་མི་སྲིད་རྣམ་གཅོད་གསུམ་ཚང་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་ན་མཚན་ཉིད་དང་མཚོན་བྱའི་འབྲེལ་བ་ནམ་ངེས་པ་ན་དོན་གྱི་རྣམ་བཅད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཟུར་ཐམས་ཅད་ལྷག་མ་མ་ལུས་པ་དེར་ཚོད་པ་ཡིན་ལ། ཚིག་གི་སྦྱོར་བ་མང་པོ་མེད་ཀྱང་གནད་ཟིན་པ་ལ་དེས་ཚོག་གོ །དཔེར་ན། ཤིང་འོན་ཅིག་ཅེས་པས་དོན་གྱི་རྣམ་བཅད་ཀྱིས་མདུན་གནས་ཀྱི་ཤིང་གོ་ནུས་ཀྱི། ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་དང་དེའི་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བརྗོད་མིདགོས་པ་བཞིན་ནོ།།

མཚན་མཚོན་འབྲེལ་བར་རྟོགས་མ་ནུས་ན། མཚན་ཉིད་རྗོད་པའི་ཚིག་གི་སྟེང་ནས་ངག་མང་བ་ཙམ་ཞིག་གིས་ཕན་དཀའ་སྟེ།དཔེར་ན། རིན་པོ་ཆེ་ཤེལ་དྭངས་བ་ལ་བལྟས་ནས་མི་ཞིག་ན་རེ། འདི་ཨིནྡྲ་ནཱི་ལ་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲིས་ན། གཞན་ཞིག་གིས

(1) ཤོག་ངོས། ༢༣༥-༢༣༦

དེ་མ་ཡིན་ཏེ། ཨིནྡྲ་ནཱི་ལ་ནི་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་ན། དེས་ཆིག་ཙམ་ལ་བརྟགས་ནས། འོ་ན་རས་སྔོན་པོའང་ཨིནྡྲ་ནཱི་ལ་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲིན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རིན་པོ་ཆེ་སྔོན་པོ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ནོར་བུ་མཐིང་ཀའང་དེ་ཡིན་ནམ། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཨིནྡྲ་ནཱི་ལ་ནི་དེ་ལས་རིན་ཐང་ཆུང་ངོ་།།

འོ་ན་ཤེལ་སྔོན་པོ་ཡིན་ནམ། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ; ཤེལ་ཐལ་བ་ལས་རིན་ཆེའོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཇི་བརྗོད་ཀྱང་ཨིནྡྲ་ནཱི་ལའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཀུན་རྫོགས་པར་བརྗོད་ནས་དེ་ངོས་ཟིན་པ་མི་འོང་སྟེ། དམུས་ལོང་ལ་གླང་ཆེན་གྱི་ཚུལ་བཤད་པ་དང་འདྲ་ལ། སྔོན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་དུས་ན་ཡུལ་དོན་གྱི་སྟེང་གི་ཆོས་སྔོན་པོ་དང་ཨིནྡྲ་ནཱི་ལ་འབྲེལ་བར་རྟོགས་ན་དེ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པ་དང་འདྲ་བར་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནད་ཟིན་པས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཡིན་ལུགས་ཀུན་ངེས་ཤུགས་ཀྱིས་ངེས་ཤིང་སྒྲོ་འདོགས་གཞན་འགོག་ཐུབ་པ་ནི་སྦྱོག་འགགས་པས་དབང་པོ་གཞན་འགག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་གནད་ཟིན་པར་བྱ་བ་ལ་མཁས་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་དོན་གྱིས་རྣམ་པར་བཅད་པའི་གོ་བ་རྣལ་མ་ཞིག་ལ་བློ་གཞག་པ་གལ་ཆེའོ། །དཔེར་ན། བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་ལྟོ་ལྡིར་བའི་རྣམ་པར་ཡིད་ལ་ཤར་ཀྱང་། ལྟོ་ལྡིར་བ་གཞན་ཡོད་ཚད་ལ་འཁྲུལ་མི་སྲིད་པ་དང་འདྲའོ། །དེས་ན་མཚན་ཉིད་དེས་བཞག་པའི་མཚོན་བྱ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་དེ་གཞི་གང་གི་སྟེང་དུ་བསྒྲུབ་ན། གསེར་བུམ་ལྟ་བུ་སོགས་མཚོན་བྱའི་བྱེ་བྲག་གང་རུང་གཅིག་ལ་དམིགས་ཀྱིས་མ་བཀར་ན། མཚོན་བྱ་དང་མཚན་གཞི་སྒྲ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་མི་འཆར་བས་གཞི་ལྡོག་ངོས་མི་ཟིན། མཚན་གཞི་གསེར་བུམ་དེ་ཡིན་ན་མཚན་མཚོན་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་གཞིར་འགྱུར་དགོས་པས་ལྟོ་ལྡིར་དང་བུམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། གདགས་གཞི་ལ་དེ་མི་དགོས་ཏེ། བུམ་པའི་ཁ་ཁྱེར་ལྟོ་བ་ཞབས

ཀྱི་ཆ་དང་གཟུགས་རྟུལ་སོགས་བུམ་པའི་གདགས་གཞི་ཡིན་ཀྱང་དེ་རེ་རེ་ནས་བུམ་པ་ཡིན་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་མཚན་གཞིའི་སྐབས་སུ། བུམ་པའི་དོན་མཐོང་ཡང་ཐ་སྙད་མི་ཤེས་པ་ལ། ཐ་སྙད་སྒྲུབ་པའི་མཚོན་སྦྱོར་རྣམ་དག་འགོད་པ་ལྟ་བུ་ལ། གསེར་བུམ་དང་བུམ་པ་གཉིས་ཀ་བུམ་པ་ཙམ་ལྡོག་ཏུ་སྒྲ་ཟློ་མཐུན་པས། དེའི་ཚེ་གསེར་གྱི་ལྟོ་ལྡིར་ཞབས་ཞུམ་ཆུ་སྐྱོར་གྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་མཚན་གཞིར་འཛིན་པ་བདེ་ཞིང་། དེ་དང་རིགས་མཐུན་ཀུན་དེས་འགྲེས་ཏེ། ཀ་བའི་མཚན་གཞིར་ཤར་གྱི་གདུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་འཛིན་པ་ལྟ་བུའོ། །མི་རྟག་པའི་མཚན་གཞིར་སྒྲ་ལྟ་བུ་ནི་མིང་ཐ་དད་པས་སོར་གཞག་བྱས་པས་ཆོག་གོ།རྟོག་གེའི་གསང་ཚིག་རྣམས་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་སྐོར།

དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས། [1]

དེ་ལ་སྐབས་འདིར་བདག་མེད་གསལ་བར་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེ་ལ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན། ངོ་བོ། དབྱེ་བ། སྒྲ་དོན། རྩོད་སྤོང་བཞི་ལས། དང་པོ་སྐབས་འདིའི་རྣལ་མངོན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། ཡུལ་བདག་མེད་གསལ་པོར་སྣང་བ་ཡིན་ལ། དེའང་སྔར་བསྒོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་རྟོག་བྲལ་འཁྲུལ་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །གཉིས་པ་སྤྱི་རིགས་ཙམ་དུ་དབྱེ་ན། ཉན་རང་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་མངོན་སུམ་གསུམ་མམ། ཉན་ཐོས་དང་ཐེག་ཆེན་ལ་སློབ་མི་སློབ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ལྔར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། རང་རྒྱལ་ནི། བསམ་གཏན་མཐའ་བརྟེན་གཅིག་ལ་ཀུན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་སློབ་པ་ལོགས་སུ་མི་བརྩི་ལ། གྲུབ་མཐའ་འགའ་ཞིག་ན་ཡོད་པར་འདོད་པ་དེའང་ཉན་ཐོས་དང་ཐེག་ཆེན་གང་རུང་ལས་མི་འདའ་བས། འདིར་རང་རྒྱལ་ལ་མི་སློབ་པ་གཅིག་ཏུ་བརྩིའོ། །དེ་ལྟ་ལའང་རྗེས་ཐོབ་སྣང་བཅས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་། མཉམ་བཞག་སྣང་མེད་ཀྱི་དབྱེ་བས་བཅུར་འགྱུར་རོ། །དེའང་སངས་རྒྱས་ལ་མཉམ་རྗེས་ཐ་དད་དུ་མེད་ཀྱང་ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་གཟིགས་པའི་ལྡོག་ཆ་ནས་ཕྱེ་བའོ། །དེ་ལ་སྣང་བཅས་ནི་མངོན་པར་ཤེས་པས་མཐོང་བ་སྟེ། དགྲ་བཅོམ་བསེ་རུ་སྟོན་རྣམས་ཀྱིས། །སྟོང་གཉིས་གསུམ་དང་གྲངས་མེད་མཐོང་། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །སྣང་མེད་ནི། ཉན་ཐོས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཅིག་དང་། རང་རྒྱལ་གཟུགས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་

---

(1) ཤོག་གྲངས། ༢༥༡-༢༥༣

བདག་མེད་ཕྱེད་གཉིས་དང་། ཐེག་ཆེན་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་རྫོགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་བག་ཆགས་ཀུན་སྤྱངས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །གསུམ་པ་ངེས་པའི་ཚིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། བོད་སྐད་ལྟར། དོན་རྣལ་མ་ལ་བློ་གནས་པའམ་འབྱོར་པ་ལ་བྱ་ཞིང་། མངོན་སུམ་ནི་གསལ་བར་སྣང་བ་ཙམ་མོ། །རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ལ། མངོན་སུམ་གྱི་སྐད་དོད་པྲ་ཏྱ་དང་ཨཀྵ་མཚམས་སྦྱར་བས་པྲ་ཏྱཀྵ་ཞེས་ཡོད་དེ། དེ་ལ་པྲ་ཏྱ་ནི་ཉེར་བསྒྱུར་ཏེ་སོ་སོ་སོགས་དོན་མང་པོ་ལ་འཇུག ཨཀྵ་དབང་པོའི་སྐད་དོད་ཡིན་པས་དོན་དུ་དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་པའམ། དབང་པོ་བརྟེན་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེའང་སྒྲ་བཤད་འཇུག་གི་ཕྱོའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། དཔེར་ན་མཚོ་སྐྱེས་ཞེས་པའི་སྒྲ། མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་པདྨ་ལ་བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད། སྐམ་ལས་སྐྱེས་པའི་པདྨ་ལ་འཇུག་པ་ཁོ་ན། མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྲོག་ཆགས་ལ་བཤད་པ་ཁོ་ན་ཡོད་ཀྱི། འཇུག་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ་འདིར་པྲ་ཏྱཀྵ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་བཤད་ན་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཀྱང་། འཇུག་རང་མཚན་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་སྟེ།དེའང་དབང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གཉིས་ལ་བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད། རང་རིག་དང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་ཁོ་ན་ཡོད་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་དུ་མེད། དབང་ཤེས་འབྲུལ་པ་ལ་བཤད་པ་ཡོད་ཀྱང་འཇུག་པ་མེད་དོ།།

ངེས་ཤེས་དང་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་སྐོར།

དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1]

ཞར་བྱུང་དུ་ངེས་པ་དང་སྒྲོ་འདོགས་ལ་དཔྱད་པ་ཅུང་ཟད་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་བཞིན་འབྲི་ན། འདི་ལྟར་བུམ་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངེས་ཤེས་དང་། དངོས་པོ་ཡོད་རྟོག་གི་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས་ཡུལ་མི་གཅིག་ན་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་དེ། ཕྱི་ནང་གི་སྣང་མུན་བཞིན། གཅིག་ན་ནི་ཡུལ་དེ་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། ཡུལ་དེ་གྲུབ་ན་ནི་བསལ་བྱ་མ་འཁྲུལ་བར་ཐལ། ཡུལ་བདེན་པའི་ཕྱིར་ཚད་མ་བཞིན། མ་གྲུབ་ན་སེལ་བྱེད་ཚད་མར་མི་འགྱུར་ཏེ་གཞལ་བྱ་མེད་པའི་སྒྲོ་འདོགས་བཞིན་ནོ་ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་། ཡུལ་གཅིག་ན་ཡུལ་དེ་བདེན་ནམ་བརྫུན། བདེན་ན་སྒྲོ་འདོགས་བདེན་ལ། བརྫུན་ན་ཚད་མ་བརྫུན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ན། དངོས་དངོས་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་གཞན་སེལ་གྱི་བློས་བཟུང་བའི་བུམ་པ་ཙམ་ཞིག་ཡུལ་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་ཞེན་ཡུལ་གཅིག་པས་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་ལ། ཞེན་སྣངས་ཐ་དད་དེ་སོ་སོར་ཡོད་པས་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་དུ་འཇོག་པ་འཐད་དོ། །དེས་ན་ངེས་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས་ཀྱི་བདེན་བརྫུན་ཀྱང་ཞེན་སྣངས་དོན་ལ་མཐུན་མི་མཐུན་གྱིས་འཇོག་གི་ཡུལ་རང་དབང་བ་གཅིག་ཏུ་མི་གཟུང་ངོ་། །དེ་ལ་མི་གཉིས་ཀྱི་ཉན་ཤེས་ལ་དུང་གི་སྒྲ་གཅིག་སྣང་བ་ན། གཅིག་གིས་རྟག་གཅིག་གིས་མི་རྟག་སྙམ་ན། གཉིས་ཀ་རང་གིས་བཟུང་བའི་ཞེན་པའི་འཛིན་སྟངས་དང་། ཡུལ་དུང་སྒྲ་སྣང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་ཏེ་བཟུང་བ་ཡིན་པས་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་ཡུལ་

(1) ཤོག་ངོས། ༢༥༤-༢༨༧

གཅིག་ཐ་དད་བརྟགས་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལེགས་པར་རྟོགས་ན་ཚད་མའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་འགྲོལ་ལོ། །ཡང་ངེས་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས་བློའི་ངོ་བོར་གཅིག་གམ་མི་གཅིགགཅིག་ན་རལ་གྲིས་རང་མི་གཅོད་པ་ལྟར་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་ལ། ཐ་དད་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་མི་ཤེས་པ་མ་བསལ་བ་བཞིན་དུ་ཡང་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། བློའི་རྒྱུན་ཙམ་དུ་གཅིག་པས་རྒྱུད་ཐ་དད་ལྟར་མི་འགྱུར་ལ། རྣམ་པ་ཐ་དད་པས་རང་ལ་རང་གིས་བྱ་བ་ལྟར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ།།

ཡང་དེ་གཉིས་དུས་གཅིག་གམ་མི་གཅིགདུས་གཅིག་ནི་མི་སྲིད་དེ་སྣང་གཉེན་གྱི་རྟོག་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་ཡོད་པར་ཐལ་བས་གནོད་ལ། མི་གཅིག་ན་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འཐད་དེ̥། ཉི་ཟེར་དང་མཚན་མོའི་མུན་པ་བཞིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་གཉིས་དུས་མི་གཅིག་པས་ཕྲད་མི་སྲིད་ཀྱང་། བློའི་རྒྱུན་གཅིག་ལ་དང་པོ་སྒྲོ་འདོགས་སྐྱེས། ཕྱིས་ངེས་ཤེས་སྐྱེས་པས་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་རྒྱུན་སྐྱེ་མ་ནུས་པ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་བསལ་ཞེས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་སྟེ། བློའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྤང་གཉེན་ཐམས་ཅད་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། འདས་པ་འགགས་ཟིན་པ་དང་། ད་ལྟ་གྲུབ་ཟིན་པས་དེ་ལ་གནོད་པ་བྱར་མི་རུང་ལ། མ་འོངས་པ་མ་སྐྱེས་པ་ལའང་གནོད་པ་བྱར་མེད་པས་དོན་དུ་སྐད་ཅིག་མ་ལ་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་མ་གྲུབ་ཀྱང་། སྤང་བྱའི་རྒྱུན་མ་འོངས་པ་འཕྲོ་མཐུད་དུ་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱས་སོང་བ་ལ་བསལ་བྱ་སེལ་བྱེད་དུ་བཏགས་པའོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་སྤང་གཉེན་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་དུ་མར་འགྲོགས་པ་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། སྒྲིབ་པའི་བག་ཆགས་གཉིས་ཡུན་རིང་དུ་འགྲོགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ཡང་། མིང་ཙམ་ལ་བསམས་ན་མ་གཏོགས་དོན་དུ་ལྷན་ཅིག་གནས་ན། དེས་

དེ་བསལ་ག་ལ་ནུས་ཏེ། དེས་ན་བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རང་རང་གི་གཉེན་པོ་དང་སྤང་བྱ་ནི་འགྲོགས་པ་མེད་ལ། གཟུང་འཛིན་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཕྲ་མོ་ནི་འཕགས་པ་སློབ་པའི་ཡེ་ཤེས་གཞན་གྱི་སྤང་བྱ་ག་ལ་ཡིན་ཏེ། རྡོར་ཏིང་གི་སྤང་བྱ་ཡིན་នོ། །དེ་ལྟར་ངེས་ཤེས་དང་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས། ཡུལ་དང་ངོ་བོ་དུས་གསུམ་ལ་བརྟགས་པ་འདིའང་དོགས་སློང་ལེགས་པོ་ཡིན་པས། རྗེས་སུ་དཔོགས་རྣམས་ཤེས་པར་བྱེད། །ཅེས་པའི་མཐའ་དཔྱོད་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ།།

སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིའི་སྐོར།

དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1]

གཉིས་པ་ལ་དམ་བཅའ་མདོར་བསྟན། རིགས་པས་རྒྱས་པར་སྒྲུབ་པ་གཉིས། དང་པོ།

དེ་ཕྱིར་ཐོག་མེད་སྲིད་རྒྱུད་ནས། །དངོས་དང་དངོས་མེད་རྟོག་སོགས་ཀྱི༔ །

རིགས་དང་མཐུན་པའི་ས་བོན་ཉིད། །རྗེས་སུ་དཔགས་པར་བྱ་བ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་ཇི་སྐད་བརྗོད་པ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཙུང་ཟད་མི་སྲིད་ཀྱང་། སྲིད་པའི་སྣང་བ་སྣ་ཚོགས་འགོག་མེད་དུ་བཀྲ་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར་ན། ཐོག་མ་མེད་པའི་སྲིད་པའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ནས་ཀྱང་། དངོས་དང་དངོས་མེད་བདག་དང་གཞན་དུ་རྟོག་པ་སོགས་རང་ཉིད་ཀྱི་རིགས་དང་མཐུན་པའི་ས་བོན་ཉིད་ཡོད་པར་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་སུ་དཔགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོ། །འདི་ལ་སྤྱིབ་སྦྱོར་གོ་བདེ་བར་བསྡེབས་ན། དངོས་དངོས་མེད་ཀ་བ་དང་བུམ་པ་ནམ་མཁའ་སོགས་སྣང་རྟོག་སྣ་ཚོགས་པ་འདི་དག་སྣང་བའི་རྒྱུ། རང་རང་གི་རིགས་དང་མཐུན་པའི་རྟོག་པའི་ས་བོན་ནམ་བག་ཆགས་ཐོག་མ་མེད་པའི་རྒྱུད་ནས་ཀྱང་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ཞིག་ཡོད་པར་རིགས་པས་དཔག་ནུས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའང་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནའང་དངོས་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་སྤྲོས་པ་སྣ་ཚོགས་པས་བློ་གྲོས་མི་དཀར་བ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཡོངས་སུ་བསླད་དེ་དེ་དང་དེ་དག་ཏུ་སྣང་བ་ཕ་མཐའ་མེད་པ་འདི་ལ༔ རྒྱུ་མེད་

(1) ཤོག་གྲངས། ༢༡༨-༢༡༩

པ་མི་སྲིད་པས་རྒྱུ་ཡོད་དགོས་ལ། རང་རང་གི་རིགས་མཐུན་གྱི་ས་བོན་བོར་ནས་རྒྱུ་གཞན་རིགས་པས་མི་འགྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར་ན་རིགས་མཐུན་གྱི་ས་བོན་ཙམ་སྣང་བ་སྣ་ཚོགས་པ་འདིའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་གྲུབ། ཅེས་སོ། །

གཉིས་པ་དེ་རིགས་པས་སྒྲུབ་པ་ལ། མི་འཐད་པ་དགག་འཐད་པ་སྒྲུབ་པའོ། །དང་པོ༑

འདི་ནི་དངོས་པོའི་མཐུ་སྟོབས་ཀྱིས། །འབྱུང་བ་མ་ཡིན་དེ་མེད་ཕྱིར།།
དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དེ། །རྒྱ་ཆེར་རབ་ཏུ་བཀག་པ་ཡིན།།
རིམ་གྱིས་འབྱུང་ཕྱིར་བློ་བུར་མིན། །རྟག་འབྱུང་མ་ཡིན་རྟག་མ་ཡིན།།

ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྣང་བ་སྣ་ཚོགས་པ་འདི་ལ་རིགས་མཐུན་གྱི་ས་བོན་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་གཞན་ཅིའི་ཕྱིར་མེད་སྙམ་ན། དེ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། གལ་ཏེ་བུམ་པ་སོགས་དངོས་པོ་རྣམས་རང་དབང་དུ་གྲུབ་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ཏེ་དེ་དང་དེར་རྟོག་པ་འབྱུང་དུ་ཆུག་ནའང་། བུམ་སོགས་རྟོག་པའམ་སྣང་བ་འདི་ནི་སེམས་ལ་སྣང་ཙམ་ལས་ལོགས་སུ་ཐ་དད་པར་ཡོད་པའི་དངོས་པོའི་མཐུ་སྟོབས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ༑ དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟགས་མ་གྲུབ་སྙམ་ན། གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དེ་དག་རྒྱ་ཆེར་རབ་ཏུ་བཀག་ཟིན་པ་ཡིན་པས་ན་རྟགས་ཅི་ཕྱིར་མི་འགྲུབ་སྟེ་གྲུབ་བོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་རྣམས་རང་ངོར་སྣང་ཙམ་འདི་ལས་རང་དབང་གིས་མ་གྲུབ་པས་ཡང་དག་པར་ན་དེ་དག་གིས་བཞག་པའི་སྣང་བའང་མི་སྲིད་དེ་རྒྱུ་མེད་པའི་འབྱུར་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་དངོས་པོ་མེད་ཀྱང་རྒྱུ་མེད་དུ་སྣང་བའམ། དངོས་པོ་རང་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་གཞན་ཞིག་གིས་དེར་སྣང་བ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། སྣང་བ་འདི་དག་ནི་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ན་རྒྱུ་མེད་པར་བློ་བུར་རང་གར་བྱུང་བའང་མིན་ཏེ༑ རྒྱུ་མེད་བློ་བུར་དུ་འབྱུང་ན་རེས་འགའ་འབྱུང་བའམ། རིམ་

གྱིས་འབྱུང་བ་མི་འཐད་དེ། རྟག་ཏུ་ཡོད་པའམ། རྟག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་དགོས་པ་གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་བུམ་སོགས་སྣང་བ་ལ་རྒྱུ་གཞན་དབང་ཕྱུག་སོགས་ཀྱིས་བྱས་པའམ། བདག་དང་ཤེས་པ་སོགས་རྟག་པ་ལས་སྐྱེ་ན་ཅི་འགལ་སྙམ་ན་འགལ་ཏེ། སྣང་རྟོག་འདི་དག་སྐད་ཅིག་གིས་སྐྱེ་འགག་ཅན་ཡིན་གྱི། མི་འགག་མི་འགྱུར་བར་རྟག་ཏུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། རྒྱུ་རྟག་པ་ཞིག་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ།།

དེས་ན་སྣང་རྟོག་སྣ་ཚོགས་པ་སྣང་བ་ཙམ་ལ་བསྒྲོན་དུ་མེད་པ་འདི་ལ་རྒྱུ་མེད་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། རྒྱུ་ཡོད་པའང་ཕྱི་དོན་གྱི་དངོས་པོ་རང་གི་མཐུའམ། དངོས་པོ་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུ་གཉིས་གང་ལས་ཀྱང་འབྱུང་མི་སྲིད་པས་སེམས་ལ་གནས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ཁམས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་ལས་གྱུར་པར་རིགས་པས་ཆེས་གསལ་པོར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ། དེ་བས་གོམས་འདྲ་དེ་ཉིད་ཕྱིར། །དང་པོ་རང་གི་རིགས་ལས་སྐྱེས།།ཞེས་གསུངས་ཏེ། བཤད་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟ་བས་ན་ཕྱི་ནང་གི་སྣང་བ་སྣ་ཚོགས་པའང་གོམས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ། དཔེར་ན་འདོད་པ་དང་འཇིགས་པ་བློ་ལ་གོམས་པ་དང་འདྲའོ། །དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པར་ཡང་འགྲུབ་སྟེ། འདི་ལྟར་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་སེམས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེའང་རང་གི་རིགས་མཐུན་གྱི་སེམས་སྔ་མ་ལས་སྐྱེས་པར་ཡང་དག་པའི་རིགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་། དེའི་ཚུལ་གྱིས་ཆགས་བཅས་ལ་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མཐའ་ཡོད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེའང་སྐྱེ་བ་འདི་ཉིད་ལ་མཚོན་ན། སྔར་ཡུལ་གཞོན་ནུ་མའི་རེག་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་རྒྱུད་ལ་གནས་པས་ད་ལྟའང་ཡུལ་རེག་པ་དེ་ལྟ་བུ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སེམས་ཀུན་ནས་སློང་ནུས་པ་དང་། ད་ལྟ་དེ་

ལྷ་བུའི་འཁྲིག་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་སེམས་ཀྱིས་དུས་ཕྱིས་ཀྱི་ཆགས་སེམས་སློང་ནུས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གང་དང་གང་ལ་གོམས་པ་དེ་ཇི་ལྟར་གོམས་པའི་ཤུགས་དང་མཐུན་པར་ཕྱིས་གསལ་བ་དང་མི་གསལ་བའི་རྣམ་པར་སྣང་སྟེ། སློག་སོགས་བསླབས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་གང་འདོད་ལྡན་དག་གིས་ཡུལ་བུད་མེད་བཟང་མོ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པ་དང་། སྟེར་མ་དག་གིས་སྒྲུལ་ལ་སོགས་པ་འཇིགས་པ་དག་ཡང་ཡང་ཡིད་ལ་བྱས་ནས་གོམས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་མཐར་མདུན་ན་གནས་པ་ལྟ་བུའི་གསལ་སྣང་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། བསམ་གཏན་དང་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པ་སོགས་བློ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་འཇུག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ༎ །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྐྱེས་སེམས་སྐད་ཅིག་དང་པོའང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོའི་མཐུ་ལས་མི་འབྱུང་། རྟག་པའི་རྒྱུ་ལས་མི་འབྱུང་། རྒྱུ་མེད་དུ་མི་འབྱུང་བར་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་དངོས་པོ་སོགས་སུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ད་ལྟའི་ཤེས་པ་འདི་དངོས་པོ་སོགས་སུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ནའོ།།

འདི་ལ་ཚད་མ་གྲུབ་པ་ལས་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་དུ་གསུངས་པ་བྲིས་ན་ཡི་གེ་མང་བར་འགྱུར་བས་བཞག་ལ་དོན་གྱི་སྙིང་པོ་གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་ནི་རིག་པ་ཉིད་ལས་གཞན་བེམ་པོ་སོགས་འཐད་པ་མ་ཡིན་པས་སེམས་ལས་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྔ་མཐའ་ཐུག་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་གནད་དེ་དག་འདིར་གསུངས་པའི་རིགས་པ་འདིས་ཚར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་སྔོན་མཐའ་ཐུག་མེད་དུ་གྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ། འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་འཆི་བའི་སེམས་ཀྱང་བདག་དང་བདག་གི་ལ་ཆགས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བག་ཆགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་སེམས་གཞན་གྱི་མཚམས་སྦྱོར་ནུས་ཏེ་སྔ་མ་བཞིན་

ནོ། །དེ་ལ་རྒྱུ་ཚང་ཞིང་གེགས་མེད་ན་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཐེ་ཚོམ་མེད་པས། ད་ལྟའི་ཤེས་པ་སྔ་མས་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པ་བཞིན་དུ་འཆི་བའི་ཚེ་ནའང་རྒྱུ་རྩ་བ་བདག་འཛིན་དང་དེས་བྱས་པའི་ལས་ཉོན་གཉིས་ཀ་ཚང་ཞིང་གེགས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་སྲིད་པར་མཚམས་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྦྱོར། དེས་ན་བདག་མེད་པ་མ་རྟོགས་བར་དུ་སྲིད་པ་མི་ལྡོག་ལ། སེམས་གསལ་བ་ཙམ་ནི་བདག་འཛིན་སོགས་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་རྟོགས་ཀྱང་གེགས་མེད་ལ་རྒྱུ་ཚང་བས་ལྡོག་པ་མེད་དོ་ཞེས་རིགས་པའི་བདག་ཉིད་རྣམས་བཞེད་ལ། ཚུར་མཐོང་ཚད་མའི་ལུགས་ལྟར་ན། མ་དག་པའི་སེམས་འགགས་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུས་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་འཕྲོས་དོན་དུ་སྨོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་འཐད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཤེས་བྱ་ནང་གིར་སྨྲ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཐ་སྙད་འཇོག་པ་འདི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་གྲུབ་ཅིང་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ལམ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཐམས་ཅད་ལྷག་མེད་དུ་བཅོམ་ནས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ལམ་གཞན་ལས་འཕགས་པའི་ངེས་པ་གཏིང་ཚུགས་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །བྱེ་སྨྲ་སོགས་དོན་དམ་པའི་ཚུལ་ལ་སྦྱང་བས་དབང་སྒྱུར་བ་དག་ན་རེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་འདི་ནི་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་ལ་སྟོབས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པས་མེད་པར་སྤྱི་བོ་ནས་དབང་བསྐུར་བའོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ལྟས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་སྐུར་འདེབས་པ། །ལོག་ལྟས་དཀར་ཕྱོགས་རྡུང་འབྱིན་དམ་ཆོས་ཀྱི། །ལོ་ཏོག་སེར་བ་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་འདི། །ལེགས་འདོད་

རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུད་བསྒྲིང་སྤྱང་བར་བྱ། །ཞེས་རྗོད་པར་བྱེད་པ་དེ་དག་དངོས་པོ་རང་བཞིན་ཡོད་པ་ཞིག་ན་རྒྱུ་འབྲས་མི་འཐད་ལ། མེད་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཆེས་འཐད་པའི་གནད་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་པས་དེ་དག་གི་སྨྲ་བ་ངན་པའང་ཚུལ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སེལ་བ་ཡིན་ནོ། །

དོན་རྣམ་ངེས་ཤེས་རབ་རལ་གྲིའི་ལུང་ཕྱོགས་སྒྲིག

མངོན་སུམ་བཞི།

མངོན་སུམ་བཞི་སྦྱོར་བསྟན་པ།(1)

མངོན་སུམ་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །མ་འཁྲུལ་དབང་པོ་ཡིད་རང་རིག །
རྣལ་འབྱོར་དང་བཅས་དེ་ཡི་ཡུལ། །རང་མཚན་སྣང་ཕྱིར་རྟོག་མེད་པའོ།།
གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་མེད་པ་ན། །རྟགས་མེད་དེ་ཕྱིར་རྗེས་དཔག་མེད།།
རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་དང་དེ་འགག་སོགས། །སྣང་ཚུལ་འདི་ཀུན་མི་སྲིད་ལ།།
དེ་ལྟ་ན་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི། །སྟོང་སོགས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས།།
ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར།།

དབང་པོ་མངོན་སུམ་ནི།(2)

དབང་ལྔ་ལས་སྐྱེ་བློ་གང་གིས། །རང་ཡུལ་གསལ་བར་ཉམས་མྱོང་བ།།
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་མེད་ན། །ལོང་སོགས་བཞིན་དུ་དོན་མི་མཐོང་།།

ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ནི།(3)

ཡིད་དབང་ལས་སྐྱེ་ཕྱི་ནང་ཡུལ། །གསལ་བར་གཅོད་པ་ཡིད་མངོན་སུམ།།
དེ་མེད་ཆོས་ཀུན་ཐུན་མོང་དུ། །ཤེས་པའི་རྣམ་རིག་མེད་པར་འགྱུར།།

(1) ཤོག་གྲངས། ༣༦

(2) ཤོག་གྲངས། ༣༡

(3) ཤོག་གྲངས། ༣༩

རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ནི།(1)

ལུང་བཞིན་ལེགས་པར་བསྒོམས་པ་ཡིས། །ཐར་ཐུག་རང་ཡུལ་གསལ་སྣང་བ།།
རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེ་མེད་ན། །ཐལ་བའི་ཡུལ་འདས་དོན་མི་མཐོང་།།

རང་རིག་མངོན་སུམ་ནི།(2)

མངོན་སུམ་སྣང་བས་གཟུགས་ལ་ནི། །སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཇི་ལྟ་བ།།
རང་སེམས་ལ་ཡང་དེ་ཡོད་ན། །དེ་ཤེས་གཞན་ཡོད་ཐུག་མེད་འགྱུར།།
དེ་ཕྱིར་གསལ་རིག་ངོ་བོ་ཡིས། །ཡུལ་ཤེས་བཞིན་དུ་རང་ཉིད་ཀྱང་།།
ལྟོས་པ་མེད་པར་རང་གསལ་བ། །འདི་ལ་རང་རིག་ཅེས་སུ་བརྗོད།།
མངོན་སུམ་གཞན་གྱིས་ཉམས་སྨྲོང་གང་། །མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་ངེས་བྱེད་པ།།
རང་རིག་ལས་ཡིན་དེ་མེད་ན། །ཚུལ་གཞན་གང་གིས་འགྲུབ་མི་འགྱུར།།

མངོན་སུམ་བཞིའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི།(3)

རྗེས་དཔག་མངོན་སུམ་རྒྱ་བ་ཅན། །མངོན་སུམ་རང་རིག་ཉིད་ཀྱིས་ངེས།།
མ་འཁྲུལ་བློ་ཡི་ཉམས་སྨྲོང་ལ། །ཐུག་ནས་སྐྲུབ་བྱེད་གཞན་དུ་མེད།།
དེ་ཕྱིར་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི། །མངོན་སུམ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སུ།།
མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ། །སྒྲོ་འདོགས་རྣམ་པར་སེལ་བར་བྱེད།།

(1) ཤོག་ངོས། ༣༥-༤༠

(2) ཤོག་ངོས། ༤༠

(3) ཤོག་ངོས། ༤༣

རྟེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་ནི།[1]

ཡུལ་རྣམས་དོན་གྱི་སྤྱི་བཟུང་ནས། །མིང་དང་བསྲེས་ཏེ་རྟོག་བྱེད་པ།།
རྟོག་བཅས་ཡིད་ཡིན་དེ་དག་གིས། །ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་རྒྱས་པར་བྱེད།།
བརྡ་མི་ཤེས་པའི་སྐྱེ་བོས་ཀྱང་། །བློ་ལ་དོན་གྱི་སྤྱི་སྣང་བ།།
མིང་དང་འདྲེས་རུང་རྟོག་པ་དེས། །དོན་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་ཡིན།།
རྟོག་བཅས་ཡིད་ནི་མེད་པ་ན། །དགག་སྒྲུབ་ཐ་སྙད་ཀུན་མེད་ཕྱིར།།
རྗེས་སུ་དཔག་དང་བསླུབ་པའི་གནས། །གང་ཡང་བསྟན་པར་མི་ནུས་སོ།།
རྟོག་པས་མ་འོངས་དོན་གཉེར་སོགས། །མངོན་འགྱུར་མིན་པའང་འཇལ་ཞིང་སྒྲུབ།།
རྟོག་བཅས་རྗེས་དཔག་མེད་གྱུར་ན། །ཐམས་བཅད་བཅས་མ་ཐག་བཞིན་འགྱུར།།

རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་ནི།[2]

གང་ལ་བརྟེན་ནས་གང་གོ་ནུས། །རྟགས་ཡིན་དེ་ཡང་ཕྱོགས་ཆོས་དང་།།
རྗེས་འགྲོ་ལྡོག་པའི་ཁྱབ་པ་སྟེ། །ཚུལ་གསུམ་ཚང་ན་འཁྲུལ་བ་མེད།།
མངོན་སུམ་ཚད་མས་གཏན་ཕབ་པའི། །རྟགས་ལས་ཤེས་ཀྱི་ཏུ་གྱུར་པ་འགའ།།
རྗེས་སུ་དཔོག་པར་བྱེད་པ་ཡང་། །འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་གང་།།
འབྲས་པ་འབྲས་དང་རང་བཞིན་རྟགས། །མི་དམིགས་པའམ་འགལ་དམིགས་པས།།
དགག་བྱ་འགོག་པ་མ་དམིགས་རྟགས། །དེ་ལྟར་རྟགས་གསུམ་དག་ཏུ་གནས།།

(1) ཤོག་ངོས། ༩༩

(2) ཤོག་ངོས། ༩༦

དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐོར།(1)

སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཇི་སྙེད་པ། །ཡོད་དང་ཡིན་པར་སྒྲུབ་ལ་འདུ།།
དགག་པའི་རྣམ་པ་ཇི་སྙེད་པ། །མེད་དང་མ་ཡིན་དགག་པས་བསྡུས།།

སྒྲུབ་ངག་དང་སུན་འབྱིན་གྱི་སྐོར་ནི།(2)

ཚད་མ་ལ་བརྟེན་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི། །རྣམ་གཞག་ཚུལ་བཞིན་ངེས་བྱས་ནས།།
གཞན་ལའང་རིགས་པ་དང་མཐུན་པར། །སྒྲུབ་དང་སུན་འབྱིན་སྨྲ་བར་བྱེད།།
སུན་འབྱིན་ལ་ནི་ཚུལ་གསུམ་པའི། །གཏན་ཚིགས་རང་རྒྱུད་འགོད་པ་དང་།།
ཕ་རོལ་ཁས་བླངས་ལ་བརྟེན་ནས། །ཐལ་བའི་ངག་གིས་སུན་འབྱིན་པའོ།།

(1) ཤོག་ངོས། ༥༠

(2) ཤོག་ངོས། ༥༠

པར་བྱང་སྨོན་ཚིག

རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དཔལ་འབབས་ཀླུང་། །ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །དཔར་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྡན་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །ཅེས་པ་འདིའང་དེང་དུས་ཡིད་སྨུབ་ཀྱིས་རྒྱུད་བརླམས་པའི་བླ་སློབ་ཕྱིག་སྤྱོད་མི་བཟད་པས་གངས་ལྗོངས་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་དུ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉི་མའི་སྣང་བ་ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་ཉམས་ཉེས་པར་གྱུར། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་ནས་རྟུལ་ལྡན་གྱི་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གནོད་འཚེ་ཀྱ་ཀྱུའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དར་བ་སོགས་སྒོ་ཀུན་ནས་ལྷ་བདེ་བའི་རྒྱུད་ཚོགས་མཚོ་ལྟར་བརྗོལ་བ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང་། བྱང་ཕྱོགས་བོད་ཁ་བ་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་མེ་རོ་སླར་ཡང་སྦར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལྗོངས་འདིར་ཡང་ཐུབ་པའི་བཞེད་དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དང་རྒྱས་སུ་འཕེལ་བ་དང་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན། རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་སྒྲུབ་དང་བསྒྲུབ་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ། ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ཆོས་སྨྲ་བ་དགེ་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།། །།

རང་རིག་ཡེ་ཤེས་འཕོ་འགྱུར་མེད་གླིང་ནས། །འགག་མེད་ཐུགས་རྗེའི་རྩལ་ལས་སྙིང་རྗེའི་སྐུར། །གང་འདུལ་གདུལ་བྱའི་རོལ་གར་དུ་འཆར་བའི། །ཕྱོགས་བཅུའི་རྟ་གསུམ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་དགོངས། །འཕགས་བོད་མཁས་གྲུབ་བྱེ་བའི་གཞུང་གི་མཛོད། །མི་ཉམས་འཕེལ་ཕྱིར་འཕྲུལ་པར་གསར་སྐྲུན་གྱིས། །ལྷག་བསམ་དག་པས་སྤེལ་བའི་དགེ་བ་འདིས། །རྒྱལ་བསྟན་དམ་ཆོས་ལུང་རྟོགས་རྒྱས་པ་དང་། །བསྟན་འཛིན་དམ་པ་རྣམས་དང་འདུས་པའི་སྡེ། །སྡོམ་གསུམ་འཛིན་པས་ས་ཆེན་ཡོངས་གང་སྟེ། །འཁྲུལ་རྟོག་ཞགས་པས་བཅིངས་པའི་མཁའ་ཁྱབ་འགྲོ། །གཉིས་འཛིན་དྲ་བའི་ཚོགས་ལས་རབ་གྲོལ་ནས། །ཤེས་རབ་གསུམ་གྱིས་གནས་ལུགས་མངོན་གྱུར་ཏེ། །གདོད་མའི་གཞི་ཡི་གོ་འཕང་མངོན་གྱུར་ཤོག །ཅེས་པའང་སངས་རྒྱས་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་བསྐུལ་བའི་ངོར་དཔལ་སྤྲུལ་པདྨ་ནོར་བུས་སྨོན་པའོ།།

དེབ་གཟུགས་དང་ནང་དོན་ལ་འགྱུར་བ་མ་བཏང་བའི་ཐོག་ནས་སྤྱི་སྒེར་སུས་པར་སྐྲུན་བྱས་ན་ཆོག

པར་སྐྲུན་བྱེད་པ་པོ། སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཚོགས།

རྩོམ་སྒྲིག་པ། སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཚོགས།

དཔར་གྲངས། དཔར་ཐེངས་དང་པོར་དེབ་གྲངས་ ༡༠༠༠ པར་སྐྲུན་ཞུས།

སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གི་དྲྭ་ཚིགས་ཁ་བྱང་། (www.namlingrizod.com)

དེབ་གཟུགས་དང་རྒྱབ་ཤ་བཟུམ་འགོད་པ། སློབ་དཔོན། ཟླ་བ་བསྟན་པ་ཤར་པ།

Ngagyur Rigzod Editorial Committee (NREC)
Ngagyur Nyingma Institute, Namdroling Monastery
P.O. Bylakuppe-571104, Mysuru, Karnataka, India
E-mail: rigzod.editor@gmail.com

Ngagyur Rigzod Editorial Committee (NREC)
Ngagyur Nyingma Institute, Namdroling Monastery
P.O. Bylakuppe-571104, Mysuru, Karnataka, India
E-mail: rigzod.editor@gmail.com

ཚད་མའི་ལུང་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བློ་གསར་འཇུག་བདེ།

ཚད་མའི་ལུང་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་
བློ་གསར་འཇུག་བདེ།

སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཁང་།
Namdroling Monastery
NNI 2022

cover.indd All Pages
30-03-2022 08:37:22 PM